

III 4.62.696

IOAN BUNACIU • OTNIEL BUNACIU

ISTORIA RĂSPÂNDIRII CREDINȚEI BAPTISTE

EDITURA UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI
1995

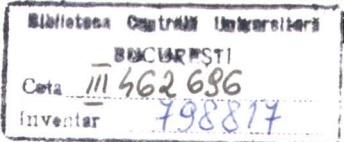
BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota III 462 696
Inventar 798 814

IOAN BUNACIU • OTNIEL BUNACIU

ISTORIA RĂSPÂNDIRII CREDINȚEI BAPTISTE

EDITURA UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI
1995

Referenţi ştiinţifici : Prof dr. VASILE TALPAŞ
Preparator DANIEL MARIŞ

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universităţii Bucureşti.
Orice reproducere sau traducere, fie şi parţială, precum şi contra-
facerile de orice tip intră sub incidenda Codului Penal.

ISBN 973-575 028-7

P R E F A Ț A

Credința baptistă are o vechime de 385 ani, dacă socotim începuturile ei în forma în care o avem astăzi cu grupul celor 40 de persoane botezate de John Smiith la Amsterdam — Olanda, în 1609. Deși începuturile au fost foarte modeste, bapțiștii au avut de luptat chiar de la început cu greutate mari, ținând seama de faptul că în primii ani ai începuturilor au murit în închisorile Angliei 4 sau 5 credincioși, condamnați fiind pentru credința lor. Totuși chiar în acei ani mărturia baptistă s-a răspândit cu succes și în câțiva zeci de ani, ea s-a răspândit în toată lumea. Și astăzi puține sunt țările în care nu-i prezentă mărturia baptistă, doar în câteva țări musulmane fundamentaliste ca: Iranul, Arabia Saudită etc. În Iran, chiar în zilele noastre un păstor baptist a fost condamnat la moarte.

Numărul credincioșilor bapțiști pe plan mondial este de aproape 40.000.000 de credincioși și dacă mai adăugăm și 40.000.000 de aparținători (copii de bapțiști nebotezați, până la vârsta de 18 ani), obținem o cifră respectabilă.

În lecțiile ce urmează vom prezenta istoria acestui popor de credincioși, format din toate națiunile lumii, care l-au mărturisit pe Isus Hristos ca Domn și Mântuitor al lor personal și pentru care scopul vieții lor este de a împlini voia lui Dumnezeu sfântă, dreaptă și adevărată.

A fost o mare nevoie să scriem acest curs deoarece nu l-am avut în limba română. În 1948 Alexa Popovici, pe când era profesor la seminarul teologic baptist din București, a redactat un curs despre istoria universală a bapțiștilor, dar în condițiile de atunci a scris doar despre bapțiștii din Anglia, câteva țări din Europa și America de Nord. De atunci au trecut aproape 50 de ani și multe transformări s-au produs în viața bisericilor baptiste, iar credința baptistă s-a răspândit în multe țări din Asia și Africa, în America Centrală și America de Sud.

Din anul școlar 1990—91 am predat această materie atât la Institutul Teologic Baptist din București, cât și la Facultatea de Teologie Baptistă din Universitatea București, în scopul acesta am redactat acest curs pentru nevoile studenților noștri.

În redactarea cursului am folosit următoarele izvoare: G. Torbert, „History of the Baptists“, E. G. Leonard, „Histoire generale de Protestantisme“ ed. 1961, „The Baptist Heritage for centuries Witness“

de H. Leon McBeth, ed. 1987, G. Rousseu, „Histoire des Eglises Baptistes dans le Monde“ ed. 1951, „The Baptists in Europe G. k. Parker“ ed. 1980.

In prima parte a cursului am tratat răspândirea credinței baptiste în lume și astfel, studenții vor avea o privire generală asupra lucrării baptiste din lume, modul cum ea s-a dezvoltat și problemele cu care s-a confruntat și a jertfelor ce au fost aduse pentru răspândirea credinței noastre.

In partea a doua am tratat despre situația bisericilor baptiste din România, după 1944 și până în prezent. Istoria aceasta e nouă, pentru că în 45 de ani de ateism și comunism noi nu ne-am putut scrie istoria așa cum a fost ea. Unul din noi am fost martor ocular la multe din faptele și întâmplările pe care le descriem în aceste lecțiuni. Suntem bucuroși că acum putem scrie aceste fapte, pentru ca generațiile tinere să cunoască condițiile în care a trebuit să lucrăm cu Evanghelia în cei 45 de ani, și cum Dumnezeu a fost de partea noastră și nu numai că am reușit să menținem ființa Cultului (să supraviețuim), ci să ne și dezvoltăm. Mulțumim lui Dumnezeu că ne-a purtat de grijă, că ne-a purtat în carul lui de biruință, chiar și în cele mai grele împrejurări.

Prof dr. IOAN BUNACIU

Doctor în litere H.c. la Colegiul Creștin
Milligan Tennessee

Profesor la Institutul Teologic Baptist
București și profesor la Facultatea de
Teologie Baptistă din Universitatea
București

Asistent drd. OTNIEL BUNACIU

Asistent la Institutul Teologic Baptist din
București și la Facultatea de Teologie
Baptistă din Universitatea București

PARTEA I
CREDINȚA BAPTISTĂ ÎN LUME

STRAMOȘII BAPTIȘTILOR

Nu putem stabili o zi de naștere pentru credința baptistă, nici nu o putem lega de un nume, deși în sânul ei au activat multe personalități distinse ca : Hubamayer Baltasar, W. Carey, John Bunyan, C. H. Spurgeon, Billy Graham din zilele noastre și alții. Numele de „baptiști“ nu și l-au luat singuri, ci alții li l-au dat, după practica specifică lor „botezul adulților“.

Unii istorici consideră pe anabaptiști ca strămoși ai baptiștilor, socotindu-i pe anabaptiști continuatorii curentelor evanghelice care au existat în Biserica Creștină dealungul veacurilor, sub diferite numiri, înainte chiar de Reformă. Atât istoricii baptiști cât și cei luterani și reformați recunosc deopotrivă faptul acesta.

Astfel istoricul baptist A. H. Newman în cartea sa „Istoricul Bisericilor Baptiste din America“ spune : „Mișcarea anabaptiștilor din sec. al 16-lea a avut rădăcinile ei în grupările evanghelice din Evul Mediu, de la care și-au însușit felul de gândire, modul de viață creștină și metodele lor de lucru“. Aceeași părere o exprimă și istoricul E. G. Leonard, în cartea sa „Istoria Universală a Protestantismului“. Iată ce scrie el : „Moștenind și reprezentând mișcărilor spirituale din Evul Mediu, Anabaptismul a avut multe puncte comune cu Luteranismul primar. Ca și Luteranismul el vedea în Biserică gruparea răscumpăraților, a proclamat Sfânta Scriptură ca singura bază a credinței creștine, și a propovăduit preoția universală“. S-a deosebit de luteranism în vederile lui despre om, societate, stat și sacramente“.

Istoricul baptist Benedict enumeră ca precursori ai anabaptiștilor pe : novațieni, donatiști, paulicieni, paterini, catari, waldenzi și albigenzi, prin care ajunge la anabaptiștii germani. Acestea sunt curente evanghelice care s-au succedat unele după altele, din sec. al III-lea până în sec. al XV-lea. Toate aceste curente religioase au avut multe doctrine pe care le găsim și la anabaptiști, deși au existat și deosebiri între ele. Dar cele mai multe dintre acestea au susținut că botezul trebuie aplicat numai celor ce depun mărturie despre credința lor.

Anabaptist înseamnă „botezat din nou“, Numele acesta l-au dat anabapțiștilor dușmanii lor, pentru că ei insistau asupra botezului celor credincioși și botezau și pe aceia care au primit botezul în copilărie. Acest nume ei l-au considerat ca o ofensă pentru că în el se cuprindea rebotezarea acelor pe care ei i-au considerat nebotezați, pentru că botezul copiilor nu-l considerau botez.

CURENTELE PRINCIPALE DIN MIȘCAREA ANABAPTISTĂ

Istoricul Keller care a fost cercetătorul arhivelor de la Münster spune că : „Mișcarea anabaptistă de pe continent s-a răspândit în multe locuri în acelaș timp, iar creșterea ei a fost mare între 1520—1570, când opiniile baptiste erau întâlnite în toate părțile. Se menționează prezența anabapțiștilor în Elveția, Germania, Moravia, Olanda. Se vorbește despre biserici anabaptiste în Cologne, Aachen, Wesel Essen etc.

Mișcarea anabaptistă nu se prezintă într-o formă unitară în sânul ei au fost curente și practici care au coexistat chiar și în aceeași comunitate, având părtașie unele cu altele. Toate grupările însă aveau câteva mari principii comune ca :

1. Principiul lepădării de sine și al frăției pentru care și-au luat ca exemplu Biserica Primară.

2. Stăruința ca Biserica să fie compusă din membrii care au mărturisit credința, care sunt cu adevărat născuți din nou și apoi botezați.

3. Învățătura despre nevalabilitatea botezului copiilor. Anabapțiștii erau profund convinși că această practică (botezul copiilor) este nebiblică și ea nu este compatibilă cu biserica celor născuți din nou. Botezul copiilor îl numeau „prima și cea mai mare rușine papistașă“. Protestul vehement împotriva botezului copiilor a fost aspectul cel mai specific mișcării anabaptiste.

ANABAPTIȘTII MILENARIȘTI SAU CHILIASTICI

Aceștia au apărut ca o consecință a ideilor existente în lume în timpul Reformei, a felului de înțelegere a problemelor spirituale complexe din acea vreme și chiar economice provocate de ideile lui Luther și Zwingly. Aceștia i-au făcut pe anabapțiști să creadă că lumea nu se va putea îmbunătăți în dispensația actuală, de aceea mulți creștini s-au gândit să fixeze cu ajutorul scrierilor profetice, data când va începe epoca Mileniului, adică „Domnia de o mie de ani a lui Hristos“. Unii credeau că împărăția lui Dumnezeu se va putea stabili prin sabie și revoluție. Reprezentanții cei mai de seamă ai acestui curent au fost : N. Storch și Thomas Münzer.

Anabapțiștii chiliastici sau milenariști au participat la războiul țărănesc german sub conducerea lui T. Münzer, care era supranumit „Sabia lui Ghedeon“. Dar războiul acesta n-a fost un război religios, cauzele lui trebuie căutate în contradicțiile orânduirii feudale. Prin această luptă răsculații au cerut libertate politică și îmbunătățirea stării lor economice. Se pare că tezele de revendicări ale țăranilor au fost compuse de Baltazar Hubmaier, care era anabaptist și țăranii au cerut

îmbunătățiri minime pentru situația lor, iar dacă nobilimea ar fi acceptat să discute cu ei pe baza acestor teze, nu s-ar fi ajuns la revoltă.

Anabapțiștii chiliastici au participat și la revolta de la Münster care s-a produs la 10 ani după revolta țăranilor germani. Participarea lor la revolta de la Münster, a fost un act de disperare, pentru că edictul de la Speyer (1529) îi scosese pe anabapțiști în afara legii. În jurul anului 1530 toți conducătorii anabapțiști au fost uciși. Persecuția a fost așa de crudă și așa de generală, că în afară de Moravia se găsea rar un loc de refugiu pentru ei. Învățăturile chiliastice ale lui Hut și-au găsit acceptarea grabnică la poporul pios, care a ajuns să nu se mai lupte pentru triumful adevărului cu mijloace pașnice, ci a fost împins să creadă că Dumnezeu va interveni în chip miraculos în lupta pentru eliberarea celor curați și nimicirea celor răi. Așa se explică de ce au pus mâna pe arme și s-au revoltat, dorind să înfăptuiască împărăția milenară a lui Hristos.

Revolta de la Münster a fost reprimată cu multă cruzime. Ea a fost un pretext pentru o represiune generală împotriva tuturor anabapțiștilor, deși numai o minoritate participase la revoluție. S-a calculat că mai mult de 100.000 de anabapțiști au fost omorâți în Europa între 1535—1560. Istoricul Rufus Jones scrie : „Se poate afirma că nici o mișcare n-a avut atâția martiri jertfiți pentru libertatea spirituală și religioasă ca anabapțiștii“. Timp de patru secole un semn de oprobriu a rămas atașat pe numele de anabaptist.

ANABAPTIȘTII BIBLICI

Prigonirea de care au avut parte anabapțiștii, a avut darul să curețe mișcarea anabaptistă de curentele războinice și au ajuns să se preocupe numai de Evanghelie.

Dar anabapțiștii biblici au existat nu numai după revoluția de la Münster, ci și în același timp cu Reforma, ca moștenitori ai unor curente evanghelice mai vechi și îi găsim în Elveția. Prin 1522 găsim o grupare de „Frați“ grupați în jurul unui cizmar din Zürich cu numele Nicolae Hottinger. Principiile de credință ale acestora se bazau pe predica de pe Munte. Aceștia erau pacifiști la extremis și susțineau că un credincios nu trebuie să pună mâna pe armă nici să se apere când ar fi amenințat, nici să-și apere țara, chiar de ar fi călcată de turci. În Elveția nu exista pericolul turcesc, dar exista pentru cantoanele reformate pericolul armatelor catolice, care puteau să-i atace.

Importanța acestei grupări a crescut când la ea s-au atașat numeroși colaboratori de ai lui Zwingly : tineri patricieni, foști studenți ai Universității din Paris ; printre ei se aflau Conrad Grebel, și Felix Mants. Tatăl celui dintâi a fost unul din susținătorii lui Zwingly, iar Mants l-a ajutat pe Zwingly în studiile sale de limbă greacă. Apoi fostul călugăr George Iakob zis Blaurock, capelean la Wandeswill, preoți : Simon Stumpf și Guillaume Reublin. Aceștia au fost printre primii predicatori ai Reformei la Bâle și de asemenea colaboratori apropiați ai lui Zwingly la Zürich.

La începutul acțiunii sale reformatoare, Zwingly a lucrat cu acești „frați“, cele 17 articole zwingliene care au format programul reformator al primei dispute ce s-a ținut în 1523. Programul acesta a avut un caracter evanghelist, făcând din Scriptură singura regulă și practică de credință. În aceste articole s-a afirmat că Biserica Primară a administrat botezul numai după ce catechumenii dovedeau credință tare în inimă și o mărturiseau cu gura.

Despărțirea dintre „frați“ și Zwingly s-a produs numai după ce Zwingly a refuzat să meargă cu reforma până la capăt, în spiritul în care o începuse. Ei au stăruit pe lângă el să nu cedeze și Zwingly le-a promis că va sta alături de ei. În anul 1523, Dr. Baltazar Hubmayer a convenit cu Zwingly asupra botezului copiilor. Zwingly a făgăduit că nu vor fi botezați copii până nu vor fi educați în credința creștină. În a doua jumătate a anului 1523 Grebel, Mants, Stumpf și alți conducători radicali au repetat conferințele cu Zwingly, în care ei au cerut să se ia măsuri urgente pentru formarea unei biserici curate, ai cărei membri să fie cu adevărat copii ai lui Dumnezeu, având Duhul lui Dumnezeu care să-i conducă și să lucreze prin ei.

Zwingly a fost conciliant cu ei și le-a promis că va proceda cât se poate de urgent, însă le-a cerut să aibe răbdare ca să fie scutiți de dezastrul unei schisme. Dar până la urmă n-au ajuns la nici un rezultat. Zwingly le-a răspuns că nu-i cu putință a face cerul pe pământ și astfel ruptura dintre ei și Zwingly a fost definitivă. Totuși anabapțiștii au continuat să lucreze și să se răspândească. De la începutul lucrării și până în 1535 s-au format 70 de comunități anabaptiste în cantonul Zürich.

Creșterea numărului anabapțiștilor n-a întârziat să provoace reacții ; ele au venit mai întâi din partea reformatorilor, care și-au legat soarta de cea a autorităților civile, fiind impresionați de spiritul de independență al anabapțiștilor și de practicile lor religioase, considerându-i Disidenți. Prima reacție a venit chiar de la Zwingly, care a uitat de relațiile prietenești pe care le-a avut la început cu conducătorii anabapțiști, a trecut la represiune și a decretat anabaptismul drept crimă pedepsită cu moartea. Între 1524—1527 toți cei ce fuseseră rebotezați au fost pedepsiți : unii dintre ei au fost închiși și supuși la regimul „apă și pâine“. În 30 oct. 1526 este decapitat penetru credința lui C. Grebel, iar 1527 sunt condamnați la moarte conducătorii anabapțiști F. Mants, Iacob Folk și H. Reiman, martirizați prin înecare.

ANABAPTIȘTII MORAVIEI

În fața valurilor de prigoane, anabapțiștii au găsit refugiu în Moravia și Boemia. În special nobilii moravieni i-au luat sub protecția lor și ici și colo le-au adoptat și crezul. Aceasta au făcut-o mai ales doi nobili : Ioan și Leonard de Lichenstein din Nikolsburg. Hubmayer i-a convertit la credința anabaptistă, ca și pe doi păstori lutherani din orașul lor, așa că a existat aici și în împrejurimi un refugiu, unde s-au grupat 15.000 de coreligionari.

Între anabapțiștii moravieni exista o grupare sub conducerea lui Iacob Hutter, care susțineau comunitatea de bunuri între creștini pe

baza practicii apostolice. Între 1529—1542 organizarea partidei comunitare a fost completă și Austerlitz a devenit centrul lor cel mai important. Însă numeroase comunități s-au format și în sudul Moraviei. Numărul membrilor acestor comunități a ajuns în perioada de prosperitate la 70.000 de membrii. Anabapțiștii persecutați din toate părțile Europei, au fost bine primiți aici și cea mai mare parte din ei au acceptat modul de viațuire în comun împreună cu doctrinele celor din Moravia.

Ei erau organizați sub formă de comunitarism creștin, în falanster, iar membrii fiecărui falanster formau o familie condusă de un părinte care asigura fiecăruia lucrul său. Copiii erau educați în comun prin femei, puse anume în această slujbă. Cei ce doreau să intre în falanster trebuiau să renunțe la toate bunurile private, iar bunurile aduse în falanster rămâneau proprietate comună. Admiterea de noi membri era precedată de un examen serios.

Anabapțiștii au fost apreciați de nobilii moravieni pentru hărnicia lor și de aceea au rezistat cererilor guvernului Austriei de a-i distruge. totuși, până la urmă s-au pornit prigoane împotriva lor între 1547—1554. Iar după 1651 au fost ruinați de invaziile germanilor, turcilor și tătarilor. Mulți dintre ei au fost duși în Răsărit, alții au fugit în Transilvania, în jurul Sibiului, unde s-au menținut ca organizație până în 1762. Unii au plecat în Rusia, unde au viețuit în trei comunități. În cursul războiului 1939—45 unele din aceste comunități europene s-au îndreptat spre Paraguay, în America de Sud. Se pare că aceste comunități s-au contopit cu comunități menonite, care erau mai numeroase în Rusia.

ROLUL LUI SIMON MENON ÎN ANABAPTISM

După dezastrul de la Münster numele de anabaptism a fost ostracizat în toată Europa. De fapt și înainte de 1534 era periculos să porți acest nume, pentru că încă în 1527 Felix Mantz a fost condamnat de către Consiliul din Zürich la moarte prin inecare. Acest consiliu a aplicat această pedeapsă tuturor anabapțiștilor, fără o judecată prealabilă. Hotărârea cuprindea aceste cuvinte fioroase : „prin apă au păcătuit, prin apă să fie pedepsiți“.

Totuși mișcarea anabaptistă s-a putut menține și mai departe, Torbert în cartea sa „Istoria Bapțiștilor“ notează trei cauze care au făcut posibilă supraviețuirea anabapțiștilor : o cauză a fost organizarea lor bisericească. Având o mică dependență de organizație, ei au putut să țină servicii divine în secret și să continue să existe ca mișcare religioasă. A doua cauză a fost toleranța landgrafului de Hessa, care a tolerat în teritoriul său pe anabapțiștii lipsiți de fanatismul chiliasticilor, iar al treilea factor a fost convertirea la ideile anabaptiste a preotului Simion Menon.

Istoricul protestant Leonard spune că Simion Menon a dezgropat ruinele anabaptismului. S. Menon a fost preot catolic, până a acceptat anabaptismul, în 1536. În 1531 a fost adânc impresionat la vederea execuției unui credincios condamnat la moarte pentru că s-a botezat ca adult. În 1536 s-a rupt în mod public de Biserica Catolică, primind

botezul credinței din mâinile lui Obbe Philipp, anabaptist din Olanda. De atunci, mai bine de un sfert de veac și-a consacrat viața evanghelizării și organizării bisericilor anabaptiste, călătorind din loc în loc în mijlocul multor primejdii și scriind multe lucrări de apărare a credinței.

Simon Menon are meritul de a fi curățit anabaptismul de apucăturile chiliastice războinice, a adoptat practici biblice sub influența Fraților Moravieni, păstrând botezul adulților. Botezul îl aplica prin stropire, pentru că era de părere că apa nu are nici o influență în botez, fie că e de râu, fie că e de ocean, ori că e multă, ori că e puțină.

Simon Menon a reușit cu prestigiul său să mențină unitatea în sânul mișcării anabaptiste. Bisericele lui se aflau în Olanda, Germania de Nord, Franța de Răsărit și pe țărmurile mării Baltice. După moartea lui situația însă s-a schimbat, anabaptismul a trecut printr-o schimbare radicală, s-a renunțat la separatismul de lume și de autorități, idee susținută multă vreme de anabapțiștii, și s-a realizat o mare apropiere de reformați. Astfel că anabapțiștii au furnizat ajutoare abundente lui Wilhelm de Orania pentru războiul de independență din 1572, dar au rezistat sinodului reformat din 1574 de a se impune disidenților botezul copiilor. Asistau însă la cultul oficial al Bisericii Reformate, prestau jurământul și acceptau funcții publice.

Legătura directă între menoniți și bapțiști s-a făcut la Amsterdam, când în 1609 John Smith și alți 40 de membri din Biserica Independentă de Limbă engleză din Amsterdam au acceptat să se boteze prin stropire după practica menoniților, dar mai întâi s-a autobotezat John Smith și apoi el i-a botezat pe ceilalți și astfel s-a înființat prima biserică bapțiștă din lume. Dar bapțiștii s-au dezvoltat independent de menoniți. Deosebirea cea mai mare între menoniți și bapțiști constă în faptul că bapțiștii s-au implicat tot mai mult în viața civilă și socială, pe când menoniții au rămas mai închiși față de civilizația umană. Există și astăzi în lume o ramură de credincioși care poartă numele de menoniți și sunt urmașii lui Simon Menon; numărul lor ar fi de 450.000 de membri. Pretutindeni ei duc o viață simplă și lucrează mai ales în agricultură. Și după revoluția din 1989 menoniții au adus în România multe ajutoare materiale și chiar și înainte de revoluție ei au reușit să introducă în România ajutoare pe diferite căi.

BALTAZAR HUBMAIER (1480—1528)

S-a născut lângă Augsburg în Bavaria, a studiat la Universitatea Fribourg unde l-a avut ca profesor pe dr. Eck, adversarul viitor al lui Luther. A fost doctor în teologie, a ajuns profesor la Universitatea Ingolstadt, apoi vice-rector. La 1515 a fost ordonat ca preot și devine predicator la catedrala din Regensburg unde timp de 7 ani a exercitat prin predicile sale o mare influență.

Însă atras de reforma protestantă, Hubmaier a simțit că va fi dificil să slujească la catedrală; de aceea a preferat să fie preot în micul oraș Waldshut situat la frontiera Elveto-Germană lângă Bile. În 1523 studierea Bibliei l-a apropiat de Luther și Zwingly din punct de vedere al bisericii și al Botezului s-a apropiat de Anabapțiști. Și el a

influențat pe parohienii lui cu aceste vederi. După ce s-a rupt de Roma s-a căsătorit în 1524 cu o femeie de mare valoare morală și intelectuală, Elisabeta Hugheline care l-a urmat în munca lui și în martiriu.

Vederile lui Baptiste. În privința aceasta convingerile lui se rezumau astfel : Biblia este singura regulă de credință și practică pentru biserică, de aceea pentru a o face eficace trebuie predicat Cuvântul, înțeles și crezut. Cei care acceptă autoritatea suverană a Scripturii primesc botezul și sunt admiși în Biserică îndeplinind astfel lucrările pe care le cere Dumnezeu de la ei. În 1525 de Paști a fost botezat de Reublin, un păstor anabaptist elvețian. De asemeni a fost botezați și 70 de membri din Biserică lui. El însuși a botezat apoi 300 de persoane din congregația sa, care au trecut de la catolicism la Anabaptism. Aceste prime botezuri au fost făcute prin stropire cu apă.

Vremurile erau tulburi în Germania în urma revoltei țăranilor între 1523—1525. În Elveția de asemeni era o efervescență cu privire la credințele religioase în urma apariției reformei. Este dificil să cuprindem toate acțiunile reformatoare și revoluționare sub aspectul lor economic și social la care a participat Hubmayer, dar se pare că el a inspirat cele 12 articole ale țăranilor germani, care cuprindeau revendicări foarte moderate. Dacă acestea ar fi fost acceptate de toți, s-ar fi încheiat conflictul social. Însă revolta țăranilor l-a determinat pe Hubmayer să părăsească localitatea Valdsut și să se refugieze la Zürich, unde l-a întemnițat Zwingly. În 1526 a fost eliberat și, de aici s-a dus în Moravia — țara refugiului și a libertății. Timp de un an și mai bine a desfășurat în Nikolsbourg și în jur o importantă activitate prin predici și prin scris. Opera lui literară cuprindea 15 volume. În ele au apărut doctrinele baptiste : libertatea religioasă, despărțirea bisericii de stat, biserica să fie compusă numai din membri botezați în urma mărturisirii credinței. Mii de oameni au acceptat aceste doctrine și s-a îndeplinit aici o experiență reformatoare fără precedent.

Însă, în 1527 Cehia și Moravia au trecut sub dominația Arhiducelui Ferdinand de Austria, care era catolic. Hubmayer și soția lui au fost arestați și după mai multe luni de suferință au fost condamnați la moarte pentru rebeliune împotriva Bisericii Romane. La 10 martie 1528 Hubmayer a fost ars pe rug în Viena. Trei zile mai târziu, soția lui a fost aruncată în Dunăre legată de o piatră mare.

Astfel a sfârșit viața pământească această mare personalitate anabaptistă, care prin capacitatea lui intelectuală și morală a fost egal cu marii reformatori Zwingly și Luther, s-a despărțit de ei pentru că ei nu au voit să ducă până la capăt reforma începută.

BAPTIȘTII DIN ANGLIA

În secolul al 17-lea în Anglia s-au pornit mișcări reformatoare în sânul bisericii anglicane. Mișcările acestea au fost influențate de lucrările reformatoare de pe continentul european și de către anabapțiștii biblici, care, după dezastrul de la Münstér, au fost prigoniți în Europa și s-au localizat în Anglia.

Deci în aceste condiții a apărut în sânul bisericii Anglicane curentul religios separatist. Începuturile mișcării separatiste sunt legate de numele lui Robert Browne (1550—1633), supranumit „tulburător de biserică”. El a înființat în 1581 la Norwich o biserică separatistă care se întrunea în case particulare. El a avut doi urmași destoinici, Henrich Barrow și John Greenwood, care au dus curentul separatist în Londra.

În 1587 Robert Browne a scris o carte intitulată „Patru cereri ale separării : Închinciunea falsă, Slujirea falsă, Disciplina falsă și Membra-litatea falsă din biserica Anglicană”. În 1586 Henric Barrow și John Greenwood au fost închiși, și în 1593 au fost executați. Dar în timp ce ei erau la închisoare, în 1592 Francisk Johson a organizat biserica sepa-ratistă din Londra, el a fost preot anglican.

Tot în perioada aceasta apare John Smith (1570—1612). El a studiat la Colegiul Creștin din Cambridge. În 1594 a fost ordonat ca preot de către episcopul Londrei, dar deîndată a început criticile împotriva bise-ricii Anglicane, folosindu-se un limbaj dur, pe preoții anglicani conside-rându-i mai papistași decât pe cei catolici, botezul copiilor numindu-l „Adulter spiritual”. Pentru criticile la adresa bisericii Anglicane a fost închis de câteva ori.

În 1606 Smith locuia în Gainzborough Midland. Acolo, din biserica parohiei lipsea adeseori preotul. Ori de câte ori lipsea preotul, credin-ciosii îl rugau pe John Smith să predice, dar când au auzit autoritățile bisericești, acestea i-au interzis lui Smith să mai predice. Atunci Smith s-a despărțit de biserica Anglicană și s-a atașat de biserica separatistă în care se afla Thomas Helwis, care era laic, iar regele Iacob I i-a expul-zat pe separatiști din țară. În urma acestei măsuri, grupul lui Smith și Helvis a plecat la Amsterdam, în Olanda. Aici ei au organizat o bise-rică separatistă engleză.

În Amsterdam au ajuns în legătură cu Menoniții, care practicau botezul adulților.

În 1608, Smith a publicat o carte intitulată : „Deosebirile din bise-ricile separatiste”. În această carte a vorbit despre : Liturghie, închi-năciune, rolul și scopul slujitorilor, și suportul financiar al bisericilor.

Smith a insistat asupra închinăciunii adevărate — care trebuie să fie din inimă, nu din cărți — rugăciunea, cântarea psalmilor, trebuie să fie spontane în întregime. Smith era împotriva cărții de rugăciuni din biserica Anglicană. El a fost așa de exagerat, că nu accepta să se citească nici din Biblie. În privința dărniceii, el spunea că ea face parte din închinăciune, și de aceea necredincioșii nu puteau participa la ea. În ce privește slujitorii bisericii Smith socotea că sunt două categorii : pastori și diaconi.

În 1609 Smith a decis ca botezul să fie aplicat numai credincioșilor care mărturisesc credința de bună voie. De aceea a hotărât să dizolve biserica lor, el s-a auto-botezat și apoi a botezat alți 40, botezul l-a făcut prin stropire.

Nu după multă vreme Smith a regretat că s-a auto-botezat, și s-a întors spre Menoniți, ca să fie iertată greșeala lui, dar Helvis și un mic grup au rămas pe poziție. Ei l-au exclus pe Smith, care a murit în august 1612.

Smith a fost un personaj schimbător : a fost Anglican, apoi puritan, apoi separatist, apoi baptist, apoi menonit, dar el spunea că întotdeauna s-a schimbat spre mai bine.

În aceste condiții s-a înființat prima biserică Baptistă în limba engleză, dar pe sol olandez. În 1611 grupul lui Helwis s-a reîntors în Anglia la Spitalfield, lângă podul Londrei.

Primii bapțiști erau arminieni în doctrină, adică susțineau că toți oamenii sunt chemați la mântuire, având voința liberă să o accepte sau să o respingă.

Imediat ce s-a întors în Anglia, Helwis a scris o carte intitulată „Scurtă declarație asupra misterului nedreptății“ (1612). Această carte este un atac puternic la adresa bisericii Anglicane și o apărare a libertății religioase. El a dorit ca un exemplar din această carte să ajungă și la regele Iacob I, despre care se spunea că „nu e Dumnezeu ci e om, și de aceea nu are drept să se amestece în problemele spirituale“. În urma scrierii acestei cărți, Helwis a fost închis în temnița Newgate, unde a murit în 1616.

După întemnițarea lui Helwis, biserica a fost condusă de John Murton, originar din Gainzbourg. A fost și el la Amsterdam unde a devenit Baptist odată cu Helwis, ajungând și el la închisoare de mai multe ori : a murit în 1626.

În 1624 au existat în Anglia cinci biserici ale bapțiștilor generali. Creșterea a fost importantă, așa că în 1650 erau peste 47 biserici.

BAPTIȘTI PARTICULARI

Bapțiștii particulari susțineau că Isus a murit numai pentru cei aleși ; ei aveau doctrina calvinistă a predestinației. Ei sunt legați de numele lui Iacob Henri (1563—1624). Acesta a studiat la Oxford și la început a simpatizat cu separatiștii. În 1603 a semnat „petiția milinari“. cerând reforme în biserica Anglicană. În 1605 a continuat lucrarea reformatoare, iar în 1616 a înființat împreună cu alți separatiști o biserică în Southwork, cartier din Londra. Această biserică se mai numea și biserica „J L Y“ pentru primii ei trei păstori : Henri Iacob, John Latrop și Henri Jessei. Această biserică a fost independentă. În 1633 mai mulți membri din această biserică au cerut și au primit botezul credinței de la păstorul lor. Astfel s-a constituit prima biserică creștină a bapțiștilor particulari.

Numele de bapțiști a fost dat acestor oameni de dușmanii lor. Ei preferau numele de frate, dar opozanții lor i-au numit anabapțiști și bapțiști.

La început bapțiștii au practicat botezul prīs stropire, iar din 1648, ambele ramuri baptiste au introdus botezul prin imersiune.

Între bapțiștii generali și particulari există deosebirea, așa cum am mai spus cu privire la mântuire, că particularii sunt calviniști, iar generalii sunt armenieni, dar au doctrine comune, după cum urmează :

- a. respectarea libertății de conștiință
- b. separarea bisericii de Sstat
- c. autonomia bisericii locale

d. aplicarea botezului numai la adulți care mărturisesc credința lor în mod personal

e. religia este un act personal

f. conducerea bisericii e democratică.

În 1813 baptiștii particulari din Anglia au înființat prima Uniune Baptistă.

Baptiștii din Anglia au avut parte de mari prigoane, dar și de realizări frumoase, cea mai mare dezvoltare a avut-o în secolul al XIX-lea, când au existat câteva mari personalități în rândul baptiștilor ca : Robert Hall (1764—1831), Alexander Macclaren (1826—1910), Charles Spurgeon (1834—1896), Andrew Fuller (1754—1815, John Cliford (1836—1923) și V. Carey (1761—1834).

Istoricii numesc timpul dintre 1800—1900 „Veacul progresului creștinismului“. În această perioadă a crescut numărul creștinilor dizidenți. Regina Victoria a Angliei a asigurat o bună dezvoltare economică, politică și socială a tuturor domeniilor, au încetat prigonirile religioase, bisericile au crescut, s-au înmulțit și mărturia baptistă s-a răspândit prin misionari în : India, Noua Zeelandă, Africa de Sud, Scoția, Irlanda.

În 1891 s-au atașat la Uniunea Baptistă și baptiști generali. Aceasta a dezvoltat și școlile baptiste, din aceste școli mulți pătrunzând în Universitățile Oxford și Cambridge. Astfel credința baptistă a ajuns să fie cunoscută și respectată.

În timpul acesta însă a apărut controversa Down Grade, care a început în 1887, avându-i în frunte pe doi lideri mari ai baptiștilor : C. H. Spurgeon, de o parte și de cealaltă parte, John Cliford.

Sămânța acestei controversă este din 1873, când Uniunea Baptistă a scos din Statutele ei unele prevederi doctrinare, și a introdus unele reguli funcționale. Ani de zile controversatorii s-au plâns de deteriorarea doctrinară din Uniunea Baptistă. Plânsul lor nu a fost luat în considerare până nu s-a pus în fruntea lor C. H. Spurgeon.

Controversa a izbucnit în 1887, când a apărut în revista lui Spurgeon „Sword and Trowel“. Niște articole au apărut în martie 1887 și era intitulat „Down Grade“. Acesta nu a fost scris de Spurgeon, dar cuprindea ideile lui. În aceste articole era descrisă decadența morală și doctrinară din Cultul Baptist, vorbeau despre biserici fără rugăciune, membri indiferenți, pastori necredincioși care frecventează teatrul și au introdus și în biserici drame.

Primele plângeri ale lui Spurgeon au fost împotriva declinului orelor de rugăciune din biserici, împotriva păstorilor lumești care frecventau teatrul. Apoi a trecut la atacul doctrinal, scriind că unii păstori sunt socinieni cu privire la ISUS HRISTOS, alții sunt universalști cu privire la mântuire și infideli principiilor biblice.

Controversa aceasta a izbucnit tocmai când teologii discutau critica biblică cu privire la autoritatea și originea Scripturii, ea a ținut până la moartea lui Spurgeon. Mulți susțin că îmbolnăvirea lui s-ar fi datorat acestei controversă. Spurgeon a fost foarte dezamăgit pentru că a ieșit din Uniune. Doar puține biserici l-au urmat, pe cînd numărul bisericilor ce s-au înscris în Uniune a crescut, iar în 1891 s-au atașat

de Uniune și Bapțiștii Generali. Fratele său nu a ieșit din Uniune, pentru că Uniunea avea un mare rol în dirijarea lucrării misionare între biserici, și păstorii de la sate primeau salarii de la Uniune. John Cliford, deși era în controverse cu Spurgeon, l-a privit și l-a stimat pentru lucrarea ce o făcea prin predicile lui. Intre ei nu exista dușmănie personală, ci doar o deosebire de principii. De fapt se deosebeau teologic. Cliford aparținea Bapțiștilor Generali, pe când Spurgeon era calvinist și aparținea Bapțiștilor Particulari.

Astăzi la baza formării și funcționării Uniunii stă Declarația de principii, care trebuie acceptată de toți cei ce intră în Uniune.

Iată DECLARAȚIA :

1. Domnul și Mântuitorul nostru ISUS HRISTOS DUMNEZEU arătat în trup este singura și absoluta autoritate în toate lucrurile cu privire la credință și practică așa cum au fost descoperite în toate lucrările descoperite în Scripturi, și fiecare Biserică are libertatea sub călăuzirea DUHULUI SFÂNT să interpreteze și să administreze legile sale.

2. Botezul creștin este prin imersiune în apă, în numele Sfintei Treimi, acelorora care au mărturisit pocăința față de DUMNEZEU și credință în ISUS HRISTOS, care a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi, a fost îngropat și a înviat a treia zi.

3. Scopul fiecărui ucenic al Domnului este să ducă o mărturie personală a Evangheliei lui ISUS HRISTOS și să participe la evanghelizarea lumii.

Lucrarea Baptistă a progresat frumos în secolul trecut așa că în 1899 erau 2.697 biserici în Anglia, Wales, Scoția și Irlanda cu 355.128 membri. În anul acela s-au botezat 16.805 noi convertiți, iar misiunea a înflorit acasă și în străinătate.

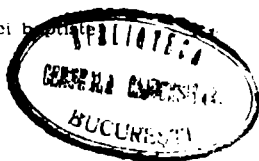
SOCIETATEA MISIONARĂ ENGLEZĂ

Societatea aceasta a fost fondată de către William Carey în condiții foarte modeste. În mai 1792 Carey a predicat din Isaia 54 : 2 la o întrunire a Asociației Baptiste din Nottingham. Predica lui avea două puncte :

1. Așteptați lucruri mari de la DUMNEZEU.
2. Încercați lucruri mari cu EL.

A fost numită predica nemuritoare. Predica aceasta l-a impresionat pe Fuller Andrew, iar Asociația și-a încheiat lucrările cu propunerea ca să se pregătească un material pentru întrunirea viitoare a păstorilor care va avea loc la Kettering. În conformitate cu această rezoluție, la 12 octombrie 1792 s-au întâlnit 14 persoane în casa văduvei Marta Wallace din Kettering. Grupul acesta, la această întâlnire, a votat să se înființeze Societatea Misionară a Bapțiștilor particulari, pe scurt numită B.M.S.

La această întâlnire A. Fuller a fost ales Secretar, și timp de 22 ani el a fost conducătorul acestei Societăți și animatorul în adunarea de fonduri și planificarea lucrărilor. S-a făcut o colecție de 12 lire, pe care a păstrat-o Fuller. Societatea aceasta a captivat atenția Bisericilor din Anglia. În fruntea ei erau : William Carey, John Ward și Marsh-

mann. Ei au direcționat-o spre traduceri și tipăriri de Biblii, tratate religioase și alte cărți. Carey era un traducător excelent, iar Ward era un tipograf expert, dar această Societate s-a implicat și în multe cimpuri misionare : India, Burma, Noua Zeelandă, Congo, Wales, Irlanda și Scoția.

Englezii au fost entuziasmați de lucrarea Societății misionare. Acest lucru reiese din sumele cu care au contribuit la susținerea ei. Astfel în 1860 B.M.S. a încasat 31.000 lire, iar Uniunea Baptistă, numai 90 lire. Încă înainte de 1800 B.M.S. a avut 7 misionari.

O neînțelegere a intervenit după moartea lui Fuller, cunoscută sub numele de controversa de la Serampore, numită așa după centrul cel mai important al misiunii din India. După moartea lui Fuller, la conducerea misiunii au ajuns niște tineri, care au mutat biroul central al misiunii la Londra. Noii conducători nu i-au cunoscut personal pe Carey, Marshmann și Ward. Ei i-au tratat altfel pe misionari față de cum i-a tratat Fuller, care i-a privit ca prieteni și colegi, având deplină încredere în ei, lăsând ca misionarii să ia decizii pe teren.

În 1818 John Dyer din Reading a devenit secretarul misiunii, singurul plătit în Anglia. Dyer scria însă circulare care erau directive și ordine către misionari, ele semănau cu ale Secretarului de Stat, cum i-a răspuns odată Carey. Dorea să exercite un control mai riguros asupra misiunii din Anglia. Sigur, în India misionarii au avut proprietăți cum ar fi : școli sau tipografii, iar Dyer i-a învinuit că s-au îmbogățit ei și familiile lor. Probabil ținând seama de modul cum ei au lucrat, aceste proprietăți au fost înscrise pe numele lor.

Carey i-a scris : „Noi suntem frații voștri, și nu lucrători angajați“. Marshmann și Ward au venit în Anglia dar nu au reușit să se împace. Atunci misiunea de la Serampore s-a despărțit de B.M.S., și a început să adune bani din Anglia sub numele de „Societatea de ajutoare a Misiunii de la Serampore“. Schisma s-a vindecat în 1837 după ce a murit Marshmann.

De acum înainte Societatea Misionară a exercitat un control mai mare asupra misionarilor, efectul a fost că misionarismul a devenit o carieră, o profesie. Salariile misionarilor erau asigurate de societate, iar ei au încetat eforturile pentru a ajunge să se autosustină.

După ce s-au implicat în misiune externă, englezii au constatat că au nevoie și de misiune internă pentru a răspândi credința în Irlanda, Scoția, Wales și chiar în satele din Anglia, așa că după 1740 o mulțime de societăți au sponsorizat misiunea internă din Anglia, Irlanda, Scoția, Wales. În urma acestei misiuni interne, numărul de bapțiști din Anglia a crescut. Astfel, în 1794 aveau 326 biserici în Anglia, 56 în Wales. În 1851 existau 1374 capele la bapțiștii particulari, 3 în Wales. Locurile în biserici erau 752.343 și mai puțin de jumătate erau ocupate în fiecare duminică. În 1874 erau 2.604 biserici din care 1.946 erau în Anglia, 528 în Wales, 96 în Scoția, 36 în Irlanda.

În secolul al 20-lea bapțiștii din Anglia au regresat, nu s-au mai ridicat personalități de talia celor din secolul 19. Totuși până la cel de-al doilea război mondial, în Anglia a fost o personalitate bapțiastă James Rushbrooke, care din 1923 a fost Secretar General al Alianței

Mondiale Baptiste, și în această calitate a depus o activitate prestigioasă pentru apărarea drepturilor baptiștilor, în țările în care erau prizoniți. În această calitate a venit de multe ori în România și ne-a apărat drepturile noastre în fața autorităților românești. Baptiștii români păstrează o amintire frumoasă despre acest bărbat, care era și un mare diplomat.

După al doilea război mondial s-a impus în Anglia Ernest Paen, care a fost Secretar General al Uniunii Baptiste din Anglia, și care a avut un rol important în mișcarea ecumenică. El s-a ocupat de istoria baptiștilor din Anglia. Amintim și pe Ronald Gouling care a fost Secretar General adjunct al Alianței Mondiale Baptiste, și în această calitate a venit de câteva ori în România, după 1970 încercând prin intervenții la departamentul Cultelor să rezolve unele din problemele noastre. Amintim și pe David Russel, fost Secretar General al Uniunii Baptiste, care era și un specialist în literatura apocrifă, scriind și o carte în acest domeniu. Pe tărâm pur teologic îl avem pe Beasley-Murray George, care a fost profesor la mai multe colegii baptiste, și care a scris două comentarii foarte bune la Faptele Apostolilor, Apocalipsa și o monografie completă asupra botezului.

Secolul 20 însă, a adus un regres în viața bisericilor din Anglia. Aceasta se poate observa și din următoarea statistică: în 1921 erau 3.068 biserici în Uniunea Baptistă, cu un total de 441.000 membri, în 1981 erau 2.058 biserici cu un total de 170.000 membri. La școala duminicală, în 1921 erau 518.000 elevi, iar în 1981 doar 157.000 elevi.

Ce e de laudat la baptiștii din Anglia, e responsabilitatea ce o simt ei față de nevoile și lipsurile din lume. În scopul acesta ei au diferite fundații, care caută să împlinească aceste lipsuri. Demnă de amintit este fundația „Fondul de ajutorare a României“, o fundație constituită în 1969, pe când fratele Ton era student la Oxford. Inima și organizatorul acestei fundații a fost Ronald Hearste. Scopul fundației este de a sprijini lucrarea misionară între credincioșii evanghelici din România și de a trimite medicamente, ajutoare, pentru organizarea de tabere de tineret. Nu este o fundație prea mare, dar ajutorul ei se simte atât în România cât și în Basarabia.

COLEGIILE BAPTISTE DIN ANGLIA

Colegiile baptiste au un slab control din partea Uniunii Baptiste pentru că și contribuția bisericilor este prea slabă. Guvernul englez asigură plata în bani a tuturor studenților din Colegiul „prima treaptă“. Orice tânăr înscris în Colegiu, obține susținerea Statului, colegiile baptiste se bucură și ele de acest drept, deci ele se autofinanțează. În Anglia sunt următoarele colegii baptiste: Colegiul Bristol, cel mai vechi, fondat în 1679, Regent's Park din Oxford, fondat în 1810, Colegiul Spurgeon, înființat de Spurgeon la Londra în 1856, Colegiul de la Manchester, format în 1964 prin contopirea cu Radan (1804). Cel mai mare colegiu este al lui Spurgeon și pregătește numai păstori. Baptiștii din Wales au colegii în Bangor și Cardife. Baptiștii din Scoția au colegiul lor la Glasgow.

BAPTIȘTII DIN SCOȚIA

Bapțiștii din Scoția au apărut probabil în 1650 prin soldații lui Cromwell. Ei însă nu au reușit să planteze credința baptistă în Scoția, la scoțienii autohtoni. Prima biserică indigenă a apărut la Kiess prin sir William Sinclair, care a fost botezat în Anglia.

John Knox i-a dobândit pe scoțieni pentru reforma lui, și era foarte pornit împotriva bapțiștilor; soldații lui Cromwell care erau bapțiști unde s-au înființat biserici, i-au încurajat pe credincioși. Așa s-au înființat câteva biserici la Ivernes în 1650, la Leith, la Tife 1652, la Perth 1653. S-a înființat biserică la Berdin de către Samuel Oates. În 1644 bapțiștii din Scoția au introdus mărturisirea de credință Londoneză.

S-a întâmplat însă o revoltă împotriva lui Cromwell, armatele lui s-au retras, generalul Mark a luat comanda asupra Scoției, și a introdus măsuri severe împotriva bapțiștilor. În 1663 s-a dispus ca dacă părinții nu botează copilul în 3 luni, să fie pedepsiți, astfel stingându-se lucrarea baptistă în Scoția.

După 1700 începe în Scoția o nouă lucrare baptistă, astfel în 1730 John Glass și Robert Sanderman s-au despărțit de biserica prezbiteriană și au înființat o biserică baptistă, în 1750 William Sinclair s-a botezat în Anglia și a format biserica din Kiess. În 1760 s-a înființat biserică în Edinburg prin Arhibald Mecllean și Robert C. Carmichel. Dar cei ce au avut influență importantă în răspândirea credinței baptiste în Scoția au fost frații Robert și James Haldane. Au fost supranumiți Wesley și Withfield ai Scoției, ei au organizat biserici, au înființat școli și au educat păstorii din Scoția.

Au sosit în Scoția în 1808, și în 1810 s-au înființat o serie de biserici prin efortul lor, în 1869 s-a organizat Uniunea Baptistă din Scoția, s-a înființat un Seminar Teologic, iar în 1900 erau în Scoția 16.905 credincioși bapțiști și 118 biserici.

BAPTIȘTII DIN IRLANDA

Prin 1650 existau 11 biserici baptiste în Irlanda, dar numai 6 au supraviețuit până în secolul al XIX. Multe din ele au fost fondate de ofițeri din armata engleză a lui Cromwell. Armata engleză s-a retras din Irlanda în 1760, și cu aceasta bapțiștii au pierdut suportul armatei, iar compatrioții lor i-au privit rău socotindu-i englezi pentru că au colaborat cu armata engleză.

În 1800 s-a produs o trezire în Irlanda, datorită faptului că s-a convertit Alexander Carson, care a fost cel mai mare leader al bapțiștilor. El a petrecut peste 30 de ani în Irlanda ca păstor la biserica Tubermore. A organizat 4 biserici în Ulster și a murit în 1844. Tot pentru trezire a lucrat și faptul că în 1819 s-a înființat la Londra „Societatea irlandeză pentru propagarea credinței în Irlanda“. Cei doi fondatori au fost Andrew Fuller și Iosif Ilmey. Scopul societății era să trimită predicatori în Irlanda, să deschidă școli, și să răspândească biblia și literatură.

În 1865 s-a înființat la Dublin „Asociația Baptistă Irlandeză“, strâns legată de Societatea misionară din Londra. În 1895 Asociația s-a transformat în Uniunea Baptistă din Irlanda, devenind total independentă de Societatea misionară din Anglia. Aceasta s-a datorat factorilor : a. Dorința lor de a fi independenți, pe care au avut-o chiar de la început

b. Erau puternic legați de Spurgeon în controversa Down Grade. Ei au fost de partea lui Spurgeon în controversă.

Cu introducerea școlilor publice în 1831, școlile baptiste au decăzut. În 1820 baptiștii irlandezi trimiteau tineri să studieze pentru pastorat în Anglia. În 1830 s-a înființat Seminarul care a durat până în 1840. În 1892 D. Rockefeller din S.U.A. a procurat fonduri pentru Organizarea Institutului Teologic din Dublin, pentru pregătirea păstorilor. După 1920, datorită schimbărilor politice a trebuit să se organizeze și Uniunea din Irlanda de Nord. Baptiștii din Irlanda sunt foarte izolați, nu sunt membrii ai Federației Europene Baptistă, nici în Alianța Mondială Baptistă, dar au misiuni în Peru, Franța, Belgia și Spania, și au un azil, pentru orfani, o revistă și un Seminar Teologic.

BAPTIȘTII DIN WALS

Urme despre baptiștii din Wals sunt de prin 1633, când se vorbea despre adunarea bisericii din Liafoelus, se vorbește despre soldații din armata lui Cromwell, care predicau și botezau după doctrina Anabaptistă.

John Miles poate fi privit ca fondatorul lucrării baptiste din Wals. începând cu 1649. În 1650, Parlamentul englez a votat o lege „Actul pentru o mai bună propagare și predicare a Evangheliei în Wals“ și era amintit și Miles printre aceia care puteau îndeplini această sarcină. Chiar înainte de apariția acestei legi, Miles și Thomas Praund deja evanghelizaseră în Wals. În 1649 ei s-au dus la Londra și se pare că au primit botezul la Baptiștii particulari, care tocmai atunci discutau cum să lanseze misiunea în colțurile întunecoase ale acestei țări. Prin octombrie 1650 Miles și Praund au botezat pe primii convertiți, și în câteva săptămâni au înființat trei biserici, care erau foarte disciplinate, de tradiție calvină. În 1654 aceste biserici au făcut statut al slujitorilor bisericii. Erau cinci feluri de slujitori :

1. Păstorii, care aveau sarcina să predice, să îndemne și să administreze cele două simboluri ;
2. Învățătorii, care explicau Scripturile și arătau greșelile ;
3. Bătrânii conducători, care supravegheau viața și comportarea membrilor bisericii ;
4. Diaconii, care se ocupau cu lucrurile financiare și materiale ale bisericii ;
5. Văduvele, care îi ajutau pe diaconi, îngijindu-se de cei săraci și bolnavi ;
6. Profeții care zideau biserica.

Miles a înființat biserici și le lega într-o părtășie și cooperare. Unii l-au învinuit de prezbiterianism, că adunarea generală a asociației

exercita autoritate asupra bisericilor locale. Multe decizii de politică bisericească, de disciplină și angajare a păstorilor erau luate de aceste adunări, iar bisericile locale doar le confirmau — Miles era pentru comuniunea închisă.

La adunarea generală a Asociației din 1654, bapțiștii din Wals au susținut că vorbirea în limbi necunoscute, vindecările și darul minunilor, au fost date în veacul I, pentru scopuri speciale, dar toate aceste daruri, fiind extraordinare, au încetat

După 1660 s-a pornit o mare prigoană împotriva bapțiștilor, dar bisericile lui Miles au supraviețuit. În 1688 prigoana a încetat, și în 1700 s-a fondat o nouă Asociație. În 1691 s-a tradus mărturisirea de credință în limba walșă de către Davis Rees. În 1689 erau în Wals 500, 550 biserici bapțiște. În 1660 erau 1.500, iar în 1800 erau 9.000. În 1790 existau trei asociații ale bisericilor, bapțiștii din Wals au avut o mare preocupare în a construi biserici. În 1891 erau 845 de capele și 200 au fost zidite între 1867—1887. După 1879 au predicat în Wals și câteva femei.

În 1866 s-a înființat Uniunea Baptistă, s-au înființat seminariile pentru pregătirea păstorilor, în 1891 colegiul de la Bangor, cel din Cardif, 1894 cel din Aberisthivist. Colegiile erau controlate de Uniunea Baptistă, și nu prea erau suportate economic de biserici. Păstorii pregătiți în aceste colegii au asigurat înviore în bisericile din Wals și bisericile au progresat, așa că în 1850 erau 40.000 de bapțiști în Wals, iar în 1900 erau 100.000 de bapțiști, în biserici există o morală severă, și teologia era Calvisă.

BAPTIȘTII DIN GERMANIA

Lucrarea bapțiștă din centrul Europei e legată de trei persoane, care s-au completat unii pe alții în mod minunat, și au fost numiți frații trifoi (kleblat) tocmai pentru modul armonios în care s-au completat în lucrare. Aceștia au fost : Johan G., Onken, 1800—1884, Iulius Wilhem Köbner 1806—1884, Gotfried W. Lehman 1799—1882.

J. G. Onken : Este recunoscut ca părinte al bapțiștilor din Europa centrală, s-a născut la Varel, Germania, în 1800. Tatăl său, din motive politice, a fost expulzat și astfel el a ajuns în Scoția, unde s-a angajat la un comerciant bogat. În Scoția a ajuns în legătură cu credincioși evanghelici, mai ales cu mișcarea fraților Haldane, care erau bapțiști. Astfel, Onken a ajuns să experimenteze nașterea din nou, și din clipa aceea el și-a dedicat întreaga viață slujirii, mai ales de a împărți tratate religioase. Se spune că a economisit din salariul lui modest și ultimul bănuț, pe care l-a investit în literatură ; de fapt toată viața lui a fost dedicat răspândirii literaturii creștine, mai ales Biblii. În 1879 a raportat că el a răspândit în Europa, nu mai puțin de 2.000.000 de Biblii. În 1823 s-a întors în Germania ca angajat al Societății Biblice Continentale, care se ocupa cu răspândirea de Biblii. În 1828 a fost incredințat și de Societatea Biblică din Edinburg.

În perioada aceasta au apărut la el indoieli cu privire la botezul copiilor și, de aceea, prin 1826 i s-a născut un copil pe care a refuzat

să-l ducă la preot și să fie botezat. Studiind Biblia a ajuns la concluzia că botezul adulților este biblic și dorea să se boteze. A scris despre această convingere lui James Haldane din Scoția, acesta recomandându-i să se boteze cum a făcut John Smith, cu două secole înainte, el însă a refuzat să-i urmeze sfatul. În anii lui de așteptare a întâlnit la Hamburg un căpitan de marină american baptist, Calvin Tubss, căruia i-a mărturisit dorința lui de a fi botezat. Acesta, întorcându-se în America, a povestit întâmplarea la Conferința Trienală a Convenției Baptiste Americane. Aici s-a hotărât ca profesorul de teologie Barnas Sears să meargă să-l boteze. Acesta a sosit la Hamburg și, după o examinare minuțioasă i-a botezat pe Onken și soția lui, împreună cu alte 6 persoane în râul Elba, la 26 aprilie 1834. Astfel s-a fondat biserica din Hamburg, cu 8 membri din care Onken era păstorul ei. Aceasta este prima biserică din Europa. Biserica a crescut rapid, așa că în 1836 erau 68 membri.

La începutul lucrării sale a fost prigonit de mai multe ori, a fost închis și de aceea botezurile le făcea noaptea și în secret. Dar în 1842 a izbucnit un foc mare la Hamburg. Cu acest prilej, credincioșii bapțiști au sărit în ajutorarea sinistraților și i-au primit în casele lor. Faptul acesta a fost observat de autoritățile orașului și au încetat să-i mai prigonească pe bapțiști.

După incendiu, au venit mulți muncitori din Europa de Răsărit la Hamburg la muncă. Aceștia au fost o bună masă de evanghelizare, așa că în 1845 erau 273 membri botezați la Hamburg. În anii următori au fost peste 300.

Onken era un zelos misionar, principiul lui era cuprins în cuvintele „Fiecare baptist, un misionar“. A fost un călător neobosit vizitând toate țările Europei. În 1864 a fost în Rusia, România, Ungaria, dar Onken nu a încetat să fie toată viața și un colpörtor de literatură, de aceea a înființat la Kassel o casă de editură. În 1848 a editat revista „Mission Blatt“. În 1880 a înființat seminarul la Hamburg pentru pregătirea păstorilor, în teologie Onken era un calvinist.

IULIUS KÖBNER

Este cunoscut ca teologul cântărilor pentru imnurile spirituale pe care le-a compus, formând un repertoriu pentru bisericile baptiste din Europa. Până în zilele noastre se cântă cântările compuse de el. Era fiul unui rabin danez, a primit credința creștină în 1826, și s-a botezat în 1836, însoțindu-l de multe ori pe Onken în călătoriile lui, lucrând în Danemarca și țările nordice. În Copenhaga există și astăzi biserica înființată de el, ce-i poartă numele.

GOTFRIED WILHEM LEHMAN

S-a născut la Hamburg, dar a trăit în Berlin. Tatăl său era comerciant și după ce a falimentat, tânărul Lehman a plecat în Olanda, unde a ajuns în legătură cu menoniții. S-a întors la Berlin, unde a lucrat într-un atelier de gravură.

El avea un mare interes pentru răspândirea Bibliei, aceasta ducându-l în legătură cu Onken. Nemulțumit de biserica de stat, a întrunit în casa lui grupe de credincioși la rugăciune și studiu biblic. Cunoscându-l pe Onken, deși nu era de acord cu el în problema botezului, l-a invitat la Berlin, în această grupă de rugăciune. Onken a venit și a ținut un studiu despre botez. Rezultatul a fost că Lehman și încă 4 persoane din grupă au cerut să fie botezați. La 15 mai 1836 Onken i-a botezat în lacul Rumeslboung, din apropierea Berlinului. Astfel s-a înființat Biserica Baptistă din Berlin, avându-l pe Lehman ca păstor.

Lucrarea a progresat în Berlin, el devenind al doilea centru de răspândire a credinței baptiste. Fiul lui Lehman a devenit și el un leader al Baptiștilor din Germania, și a fost un factor principal în organizarea seminarului de la Hamburg.

LUCRAREA DIN GERMANIA

În 1856, biserica din Hamburg susținea trei misionari și aduna fonduri pentru ajutorarea celor săraci, pentru tipărirea de Biblii și literatură. Tot biserica din Hamburg, la îndemnul lui Onken, a colectat o sumă de bani din care s-au construit 20 de biserici în Europa.

În 1835, Onken a fost angajat ca misionar al Convenției Triennale din S.U.A. În această calitate a trimis rapoarte despre lucrarea lui, din care se observă modul lui de a lucra. A trimis din casă în casă credincioși laici cu tratate și Biblii, semănând Cuvântul. Onken a stabilit legături și cu menoniții, și cu alți credincioși evanghelici, de aceea a fost numit colector de credincioși.

În 1848, Lehman a chemat pe reprezentanții bisericilor din Prusia și a format o asociație cu sediul în Berlin. De îndată au stabilit Fonduri și misiuni și au hotărât ca două treimi din sumele ce se vor aduna să fie pentru misiunea internă, și o treime pentru misiunea externă.

Dorindu-se o părtășie mai largă, în 1849 s-au întâlnit la Hamburg delegați ai bisericilor din Germania și Danemarca și au înființat Uniunea Bisericilor din Germania și Danemarca. Aceasta este prima încercare de organizare a baptiștilor din Europa. Onken a urmărit ca de această uniune să aparțină toate bisericile baptiste din Europa.

Până în 1919, revista „Mission Blatt“ publica situația statistică a baptiștilor din Europa. Am găsit în această revistă situația bisericilor baptiste din România în care erau trecute bisericile, numărul de membri, sumele încasate și numărul de copii.

În 1878 s-a reântors din America Filip Bikel, care organizase lucrarea baptistă între germanii din U.S.A., ajutându-l pe Onken în problema tipăriturilor. Bikel și fiul său Karl au făcut din editura Kassel o puternică mărturie baptistă în Europa. Baptiștii din toată Europa au venit după materiale, tipărite la această editură. De aici răspândeau în Europa Biblii, cărți de devoțiune, predici.

Săptămânal erau transmise predicile lui Spurgeon, tipărite și apoi trimise în toate bisericele.

Încă din 1849 Uniunea Baptistă avea în plan organizarea unui seminar. Onken ținea cursuri biblice la Hamburg cu cei ce doreau să

lucreze în biserici. Cu privire la seminar, el avea o rețineră ca nu cumva să se înroleze în seminar tineri total incompetenți pentru lucrarea misionară.

În 1887 s-a organizat și lucrarea diaconilor, zidindu-se casa Betel din Berlin, care era un azil pentru bătrâni.

Lucrarea din Germania a progresat pentru că Onken era un conducător înțelept și bun. El era foarte sever, ținea la părerile lui și de aceea unii l-au socotit că ar fi fost prea autocratic. În 1870 a intervenit o neînțelegere între el și tovarășii lui, Köbner și Lehman. Onken voia ca toate bisericile să fie ramuri ale bisericii mamă din Hamburg, pe când Lehman și Köbner susțineau ca bisericile locale să fie independente și legate de Uniunea Baptistă, numai în mod voluntar. Până la urmă a triumfat punctul de vedere al lui Lehman, totuși toate bisericile baptiste germane sunt unite în asociații și uniuni, uniunea având un rol important în conducerea lucrării Evangheliei în toate bisericile. Ea este un mod diferit de organizare de cel din S.U.A., unde bisericile sunt absolut independente și autonome.

După primul război mondial, baptiștii din Germania s-au dezvoltat în direcția tipăriturilor, a educației și a misiunii interne. Congresul Alianței Mondiale Baptiste a fost ținut în Berlin, în anul 1935.

Al doilea război mondial a produs mari pagube, majoritatea bisericilor au fost distruse de bombardamente. Au fost distruse de bombardamente Seminarul și editura de la Kassel precum și 275 biserici.

După război Germania a fost împărțită în două, iar după ce s-a ridicat zidul Berlinului, comunicarea între cele două regiuni era foarte grea, de aceea din 1970 s-au format două uniuni: una în Germania de vest, una în Germania de est. În 1959 baptiștii din Germania de est și-au organizat seminar propriu la Bucow. În 1950 existau în cele două Germanii 100.222 baptiștii și 599 biserici. Baptiștii din Germania au un rol important în lucrarea baptistă din Europa. Uniunea de aici este cea mai puternică uniune din Europa care are un potențial economic și spiritual. La Hamburg e un mare seminar teologic construit după 1945, cel vechi fiind distrus în război. De asemeni, baptiștii au un mare spital de rang național. În zilele noastre baptiștii din Germania au avut o personalitate distinctă, Gerhard Class, care a fost mulți ani secretar al Federației Baptiste Europene. Apoi, la Congresul de la Toronto din 1980, a fost ales secretar general al Alianței Mondiale Baptiste. În funcțiile pe care le-a avut în Federație și în Alianță a vizitat de mai multe ori țara noastră, fiind un bun predicator și diplomat și prin discuțiile cu autoritățile din țara noastră, căutând să ne ușureze situația. A murit în 1988, într-un accident de mașină în S.U.A.

BAPTIȘTII DIN ELVEȚIA

Baptiștii din Elveția își datorează înființarea lui I. G. Onken, care a făcut mai multe vizite în Elveția, unde a găsit grupe de credincioși care se adunau în familii la studiu și rugăciune.

O asemenea biserică a găsit-o Onken în Hochwert, regiunea Tubenburg, prin 1847. După aceea Onken a trimis pe colportorul său din Ger-

mania de sud să viziteze aceste biserici din case. Prin munca lui a organizat biserica din Zürich, care a devenit biserica centrală din Elveția. În 1870 bisericile din Elveția de Apus s-au atașat de Federația Baptistă Franceză, de care aparțineau și bisericile baptiste din Belgia.

După primul război mondial, bisericile din Elveția s-au organizat în propria lor Uniune. În 1949 s-a înființat Seminarul Baptist Internațional din Rushlikon de lângă Zürich. Prin studenții care s-au perindat pe la acest seminar a crescut importanța bisericilor din Elveția. Sunt câteva biserici și în cantonul Lugano, de limbă italiană, care aparțin de Uniunea Baptistă de la Zürich. Astăzi sunt în Elveția 1372 de bapțiști și 16 biserici.

BAPTIȘTII DIN AUSTRIA

Credința baptistă în Austria s-a răspândit prin muncitorii care au venit în Hamburg la lucru, după incendiul care a distrus orașul în 1842. Cinci persoane din acești muncitori au primit credința baptistă la biserica lui Onken. Aceștia s-au întors în Austria și au pornit grupe de studiu biblic în familii. În urma acestei lucrări au fost botezate în 18 oct. 1847, la Viena. În anul următor grupul acesta a fost vizitat de Onken, dar nu s-au putut manifesta public, fiind prigoniți de autorități. În 1851 Societatea Biblică Britanică l-a trimis la Viena pe Edward Millard la depozitul de Biblii. El era baptist și a organizat biserica baptistă din Viena, în 1869, dar de îndată s-au lovit de mari greutăți din partea autorităților. Millard a fost obligat să părăsească Austria, și în timpul cât a lipsit el, credincioșii s-au adunat în casa lui Carl Rauch, care a fost botezat la Hamburg.

Pentru că Rauch a refuzat să-și boteze copiii în 20 aprilie 1850, casa lui a fost înconjurată de armată, el a fost arestat împreună cu cei 9 credincioși care erau acolo, iar copiii au fost botezați cu forța în biserica Luterană. În 1900 erau în Viena 234 bapțiști.

Situația aceasta grea a ținut până în 1918, când s-a desființat imperiul Austro-Ungar.

Între cele două războaie, a lucrat cu mare eficiență pastorul Arnold Koester, care 31 de ani a lucrat la unificarea credincioșilor în biserica din strada Molard Gasse, unde a cumpărat un imobil cu trei etaje, care și astăzi este un centru baptist.

În 1980 erau 7 biserici cu 700 membri. Azi sunt 940 membri. În zilele noastre avem în Viena și o biserică română, formată din emigranți din România, unde sunt în jur de 150 de membri și se întâlnesc într-o sală din Mollard Gasse. De asemenea mai există și o biserică română și la Szalsburg.

BAPTIȘTII DIN DANEMARCA

Prin 1830 s-a pornit o trezire în Danemarca datorită pietismului. Cei treziți se adunau în case la studiu biblic și rugăciune. Prin 1831 Köbner, care era danez, a stabilit relații cu un asemenea grup, care era condus de Peter C. Monster.

În 1839 K bner  i Onken, au venit din nou în Amsterdam,  i au botezat pe Monster  i alte 11 persoane, astfel s-a înființat prima biserică baptistă la Kopenhaga. Monster a devenit păstorul acestei biserici.

De îndată însă s-a pornit prigoană împotriva lor, Monster fiind închis pentru câteva săptămâni  i apoi exilat. A fost expulzat din țară pe baza unei legi vechi împotriva anabaptilștilor. Cu toate acestea s-au format multe grupe de credincioși baptilști în jurul orașului Kopenhaga.

În 1849 s-a introdus legea toleranței, prin care, pe lângă biserica Luterană, care era de stat, erau tolerate  i alte religii. Dar religiile tolerate nu puteau cumpăra proprietăți  i nu puteau ține registre de stare civilă.

Baptilștii din Danemarca s-au implicat în misiunea externă, întemeind școli elementare. La Tolose au înființat seminar teologic  i o școală de agricultură. În 1947 s-a ținut la Copenhaga Congresul Alianței Mondiale Baptilste,  i numai în 1952, baptilștii au primit recunoașterea oficială din partea statului. În 1900 erau în Danemarca 28 biserici cu 19 păstori,  i în anul acela s-au botezat 278 persoane, iar numărul total al membrilor era de 3906.

În 1853 au suferit de pe urma Mormonilor, care au determinat pe câțiva membri să-i părăsească pe baptilști. Se pare că  i Monster a trecut la Mormoni.

În 1865 K bner s-a mutat la Copenhaga  i se pare că sub pastorația lui s-a produs o înviorare în biserică. Succesorul lui a fost Marius Larsen, unul dintre cei mai talentați predicatori. Până în 1888 ei au aparținut de Uniunea Baptistă din Germania.

Deși baptilștii sunt o minoritate mică, totuși susțin o frumoasă misiune externă. Ei ni l-au dat pe Knud Wumpelman, care ani de zile a fost secretarul Federației Baptilste Europene. În această calitate ne-a vizitat de multe ori, cerând audiență la Departamentul cultelor, pentru a ne ajuta în rezolvarea problemelor noastre. În prezent K. Wumpelman este președintele Alianței Mondiale Baptilste, ales la congresul de la Seul din 1990. Azi sunt 5.805 membri  i 45 biserici în Danemarca.

BAPTISTII DIN NORVEGIA

În Norvegia s-au aflat un grup de credincioși în sânul Bisericii Luterane, care se adunau la studiu Biblic în case. Prin studiul care s-a făcut în aceste grupe s-a ajuns la convingerea pentru botezul adulților. Când în aceste grupe a ajuns  i pastorul luteran G. A. Lamers, care ajungând la aceste convingeri, a organizat biserica liberă apostolică în 1856. Convingerea lui Lamers era că noii convertiți trebuiau botezați, dar dacă au fost botezați în copilărie, nu mai trebuie să se boteze. Sub influența acestor învățături s-au format mai multe biserici care practicau opinia lui Lamers.

În aceste împrejurări s-a întors din S.U.A. Frederich Rinke, norvegian de origine, care a primit credința baptistă în S.U.A. El i-a adunat pe cei ce aveau vederi baptilste  i i-a botezat. Astfel s-a înființat prima biserică baptistă din Norvegia. Norvegienii, în lucrarea lor au fost aju-

tați de bapțiștii din Suedia, iar cartea lui Andrees Wiberg despre botez era foarte răspândită în Norvegia, și i-a obligat pe mulți norvegieni să-și schimbe opiniile, cu privire la botez.

Alți doi predicatori care au lucrat cu succes aici, au fost : Gotrield Hubert și O. B. Hamsston. În 1872 s-a întrunit pentru prima dată Asociația de district, iar în 1877 s-a organizat prima conferință a tuturor bapțiștilor din Norvegia, ei au fost ajutați de Convenția Baptistă de Sud. Da această conferință s-au raportat 14 biserici cu 511 membri și 12 păstori. În 1900 ei au raportat 32 biserici, 16 păstori și 2.671 membri.

În 1910 și-au organizat seminarul cu O. Y. Öie, un norvegian american, fiind ajutați de Convenția Baptistă de Nord, și de cea de Sud. După cel de-al doilea război mondial au reorganizat școala duminicală, publicațiile, au extins lucrarea între femei și tineri, și s-au implicat în misiunea externă. În 1980 Uniunea Baptistă Norvegiană avea 64 biserici, cu 3.600 membri. În 1963 au adoptat mărturisirea de credință în care se spune că Biblia este Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu.

BAPTIȘTII DIN SUECIA

După 1800 și în Suedia s-au produs treziri religioase sub influența pietismului. Lucrarea baptistă a început aici în 1848 prin Fridrich Olah Nilsson (1809—1881), care fiind marinar a ajuns la New Orleans. În 1839 el a fost convertit și a lucrat câțiva ani împărțind tratate religioase și făcând mărturisiri personale pe străzile New York-ului.

S-a întors în Suedia în 1839, angajat de „Societatea Americană a Prietenilor Marinarilor“. Studiind Biblia a ajuns la convingerea că botezul copiilor nu e biblic așa că în 1847 el și alte 5 persoane sunt botezate la Hamburg de către Onken. Biserica aceasta s-a localizat lângă Götensburg. Nilsson este ordinar de către Onken și este expulzat din țară, vine în Danemarca pentru un timp, apoi pleacă în S.U.A., se reîntoarce în Suedia după 1860, când i se ridică expulzarea.

Al doilea personaj din lucrarea baptistă din Suedia a fost Andreas Wiberg. El era păstor luteran și primind convingerile baptiste s-a botezat în 1852. După 3 ani petrecuți în S.U.A. se întoarce la Stockholm, în 1854 organizează Biserica Baptistă din Stockholm, care devine cea mai mare biserică baptistă din Suedia. Între Nilsson și Wiberg erau și deosebiri asupra modului de organizare a bisericilor. Nilsson era pentru o conducere mai democrată și o lucrare autohtonă, fără ca să se refuze ajutorul din străinătate. Wiberg avea vederi de conducere centralizată și, având soția americană, era pentru un amestec mai accentuat cu americanii. El era ca un episcop, și a făcut ca bisericile să depindă de ajutorul american.

În 1866 s-a organizat seminarul Betel în Stockholm, care a fost primul seminar baptist din Europa. În Hamburg se țineau numai cursuri periodice pentru pregătirea păstorilor. Începând cu 1857 era competiție între biserici pentru primirea fondurilor din S.U.A. În 1889 s-a organizat Uniunea Baptistă și s-a direcționat toată lucrarea bisericilor

prin uniune. În 1861 biserica din Stocholm a compus mărturisirea de credință, în scopul de a câștiga din partea statului mai multă libertate. Mărturisirea de credință era în spirit calvin, comuniune închisă, și purta sigiliul aptitudinii conservatoare a lui Wiberg.

Lucrarea baptistă din Suedia, în 1890, s-a împărțit cu așa-numitul grup de la Örebrö. S-a întors din America John Ogman, care era puternic influențat de pentecostalismul din America. Datorită lui, lucrarea din Suedia s-a împărțit în două: cei ce au rămas în Uniune, și cei ce s-au atașat la grupul de la Örebrö. Grupul acesta avea practici pentecostale și accepta și femeile să fie păstorițe. Ei și-au deschis seminarul lor și misiunea lor separată de a misiunii baptiste.

În secolul trecut, baptiștii din Suedia au cunoscut cea mai frumoasă creștere, până la apariția dezidenței carismatice. În 1861, când s-a înființat Uniunea Baptistă, în Suedia erau 125 biserici, 4930 membri. În 1900 erau 264 biserici cu 40.750 membri, în 1980 erau 656 biserici cu 40.000 membri; tot atâția erau și în grupul de la Örebrö. Tensiunile dintre cele două grupuri au slăbit după moartea lui Ogman. În 1990, la Conferința profesorilor din Seminariile teologice Baptiste din Europa ce s-a ținut la colegiul Speurgeon din Londra, au participat și profesori de la seminarul din Örebrö. Cei de la Örebrö țin tradiția pentecostală fără să fie pentecostali, pe când cei din Uniunea Baptistă țin tradiția baptistă. Datorită lor, baptiștii s-au împărțit în două, cei ce au rămas în Uniunea Baptistă și cei ce s-au atașat în grupul de la Örebrö.

BAPTIȘTII DIN FINLANDA

Baptiștii din Finlanda sunt împărțiți în două grupe pe considerente limbă, baptiștii finlandezi și baptiștii suedezi. Misionarii suedezi au plecat să predice evanghelia în Finlanda la locuitorii de limbă suedeză, astfel s-a înființat prima biserică baptistă în 1856. În 1883 s-a înființat o mică Uniune a bisericilor suedeze, iar în 1870 s-a înființat prima biserică de limbă finlandeză. În 1903 aceste biserici s-au organizat. În Uniune erau 25 biserici.

Un zelos marinar a predicat la Luvia și l-a botezat pe Isaia Lundberg, care a înființat o biserică în 1870. În acest timp, un păstor luteran, Iohan Hymander a renunțat la botezul copiilor. A venit la Stocholm, s-a botezat și a organizat biserica în Parikala. În 1949 s-a înființat seminarul de la Vasa, s-a organizat lucrarea cu tineretul, misiunea externă și școala duminicală. În 1896 au început să redacteze o revistă.

În timpul imperiului țarist, finlandezii au avut de suferit, dar în 1891 guvernul țarist le-a aprobat mărturisirea de credință. Atunci, baptiștii au devenit un grup dezident oficial. În 1922 baptiștii din Finlanda au fost aprobați ca o comunitate religioasă. Mărturisirea de credință finlandeză e bazată pe mărturisirea de credință a lui Wiberg.

Războiul le-a adus finlandezilor mari pagube. În 1980 erau în Finlanda 2.485 membri, 10 biserici de limbă finlandeză și 25 de limbă suedeză.

BAPTIȘTII DIN ITALIA

Lucrarea baptistă a început în Italia în 1863 cu doi englezi, James Wall și Edward Clark. Ei au început misiunea la Bologna și la Spezia. În timpul acesta s-au produs multe schimbări în Italia, țara s-a unit sub domnia Casei de Savoy, s-a sfârșit guvernarea papală în Roma și s-a desființat statul papal. În 1848 regele Carlo Alberto a dat libertate și religiilor necatolice, dar erau niște libertăți limitate. În 1871 Biserica Catolică și-a pierdut privilegiile și s-a produs și în Italia o trezire religioasă, care s-a făcut simțită mai ales în comunitatea Waldenzilor. Au venit aici misionari anglo-saxoni care au susținut lucrarea misionară, mai ales în biserica waldenză.

Wall s-a mutat la Roma, primind ajutor din partea societății misionare britanice, de asemeni în 1870 Convenția Baptistă de Sud a trimis și ea misionari, dintre care cel mai important a fost dr. George Taylor, care a lucrat în Italia 34 de ani și care a înființat câteva biserici și instituții baptiste.

W. Kemelenders, un om de afaceri din Scoția, s-a atașat de Wall în Sicilia, iar în 1875 l-a însoțit pe Taylor la Roma, apoi s-a mutat la Torino și el era misionar al Societății Misionare Britanice.

Prima biserică baptistă din Roma a fost fondată în 1871, după ea s-au înființat și altele, dar timp de 30 de ani au întâmpinat multe împotriviri.

Chiar de la început bapțiștii au folosit Cuvântul scris, editând două periodice : „Il Testimonio“ și „Il Seminatore“.

Aceste reviste au avut caracter evanghelic. Ce e interesant la bapțiștii din Italia, e faptul că ei au avut între ei câțiva savanți pe : O. Cocorda, traducătorul Noului Testament în italiana modernă, pe P. Pascheto, profesor de ebraică și limbi semitice la Universitatea din Roma, M. Rosi, poet iezuit, apoi cercetător literar, L. Pascheto, scriitor și arheolog. În 1923 bisericile s-au unit la apelul Convenției Baptiste de Sud, cu excepția misiunii de la Spetia, care a rămas separată. În 1939 s-a înființat Sederția Bisericilor Baptiste din Italia, cu rol de misiune. Un nou statut a fost edilat în 1956.

Bapțiștii din Italia au avut o mare contribuție la răspândirea de tipărituri religioase, au făcut un orfanat, două azile de bătrâni, școli de fete. În 1960 a avut un rol important în crearea Federației Protestante în care au intrat valdenzii, metodistii, luteranii și armata salvării. În 1980, în Italia, erau 4.200 bapțiști și 40 păstori.

BAPTIȘTII DIN SPANIA

Spania e țara unde inchiziția catolică a avut cea mai mare influență. Datorită ei, din Spania, în Evul Mediu, au fost expulzați evreii și maorii, iar mișcările reformatoare nu au putut pătrunde aici.

După revoluția din 1868 a apărut o scurtă perioadă de libertate religioasă. Credința baptistă a fost răspândită aici de misionarul baptist independent William Knipp, care a lucrat, ajutat fiind de Convenția

Baptistă de Nord din S.U.A. El a botezat în 7 luni 1.395 de suflete și a organizat în 1870 biserica din Madrid cu 30 membri. Apoi în 1871 a organizat-o pe cea din Alicante, după ce a botezat un grup de credincioși în Marea Mediterană. În 1876 a fost obligat să părăsească Spania și activitatea evanghelică a fost oprită.

În 1880 sosește în Spania Erik Lund, misionar suedez. Fiind un talentat lingvist, a început o lucrare de tipărire și traducerea Bibliei. În aria Barcelonei, au venit și alți misionari din Suedia să îl ajute și chiar din America.

În 1920 Spania a devenit câmp de misiune al Convenției Baptiste de Sud din S.U.A. În 1931 Spania a devenit republică și a dat libertate religioasă; regimul era anticlerical și indiferent în probleme religioase.

În 1939 a biruit Franco. Regimul său era fascist; el a închis bisericile protestante. În 1945, o foarte limitată libertate religioasă a fost dată religiilor necatolice. În 1948, iarăși au fost închise bisericile baptiste. În 1945 s-a încheiat Concordatul dintre papă și guvernul spaniol. Prin acest concordat se stabilea că religia catolică este religia statului spaniol și se va bucura de protecția oficială a statului. Nimeni nu poate fi tulburat pentru credința lui religioasă, s-o practice și să se închine în locuri private, dar ceremonii în public poate să officieze numai Biserica Catolică. Această lege oprește orice serviciu divin public pentru protestanți, însă în case particulare, care nu aveau semne exterioare se puteau aduna. De asemeni era oprit prozelitismul prin cuvântul scris sau vorbit, care este el însuși un act public.

Constituția din 1966 a dat libertate și bisericilor protestante, iar cea din 1978 a garantat libertatea deplină pentru toate religiile și a stabilit separarea bisericii de stat. Bapțiștii au acum în Spania un seminar. Azi sunt în Spania 7.700 bapțiști și 66 biserici.

BAPTIȘTII DIN FRANȚA

Cei mai vechi bapțiști de pe continentul european sunt în Franța. Ei au fost înaintea bapțiștilor din Germania. În satul Nomain lângă frontiera Belgiei, un fermier a găsit în 1810 Biblia într-un colț din casa lui, a început să o citească și a adunat pe sătenii lui la rugăciune și studiu biblic, care erau treziți datorită mișcării pietiste. În 1819 Henry Pyt, misionar baptist din Elveția vine aici și predică, ajungând să fie ascultat și de 140 ascultători, Henry Pyt a primit credința baptistă în Scoția de la Robert Haldane. În 1820 Pyt botează în secret, de frica prigoanei vreo 20 persoane și organizează o biserică, se pare că e prima biserică din Europa, dar biserica nu a supraviețuit prea mult timp. În 1815, imediat după bătălia de la Waterloo se pare că și un soldat englez a predicat în Franța.

În 1831, Howard Malcom, un păstor din America a călătorit în Franța și a auzit despre bapțiștii de aici, s-a întâlnit cu cei convertiți de Pyt și întorcându-se în America, a vorbit la Conferința Trienală Americană din 1832. Convenția a angajat de îndată doi misionari, pe

profesorul Pek și pe Roston Casimir, un francez care era baptist american de origine franceză, născut în Marsilia. Roston a început lucrarea la Paris, a avut succes în clasa cultă, dar a murit de holeră în 1834. După el a venit Isac Willmarth, un american care a fost convertit la Paris. După cinci ani a venit Erastus Willard, care a devenit un conducător al Bapțiștilor din Franța în următorii 21 de ani și a format o biserică la Douai în 1835. Și în următorii ani s-au înființat alte biserici. În 1849 Willard a format Asociația Baptistă din Franța în care s-au unit 15 biserici. De această asociație s-au atașat câteva biserici din Belgia și Elveția Franceză. Bisericile fiind la mari distanțe s-au împărțit în departamentul Nord de Paris și departamentul Sud de Paris. În 1879 au editat prima revistă „Ecoule adevărului“. În următorii ani au organizat și o școală teologică pentru pregătirea păstorilor.

Republica Franceză în 1871 a dat mai multă libertate religiilor, dar neînțelegerile interioare le-au provocat multe neajunsuri.

În 1919 s-a format Federația Baptistă Franceză. Ea a început o lucrare misionară în Africa, mai ales în coloniile franceze. Bapțiștii americani s-au implicat mult în lucrarea din Franța. Ei au cumpărat clădirea unei mari bănci în Paris, în rue de Lille 48. În această clădire s-a înființat și Federația Baptistă Europeană; tot aici a funcționat și o biserică baptistă română și biroul secției române pentru radio, Monte Carlo condus de fratele Ieremia Hodoroabă. În 1921 bisericile mai conservatoare s-au desprins de Federație. În decada 70 s-a realizat un progres, o creștere cu 20% a membrilor și s-au format 25 de noi biserici. Bisericile și-au dublat contribuția financiară, ei neavând un seminar teologic, au organizat un centru de studii într-o suburbie a Parisului. Centrul se numește „Les Cedres“. Aici se țin diferite conferințe și studii biblice. Centrul poate găzdui 40 persoane. Bisericile din Franța sunt implicate și în misiunea externă, mai ales în Africa, în fostele colonii franceze. Azi sunt în Franța 5.600 credincioși bapțiști și 93 biserici.

BAPTIȘTII DIN OLANDA

Prima biserică baptistă din Olanda, poate fi considerată a lui John Smith, care împreună cu Thomas Helwis au întemeiat o biserică pe baza botezului după mărturisirea credinței. Această biserică era engleză și s-a întors în Anglia în 1611.

Acum vorbim de un nou început, care s-a realizat în 1840 când I. B. Freiser păstor în Biserica reformată Olandeză prin studierea Bibliei a ajuns la o pocăință sinceră și la o relație personală cu — Dumnezeu tot în urma studiului personal a ajuns să se îndoiască de valabilitatea botezului copiilor. Pentru refuzul său de a boteza copii, a fost dat afară din slujba de păstor al bisericii Reformate. El a scris o carte despre botez, aceasta a atras atenția lui Onken și Köbner, care l-au vizitat. Până la vizitarea celor doi el nu a auzit despre bapțiști. Contactul cu Köbner l-a determinat să accepte să fie botezat, așa că în 15 mai 1845 au fost botezați de către Köbner, el și încă 6 persoane. Așa s-a înființat biserica din Gaselte Nyeven, având pe Fieser ca păstor. Mai târziu s-a mutat pe Stad Canal unde a zidit o capelă.

A doua biserică baptistă s-a înființat într-o localitate mică numită Zutpen în provincia Gederland în 1845. Această biserică a crescut prin faptul că mulți menoniti au trecut la credința baptistă.

A treia biserică s-a format în Amsterdam, aici încă din 1840 se întrunea un grup la studierea Bibliei. Studiind Biblia au ajuns să discute și despre botez și majoritatea din ei s-au convins de botezul adulților. Auzind despre grup, a venit la ei în 1845 Köbner și Frieser a botezat 4 din grup. Doi ani mai târziu, au organizat o biserică baptistă în Amsterdam.

În 1849 s-a atașat de această biserică Ian de Liefde, care venea din Zutpen. Acolo a fost păstor menonit și membrii lui au trecut la bapțiști, dar el a venit la Amsterdam și a introdus doctrina mileniană a lui Darby, care a provocat o dezbinare între credincioși. În 1866, darbiștii au fost excluși.

În 1881 H. Z. Cloechers a înființat Uniunea Baptistă de care s-au atașat cele câteva biserici răspândite în Olanda. Au avut însă o neînțelegere pentru că bisericile din Franeker și Amsterdam țineau doctrina calvinistă strict, pe când Cloechers care era președintele Uniunii avea vederi armeniene și de aceea cel două biserici nu s-au afiliat Uniunii. După câțiva ani, biserica din Amsterdam s-a afiliat Uniunii.

Uniunea, după înființarea ei, a scos o revistă cu titlul „Creștinul“, care apare și astăzi sub același nume. Bapțiștii din Olanda numără 12.360 membri și 85 biserici. Și-au deschis seminar în 1958 în apropierea orașului Utrecht. Directorul seminarului era Iannes Reiling care era și profesor la Universitatea Utrecht. Olanda, între 1939—1945, a fost ocupată de naziști. Bapțiștii au contribuit foarte mult în a-i scăpa pe compatrioții lor de nenorocirile care au venit peste ei datorită naziștilor, de aceea prestigiul lor a crescut în ochii compatrioților lor. În 1940 Uniunea Baptistă din Olanda s-a atașat de toate structurile ecumenice, aceasta a provocat nemulțumirea unor biserici, de aceea în 1963 Uniunea Baptistă a hotărât să se retragă din toate organizațiile ecumenice. Bapțiștii din Olanda sunt conservatori în teologie, ei proclamă infailibilitatea Cuvântului lui Dumnezeu.

BAPTIȘTII DIN POLONIA

Polonia, din 1700 a încetat să fie stat, teritoriul ei fiind împărțit între Austria și Rusia. După primul război mondial s-a reconstituit statul Polonez.

În Polonia este acest sentiment că a fi polonez înseamnă a fi catolic, și că cine renunță la religia catolică renunță la naționalitatea poloneză.

Prima biserică din Polonia a apărut sub influența trezirii pietiste. Astfel, într-un sat cu numele Adamov, un învățător cu numele Gotfried Alf, conducea un grup de studiu biblic, în care studiind Biblia, a ajuns să se apropie de vederile baptiste, dar nu a trecut deschis de partea lor, numai după ce a fost vizitat de păstori din Rusia. Astfel în 1858 a fost botezat el și 26 persoane. Imediat după botez s-a pornit o pri-

goană împotriva lui din partea familiei și a autorităților bisericești. A fost închis de mai multe ori.

A doua biserică s-a dezvoltat la Kicin în 1860 printre menoniți. Godfried Alf s-a mutat aici și le-a predicat și câțiva dintre menoniți în frunte cu conducătorul lor au acceptat învățăturile baptiste. Lucrarea baptistă din Polonia înainte de 1918 a fost multinațională, credința baptistă s-a răspândit printre boiemi, ucrainieni, ruși, germani și polonezi. Impactul cel mai mare l-au avut asupra germanilor.

În 1900 erau în Polonia 4.162 bapțiști, iar în 1921 s-a înființat Uniunea Baptistă. Erau două uniuni: Uniunea Bisericilor de limbă slavă și Uniunea Bapțiștilor de limbă germană. După război, credința baptistă a cunoscut o dezvoltare mare, așa s-a ajuns ca în cele două uniuni să fie 17.000 membri. S-a organizat educația teologică și bapțiștii s-au implicat în probleme sociale, spitale, azile de bătrâni și orfelinate. Cele două Uniuni au cooperat în toate problemele.

Al doilea război mondial le-a provocat mari distrugerii, germanii au fost dislocați de pe teritoriul Poloniei și astfel au dispărut bisericile de limbă germană, au dispărut de asemeni și bapțiștii de limbă slavă, s-au împuținat, de aceea se poate vorbi de un nou început după 1945. În 1980 existau în Polonia 56 biserici cu 2.539 membri, iar azi sunt 3.335 de membri.

Campania evanghelistă a lui Billy Graham din 1979, din Polonia, a făcut să crească prestigiul bapțiștilor și a provocat o oarecare deschidere a polonezilor spre Evanghelie.

BAPTIȘTII DIN CEHOSLOVACIA

Cehoslovacia a fost creată în 1918 prin unirea provinciilor Moravia, Boemia, Slovacia și Rutenia, care înainte au aparținut de fostul imperiu Austro-ungar. Aici, în sec. al XV-lea, a existat mișcarea husită, în sec. XVI s-a introdus protestantismul. Aici și-au găsit refugiul anabapțiștii în frunte cu Baltazar Hubmayer. Aici s-a dezvoltat biserica ceho-moraviană, care a fost prigonită de catolici. În 1771 împăratul Iosif al II-lea a dat un verdict de toleranță pentru protestanți. Bapțiștii au pătruns în aceste teritorii în 1860, când a venit în Boemia Knappe, care era baptist german și a predicat. În urma lucrării lui s-au botezat câțiva convertiți, dar nu au reușit să formeze biserică. După el a venit A. Meereis, colportor de Biblii la Societatea Biblică Britanică, care era baptist. El a predicat, a botezat și a pregătit terenul pentru alții. Primii cehi au fost botezați în 1877. Cel ce a lucrat cu mai multă eficiență a fost H. Novotny, care s-a botezat în Polonia, s-a întors în Cehoslovacia, a predicat și, în 1895, a format prima biserică baptistă cu 16 membri lângă Praga. Familia Novotny a jucat un rol cheie între bapțiștii din Cehoslovacia. Uniunea Baptistă a fost organizată în 1889. În 1980 erau în Cehoslovacia 23 biserici cu 3.978 membri. În decada 70—80 au plecat bapțiști cehi din România, din satul Sf. Elena, câteva zeci. Aceștia au organizat o biserică baptistă care are acum peste 100 membri în localitatea Cheb. Probabil că este cea mai mare biserică baptistă

din Cehoslovacia. În 1972 bapțiștii din Cehoslovacia au adoptat pentru ei mărturisirea de credință a bapțiștilor germani.

În timpul regimului comunist toți preoții și păstorii au trebuit să depună jurământ de fidelitate față de autoritățile comuniste. Acestea au plătit de la bugetul de stat pe toți slujitorii bisericilor inclusiv păstorii bapțiști. În schimb, statul le-a cerut să depună jurământ de loialitate. Cei mai mulți păstori din Cehoslovacia, în ultimii 40 ani, s-au pregătit la seminarul de la Rushlikon — Elveția, de aceea mulți din păstorii lor au plecat în S.U.A.

BAPTIȘTII DIN UNGARIA

Primele urme bapteste din Ungaria pot fi tratate până la anabapțiștii din Elveția. Se vorbește de lucrarea lui Kristof Schröter, care a început să propovăduiască credința anabaptestă în nordul Ungariei în 1523. Se vorbește și despre Iohan Kiszsebeni care a fost trimis de Luther să-l combată pe Schröter și el s-a convertit la anabapțiști. Se vorbește și de Fischer Andras care a fost martirizat în 1540 — ca anabaptest. Datorită acestor frământări, în 1548, Dieta Ungariei a interzis religia anabaptestă.

Dar în timpul domniei lui Bethleem Gabor ca principe al Transilvaniei, el a ocrotit în colonia de la Vinț, o comunitate anabaptestă care s-a refugiat aici din Moldova și care a dăinuit în Transilvania până în zilele împărătesei Maria Tereza, care cu ajutorul călugărilor iezuiți i-a alungat pe anabapțiști din Transilvania în 1773.

Începutul credinței bapteste în Ungaria e legat de trei persoane: Ianoș Rothmaier, K. Scharschmith și Ianoș Voica, care s-au dus la Hamburg ca tâmplari. Aici ei au cunoscut credința baptestă și au fost botezați de Onken în 1845, după aceea s-au întors la Budapesta și au început lucrarea, dar nu au avut succes. În 1846 Societatea Misionară din Hamburg, l-a trimis la Budapesta pe Frederich Onken, fiul lui F. G. Onken. El a înființat în 1846 o biserică cu 9 membri la Budapesta, se pare că era prima din Ungaria și a botezat în Dunăre câțiva credincioși, noaptea din cauza prigoanelor. Această biserică nu a dăinuit.

Un alt început al lucrării bapteste în Ungaria e legat de Henrich Mayer, care în 1873 a fost trimis ca misionar la Budapesta și în răsăritul Europei, dar era plătit de Societatea Biblică Britanică, ca și conducătorul depozitului de Biblii din Budapesta. În 1874 el botează câteva persoane și înființează biserica baptestă germană din Budapesta.

În timpul acela, în Transilvania, la Salonta, era un grup de reformați care se adunau seara la studiul biblic, peste ei a venit Novak Antal, colportor de Biblii și era baptest; el le-a vorbit despre botez. Grupul acesta a acceptat ideile lui, iar el a chemat pe Henrich Mayer la Budapesta, care a botezat în 1875, în orașul Gyula, 7 persoane în Salonta; printre cei botezați a fost Cornea Mihai și Toth Mihai, care au devenit predicatori țărani. Deși fără educație, erau râvnitori în lucrare și aveau talent de vorbire. Cornea a botezat peste 11.000 suflete, iar Toth Mihai a zidit o frumoasă biserică la Salonta, care a fost prima biserică zidită în Ungaria de atunci.

Cu lucrarea lui Cornea, credința baptistă a progresat, mai ales în Transilvania. Metoda de lucru a lui Mayer era cam dictatorială, el se considera păstorul bisericilor din Ungaria și toate bisericile din Ungaria erau privite ca filiale ale bisericii din Budapesta, majoritatea serviciilor divine erau în limba germană. În 1898 doi tineri maghiari s-au întors de la seminarul baptist din Hamburg : Andras Udvernochi și Somogy Imbre. Ei au introdus lucrarea în maghiară despărțindu-se de Henrich Mayer. Această despărțire a provocat tensiune. În primii zece ani de lucrare, Mayer a botezat peste 600 persoane. În 1893 în Ungaria erau 32.000 bapțiști, socotindu-i și pe cei din Transilvania și din Bosnia-Herțegovina. În 1895 a apărut în Ungaria o lege prin care s-a dat libertate tuturor religiilor. Pe baza acestei legi s-a cerut recunoașterea bisericilor baptiste din Ungaria. Henrich Mayer nu a dorit să ceară recunoașterea, pentru că potrivit legii ungare, fiind cetățean german, nu putea ocupa post de păstor sau de conducător în Cult. În 1900 bisericile maghiare s-au unit într-o uniune, iar în 1902 la o conferință care s-a ținut la Ocsa s-a votat prima mărturisire de credință pe baza căreia Uniunea Baptistă a fost recunoscută de către guvernul maghiar. Dar bisericile de limbă germană și cele de limbă română din Transilvania și câteva biserici maghiare au rămas lângă Mayer, funcționând ca nerecunoscute. Situația aceasta a durat până în 1918, când a murit Mayer și Transilvania s-a unit cu România.

În 1920 s-a reorganizat Uniunea Baptistă din Ungaria în care au fost cuprinse toate bisericile care au rămas în teritoriul statului maghiar. În 1967 au editat o nouă mărturisire de credință în spiritul celeia care a fost editată în 1902. În 1955 Uniunea Baptistă din Ungaria și-a schimbat numele în Biserica Baptistă Maghiară. În 1980 erau în Ungaria 12.000 bapțiști în 200 biserici. În Ungaria există și un Seminar Teologic, înființat în 1905, care acum se numește Academia de Teologie Baptistă. Bapțiștii din Ungaria au o colaborare ecumenică și în Europa și cu bisericile protestante din Ungaria. Ei însă s-au prea instituționalizat, au pierdut caracterul misionar, și de aceea nu fac progrese.

BAPTIȘTII DIN IUGOSLAVIA

Iugoslavia, așa cum am cunoscut-o de curând, înainte de a se diviza în mai multe state, s-a format după primul război mondial din Serbia și Muntenegru, la care s-au atașat provinciile din imperiu Austro-ungar : Croația, Slovenia, Bosnia, Herțegovina și Macedonia, partea de nord. În teritoriul acesta sunt ortodocși, catolici, reformați, luterani și musulmani. Credința baptistă e o minoritate mică.

Învățăturile baptiste au fost propovăduite aici de cetățenii care au călătorit în străinătate și acolo au primit credința baptistă. Astfel, amintim pe Frantz Tabory, care el și soția sa au fost botezați la București în 1862.

Al doilea a fost colportorul trimis de Societatea Biblică Britanică, August Liebing, care fiind trimis din România în sudul Rusiei, în drum spre Rusia, a trecut prin Serbia și Herțegovina, unde a botezat câțiva

credincioși. În 1875 a venit la Novi-Sad, de la Budapesta, Henrich Mayer ca să boteze.

Bapțiștii de origine germană au cunoscut o frumoasă creștere în provincia Voivodina. Pe aici au lucrat și evangheliști laici. De asemeni s-a pornit o frumoasă lucrare între slovacii care s-au întors acasă din Ungaria, America, Slovacia, convertiți la credința baptistă. Centrul lucrării între slovaci a fost Baky Petrovac. Lucrarea a fost începută de Iosif Turocic ajutat de misionarii din Ungaria. Slovacii au ajuns să fie 30% din numărul bapțiștilor din Iugoslavia.

În 1920 a sosit aici Vinco Vacec, croat catolic care s-a convertit în S.U.A. și a fost trimis ca misionar al Convenției Baptiste de Sud. A fost un bun evanghelist și instrument de unificare a cinci grupe lingvistice într-o uniune baptistă; fiecare grupă lingvistică avea asociația ei. Până la moartea sa în 1939, el a fost cel mai influent conducător baptist din Iugoslavia. Războiul a adus mari pagube și mutații. Germanii au plecat în Germania. După 1945 s-a întors aici John Moore, ca reprezentant al Convenției Baptiste de Sud. El a ajutat și organizat Seminarul la Novi-Sad, a ajutat la reconstrucția bisericilor, lucrarea însă s-a dezvoltat încet. În 1948 s-a scos o nouă mărturisire de credință pentru a dobândi recunoașterea statului. Deși după 1945 bapțiștii din Iugoslavia au fost ajutați de Convenția Baptistă de Sud. Bapțiștii au rămas o minoritate mică. Mulți dintre ei au plecat în S.U.A. și în țările Europei.

În Iugoslavia există și câteva biserici de limbă română, cea mai importantă este la Nicolinț. Între cele două războaie, bapțiștii din România, au trimis acolo un misionar, pe Avram Bălgrădeanu, care a lucrat cu mult efect și au rămas despre el amintiri bune. Pastorii români care au studiat la Novi-Sad au plecat în S.U.A. sau Canada și au ajuns păstori la bisericile române de acolo. Câțiva păstori din Iugoslavia care au studiat la Rushilkon — Elveția, au ajuns profesori la Seminarul de la Novi-Sad și au desfășurat o frumoasă muncă de tipărire de comentarii.

Nu cunoaștem nimic despre situația bapțiștilor în prezent, după ce statul Iugoslav s-a divizat.

BAPTIȘTII DIN BULGARIA

În Bulgaria bapțiștii sunt o minoritate; începuturile credinței baptiste sunt legate de emigranți germani bapțiști, care au venit aici din sudul Rusiei în 1867. Printre ei a fost Vasile Pavlov, care era un predicator excelent. El a predicat și în Dobrogea, la Tulcea. De asemeni amintim și lucrarea colportorilor de Biblii a Societății Biblice Britanice, care au răspândit Biblii și au mărturisit credința baptistă, dintre care este Iacob Klundt.

Apoi amintim și bulgari care au călătorit în străinătate și acolo s-au convertit. Peter Doiceff a fost un asemenea personaj. Au lucrat aici și misionari trimiși din Convenția Baptistă de Nord. Un asemenea misionar a fost P. E. Petrich, care a lucrat ca misionar în India, el fiind de origine slavă.

Prima biserică s-a organizat la Ruse în 1880, iar biserica din Sofia a fost formată în 1897. În Bulgaria s-a organizat prima biserică de țigani.

Amintim că în 1913 a plecat din Pecica Avram Barbu, ca evanghelist laic și s-a stabilit în Bulgaria. A lucrat acolo toată viața, dar rezultatul muncii lui nu ne este cunoscut. Cu venirea comuniștilor, baptiștii au avut mult de suferit. Toți păstorii au fost închiși, condamnați la ani grei de temniță, de unde au fost eliberați în 1956 în timpul destinderii politice a lui Hrusciov. În timpul dominației comuniste baptiștii din Bulgaria nu au putut să întrețină legături nici cu Alianța Mondială Baptistă nici cu Federația Baptistă Europeană. În 1993 erau 2.500 baptiști și 30 biserici organizate în Uniune, dar nu au nici seminar nici revistă. După căderea comunismului, baptiștii bulgari au intrat în legături normale cu organizațiile mondiale baptiste, și acum se desfășoară o frumoasă lucrare evanghelică.

BAPTIȘTII DIN RUSIA

Credința baptistă din Rusia a avut trei izvoare de început: mișcarea molocanilor din Caucaz, a stundiștilor din Ucraina și mișcarea evanghelică a intelectualilor din Petersburg.

Molocanii, numiți băutori de lapte, erau un curent înnoitor în sânul bisericii ortodoxe, răspândiți mai ales în regiunea Caucaz și în orașul Tiflis. În sec. XVIII s-au despărțit de biserica ortodoxă, ținând câteva doctrine evanghelice și practici din biserica primară.

Ei propovăduiesc egalitatea tuturor oamenilor, respingeau militarismul și mulți dintre ei aveau vederi militariste apocaliptice. Se deosebeau de baptiști prin faptul că respingeau botezul în apă. Ei spuneau că dacă îl aveau pe cel cu Duh Sfânt, nu mai e nevoie de botezul în apă. În 1900 erau cam 200.000 credincioși molocani. În 20 august 1867 Martin Kalweit, misionar din Lituania l-a botezat noaptea pe Nichita Voronin în râul Cura. Voronin era un comerciant bogat, a fost molocan. Trecând la credința baptistă, și-a dedicat tot restul vieții lui răspândirii credinței baptiste, deși nu era predicator a fost numit Barnaba.

După 1860 mulți molocani au îmbrățișat credința baptistă. Amintim câteva nume care au avut un rol important în lucrarea baptistă: Nichita Voronin, Vasile Pavlov, Ivan Prokanov, Iacov Zhidcov și Alex Careev. În jurul anului 1900, jumătate din numărul baptiștilor din Rusia erau de origine molocană, deci mișcarea molocană a fost un teren fertil pentru răspândirea credinței baptiste. La Tiflis s-a format o biserică mare. Biserica l-a trimis pe Vasile Pavlov la seminar la Hamburg. El s-a întors din Germania și a devenit un predicator evanghelist foarte bun, și a introdus mărturisirea de credință a lui Onken la baptiștii din Rusia. Pentru credință, Pavlov a suferit ani de exil în Siberia, soția și copiii au murit în exil, iar el a venit în Dobrogea, la Tulcea, ca predicator și în Bulgaria, iar după ce baptiștii din Rusia au primit libertate s-a întors în patrie. La Tulcea el predica în nemțește și rusește

IZVORUL STUNDIȘTILOR

Datorită curentului de trezire pietistă din Europa s-a ajuns ca și în Rusia, mai ales în Ucraina să se intruncească oamenii prin case, să citească Cuvântul Domnului, mulți dintre aceștia erau germani.

Numele de „Stundist“ li s-a dat după cuvântul german — oră — (Stunde) din cauza practicilor de a se întâlni măcar o oră pe săptămână la studiul biblic.

Se știe că în 1863 a venit Onken în Ucraina și a vizitat aceste grupe, mulți dintre stundiști fiind germani. Onken a avut influențe asupra lor. Unul din liderii stundiștilor care a acceptat vederile baptiste a fost Pavel Lisenco, dar nu s-a botezat decât în 1875, el avea obiceiul să umble prin comune și să strige „pocăiți-vă și întoarceți-vă la Evanghelie“. Primul stundist s-a botezat în 1869 și s-a numit Iofim Tsimbav. A fost botezat de Abraham Unger, care venea de la menciți.

IZVORUL DE LA PETERSBURG

Aici a venit lordul Radstok din Anglia, care fusese prim-ministru, dar era de formație Plymouth (Darbiști). El fiind din clasă superioară, de îndată s-au adunat în jurul lui ruși din clasa înaltă, ca M. M. Korff, maestru de ceremonii la casa țarului și colonelul Vasile Pascov de la garda imperială. Pascov a devenit așa zelos și un misionar așa de eficient, că adepții lui au fost numiți pascoviți. Pascovismul a luat forma confesională, fiind de influență darbistă (creștini după Evanghelie). Totuși, în 1880, a făcut un efort pentru a forma Uniunea Baptistă care să cuprindă toate grupele de credincioși botezați. El a suferit mult după ce autoritățile l-au descoperit că avea influențe baptiste; fiind la curtea imperială l-au degradat, i-au sechestrat averea și a fost exilat. Până ce a avut avere a susținut cu ea săli pentru predicarea Evangheliei.

Baptiștii din Rusia au avut mult de suferit sub regimul țarist, dar în 1879 s-a dat libertate religioasă, dar numai menciților germani. Numai în 1905 s-a dat libertate și baptiștilor ruși. Deși au fost prizoniți la sfârșitul secolului, erau în Rusia peste 100.000 baptiști.

În sânul baptiștilor din Rusia s-au dezvoltat două influențe doctrinare: între baptiștii din Ucraina s-a dezvoltat influența germană prin Onken și în 1881 baptiștii din Ucraina au format Uniunea Baptistilor — influența germană se manifestă prin organizare și disciplină; iar la Petersburg, sub conducerea lui Prochanov, s-au dezvoltat bisericile sub influență darbistă: practicau botezul adulților, dar nu acceptau numele de baptiști ci pe cel de evanghelic. În ce privește organizarea bisericilor, aceasta era mai liberă. Ei se numeau creștini evanghelici.

Cei cu influența germană din Ucraina îl aveau ca leader pe V. Pavlov, iar președintele Uniunii a fost D. I. Moraev din 1887 până în 1920. Cele două grupe de biserici făceau parte din Alianța Mondială Baptistă.

Totuși, cu timpul, a apărut dușmănie între cele două grupe. Astfel, baptiștii au numit Consiliul Creștinilor Evanghelici o casă a prostituției, iar Prochanov, leaderul creștinilor evanghelici a spus: „Nu voi muri până nu voi călca în picioare corpurile Organizației Baptiste“, deci dușmanii din ambele părți.

Revoluția din octombrie 1917 a prigonit Biserica Ortodoxă, dar a dat libertate baptiștilor, de aceea acum începe decada de aur pentru Bisericile Evanghelice. În 1922 s-a reorganizat Uniunea Baptistă, s-au format departamente pentru tipărituri, educație și pregătire a păstorilor. Prochanov și Jidcov s-au dus în America să procure bani pentru 25.000 Biblii în limba rusă. În America circula atunci un articol tipărit intitulat „O nouă reformă religioasă în Rusia“; se vorbea despre o mare trezire în Rusia a religiei adevărate în Domnul Isus.

Prin 1927 au început să-și construiască un seminar, dar lucrările au fost sistate, pentru că, ajungând la conducere, Iosif Stalin a inaugurat cea mai cruntă prigonire religioasă din istorie. În 1929 a apărut Legea Cultelor religioase, prin care s-au pus o mulțime de îngrădiri lucrării de evanghelizare, au fost confiscate multe clădiri de biserici, s-a interzis tipărirea cărților religioase, s-a oprit învățământul religios pentru copii. Stalin, deși a studiat la un seminar teologic, la Tiflis, a purtat o mare ură împotriva religiilor. Mulți păstori, preoți și conducători de biserici au fost închiși.

În 1935 Uniunea Baptistă a fost desființată. În 1930 a încetat să funcționeze Uniunea Creștinilor Evanghelici și, timp de 20 de ani, bisericile au încetat să existe ca instituții; un duh de moarte s-a așezat peste țară, care a cuprins și bisericile Evanghelice.

Situația aceasta a durat până în 1940, când Stalin a observat că și creștinii evanghelici sunt cetățeni loiali și luptă pentru apărarea țării. Atunci a început să ușureze întrucâtva situația bisericilor.

În 1944 s-a înființat Uniunea Creștinilor Evanghelici Baptiști, în care erau cuprinse cele două grupe: Baptiști și Creștini după Evanghelie, dar uniunea aceasta a fost dictată de sus și nu a fost votată de biserici. Deși Consiliul Uniunii a lucrat în condiții foarte restrictive, totuși s-a refăcut structura Uniunii, s-a organizat un sediu central, în Moscova, s-a editat o revistă intitulată „Vestitorul Frățesc“. Președinte al Uniunii a fost ales Iacov Jidcov, iar secretar general Alexandru Carev, deci s-a stabilit o oarecare legalitate.

După 1960, delegația Uniunii Bptiste a fost aprobată să participe la conferințe religioase internaționale, și în organismele ecumenice au desfășurat o intensă activitate, mai mare ca Uniunea Bisericilor Bptiste din România.

În 1950, numărul baptiștilor înscrși în registrele celor 4.000 biserici era de 500.000, iar cel al simpatizanților care frecventau bisericile era de 4 milioane. Baptiștii din U.R.S.S. aveau dreptul doar să predice Evanghelia și să pregătească sufletele credincioșilor pentru viața veșnică. Nu aveau activități sociale sau culturale.

Membrii bisericilor erau plini de râvnă și predați în slujirea lor pentru Dumnezeu. Ei recunoșteau Sfânta Scriptură ca fundament al credinței lor. Învățăturile liberalismului modern nu aveau nici o valoare pentru ei. Credința în Isus Hristos ca Mântuitor personal, devoțiunea deplină în slujire pentru Hristos, dorința arzătoare după părtașia în biserică, sunt calitățile credincioșilor ruși. Spiritul evlaviei este specific credincioșilor baptiști ruși, ei iubind cântul. Există la ei numeroase coruri, compozitori populari talentați, imnuri și cântări folosite în biserici, în număr de 2.000.

Uniunea Baptistă Rusă, era până la desființarea U.R.S.S. multinațională și multireligioasă. Ea cuprindea : ruși, fini, comi, bieloruși, germani, letoni, estoni, lituanieni, armeni, georgieni etc. Era multireligioasă, pentru că în ea erau incluși : bapțiști, creștini, evanghelici, pentecostali și menoniti.

Biserici Baptiste existau în toate țările vastului teritoriu al U.R.S.S., de la cel mai îndepărtat punct din răsărit, Insulele Sakhalin și peninsula Kamceatka, unde sunt biserici în Norilac, în Vorcuta Arhangelse și Murmancs, până în punctul sudic cel mai îndepărtat, unde sunt biserici în Ascavabad, Everan, Batum. În partea vestică sunt biserici la Kaliningrad și în regiunile trans-carpătice. Bisericile cele mai mari sunt în Moscova, Petersburg, Kiev, Harcov, Rostov și în Tbilisi la Novosibirsc, Omsc, Talin, Riga, Alma-Ata și Caraganda.

Prima tipărire a Bibliei de către bapțiștii din U.R.S.S. s-a făcut în 1926 la Petersburg, a doua la Kiev în 1927. În 1957 s-a tipărit la Moscova și în 1968 s-a tipărit din nou la Moscova.

După desființarea U.R.S.S. vastul Imperiu sovietic s-a împărțit în republici și Uniunea Creștinilor Evanghelici Bapțiști din Moscova s-a desființat, și s-au înființat Uniuni pe republici. Acest proces de reorganizare a Uniunilor pe republici e în plină desfășurare.

Știm că după căderea comunismului s-au deschis multe biserici, s-au construit și s-au înființat seminarii teologice la : Moscova pentru Rusia, Odesa pentru Ucraina, și probabil că și în alte republici s-au organizat seminarii teologice..

În urma desființării U.R.S.S., toate religiile au primit deplină libertate, dar Biserica Ortodoxă se luptă să interzică prozelitismul, adică nimeni să nu-și poată schimba religia. Parlamentul a votat această lege, dar Boris Elțin, Președintele Rusiei, nu a semnat-o.

SCHISMA DIN BISERICILE BAPTISTE DIN U.R.S.S

În 1960, Consiliul Uniunii Baptiste, prin Iacov Jidcov, președinte și A. Carev, secretar general, datorită presiunii guvernului au scris noi statute și o circulară adresată bisericilor în care se arăta ce au voie să facă, sau să nu facă bisericile și păstorii. Aceste statute și circulară, a însemnat capitularea totală a Consiliului Uniunii în fața autorităților, pentru că prin circulară se cerea păstorilor să renunțe la evanghelizare, păstorii să mențină numărul actual de membri în biserici, să nu mai câștige noi membri, tinerii să nu învețe religia și copiii sub 18 ani nu aveau voie să participe la serviciile Divine și nu se putea boteza o persoană decât la 30 de ani, botezurile erau descurajate, iar păstorii erau atenționați asupra tendințelor misionare nesănătoase.

Conducerea Uniunii s-a reținut să critice față de autorități aceste măsuri, verbal sau în scris, au rămas loiali față de stat și au crezut că e mai bine să asculte, să țină flacăra vie, decât să provoace niște perturbări cu urmări incalculabile, ei motivau atitudinea lor cu un exemplu : „dacă avem zahăr, bem ceaiul cu zahăr, dacă nu avem zahăr, bem ceaiul fără zahăr“.

Un număr de credincioși militanți au organizat în 1961 un grup, care s-a numit „grup de inițiativă“. Conducătorul grupului a fost A. P. Prokofieff. Grupul acesta a format un Comitet organizator și au cerut Uniunii Baptiste să retragă statutele și circulara și să-și ceară iertare frățietății, pentru că au capitulat în fața unui guvern păgân.

Uniunea nu a răspuns nimic la cererea lor, iar autoritățile au procedat la arestări din Grupul Dezident. Printre cei arestați a fost și Prokofieff. Dar imediat în fruntea grupului a trecut G. Vins, născut în Siberia, pregătit ca inginer. Vins era păstor la Kiev, Tatăl lui a murit în închisoare pentru credință; după aceea și el a fost închis și maltratată. A fost arestat pe parcurs și fiul său.

Prin 1963 schisma a fost definitivă, dezidenții s-au organizat în propria lor Uniune, numită „Consiliul Bisericilor Evanghelice Creștine Baptiste“. Prima acțiune a acestei Uniuni a fost că au exclus pe Jidcov, Carev și alți conducători. Autoritățile nu au aprobat această Uniune, și nici bisericilor aparținătoare nu le-a aprobat cererea.

Noua Uniune era pentru Teologie Pură, de aceea unii i-au numit bapțiști curați sau „bapțiști reformatori“. Au editat ilegal o revistă, numită „Bratschi lidstoc“, care ra mijlocul lor de legătură.

Prin 1965 gruparea bapțiștilor reformatori număra 155.000 membri, dar între timp au pierdut parte din suport. În 1980 G. Vins a fost scos din închisoare și a plecat în S.U.A.

Despărțirea de la 1961 a arătat că, conducerea Uniunii n-a putut să realizeze dorința autorităților ca tinerii să nu învețe Biblia și să nu frecventeze bisericile. A arătat că Uniunea Baptistă cu conducerea ei formată în 1944 a fost o organizație artificială, și amalgamul de credințe care l-a înglobat această Uniune n-a satisfăcut pe bapțiștii de credința lui Onken din Ucraina. Bapțiștii care au ieșit din închisori în anii 1950—1956 au adus un suflu nou în biserici. Cei mai mulți bapțiști se aflau în Ucraina, iar Consiliul Uniunii Bapstiste cu sediul la Moscova erau de tradiție rusă, ei erau mai liberali. Cu o Uniune deschisă cu privire la mântuire erau armenieni și pentru ei nu era o problemă că menoniții botează prin stropire, pe când bapțiștii din Ucraina erau conservatori, insistând asupra botezului prin scufundare, fiind mai combatanți. De aceea i-au învinuit pe conducătorii de la Moscova că au cedat față de păgânism.

În 1964 bapțiștii reformatori se plâneau că au fost condamnați nu pentru fapte rele, ci pentru fapte bune, pentru că ei nu recunoșteau Uniunea și Statutul ei prin care distruge bisericile.

Numărul celor închiși pentru credință a variat între 150—200; în 1984 erau 175 în închisoare. Consiliul Uniunii de la Moscova a încercat o împăcare cu dezidenții.

Prin 1963, scrisoarea cu instrucțiunile nu a mai fost repetată și în 1966 a fost repudiată. Ei au pretins că scrisoarea a cuprins numai sugestii pentru discuții, pentru că prevederile ei nu au fost niciodată acceptate și nu au fost impuse prin forță. Mai departe conducătorii Uniunii au voit să recunoască unele greșeli mărunte, dar nu să se pocăiască de păcatul grav.

Toate deschiderile pentru împăcare au fost respinse de către grupul reformator. Cu toate acestea, mulți pe cale individuală și chiar biserici s-au reîntors în Uniune, chiar Biserica lui Vins din Kiev s-a înregistrat. Era o situație interesantă, bisericile baptiștilor reformatori voiau să funcționeze. Statul le cerea să facă cerere, ca să fie recunoscuți, dar ei nu voiau să primească recunoașterea. Anul 1984, prin perspectiva de unificare a fost mare, pentru că Uniunea deja a acceptat și a practicat cele mai multe din doleanțele reformatorilor.

Reprezentanții Uniunii Baptiste din U.R.S.S. la diferite întruniri baptiste, sau la Consiliul Ecumenic, au prezentat situația baptiștilor ca fiind bună, că se bucură de libertate, sigur că această libertate era după standardul rusesc. Baptiștii au fost prizoniți sub regimul țarist. Mai crud au fost prigonți sub Stalin, apoi cu venirea lui Hrusciiov, situația lor s-a îmbunătățit, și pe măsură ce U.R.S.S. s-a deschis spre țările capitaliste, situația creștinilor s-a îmbunătățit.

În 1982, Bily Graham a ținut o campanie de evanghelizare în U.R.S.S. și a mărturisit că el a observat o libertate de închinăciune în U.R.S.S., dar a fost criticat de mulți din Apus, pentru că în acel timp erau 175 baptiști dezidenți în închisoare. Deși exista o libertate de închinăciune și se puteau boteza toți cei care doreau, nu era voie să se țină școala duminicală cu copii, nu se puteau ține ore speciale cu tineretul, nu li s-a aprobat un seminar teologic deși li s-a promis în repetate rânduri. Totuși în 1968 s-a organizat un curs fără frecvență, la care s-au înscris 200 cursanți, care se pregăteau pentru pastorație. Unii dintre ei au primit aprobarea să plece în străinătate să studieze teologia la colegiul Spurgeon din Londra și la Seminarul Baptist din Hamburg. Era o lipsă mare de tipărituri, de Biblii, care numai cu mare greutate s-a aprobat să fie tipărite în țară sau în străinătate.

După standardele apusene erau multe îngrădiri în activitatea bisericilor. Manifestări religioase în afara bisericilor nu existau.

În alegerea păstorilor era o greutate, în Statut era și funcția de păstor principal care funcționa pe o regiune, acesta făcând de multe ori pe episcopul. Păstorii erau aleși de biserici numai cu aprobarea acestuia și de multe ori erau neînțelegeri între biserici și aceștia. Probabil că statul, prin ei elibera recunoașterile păstorilor. Dar aceste conduceri regionale au fost create încă din 1911, sub presiunea apăsării țariste, cu motivația că, dacă sunt arestați conducătorii Uniunii, rămân structurile regionale, și întrucât Rusia avea un teritoriu vast, aceste structuri aveau toate șansele să rămână. Sistemul a fost bun pentru epoca stalinistă, când conducătorii Uniunii au fost închiși, iar în 1935 când Uniunea nu a mai funcționat, au rămas conducătorii regionali. Rezolvarea problemelor bisericilor depindeau mult de relațiile lor cu autoritățile locale.

Despărțirea dintre baptiștii din Uniunea recunoscută și cei nerecunoscuți, a devenit tot mai mare, așa că în 1970 nerecunoscuții au contestat mântuirea membrilor care au părăsit cu această Uniune. La această învinuire au răspuns conducătorii Uniunii, că mântuirea nu o dau ei, ci Isus Hristos, deci dezidenții au lansat doctrina despre Biserica Mântuitoare, tot ei au lansat doctrina despre biserica prigonită,

care spune că adevărata biserică este aceea care suferă pentru că este prigonită, aceasta era o greșală pentru că noi nu trebuie să căutăm suferința pentru Hristos, dar dacă vine o răbdăm fără cârtire.

Dezidenții au format 7 principii fundamentale pentru creștinii evanghelici bapțiști după cum urmează :

1. Biblia este singura regulă și călăuză în toate problemele cu privire la credință și cu privire la viață. De aici urmează că predicarea Evangheliei și mărturisirea lui Isus Hristos, este sarcina fundamentală și chemarea bisericii ;

2. Absoluta libertate de credință ;

3. Nașterea spirituală a membrilor bisericii ;

4. Botezul săvârșit numai prin credință ;

5. Independența fiecărei biserici locale ;

Preoția universală a tuturor credincioșilor ;

7. Separarea bisericii de către stat.

Aceste doctrine nu sunt străine de crezul general al bisericilor bapțiște. Dacă judecăm lucrarea dezidenților în contextul politic al anilor 1960—1970 zicem că ea a fost bună pentru că a obligat autoritățile comuniste să renunțe la limitările impuse prin circulara dată bisericilor bapțiște.

A fost greșită atitudinea lor după ce conducerea Uniunii și-a cerut iertare în tot ce a greșit, dezidenții au fost rechemati în Uniune și s-a promis recunoașterea tuturor bisericilor.

Noi cei din România eram defavorizați, Uniunea noastră cerea recunoașteri pentru biserici nou înființate, dar statul nu ni le recunoștea decât după multe stăruințe câteodată de ani de zile.

Ca unul care am lucrat cu Evanghelia în timpul dominației comuniste, când se căuta pe orice cale să se limiteze activitatea religioasă din bisericile noastre, spun că în România după 1964 a fost nevoie și de câini care să latre ca să-i sperie pe comuniști, și de măgari care să poarte poverile. Dacă toți lătram, nu era cine să ducă poverile, dacă erau numai măgari care să poarte poverile, autoritățile ateiste ne măreau poverile prea mult și poate cădeam sub ele.

După desființarea Imperiului U.R.S.S., bisericile funcționează absolut liber, fără nici o recunoaștere din partea statului, totuși unele biserici din grupul de inițiere își mențin atitudinea de a fi împotriva bisericilor care în timpul dominației comuniste au fost în Uniune și erau recunoscute de stat.

BAPTIȘTII DIN ȚĂRILE BALTICE

Țările Baltice au fost recunoscute ca state independente în 1919, înainte erau cuprinse în Imperiul Țarist. În 1940, din nou aceste țări au fost ocupate de Uniunea Sovietică. Odată cu dezmembrarea U.R.S.S. și anularea pactului Ribentrop—Molotov, aceste țări și-au câștigat independența.

LITUANIA

E o țară catolică. Prima biserică baptistă a fost fondată de Onken la Memel în 1841, a doua a fost organizată la Kovna în 1879. Ambele erau de limbă germană. Lucrarea aici s-a desfășurat în condiții foarte grele, prizoniți de autoritățile țariste și după aceea de cele comuniste. În 1950 se aflau în Lituania 13 biserici cu 950 membri. Azi sunt 190 bapțiști în 6 biserici.

LETTONIA

Având capitala la Riga, ea a devenit protestantă în sec. 16 prin influența luteranilor din Germania și Suedia. Avea în 1950 1.400.000 locuitori. Bapțiștii au pătruns aici în 1840 prin biserica Memel. În 1861 s-a organizat prima biserică baptistă cu 72 membri. În Letonia bapțiștii au fost prizoniți grav până la primul război mondial, iar războiul din 1914—1918 a ruinat lucrarea baptistă. Însă datorită lucrării eficiente a lui dr. I. A. Frey, lucrarea s-a dezvoltat frumos până a ajuns la 108 biserici, cu 12.000 membri, în pragul celui de-al doilea război mondial. Azi sunt 5.300 bapțiști în 66 biserici.

ESTONIA

Situată la sud de golful Finlandei, această țară are un popor foarte apropiat prin rasă și limbă de finlandezi. Estonia în 1950 număra 1.500.000 locuitori. Multă vreme a fost sub influența Suediei.

Biserica Ortodoxă a predominat multă vreme, dar o influență bună au avut-o luteranii și frații boiemi. În 1877 a ajuns pe aici trezirea și sub influența ei a pătruns și credința baptistă.

Primul botez de credincioși s-a ținut în 1884. Bapțiștii din Estonia au avut un lucrător destoinic, păstorul Adam Podin. În 1939 erau în Estonia 51 de biserici cu 9.000 membri. Nu cunoaștem situația în prezent a bapțiștilor din Țările Baltice, dar credem că s-au organizat în Uniuni Naționale, de asemenea credem că și-au organizat și seminariile. Azi sunt 6.100 bapțiști.

BAPTIȘTII DIN PORTUGALIA

Portugalia este o țară prin excelență catolică și de aceea lucrarea Evanghelică baptistă a pătruns aici cu mare greutate. Se știe însă că Iosif Jones, un englez botezat de C. H. Spurgeon în Londra, a îndrăznit să predice aici Evanghelia și a botezat în râul Oporto în 1888. După Iosif Jones au venit alți străini, ca Reginald și Kate Joung, la sfârșitul sec. al 19-lea și au predicat Evanghelia.

În 1908 soții Joung au plecat și biserica din Oporto a ales dintre membrii ei un păstor, Texiera de Sousa. Între timp, bapțiștii din Brazilia au trimis în Portugalia pe Zaharia C. Taylor, misionar al Con-

venției Baptiste de Sud, să vadă posibilitățile de lucru din Portugalia. Legătura cu baptiștii din Brazilia a fost foarte importantă pentru lucrarea din Portugalia. Au venit aici misionarii J. J. Oliviera și Antona Mauricio. În timpul acesta s-au înființat biserici la Wiesen (1913), Tondelo (1914), Leiria (1916) și Lisabona (1922). Au început să editeze o revistă evanghelică. În 1920 s-a înființat Uniunea Baptistă din Portugalia, care s-a implicat în lucrări de publicații și educație.

Baptiștii din Portugalia au suferit prigoane și din partea statului și din partea Bisericii Catolice. După cel de-al doilea război mondial s-au implicat în lucrarea de aici misionari din Brazilia și din Convenția Baptistă de Sud, S.U.A. ; de asemenea și alte grupe de baptiști independenți cum ar fi W. L. Hatchers, care a ajutat la deschiderea seminarului. La început, seminarul a fost pornit cu sponsorizarea Asociației Misionare Baptiste din Texas în 1922, iar baptiștii conservatori au deschis un alt seminar în Leiria în 1949, precum și Institutul de Educație pentru fete în 1955. Acum și Convenția de Sud ajută în lucrarea de educație și evanghelizare.

În 1948, păstorul bisericii III din Oporto, Eduardo Machado și soția lui au organizat „Căminul Evanghelic pentru toți cei în lipsă”. Baptiștii portughezi sunt implicați în lucrarea misionară, vor să aplice concret principiul „fiecare baptist un misionar”. De aceea ei au trimis misionari în Angola și Mozambic, foste colonii portugheze.

În 1975 au editat mărturisirea de credință, iar după 1974 s-au schimbat condițiile politice și baptiștii au primit mai multă libertate. Astăzi sunt în Portugalia 59 biserici, cu 4.900 membri.

BAPTIȘTII DIN AMERICA

În America de Nord, baptiștii au cunoscut o dezvoltare rapidă și istoria lor se poate împărți în trei perioade :

1. Perioada colonială, între 1620—1776
2. Perioada expansiunii misionare, între 1776—1845
3. Perioada ultimă, de la războiul cu Mexic până în zilele noastre.

Prima dată au venit aici coloniști spanioli, care au încercat să implanteze catolicismul, dar nu au avut succes. Ei au fost urmați de exploratorii francezi, secondați de călugării iezuiți, dar nici ei nu au avut succes.

Au venit foarte mulți europeni prizoniți în țările lor pentru credința lor religioasă (coloniile din America de Nord au dobândit independența între 1776—1787). Erau dizidenți din Anglia, hughenoți din Franța și Olanda. Hughenoții francezi erau de origine calvină, dar s-au integrat reformatorilor olandezi, și în alte religii protestante. Emigranții englezi, în majoritate, erau nonconformiști de tip congregaționist, baptiști, prezbiterieni. Aceștia toți aveau doctrina separării bisericii de către stat. Coloniștii care au venit în America s-au așezat în colonia Anglia Nouă, dar aceștia erau majoritatea de tradiție calvină. Ei au introdus principiul calvin aplicat la Geneva, anume că drepturile civice sunt

subordonate calității de membru în biserică. Numai membrii bisericii aveau dreptul de a vota și de a gestiona treburile publice. Și au fost luate măsuri disciplinare severe împotriva celor care încalcă disciplina, chiar cea bisericească. Acești puritani englezi, care au pretins libertate religioasă pentru ei în Anglia, aici în colonia Noua Anglie, o refuzau altora.

ROGER WILLIAMS

A fost fiul unui comerciant. Născut în 1600, a studiat teologia la Cambridge. Era înnașcut pentru învățarea limbilor străine, vorbea și olandeza, a devenit separatist, din cauza aceasta a emigrat în America, a sosit la Boston (Anglia Nouă), în 1631, aici a acceptat un post de păstor, dar în curând a fost nemulțumit de Organizația Teocratică din Colonii. El a fost învinuit că ar avea vederi anabaptiste, pentru critica ce a făcut-o impozitului ecleziastic, și pentru că era pentru cumpărarea terenurilor de la proprietarii lor indieni și pieile roșii. Regele Angliei, în timpul acela a dat un edict, prin care a spus că terenul din coloniile americane este al lui, deoarece deținătorii terenului, indienii și pieile roșii erau păgâni. Williams era împotriva acestei afirmații susținând că proprietarii sunt indieni și terenurile trebuie cumpărate. În ianuarie 1635 autoritățile au voit să îl aresteze, să-l imbarce pe corabie și să-l trimită în Anglia. Anunțat fiind despre aceasta, el a fugit în pustiu, împreună cu câțiva credincioși. Aici au suferit de foame și frig, dar au fost salvați de indieni, care i-au primit bine. (Roger vorbea limba indienilor). Primăvara au cumpărat un teren pe bani cu consimțământul proprietarilor. Pe acest teren au întemeiat colonia Providența. Orașul Providența întemeiat de ei a devenit capitala statului Rhode-Island. S-a adoptat o constituție, la ora aceea însă Williams nu era baptist, dar era convins că este o legătură directă între botezul copiilor și principiul Biserică—Stat. Studiind și Biblia, grupul acesta s-a separat de restul lumii și s-au decis să se conformeze poruncii lui Hristos. El l-a botezat pe Ezechiel Holiman, care era un vechi membru al bisericii sale și Holiman l-a botezat pe Williams, iar acesta a botezat încă 11 persoane în martie 1639. Aceasta a fost prima Biserică Baptistă din America.

R. Williams a fost întotdeauna convins că doctrina și practica baptistă e cea mai apropiată de Noul Testament, dar temperamentul său a fost nestatornic, s-a îndoit de actul botezului, după cum s-a îndeplinit, că nu s-a respectat succesiunea apostolică. El a părăsit biserică pentru a deveni un „căutător“, refiind atașat de nici un grup religios. Nu s-a mai interesat de afacerile publice ale coloniei, a lucrat la evanghelizarea coloniilor și a indienilor și a scris numeroase cărți cu subiecte diferite.

Deși R. Williams a fost numai un an baptist, totuși principiile lansate de el sunt valabile și astăzi, și ele sunt specifice credinței noastre.

El a lansat misiunea între indieni, s-a opus ca să li se vândă indienilor arme și băuturi alcoolice, de asemeni s-a luptat ca pământurile

de la indienii să fie luate numai prin cumpărare și bună înțelegere, a învățat câteva limbi de-ale indienilor, s-a folosit de ele în predicare și a arbitrat, între indienii diferite neînțelegeri. A propovăduit absolută libertate pentru toți, separarea bisericii de stat, și a dat un exemplu foarte sugestiv cu privire la acest subiect, referindu-se la cele 2 table ale lui Moise; pe prima tablă sunt puse relațiile omului cu Dumnezeu, iar pe tabla a doua se găsesc relațiile dintre oameni. Statul și magistrații nu trebuie să se ocupe cu judecarea relațiilor de pe prima tablă, ei se vor ocupa cu reglementarea relațiilor dintre oameni, care sunt expuse pe tabla a doua. R. Williams a fost pentru democrație, în prima colonie înființată de el s-a introdus principiul democrație în conducerea statului și el este fondatorul primei biserici baptiste din America.

BISERICA DIN NEW-PORT

A doua biserică baptistă din America s-a înființat în New-Port, care se găsește în Rhode Island. Ea a fost înființată de John Clarke (1609—1676). El s-a născut în Suffolk — Anglia. A fost un om foarte educat, medic, diplomat, legiuitor și un bun păstor baptist. Se presupune că a studiat și la universitatea Leyden din Olanda, și aici a ajuns în relație cu anabapțiștii.

În 1637 a sosit împreună cu soția lui la Boston, dar n-a putut sta mult aici pentru că a fost învinuit de anabaptism, de aceea a plecat la New-Port, nu departe de Providența din statul Rhode Island. Convingerile sale religioase, erau ale baptiștilor particulari. A rămas păstor al Bisericii New-Port până la moarte în 1676, excepție fiind 12 ani, 1652—1664 pe care i-a petrecut în Anglia, unde a predicat și a practicat medicina, și a reprezentat colonia New-Port în Parlament. În biserică au apărut și probleme disciplinare, pentru că în timp ce John Clarke și cei mai mulți dintre membrii bisericii erau baptiști particulari, în biserică se găseau și baptiști generali. Ei mai erau numiți și baptiști de șase principii, pentru insistența lor asupra a șase puncte din Evrei 6 : 1—2. Baptiștii particulari nu practicau punerea mâinilor pe noii convertiți și practica aceasta era semnul vizibil al deosebiriilor dintre ei.

În 1665 biserica din New-Port s-a divizat, 21 membri s-au separat și au format biserica baptiștilor generali. Williams Vaughan a condus schisma și a slujit ca păstor. După câțiva ani ei au mai format două sau trei biserici, cântarea comună la închinăciune era practica care îi deosebea de baptiștii particulari, și punerea mâinilor pe noii convertiți. James Clarke, nepotul lui John Clarke a fost ordonat ca pastor al acestor biserici, în anul 1697.

O altă schismă a apărut în 1671, cu privire la ziua de închinăciune, ca ea să fie ținută duminica sau sâmbăta. Ștefan Munfond e numit primul sabatarian baptist în America. El a venit la New-Port în 1665, s-a atașat de biserică și a început să propovăduiască punctul său de vedere cu privire la ziua de sâmbăta. Fiind un om stăruitor, a câștigat câțiva pentru idea lui. La început el nu a ieșit din biserică, se închinau în ziua întâia împreună și apoi se închinau și în ziua a 7-a. Probleme

s-au ridicat când sabatarienii nu au mai venit la închinăciune în ziua întâia, așa că în 1671 s-au despărțit și avem acum Bapțiști Sabatarieni.

În 1670 bapțiștii generali se adunau periodic la Rhode Island pentru părăsie și zidire personală. Se presupune că aceasta ar fi fost prima asociație baptistă din America, dar sunt evidențe formale cu privire la organizație.

Între timp s-au organizat și alte biserici, dar mai bine de un secol credința baptistă s-a răspândit în America prin prigoane deși bisericile dominante erau protestante, anglicane, calviniste și presbiteriene. Bapțiștii reprezentau ramura de stânga a protestantismului, a fost o minoritate prigonită, mai ales în Anglia Nouă, învinuiți fiind de erezie ana-baptistă.

Printre cei prigoniti, amintim pe Henry Dunster, primul președinte al universității Harward, care a fost destituit pentru că a negat valoarea botezului copiilor. El a înființat prima biserică baptistă din Boston în 1665. Situația aceasta a durat până în 1688, dată când în Anglia revoluția a instaurat o regalitate constituțională, care a acordat libertate religioasă tuturor creștinilor în afară de catolici. Măsura aceasta s-a extins în 1691 și în coloniile engleze din America.

Persecuțiile la care au fost supuși bapțiștii au favorizat răspândirea lor. Astfel, câțiva membrii din biserica baptistă din Boston s-au refugiat la Kiterim. Ei au câștigat apoi Carolina de Sud unde au fondat la Charleston prima biserică baptistă în sudul Statelor Unite. De asemenea și în colonia Pensylvania, o colonie formată din hoakeri au venit mulți bapțiști din bisericile limitrofe și au găsit azil, putând să se dezvolte liberi. Aici au venit mulți emigranți bapțiști din Țara Galilor.

EXPANSIUNEA PRIN EVANGHELIZARE A CREDINȚEI BAPTISTE ÎN S.U.A.

S.U.A. e țara în care credința baptistă s-a răspândit puternic câștigând cel mai mare număr de membri din lume. Progresul acesta l-au avut după câștigarea independenței la 1776—1784.

În urma războiului de independență s-a întemeiat o Confederație de 13 state care au compus S.U.A. și, prin Constituția Federală de la 1787 s-au adoptat principiile libertății religioase și separarea bisericilor de către stat. În urma acestor prevederi constituționale s-au înmulțit bisericile baptiste și congregaționaliste. Prin tratatul de la Paris din 1763, Franța a cedat toate coloniile ei de la est de Mississipi în afară de Canada, iar Napoleon a vândut Statelor Unite în 1803 cu 15 milioane de dolari toate teritoriile care se numesc astăzi statul Louisiana, și astfel, teritoriul S.U.A. s-a dublat, constituindu-se la est de Mississipi 12 state noi. Acum s-au produs vaste mișcări de populație iar bapțiștii și meto-diștii au desfășurat o largă mișcare evanghelică, care a produs o trezire în secolul 18, comparată cu trezirea wesly-ană din Marea Britanie.

Centrul cel mai important al vieții și lucrării baptiste a fost Philadelphia (Pensylvania), care s-a constituit în 1780. Aici Williams Penn, care a cumpărat teritoriul Pensylvaniei a dat libertate deplină tuturor

religiilor. Aceasta a favorizat nașterea bisericilor baptiste locale constituite în mare parte din refugiați veniți din alte state ale S.U.A., cu sisteme politico-religioase totalitare. Aceste biserici s-au apropiat unele de altele pe regiuni și au construit în 1700 Asociația Baptistă din Philadelphia.

Aceste biserici țineau anual Adunări generale pentru zidirea mutuală, examinau în comun probleme de ordin administrativ, fiecare biserică locală își trimitea delegați la întrunirile Asociației. În 1742 Asociația a adoptat o mărturisire de credință care în liniile ei mari era inspirată din mărturisirea Westminster din Anglia, ea avea tendințe calviniste și a servit ca model pentru majoritatea confesiunilor de credință la baptiștii din S.U.A.

Asociația Philadelphia a cuprins un teritoriu cât mai întins de la Anglia Nouă la nord și până la Carolina, în sud. Apoi acest teritoriu s-a împărțit în diverse asociații regionale după modelul celor de la Philadelphia care au sprijinit lucrările de educație și evanghelizare. După constituirea statelor generale, aceste asociații teritoriale s-au federalizat în cadrul fiecărui stat.

O cauză a succesului baptiștilor a fost aderarea lor deplină la democrație, la separarea bisericii de stat, pe când celelalte biserici episcopaliană, anglicană și chiar congregaționaliștii erau mai conservatoare, așa că mase mari de albi și negri s-au atașat de baptiști și astfel baptiștii au devenit preponderenți în statele: Virginia, Carolina, Georgia, Kentucky și Tennessee.

Modul cum au progresat bisericile baptiste se vede din următoarea situație statistică: în 1740 erau trei mii de credincioși baptiști, în 1776 erau 10.000, în 1792 erau 35.000, în 1800 erau 100.000, în 1812 erau 172.000, în 1845 erau 815.000, în 1950 erau 10.000.000, în 1993 erau 30.636.293. Proportional cu totalul populației baptiștii s-au raportat astfel: în 1776 — 1 la 264 locuitori, în 1800 — 1 la 53 locuitori, în 1845 — 1 la 29 locuitori, în 1950 — 1 la 15 locuitori.

ORGANIZAREA CONVENȚIILOR

Când Judson a devenit misionar baptist în India, pentru susținerea lui și a altor misionari s-a organizat în 1814 „Convenția Generală Baptistă Pentru Misiunea Străină din S.U.A.". Ea se întâlnea din trei în trei ani în Convenția Trienală. Când în 1845, ca urmare a neînțelegerilor în problema sclavilor negri, între nord și sud, Societatea Misionară având un comitet director la Boston a luat numele de „Uniunea Misionară Baptistă Americană“.

Mai mult de o generație „Convenția Generală Baptistă“ a putut îndeplini o lucrare importantă de misiune, dar în 1844 neînțelegerea în problema sclavilor negri i-a împărțit pe baptiști în două. În partea de nord a S.U.A. sclavia exista, dar într-o măsură mai mică și nu era atât de profitabilă pentru felul de agricultură ce se practica aici și pentru industria de aici, pe când în sud, unde erau suprafețe întinse de culturi de bumbac, sclavia era foarte profitabilă pentru agricultură. Pe de altă parte, majoritatea negrilor și albilor erau baptiști și exista între

sclavi și stăpânii lor un fel de fraternitate, și familiile baptiste aveau o formă mai atenuată de sclavagism.

Agiția împotriva sclavilor a început în statele din nord în 1825, conflictul a durat 20 de ani și în 1844 a intrat într-o fază ascuțită, iar ruptura s-a produs în 1845 și diviziunea între nord și sud s-a produs pe linia Masoni și Dicsoni, linie care convențional a separat statele sclavagiste de statele care teoretic erau împotriva sclaviei. Astfel s-au înființat două Convenții Baptiste separate în activitatea misionară și educativă. Așa avem până astăzi Convenția Baptistă de Nord și Convenția Baptistă de Sud, care este cea mai mare. În 1845 Convenția de Sud număra 4.126 biserici cu 351.951 membri; membri nou botezați în anul acela au fost 200.222. Astăzi în Convenția de Sud sunt 15 milioane de membri, iar în Convenția de Nord 1.537.400 membri.

CONVERTIREA NEGRILOR

Cel mai vechi negru cunoscut ca baptist a fost Jack, un sclav botezat în 1652 în prima biserică baptistă din New-Port, Rhode Island, iar primul negru liber care s-a botezat a fost Peggy Arnold. El s-a botezat în 1719 în biserica baptistă de ziua a șaptea din New-Port. Se arată în diferite rapoarte că înainte de 1750 ar fi fost numai șapte bapțiști negrii, poate să fi fost mai mulți, dar nu au fost înregistrați. Bisericile din Virginia erau cunoscute că ar fi avut membri de culoare prin 1750, iar prin 1790, 13 din bapțiștii din Virginia erau de culoare. Convertiții negri au primit botezul în Carolina de Sud în 1737, și după aceea găsim negri membri în toate bisericile din statele din sud. Dintr-un registru statistic din 1790 se vedea că în statele din sud raportul între bapțiști era 2 negri la 5 albi. Prin 1750 negrii erau 10% din bapțiștii din America, iar în 1790 erau 20%.

Creșterea bapțiștilor a fost mai intensă în sud: în 1770, 76% dintre bapțiștii negri au trăit în sud iar în 1790 procentul s-a ridicat la 97% și cei mai mulți dintre ei frecventau bisericile albilor.

Prima biserică de culoare se pare că ar fi fost înființată la Sillverbluff în 1773 în regiunea Aiken în Carolina de Sud. Ea a fost înființată de „fratele Palmer“. El a început să predice pe plantația Galphin din Ainken, a câștigat pentru Hristos 8 convertiți pe care i-a botezat într-un râu. Revoluția izbucnită, a împrăștiat grupul, ei au plecat în Savannah și s-au atașat de biserica africană baptistă din Savannah.

Un alt predicator la Sillverbluff a fost George Lisle născut în Virginia în 1750. El a fost sclav la un diacon cu numele Henry Sharpe. S-a convertit în tinerețe și a arătat talent pentru predicare. Văzând darul și predicarea lui, Sharpe i-a dat lui Lisle libertatea și l-a încurajat să predice. El a predicat la Sillverbluff și mai târziu la Savannah, și a slujit ca păstor.

După moartea stăpânului moștenitorii au vrut să-l reinsclaveze, Lisle a fugit în colonia britanică Savannah pentru protecție. După ce englezii au părăsit Savannahul, Lisle și familia lui s-au dus în Jamaica, unde au înființat o puternică biserică baptistă. Deși n-a fost nici o

organizație misionară, el s-a dus în țări străine să predice Evanghelia, precedându-l pe William Carey cu o decadă.

Un alt predicator în Savannah a fost Andrew Bryon și el a zidit aici o biserică într-un cartier din Savannah, aceasta fiind prima biserică clădită de bapțiștii negrii. Biserica a crescut rapid și prin 1800 avea 700 membri. Această creștere i-a făcut pe albi să fie bănuitori, să nu se pornească vreo rebeliune, de aceea au început să-i prigonească. Andrew Bryon și alții și alți credincioși au fost brutalizați și arestați, iar biserica a fost oprită de a se mai întâlni. A intervenit proprietarul lor, Jonathan Bryon și au fost eliberați din închisoare, iar biserica a putut să funcționeze în continuare.

Prin 1800 erau mulți bapțiști negri, dar bisericile lor erau puține, înainte de 1800 toate aceste biserici erau în sud. După 1800 s-au format biserici și în nord: în 1804 s-a înființat biserică de negri în Boston, în 1809 în Harlem — New York; biserica se numea „Biserica Baptistă Abisiniană“. Tot în 1809 s-au înființat biserici de negri în Philadelphia.

Prima asociație a bisericilor baptiste de culoare s-a organizat la Ohio în 1836. Aici s-a format „Asociația Providența“ cu 6 biserici și 200 membri. O altă asociație s-a format în 1839 în Illinois.

În 1815 negrii au format Societatea Baptistă a negrilor, primul ei președinte a fost William Crane, un alb. Printre membrii de bază a acestei asociații au fost: Colliere Teague și Lott Cary, ambii au fost sclavi care și-au răscumpărat libertatea și au slujit ca păstori în bisericile din Richmond. Lott Carey avea un zel misionar și dorea să ducă Evanghelia în Africa. Aceste asociații au fost premergătoare formării Convenției Naționale. Multe biserici de negri sunt înscrise și în Convenția Baptistă de Sud. Astfel, în 1984, erau 800 biserici de culoare cu 250.000 membri încorporate în Convenția Baptistă de Sud, dar 90% din aceste biserici sunt și în Convenția Națională.

CONVENȚIA NAȚIONALĂ A NEGRILOR

La sfârșitul războiului civil, zis de secesiune, care a avut loc între 1861—1865 provocat de aspectele politice a sclavilor, se estimează că erau 400.000 bapțiști de culoare. În general erau membri în aceleași biserici cu albi, deci stăpânii împreună cu sclavii, puține erau bisericile numai de negri.

După emanciparea negrilor, datorită concursului oamenilor de culoare instruiți și pioși s-a constituit „Convenția Națională a Bapțiștilor Negri“, organizată după modul de organizare a convenției albilor; ea s-a înființat la 1895. Ei și-au organizat diferite școli, începând cu cele elementare și sfârșind cu universități. Numărul negrilor bapțiști în 1982 era de 10.000.000.

Convenția Națională susține în prezent misiuni externe, mai ales în Africa.

În afară de aceste trei convenții mari, mai sunt Asociații de biserici pe state, dar toate bisericile sunt cuprinse în aceste 3 convenții. Con-

vențiile acestea au misionari în toată lumea și contribuie financiar la construcții de biserici în țările sărace, susțin parțial sau total unele seminarii. De asemeni prezența ajutoarelor este simțită în regiunile unde se produc dezastre naționale sau în țările infometate.

ȘCOLILE TEOLOGICE DIN S.U.A.

Bisericile baptiste cuprinse în Asociația Philadelphia, în care se aflau bisericile din statele New York și Noua Anglie, au întemeiat primul colegiu baptist în 1762. El se numea Colegiul Rhode Island.

În 1800 acest colegiu a devenit Universitatea Brown (numele unui binefăcător). Un mare număr de școli superioare, academii și colegii au fost create la începutul sec. XIX. În 1825 s-a format primul seminar baptist, lângă Boston. Școlile pastorale au avut un rol important pentru formarea de misionari și păstori. Astăzi bapțiștii din S.U.A. (1950) au 8 universități, 15 școli de teologie și sute de colegii. De asemenea și Convenția Națională a negrilor are o multime de școli de toate gradele.

Astăzi în S.U.A. sunt 30.636.293 credincioși și credința baptistă e una din cele mai puternice religii din S.U.A. În multe state federale bapțiștii sunt majoritari și sunt integrați deplin în viața culturală, politică și economică a țării. Numai în ultima jumătate de sec. cel puțin trei bapțiști au fost președinți ai Statelor Unite.

BAPTIȘTII DIN INDIA

Înainte de a vorbi despre bapțiștii din India trebuie să ne ocupăm de William Carey, omul care a început lucrarea misionară în India și care a atras atenția tuturor bisericilor protestante asupra Indiei și a Asiei în general. El este considerat părintele misiunii moderne.

William Carey s-a născut în 1771 în Northampton, Anglia, fiul unui învățător de sat, nominal el aparținea de Biserica Anglicană. Din copilărie a avut o minte foarte ageră, căutătoare, de aceea a fost supranumit „columbus“ pentru că eroul lui din copilărie a fost Cristofor Columb, marele explorator. A fost fascinat de istorisirile unchiului său Peter Carey, care fiind marinar i-a istorisit povești marinărești, de asemeni a fost un cititor al „Călătoriile căpitanului Cooke“.

La vârsta de 14 ani a fost dat într-o comună apropiată să învețe pantofăria. În timpul acesta ajunge în legătură cu dezidenții bisericii anglicane; la întâlnirile acestora a făcut cunoștință cu bapțiștii. În 1779, la 18 ani, a mărturisit credința și a fost botezat la 5 octombrie 1783, în râul Neu, de către păstorul baptist John Ryland. Acesta a notat în jurnalul său „Astăzi am botezat un sărac pantofar, lucrător cu ziua“. După botez a început să predice, dar nu avea o înfățișare fizică prea atrăgătoare și nu a fost prea bun vorbitor. A predicat în 1795 toată vara în biserica Olney și a fost așa de slăbuț, că biserica a refuzat să-l recomande pentru ordinare. El însă a stăruiț și, anul următor, biserica l-a ordonat, cu clauza „Ca să predice oriunde Dumnezeu în providența Sa îl va trimite“. Biserica a făcut o colectă ca să-i cumpere un costum

de haine negre pentru ordinare. În sfârșit, a fost chemat ca păstor la biserica Moulton.

Chiar fiind păstor el a continuat să repare ghețe ca să-și susțină familia lui grea. A deschis și o școală, era însetat după cunoștințe, început să învețe greaca, olandeza, franceza, latina și câteva limbi indo-europene. Mai târziu, în India, și-a dovedit talentul lingvistic învățând câteva dialecte indiene și traducând Biblia și alte cărți în această limbă. Un mare talent avea Carey și în facerea de hărți.

Studiind geografia, Carey a aflat câtă lume e păgână și asta la impresia adâncă. De aceea, deseori inconștient, repeta în clase „păgân, păgân“. A pus pasiune pentru misiunea între păgâni în predicile și în scrierile sale. La o conferință pastorală a Asociației Northampton în 1787 Carey a întrebat dacă porunca dată de Isus apostolilor să meargă până la marginile pământului nu ne leagă și pe noi, cei de astăzi? I-a răspuns de îndată dr. Ryland „Stai jos tinere, tu ești un entuziastic când Dumnezeu va avea plăcerea să convertească pe păgâni. El va face aceasta fără să se consulte cu mine și cu tine“. Carey s-a așezat dar nu a încetat să se gândească la misiune și gândurile lui le-a expus într-o carte: „O cerință, obligațiile creștinilor de a folosi mijloace pentru convertirea păgânilor“ (Leicester 1792). Cartea a devenit o carte a mișcării misionare moderne și a avut un mare impact pe două continente.

În 1792 s-a înființat Societatea Misionară Britanică, care l-a angajat pe William Carey ca misionar, împreună cu dr. John Thomas, care era medic și a petrecut câțiva timp în India. Carey însă a avut greutăți cu soția lui care nu voia să meargă în India. După multe insistențe s-a hotărât și ea, astfel a plecat familia Carey cu 4 copii. Căldura și umiditatea din India au fost dăunătoare pentru soția lui. De asemenea i-a murit un copil în India și soția s-a îmbolnăvit de nervi și timp de 13 ani a trăit într-o cameră singură și închisă. Ea a plătit un preț mare pentru misiunea lui Carey în India.

Carey a dus-o greu în India, el a crezut că va fi urmat de mii de oameni, dar oamenii erau nepăsători. Ca să nu moară de foame, a trebuit să se angajeze: a fost plantator, administrator la o fabrică de indigo și la urmă a ajuns profesor la universitate. El a predat continuu dar fără să aibă rezultate. Sistemul cultural și social al Castelor din India îi împiedica pe indieni să îmbrățișeze creștinismul.

După câțiva ani de lucru, Carey a schimbat metoda și s-a dedicat traducerii Bibliei și tipăriturii de literatură, iar în ce privește predicarea a colaborat și cu celelalte confesiuni protestante.

În 1800, Carey și familia sa s-au mutat la Serampore. Acolo s-au atașat de el încă doi misionari: John Marsham și William Ward și familiile lor. Aceasta a format misiunea de la Serampore. Marsham era predicator, Ward era tipograf și Carey traducător.

După 1800, B.M.S. a trimis încă 9 misionari în India iar Carey numai după 7 ani de lucrare, a botezat pe primul indian Crisna Pavel. După această dată convertirile au fost mai numeroase.

Prin 1812 au tipărit tratate evanghelice în 20 limbi, porțiuni din Biblie în 18 limbi, au deschis câmpul de lucru în Burma și în alt

părți. După 20 de ani de lucrare, Carey a botezat 700 convertiți dintre care 12 s-au înrolat în lucrarea misionară.

Carey a făcut o lucrare frumoasă cu tipăriturile la Serampore, și cum Thomas era folositor ca medic, ei au fost bine primiți de englezi dar cu ostilitate de Societatea Indiilor Orientale, care se temea că dacă vor veni misionarii pe teritoriile lor vor conturba pe indieni pe care îi folosea compania la muncă. Nici guvernatorul din Calcutta nu era împotriva misionarilor; el a ascultat de conducerea companiei și a refuzat ca doi misionari, Carter și Robinson, să se stabilească acolo. Din această cauză, Robinson a plecat în Iawa, iar A. Judson a fost obligat să plece în Burma.

Secretarul misiunii, Fuller, care-și avea biroul în Anglia, a făcut presiuni asupra parlamentului și asupra primului ministru Liverpool, arătând că plecarea lui Thomas și Carey în India e cu scopul să predice Evanghelia și să răspândească tratate religioase și Biblia pentru a combate păgânismul.

Societatea Misionară Engleză a pledat pentru stabilirea a nouă misionari și pentru a stabili stațiuni misionare în India.

În acel timp s-a întâmplat o catastrofă la Serampore, un foc a distrus tipografia, fapt care a produs o puternică compasiune în Anglia și Societatea Misionară Engleză a primit din partea bapțiștilor din Anglia peste 10.000 lire cu care s-a procurat o tipografie nouă. S-a organizat și un centru școlar la Serampore pentru a pregăti și lucrători autohtoni.

Societatea Misionară a Convenției de Nord din S.U.A. a început și ea muncă misionară în India în provincia Asam, care avea o populație de 5.500.000 de locuitori, misionarii au avut un mare succes printre animiști și imigranți. Tribul Garos a fost primul care a primit credința creștină în 1828. Misionarii Marcus Masson și E. G. Filippus au stabilit stație misionară în Tura în munții Garov. În 1900 erau aici 4.000 convertiți cu asociația lor după modelul asociațiilor americane. Un alt început cu succes a fost a misionarului E. B. Karck. Ei s-au stabilit în 1875 la Melung Supura. Populația slăbatică de aici i-a primit bine pe misionari și satul întreg s-a convertit. Așa s-a răspândit credința în Nagas care erau și ei animiști.

Dar cea mai mare creștere a convertirilor a fost printre locuitorii Telugu în 1836. A sosit la Calcuta misionarul Samuel S. Day el a început misiunea în Telugu și la Ongale.

În 1876 a fost o foamete gravă în India. Guvernul englez, ca să combată foametea a pornit construirea unui canal de la Madras până la Ongale, ca să dea de lucru indienilor. Un tânăr inginer John Chough a cerut Convenției de Nord să îl angajeze ca misionar în India, convenția l-a angajat și a venit la Ongale. Aici el a contractat construirea unei părți din canal, și misionarii convenției în timp ce nu se lucra semănau Cuvântul. Efectul acestei lucrări a fost că de Crăciun în 1877, 2.300 persoane s-au prezentat pentru botez. Pentru că s-a crezut că la mijloc sunt interese materiale, au fost amânați pentru un an, așa că în iunie 1878 s-a început examinarea pentru botez și s-au prezentat cu sutele. Astfel în iulie, 6 păstori autohtoni au botezat 2.229 de persoane într-o

singură zi. La încheierea anului, 9.000 persoane s-au atașat de biserică. În 1879 au fost 10.500 convertiți, aceasta însemna un nou Rusalii. Rezultatele acestea s-au datorat schimbării tacticii misionare. În locul educației s-a folosit evanghelizarea personală. În 1912 erau în India 30.882 bapțiști în 2.767 de biserici. În 1950 erau în India 760.853 bapțiști în 6.405 biserici organizate în 5 uniuni. Azi sunt în India 1.409.396 bapțiști.

MISIUNEA ÎN BIRMANIA (BURMA)

ADONIRAM JUDSON

Pentru ca să vorbim despre misiunea în Burma trebuie să facem cunoștință cu A. Judson. El a fost congregaționalist, absolvent al Universității din Brown, era foarte zelos pentru misiune, acest lucru reieșind dintr-o predică a lui intitulată „Steaua în Răsărit“, care era un apel pentru misiunea în India. Judson s-a dedicat pe sine însuși în februarie 1810 pentru misiunea între păgâni.

Datorită inițiativei lui, în 1810, conducerea congregaționalistă a format bordul american al tinerilor pentru misiunea în străinătate. Era prima organizație de misiune externă din America. Societatea aceasta i-a angajat pe Judson și pe Samuel Mills și pe soțiile lor ca misionari. Puțin mai târziu a fost ales și Luther Rice. În 19 februarie 1812, familiile Judson și Mills s-au îmbarcat pentru India. Drumul fiind lung, Judson a studiat Noul Testament în limba greacă, mai ales textele cu privire la botez, și știind că în India îl vor întâlni pe veteranul misiunii William Carey, studiind Noul Testament au ajuns la concluzia că botezul e prin cufundare totală în apă a aceluia care depun mărturie pentru credința lor, și deci grupul a fost botezat după sosirea în India, la Calcutta, de către William Ward. Luther Rice sosind în India cu altă corabie, a îmbrățișat și el vederile baptiste și a fost botezat.

Grupul acesta de misionari s-a retras din Organizația misionară congregaționalistă și au decis să-l trimită în America pe Luther Rice fiind necăsătorit ca să obțină sprijinul bapțiștilor din S.U.A. pentru misiunea lor din India. Înzestrat cu scrisori de la Carey și Judson, Rice l-a convins pe Thomas Baldwin de la biserica a doua din Boston să organizeze o societate locală pentru ajutorarea lui Judson.

Rice a reușit să lege biserici și societăți misionare care să ajute misiunea din India. De exemplu, Societatea Misionară Baptistă din Massachusetts, formată în 1802, și-a arătat interesul pentru această lucrare. Datorită predicilor lui Rice și a scrisorilor trimise din câmpul de misiune de Judson, care erau citite în toate bisericile și în toate casele baptiste din S.U.A., s-a organizat Societatea Misionară Națională cu sediul la Philadelphia.

După sosirea în India, Judson și Mills, cu consimțământul lui Carey au plecat în Burma în 1813. Lucrarea lui Judson în Burma, a inspirat foarte mult pe americani, așa cum am amintit scrisorile erau trimise de el și de soție, precum și reportajele ce s-au publicat în reviste despre misiunea între păgâni, au produs profunde impresii. De aceea, când Judson a cerut în 1816 să i se trimită o tipografie în Burma, pentru a

tipări Evanghelia după Matei și câteva tratate religioase în limba burmeză, de îndată Convenția Americană a trimis pe George Haugh și soția pentru a întări lucrarea lui Judson.

Ei au sosit aici în 15 octombrie. Misiunea lui Carey de la Serampore a suplini lucrarea de tipărire și în scurtă vreme ei au răspândit Evanghelia în limba burmeză.

Convenția Americană, datorită sugestiilor lui Judson, a lărgit câmpul misionar cuprinzând Siamul, India, Indo-China, China și Japonia, convenția trimițând 4 misionari noi, care au sosit la Rangoon în septembrie 1818. Pentru nevoile lor, Judson a tipărit gramatica burmeză. În timpul acesta s-au convertit câțiva budiști și s-a format Biserica Baptistă din Rangoon în 1819, ea fiind prima roadă a lucrării misionare susținută de Convenția Americană.

În 1821 Ana Judson s-a reîntors în America din motive de sănătate, lăsându-l pe Adoniram singur, dar în decembrie a sosit în Burma Jonathan Pryce, primul misionar medic trimis de Convenție (Regele Ava din Burma a auzit de medicul Pryce și l-a invitat să se stabilească în capitala Burmei, Rangoon. Aceasta a fost o ocazie pentru a se stabili o nouă stațiune misionară, astfel biserica din Rangoon avea 19 membri).

Prezența Anei Judson în America, a stârnit interesul americanilor pentru misiunea lor. În 1823 Ana Judson s-a întors în Burma cu un nou cuplu misionar, Jonathan Wade și soția lui. Acum Judson a terminat tot Noul Testament în limba burmeză și biserica din Rangoon avea 18 membri în care erau incluși și misionarii.

În următorii doi ani, misiunea lui Judson avea de suferit, a izbucnit războiul dintre englezi și Burma, Rangoonul a căzut, Wade și Hough au fugit în India, unde au tipărit dicționarul lui Judson în limba burmeză precum și Evanghelia după Matei, tradusă de Judson. Între timp Judson și Pryce au fost întemnițați la Ava, manuscrisele Noului Testament și Vechiului Testament au fost salvate, fiind ascunse la un convertit burmez. Prin mijlocirea eroică a doamnei Judson și prin eforturile ei de a procura hrană și alimente pentru cei doi întemnițați, Judson și Pryce au fost salvați și eliberați din închisoare în 1826.

Nu după mult timp soția lui Judson moare și el rămâne singur pe câmpul de misiune. La încheierea războiului Judson și Wade se stabilesc în Amnest, o nouă capitală engleză în Burma. Pryce și Haugh se pensionează, dar rămân în Burma în slujba guvernului.

Când s-a ținut întrunirea Convenției la Richmond, Virginia în 1835, s-a produs un mare entuziasm la vestea că întreaga Biblie a fost tradusă în limba burmeză. În 1835 existau în Burma 25 misionari și 21 lucrători autohtoni precum și 600 credincioși membri în biserici.

În 1833 s-a deschis un câmp misionar în Arcon, regiune N.V. a Burmei.

După războiul din Burma, lucrarea s-a extins și, în 1825 a sosit aici George D. Borman. În martie l-a vizitat pe Judson la Amnest și a deschis o nouă stațiune misionară la Mulmein, în partea de răsărit a Burmei. În 1825 a sosit la Kefas, Bennett cu o tipografie și într-un an au botezat 21 persoane, organizându-se biserica baptistă. În 1828 s-a mutat la Tavoy, un centru budist cu 9.000 locuitori. Din acest centru,

Boardman, cu ajutorul unui convertit de naționalitate karens cu numele Ko Tha Byu, căruia i-a răscumpărat libertatea, a lucrat cu mult succes cu poporul în mijlocul căruia locuia în munți.

După ce s-a convertit la Tavoy, un chinez i-a propus să învețe limba chineză, pregătindu-se pentru a intra în China. Misionarul Jones Taylor, care lucra în Mulmein, a deschis un nou centru misionar în Siam, pentru siamezi, chinezi și burmezi.

Convenția Baptistă de Nord S.U.A., a prețuit lucrarea din Burma, socotind-o ca cel mai vechi câmp misionar și pentru că au fost câștigați aici mulți indigeni, care au devenit misionari. În 1850 au organizat la Bas Seni Societatea Misionară Internă. După 4 ani o asemenea societate s-a înființat și la Rangoon. În 10 mai 1878, când s-a sărbătorit 50 de ani de la convertirea primului kareans, Ko Tha Biyu, s-a organizat o sală memorială în amintirea lui la Institutul Industrial Carens din Rangoon.

Kareansii din Rangoon cu ajutorul englezilor și a prietenilor din America au ridicat o capelă, la care au construit și un spațiu pentru o școală.

Prima școală teologică a fost înființată la Insein în 1868 de dr. Edwards Stevens. Apoi s-a înființat Institutul Teologic Literar kareans în 1870 la Mulmein. În 1872 s-a înființat la Rangoon un colegiu baptist de înaltă educație pentru toate naționalitățile din Burma. În aceste școli s-a desfășurat o frumoasă muncă educațională. În 1875 erau în Burma 7 stațiuni misionare, iar în 1876 s-au mai înființat două.

În 1900, 47 de triburi au beneficiat de lucrarea misionarilor baptiști. În acel an numărul credincioșilor baptiști din Burma era de 50.000, din aceștia 35.000 au fost din tribul kareans, iar restul burmezi.

Din cele 685 biserici din Burma, 482 se autosusțineau astfel că după 87 ani de la sosirea lui Judson în Burma, aceasta devine un puternic centru misionar din Asia de sud-vest.

BAPTIȘTII DIN CHINA

China în sec. 18 a fost un stat unitar având o veche tradiție culturală, religioasă autohtonă de 5000 de ani. China a rămas în istorie prin Zidul chinezesc care o înconjoară, ca simbol al unei atitudini refractare, chiar ostile față de tot ce este străin. De aceea și lucrarea misionară a fost mai grea aici și misionarii au trebuit să depună multe jertfe.

Prima încercare de a aduce Evanghelia în China aparține lui W. Carey care, încă din 1804 i-a încredințat lui Marsham sarcina să traducă Biblia în limba chineză. Acesta o traduce și, în septembrie 1807 sosește în China de Sud, înfruntând mari prigoane. În 1814 Marsham botează pe primul său convertit Tsai-A-Ko. În 1823 e ordonat primul evanghelist chinez Liang A Hu, care a lucrat cu multă îndrăzneală cu Evanghelia.

Convenția Baptistă de Sud din S.U.A. a făcut din China câmpul cel mai important de misiune pentru ea, de aceea în 1834 sunt trimiși în

Hong Kong, James Lewis, Shuck și soția lui. În 1837 se botează primii convertiți și se înființează biserica din Hong-Kong. În 1844 doamna Shuck a decedat, iar soțul ei se întoarce în S.U.A. și se recăsătorește, fiind retrimis de Convenției în 1847 să ajute la înființarea Bisericii Baptiste din Shanghai, slujind ca păstor. În 1851 îi moare și a doua soție și se întoarce din nou în S.U.A., lucrând între chinezii de pe coasta de apus a Americii. Între 1854—1861 întemeiază prima biserică baptistă chineză în Sacramento și se reîntoarce în China cu a treia soție.

În 1845 sunt angajați în China misionarii Samuel Clopton și George Peacy. În 1846 cele două familii au plecat spre China și au debarcat la Canton. După ei, la sfârșitul anului, a fost trimis dr. J. S. James și învățătorul Francis Jhonson. În 1849 a venit Hariette Bakher ca să deschidă o școală de fete. Tot în 1849 a venit în China și B. Whilden, cu cele două fete ale lui, care și ele au devenit misionare în China.

La câteva luni de la sosire, Clopton a murit de friguri. Dr. James a coborât la Hong-Kong. În 1850 a murit B. W. Whilden. Peacy și doamna Bakher s-au mutat în Shanghai. Prin 1861 în China de Sud erau 5 misionari. Cel mai însemnat misionar din istoria Convenției de Sud a fost H. Graves, medic din Maryland S.U.A. A slujit în China 56 ani din 1856 până în 1912. El a desfășurat o frumoasă lucrare ca predicator, scriitor și profesor. Lucrarea medicală a lui Graves a produs o imagine bună despre misionarii din China, el a extins lucrarea misionară și în alte orașe din sudul Chinei.

MISIUNEA DIN CHINA CENTRALĂ

În 1847, când Matthew T. Iates și soția lui au sosit la Shanghai, aici mai erau alți misionari, familiile Thomas V. Tabey și Lewis Shuck

Iates a lucrat 41 ani în China centrală. În 1881 erau în regiunea Shanghai suficiente biserici care să formeze prima Asociație Baptistă din China. Soția lui Iates a învățat foarte bine limba chineză și i-a ajutat pe alți misionari să învețe chineza. După 20 de ani de la sosirea lui Iates în China, toată regiunea Shanghaiului era deschisă pentru Evanghelie și s-a distribuit un mare număr de Biblii cu ajutorul Societății Biblice Britanice, iar bisericile din Shanghai erau destul de puternice să contribuie la susținerea lucrării misionare.

MISIUNEA DIN CHINA DE NORD

Convenția Baptistă de Sud a deschis aici misiunea în 1859, când au sosit familiile Jesse B. Hardvell cu soția și I. L. Holmes cu soția la Shantung, provincia Teng Chow care a devenit un centru important al misiunii. Lucrarea s-a ramificat și în alte localități din nordul Chinei la Pin Teng, unde a lucrat Lottie Moon.

Unul din misionarii conducători de aici au fost Tarleton Perri Crafford (1822—1901), care a venit la Shanghai în 1852 și a plecat în 1863 în China de Nord. El a fost adeptul ideii ca misionarii să învețe

limba chineză înainte de a fi angajați pentru China. Crafford a lucrat în China 40 de ani, din care 30 în China de Nord. El a mai susținut ca misionarii să fie trimiși de biserici și nu de Societățile misionare, și ei în scurt timp să-și creeze mijloace de autosusținere.

LUCRAREA SURORILOR MOON

Edmonia Moon a fost angajată ca misionară la Pengchow în 1872, iar sora ei mai în vârstă, Lottie, a soit aici în 1873 și a treia soră, Oriane, care a slujit la Ierusalim ca și misionară medicală. Dintre cele trei surori, Lottie era cea mai reprezentativă. La Tenchow, pe lângă alte lucrări, Lottie a deschis o școală pentru fete și, mai târziu, s-a transferat la Pingtu, unde s-a ocupat numai de misiune și a răspândit literatură creștină și Bibliei. Lottie Moona avut un deosebit impact asupra societăților misionare din S.U.A., mai ales asupra societăților femeilor. Mergea din când în când în S.U.A., umbla îmbrăcată după moda chineză, ținea conferințe prin biserici și publica articole în revistă despre lucrarea misionară din China. În 1888 Uniunea Misionară a Femeilor a proclamat o săptămână de rugăciune și o dăruire de Crăciun pentru misiunea din China, și aceasta a rămas ca o practică permanentă.

Cu trecerea anilor sănătatea ei s-a deteriorat și, sub impactul revoltei boxerilor din 1900, ea a căzut într-o depresie de frică să nu moară de foame fetele din școala ei, a refuzat să mai mănânce și, de Crăciun, în 1912, a încetat din viață. Cenușa ei a fost dusă la Richmond și înmormântată la biserica din Crewe — Virginia. Acolo s-a ridicat un monument simplu, pe care e scris: „Am fost credincioasă până la moarte“.

În 1913 s-a lansat o colecție memorială care s-a numit „Primul crăciun al lui Lottie în cer“. Această colecție a continuat de-a lungul anilor și s-a adunat o jumătate milion de dolari pentru bordul de misiune în numele lui Lottie Moon.

IMPLICAREA ENGLEZĂ ÎN CHINA

Societatea Misionară Baptistă din Anglia a trimis misionari în China în 1870, când a sosit la Shantung, Timotei Richard. Între 1876—1878 a fost o foamete în regiune și, T. Richard a contribuit mult la ajutarea celor lipsiți. El a fost activ în tipărirea și răspândirea literaturii. În 1900 în revolta boxerilor au fost uciși 8 misionari ai Societății Misionare Engleze. În afară de această tragedie, în 1901 s-a ridicat la Shansi o universitate de stat. La această universitate Richard a devenit Cancelar. Această universitate a fost o unealtă foarte bună pentru a desfășura o muncă educațională și de evanghelizare.

În 1938 erau în China 800 biserici. În sec. XX baptiștii din China s-au confruntat cu mari greutăți, mai ales societățile misionare. Prima greutate a fost ideea greșită sădită în mințile multor chinezi că misionarii ar voi să-i americanizeze, dar scopul misionarilor era de a-i evangheliza.

În China, în 1938 s-au format noi școli prin contribuția Convenției Baptiste de Sud. Astfel s-au organizat Seminarul Teologic și Școala

Femililor la Kaifeng, care s-au adăugat la cellalte școli ca : Seminarul Teologic Graves din Canton, Școala de Fete Eliza Yates din Shanghai, Seminarul Teologic din China de Nord de la Hwenghsien și Universitatea din Shanghai. Au fost neînțelegeri între autoritățile locale din Republica China și Organizațiile misionare. Astfel, la Kweilin, autoritățile locale au confiscat proprietățile baptiste. În alte părți, echipamentul și mobilierul au căzut în mâinile japonezilor, care în 1937 au intrat în China cu forța. În Shanghai, Convenția Baptistă de Sud a pierdut 1.4 milion de dolari. În Canton au fost demolate biserica și școala. În 1938 a fost asasinat dr. Herman C. E. Liu, președintele chinez al Universității din Shanghai.

A venit războiul și a trebuit să fie evacuați 178 misionari și 84 copii. Cu toate pierderile cauzate de război, progresul spiritual a fost mare, iar în 1939 au fost botezate 7.000 persoane, 15.000 copii au fost înrolați în cele 228 școli duminicale și un nou Seminar Teologic a fost organizat la Kaifeng.

După 1949, când puterea a fost preluată de comuniști, misiunile bisericilor protestante au fost unite într-o Federație sub controlul statului, bisericile de la sate au fost închise, au rămas câteva biserici protestante în care au fost incluse și cele baptiste, din orașele mari.

În 1966 s-a închis cu forța ultima biserică din Shanghai, iar serviciile divine au fost definitiv interzise. Când Mao-Tse-Tung a declarat China țară comunistă, erau în China 700.000 de credincioși protestanți, alături de câteva milioane de catolici. Astăzi sunt în China 65.000.000 sau chiar 100.000.000 de credincioși evanghelici. Prin lege era interzisă credința în Dumnezeu și ținerea de servicii religioase, de aceea creștinii chinezi nu puteau face altceva decât să se roage, și astăzi biserica din China e o biserică care se roagă.

Prigoanele deslănțuite asupra creștinilor a dus la curățirea bisericilor de necredincioși și fricoși, dar ele au ajutat la creșterea numărului credincioșilor, împlinindu-se încă odată zicerea lui Tertulian din Apologia sa „ori de câte ori noi suntem călcați în picioare, numărul nostru crește, pentru că sângele martirilor e sămânța creștinilor“. În revista Lydia ni se dau două cazuri interesante : păstorul Chen, când s-a dus la închisoare, a lăsat o biserică de 300 de membri, iar când s-a întors din închisoare, după 18 ani de detenție, a găsit o biserică de 5.000 de membri. Un alt păstor din Yenan, care a părăsit închisoarea în 1981, după 20 de ani de detenție a găsit biserica de 4 ori ai mare ca număr de membri.

Totuși nu se poate vorbi în China de o libertate religioasă deplină, ci de o destindere cu libertăți limitate. Totuși, în cadrul acestor libertăți chiar limitate, bisericile creștine fac progrese mari. Cifre statistice exacte despre numărul creștinilor din China nu avem. Nici în anuarul Editat de Alianța Mondială Baptistă din 1993—94, China nu este trecută cu numărul de credincioși bapțiști care ar exista în ea. Se vede că bisericile creștine din China nu pot întreține relații de părtășie cu bisericile din alte țări. Chiar și Biserica Catolică din China se menține tot independentă de Vatican (respectiv chiar episcopii ei nu sunt hirotoni-

siți de Papa). E adevărat că reprezentanții Bisericii Catolice din China declară că această atitudine a lor e din convingere și s-ar înțelege că nu-i din constrângere. Oricum, creșterea numărului creștinilor chiar în timpul de cruntă prigonire rămâne o minune și o mărturie a puterii lui Dumnezeu.

BAPTIȘTII DIN JAPONIA

Religia tradițională a Japoniei este budismul. Ca și China, și Japonia a fost închisă culturii apusene, dar factorii economici și politici au obligat-o să-și deschidă porțile. În 1854 Guvernul japonez, influențat de Commandore Perry, a deschis porțile pentru Apuseni. În 1859 a deschis 5 orașe portuare pentru rezidenții americani. Convenția Baptistă de Sud a profitat de această deschidere și, în 1860, a trimis 5 misionari în Japonia: John Robert și soția lui Sarah și un alt cuplu care erau trimiși în China, dar corabia s-a pierdut pe drum și al doilea cuplu, Craforth H. Toy, pentru că s-au îmbolnăvit, nu s-au imbarcat pe acea corabie și au scăpat de naufragiu, neajungând niciodată în Japonia. Așa că numai în 1889 Convenția de Sud a reușit să mai trimită aici pe John W. McColum și soția și pe John A. Brunson cu soția. Ei au sosit la Yokohama în 1889, de unde au plecat la Kobe pentru a învăța limba japoneză. La sfârșitul sec. al XIX-lea erau în Japonia 8 misionari și 6 predicatori japonezi. Între timp s-au convertit 75 japonezi în diferite stațiuni misionare și în două s-au organizat biserici, la Osaka, în 1891 și Fukuoka în 1890.

În 1939 erau 58 biserici cu 8.000 membri. Demnă de amintit e lucrarea lui William Axling, care peste 40 ani a desfășurat în Japonia o lucrare de evanghelizare și educație religioasă. El l-a avut colaborator pe reformatorul social și religios, Toyohit Kagawa.

Bapțiștii din Japonia și cei din Extremul Orient au avut de suferit în timpul celui de-al doilea război mondial. În 1940, Convenția Baptistă din Japonia a organizat Seminarul Teologic la Tokio, singurul seminar care a rămas în Japonia alături de o școală de copii din Fukuoka. Convențiile Baptiste de Sud și de Nord au fost obligate să-și înceteze activitatea. Sub presiunea guvernului, s-a organizat Federația Protestantă în care au fost incluși și bapțiștii.

La 7 decembrie 1941, japonezii au lansat atacul de la Pearl Harbour. În timpul acela erau 105 misionari ai Convenției de Sud în China, Filipine și Japonia, peste 80 se aflau în China ocupată de Japonia și 10 în Manila, care au fost internați în lagăre; printre cei internați s-a aflat și dr. M. T. Rankin, secretarul Bordului de misiune pentru Orient, care după eliberare a devenit secretarul Bordului de Misiune al Convenției de Sud.

După capitularea Japoniei, ea a fost ocupată de trupele americane, comandate de generalul Douglas Mac Arthur, care era baptist. El a pus la dispoziția lui Kagawa un avion pentru lucrarea misionară. Prestigiul bapțiștilor a crescut, așa că în 1970 s-a ținut la Tokio Congresul Alianței Baptiste, cea ce a produs o oarecare înviore în bisericile baptiste. Astăzi sunt în Japonia 39.342 credincioși bapțiști și în jur de 400 biserici.

BAPTIȘTII DIN COREEA DE SUD

Pe teritoriul Coreei sunt o varietate de religii specifice Extremului Orient. Astăzi, găsim aici shamaismul, care este cea mai veche religie din Coreea, o religie cu multe superstiții, în care se practică invocarea spiritelor și este idolatră.

O altă religie este budismul, care a venit aici din Japonia în sec. IV și a fost considerată în trecut religie de stat în Coreea.

Confucianismul. Această religie a venit din China, s-a răspândit prin literatură și astfel a devenit un mod de gândire și viață pentru o mare parte din coreeni.

Lucrarea baptistă în Coreea a început în 1889, când a venit aici misionarul canadian Malcom Fenwick. Deși a întâlnit multe piedici în lucrarea sa, nu s-a descurajat și a propovăduit cu râvnă Evanghelia. Nu au întârziat să se arate roadele: în 1904 s-a ordonat primul păstor coreean, lucrarea a progresat așa că în 1906 s-a înființat Uniunea Baptistă din Coreea. În 1910 Coreea a fost anexată la Japonia și numai în 1945 a dobândit independența, dar și atunci ea a fost divizată în Coreea de Nord sub dominația comunistilor chinezi și ruși, și Coreea de Sud. În Coreea de Nord religiile au fost interzise și nu prea avem date despre situația creștinilor din Coreea de Nord. Coreea de Sud a rămas stat independent sub influența Statelor Unite.

În 1950 Coreea de Sud a fost atacată de cea de Nord, sprijinită fiind și de armatele chineze, dar Coreea de Sud a fost apărată de armatele Națiunilor Unite, între care cele mai numeroase au fost cele ale Statelor Unite.

Coreea de Sud fiind sub influența S.U.A. a deschis larg porțile pentru misionarii creștini. Convenția Baptistă de Sud a profitat de această situație și a început o frumoasă lucrare misionară aici.

În 1950 erau în Coreea de Sud 15 biserici, răspândite pe întreg teritoriul țării. Astăzi sunt în Coreea de Sud 1.548 biserici, 323.750 de membri, au un seminar teologic și susțin misiuni externe în Japonia, China, Pakistan, etc. În 1990, între 13—19 august, s-a ținut la Seul Congresul Alianței Mondiale Baptiste, ocazie cu care s-a oficiat și un botez pentru 10.000 persoane, îndeplinit de 2.000 păstori. Credincioșii din Coreea desfășoară o lucrare deosebită, punând accentul pe rugăciune. De aceea, în foarte multe biserici baptiste, dimineața la orele 5 se ține oră de rugăciune și membrii bisericilor, înainte de a merge la lucru participă la aceste ore de rugăciune. De asemenea vineri seara, începând cu orele 10 se țin ore de rugăciune toată noaptea, până sâmbătă dimineața. De aceea Coreea de Sud este numită Țara rugăciunilor de dimineață.

În Coreea de Sud sunt biserici cu mii de membri, astfel că a devenit o necesitate împărțirea acestora pe grupe, după vârstă, pregătire, aptitudini, această împărțire asigură cercetarea fiecărei familii. În scopul acesta bisericile au păstori care se ocupă numai cu vizitele pastorale, de asemenea sunt implicați în această lucrare și mulți lucrători laici.

Bisericile din Coreea desfășoară o frumoasă misiune externă și mai ales în țările din Asia, și ceva deosebit, pregătesc ingineri, medici, eco-

nomiști, care să intre în sferile înalte ale societății. Aceștia susțin campanii evanghelice pe stadioane și săli publice, la care invită evangheliști consacrați, cum ar fi Billy Graham și alții. Toate aceste activități prodigioase au adus câștig de suflete pentru Evanghelie.

BISERICA CREȘTINĂ BAPTISTĂ YODO — SEUL

Una dintre cele mai mari biserici baptiste din Coreea de Sud este cea din Yodo — Seul. În continuare vom observa modul cum a fost înființată, modul de organizare, cât și dezvoltarea ei în ultimii ani.

ÎNFIINȚAREA

Cu 15 ani în urmă Han Ki Man, un om simplu provenind din mediul rural, neavând o educație aleasă, dar cu o voință aprigă de a fi de folos Împărăției lui Dumnezeu, era un simplu anonim ce nu promitea nimic în vremea aceea.

Începutul lucrării lui a fost incert pentru mulți. Având o biserică doar cu 18 membri el și-a propus împreună cu biserica ajutorarea unei grădinițe de copii. A închiriat o casă, care a devenit localul bisericii. Plata pentru acea casă a fost prea mare pentru mica comunitate de credincioși baptiști, proprietarul solicitând un preț exagerat. „Pentru a putea plăti, își amintește păstorul baptist Han Ki Man am fost nevoit să-mi vând obiectele prețioase din casă și să parcurg împreună cu soția și cei doi copii lipsuri materiale și chiar foamea“.

ORGANIZAREA

Drumul acestei biserici baptiste n-a fost ușor la început. Fratele Han a ținut la început studii biblice cu membrii bisericii la care veneau tot mai mulți ascultători. Împreună cu biserica, păstorul și-a propus ca

- a. Fiecare membru să dovedească prin viața lui că este un om născut din nou.
- b. Fiecare membru să trăiască Scriptura acolo unde Dumnezeu l-a așezat.
- c. Fiecare membru să răspândească Evanghelia și să încurajeze părtășia frățească.
- d. Păstorul să pregătească în sensul acesta pe fiecare membru.

În timp ce biserica creștea, se formau grupuri de rugăciune și studiu biblic. La începutul lucrării, anumite nevoi materiale au fost preluate de Convenția Baptistă de Sud — S.U.A.

CREȘTEREA

Dumnezeu a binecuvântat pe Han Ki Man, păstorul baptist, cu un succes deosebit. De la micuța biserică ce a fost, astăzi ea are un frumos local.

În anul 1990 biserica avea peste 4.000 membri și alte câteva mii aparținători. Numai în anul 1989 au fost botezați 700 oameni. Se preconiza o creștere de până la 10.000 membri în următorii ani.

Pentru implicarea fiecărui membru în lucrare, există peste 180 de grupe de studiu și rugăciune. Pe lângă păstorul Han Ki Man, mai slujesc încă 20 păstori asistenți și 1.000 alți lucrători.

Biserica creștină baptistă din Ydo — Seul a trimis 15 păstori și doi profesori de teologie în alte zone ale Coreei. De asemenea, această biserică susține doi misionari: unul în Paraguay, iar celălalt în America de Sud. Serviciile divine sunt vizitate de foarte mulți locuitori ai Seul-ului. Printre aceștia se află mulți intelectuali și chiar demnitari ai conducerii statului.

Secretul mării lucrări din Coreea de Sud constă în oamenii ce doresc să fie la dispoziția lui Dumnezeu, oameni care practică rugăciunea și studiul Bibliei zilnic.

BAPTIȘTII DIN AUSTRALIA

Australia a fost o colonie engleză, englezii au folosit acest teritoriu ca să colonizeze aici pe cei condamnați în Anglia pentru fel de fel de fapte rele. Deci Australia a fost colonizată cu criminali, borfași și hoți. În 1834, 43% din populația Australiei era formată din condamnații de drept comun din Anglia.

Bapțiștii au început lucrarea misionară aici, în aceste condiții care au fost deosebit de grele. Primul misionar care a lucrat aici a fost John McKaeg, care a ținut servicii divine în 1831 în Sydney și New South Wales. Probabil că a găsit pe aici grupe mici de bapțiști, dar nu au reușit să organizeze o biserică. McKaeg era din Scoția, de formație baptist-calvinist.

McKaeg era un predicator militant, a crescut în Scoția și a lucrat ca misionar în Irlanda. El avea un stil de predică ofensiv, gesturi sălbatice și particularități teologice stranii, așa că unii îl socoteau ridicol, dar pentru cei de jos era foarte atractiv.

McKaeg a oficiat primul botez prin scufundarea la Woolloomooloo Bay în 12 august 1832, dar foarte mulți dintre cei ce au asistat la botez s-au amuzat. McKaeg n-a sfârșit-o bine, a intrat în dizgrația publicului și a fost închis pentru datorii. El s-a ocupat de predicare și de afaceri cu tutun care l-au dus la datorii mari. A fost un om cu bune intenții, dar avea un caracter aberant.

La 1 decembrie 1834 a sosit la Sydney predicatorul John Saunders, un om foarte educat, păstor cu succes în Anglia și capabil să câștige încrederea clasei înalte. Era de 28 de ani când a sosit la Sydney și virtual el a fost începătorul lucrării baptiste din Australia.

În septembrie 1835 grupul de credincioși ai lui McKaeg au trecut la Saunders și s-a deschis o capelă în str. Bathurst cu 400 de locuri.

În 15 decembrie 1836, biserica din str. Bathurst s-a constituit cu 9 membri. Documentele de fondare o descriu ca biserica lui Hristos a bapțiștilor particulari, care nu admiteau comuniunea deschisă. Păsto-

rul era baptist dar membrii puteau fi botezați prin scufundare sau stropire, sau botezați în copilărie, sau chiar nebotezați. Saunders era ecumenic prin natură și voia să înlăture toate practicile sectare: El recomanda botezul adulților dar nu insistă asupra lui. Era baptist, dar a colaborat și cu credincioșii altor religii despărțite de anglicanism. Saunders a câștigat prieteni din societatea înaltă și a asigurat o reprezentare bună pentru bapțiști. În timpul lui, biserica era formată din oameni cu puțină identitate baptistă, cu puțin zel pentru a sluji cauza baptistă. În timpul lui biserica a crescut la 124 de membri, din care 1.4 erau botezați prin scufundare. Saunders s-a retras din lucrare în 1848, din motive de sănătate. El a fost urmat de Johan Han din Melbourne, care a slujit biserica până în 1853, urmat fiind de James Waller, care a păstorit între 1853—1870. El a îndemnat pe credincioșii din această biserică și pe bapțiștii australieni să îmbrățișeze învățăturile și practicile baptiste.

În regiunea New South Walles erau 11 biserici, în 1868 și 16 în 1882. Erau 6 păstori în 1868 și 10 în 1882. În același timp, numărul credincioșilor a crescut de la 359 la 848. Waller a format o asociație a bisericilor în 1858, iar în 1872 asociația s-a transformat în Uniunea Baptistă din New South Walles. Lucrarea baptistă din Australia s-a dezvoltat din Est spre Vest, începând de la New South Walles și trecând în celelalte state ca : Tasmania, Victoria, Australia de Sud, Queensland și Australia de Apus.

În 1834 a sosit în Hobart, capitala Tasmaniei, Henry Downling, păstor din Anglia, aparținând bapțiștilor stricți. El a înființat biserica baptistă din Laucennston, pe care a păstorit-o 34 de ani.

În statul Victoria primul Serviciu Divin a fost ținut în cort în Melbourne în 1838. În 1850 W. P. Scott a format o altă biserică în Melbourne, cu comuniune închisă. Această biserică a devenit sediul Uniunii Baptiste din Victoria. În Australia de Sud prima biserică baptistă s-a înființat la Adelaide în iulie 1848 cu 13 membri. În 1861 a sosit aici Silas Mead, el a înființat în Adelaide a doua biserică baptistă și a lucrat aici 34 de ani. El avea stabilitate doctrinară pe care a imprimat-o și bapțiștilor din regiune.

În 1855 s-a înființat biserica din Queensland. În 1896, J. H. Sole predicator laic a format biserica din Perth — Victoria.

În Australia, una din piedicile în lucrarea cu Evanghelia, a fost atmosfera lipsită de religiozitate care domnea aici ; de aceea Saunders a descris orașul Sydney ca locul unde e „scaunul Satanei“. Atmosfera era poluată de violențe, imoralitate, bețivi, deoarece primii coloniști erau pușcăriași. Nici o biserică, nu numai cele baptiste, n-a avut succes până n-au sosit aici și emigranți voluntari, care n-au fost certați cu legea și morala.

Diviziunea între bapțiști a fost un alt handicap pentru lucrarea din Australia, pentru că aici au sosit tot felul de bapțiști : englezi stricți, particulari, generali, fuleriști, frații Plymouth și milianiști. Un timp aceștia au stat în aceleași biserici, după aceea și-au format biserici separate.

Bapțiștii din Australia au fost neglijați de confrății lor din Anglia. Societatea Misionară Britanică nu prea i-a ajutat, pe bapțiștii din Australia. Un alt handicap a fost lipsa păstorilor educați. Ei nu aveau școli pentru pregătirea predicatorilor, păstorii se puteau pregăti numai în Anglia. Apoi, un alt neajuns pentru bapțiștii din Australia, era faptul că majoritatea dintre ei aparțineau clasei de jos, ei erau la marginea societății.

La sfârșitul secolului al XIX-lea erau în Australia 18.261 de bapțiști, în 236 biserici cu 169 păstori. În 1890 s-au botezat 1.252 de noi convertiți. Astăzi sunt în Australia 64.560 credincioși bapțiști și 785 biserici. De asemenea mai sunt și 3 sau 4 biserici române farmate din emigranți care au plecat în Australia în ultimii 20 de ani.

În 1926 s-a format Uniunea Baptistă din Australia. În 1913 s-a organizat o casă de editură și s-a tipărit revista „Baptistul Australian“, au înființat și o societate misionară. În 1891 s-a înființat Colegiul Baptist din Melbourne, în 1916 s-a înființat Colegiul Teologic din New South Wales. Societatea Misionară Australiană a început lucrarea misionară în India, Pakiștan, Noua Guinee, etc. La începutul sec. al XX-lea erau în Australia 6 uniuni regionale. Australienii s-au convins de utilitatea pentru lucrarea misionară, ca aceste uniuni să se unească în una, pe întreaga Australie, așa că în 1926 a luat ființă Uniunea Baptistă Australiană, în care au fost cuprinse toate bisericile australiene.

BAPTIȘTII DIN NOUA ZEELANDĂ

Situată la capătul lumii, Noua Zeelandă e o insulă frumoasă și este așezată în sud-vestul Pacificului, nu departe de Australia. Ea a provocat interesul bapțiștilor pentru misiune chiar din 1792, când s-a înființat Societatea Misionară Britanică. Chiar și William Carey a fost interesat de ei, numindu-i pe locuitorii din Noua Zeelandă „săracii barbari păgâni“; în mod special s-a referit la locuitorii „maoris“ din insulă. Mulți bapțiști au venit aici și mânați de căștiguri economice.

În primii ani bapțiștii au lucrat aici împreună cu biserica lui Hristos și cu frații Plymouth, iar când au devenit mai numeroși, s-au întâlnit separat, dar era un neajuns: lipsa predicatorilor cu educație teologică. Păstorii laici au dezvoltat spiritul autonom bisericilor lipsindu-le astfel cooperarea în lucrare.

Primul păstor baptist din Noua Zeelandă a fost Decimus Delamare, care a sosit aici în 1851 și, în același an, Nelson a înființat prima biserică din Noua Zeelandă. În 1876 au sosit 9 păstori misionari și 37 în 1882. Cei mai mulți dintre acești misionari au venit de la Colegiul Spurgeon din Londra, și au fixat asupra lucrării din Noua Zeelandă amprentele conservatorismului. Dintre acești misionari cel mai important a fost Thomas Spurgeon, fiul marelui predicator Spurgeon din Londra. El a slujit 11 ani în Noua Zeelandă.

Între timp, în Auckland și Wellington, localități ce se află în partea de nord a insulei și în Dundein, care se află în partea de sud, s-au dezvoltat puternice centre baptiste. Cele mai multe biserici au

început cu un număr de 20 de membri și cu slabe rezultate. Misionarii de aici au cerut ajutor din Anglia. În 1882 s-a zidit capela din Sydenham, bisericile mai mari, între timp au devenit centre de misiune în bisericile mai mici, prin trimiterea de lucrători laici.

În 1873 s-a înființat Asociația Baptistă Canterbury, pentru promovarea și susținerea evangheliștilor. În 1876 Asociația avea un evanghelist angajat, George Johnston. Tot în 1876 a apărut revista intitulată „Baptistul din Noua Zeelandă“. Această revistă apare și astăzi. Succesul Asociației Canterbury a dus la întocmirea unui plan în care să fie cuprinse toate bisericile din Noua Zeelandă; așa s-a ajuns la formarea Uniunii Baptiste din Noua Zeelandă la Wellington în 1882. Începutul a fost foarte slab, aveau 7 păstori laici și 8 păstori cu pregătire. 22 biserici din totalul de 25 au consfințit la formarea uniunii.

Asociația Canterbury s-a desființat în 1884 și funcțiunile ei au trecut asupra Uniunii. În 1882 s-a introdus un sistem de acreditare a păstorilor, și pentru a se preveni neajunsurile de la început cu păstorii laici, s-a înființat școala duminicală.

Uniunea Baptistă din Noua Zeelandă, deși era săracă din punct de vedere financiar a avut un mare rol în lucrarea de evanghelizare. A evanghelizat între populația „maoris“ și printre noile așezări de pe coasta de vest. Uniunea a avut evangheliști itineranți, dintre care cel mai important a fost T. Spurgeon, care din 1882 era păstor la Auckland, unde biserica a crescut la 500 membri, fiind cea mai mare din țară.

În 1890—1891 Spurgeon a acoperit întreaga Noua Zeelandă cu misiunile sale de propovăduire, adunând mari mulțimi de oameni și câștigând mulți convertiți. În 1885 s-a înființat Societatea Misionară Baptistă din Noua Zeelandă, care a deschis centre de lucru în India, iar evangheliștii itineranți au realizat așa-numita „evanghelizare în galop“. A fost însă o neînțelegere în cadrul Uniunii, pentru că își spuneau cuvântul în problemele de conducere numii reprezentanții bisericilor mari, opiniile bisericilor mici nu erau luate în seamă. În 1890 jumătate din numărul baptiștilor din Noua Zeelandă era cuprins în trei biserici mari.

Unul dintre cele mai mari eforturi depuse de Uniunea Baptistă a fost promovarea școlilor duminicale. La sfârșitul secolului, în 1899, multe biserici aveau școli duminicale la care participau mai multe persoane decât era numărul membrilor bisericilor. S au format o serie de „Cluburi Biblice“, care au dat tinerilor și femeilor ocazia să participe la studiul Bibliei.

O problemă cu care s-a confruntat Uniunea mult timp a fost numărul mic de păstori calificați. În 1882, când a fost formată Uniunea, o treime din biserici erau fără păstori și un păstor absolvent de colegiu era o raritate. În 1924 s-a înființat Seminarul Baptist în care s-au înrolat câțiva studenți. Școala era sub tutela câtorva păstori cu experiență, care i-au condus să studieze teologia și să dobândească experiențe practice prin asistarea în pastorație.

Baptiștii din Noua Zeelandă au avut de suferit din cauza diferențelor doctrinare. Unii s-au opus guvernului, care dorea să ajute bisericile, aceștia fiind baptiștii particulari, generali și alții care erau cu comuniunea închisă.

Păstorul Williams Peach din biserica Auckland s-a găsit în minoritate când a vrut să introducă binecuvântarea copiilor nou născuți în 1890. Câteva biserici au fost absorbite de „Biserica lui Hristos“, mișcare care a venit din Scoția. De asemenea, frații Plymouth au produs mari tulburări cu privire la învățăturile despre răpire, mia de ani, organizarea bisericilor și nu au rămas mai prejos nici pentecostalii carismatici, care au provocat și ei dezbinări în bisericile baptiste; de aceea rata creșterii în bisericile baptiste a fost foarte mică în Noua Zeelandă. A venit și recesiunea economică care a slăbit bisericile din punct de vedere financiar, de aceea la sfârșitul sec. al XIX-lea erau în Noua Zeelandă numai 29 biserici cu 2.915 membri și 20 păstori acreditați. În sec. al XX-lea au lucrat cu mai mult succes. Din 1885 ei au desfășurat o puternică misiune în India. După ce India și-a dobândit independența, s-au implicat în lucrarea misionară din Bangladesh.

În 1965 s-a organizat cruciada „Trans Pacific“ cu 103 păstori din bisericile Convenției Baptiste de Sud, care au desfășurat o lucrare de trezire în 104 biserici. Rezultatul a fost bun, s-au adăugat la biserici 1.040 noi convertiți. În 1957 sub inspirația programului „Învățarea Bibliei de către toți“, baptiștii din Noua Zeelandă au făcut un efort să introducă școala duminicală pentru toate vârstele, nu numai pentru copii. Aceasta era metoda americană, pe când metoda engleză era să se țină școala duminicală numai cu copiii.

În 1924 au înființat cu mare efort propriul lor seminar teologic la Auckland. Baptiștii din Noua Zeelandă s-au implicat în activitatea socială, au întemeiat azil de copii, azil de fete, tabere pentru tineri. Azilul de copii din Manolewa datează din 1893, când baptiștii au găsit doi copii abandonati care trăiau în butoi. În 1947 aveau în acest azil 67 copii, majoritatea orfani. În 1945 au organizat la biserica baptistă Carey un parc, în care se țin conferințe pentru tineri și adulți. În 1952 au înființat azilul de bătrâni, când doamna H. M. Hughes, o văduvă din Auckland a donat locuința ei în acest scop, ea fiind primul locatar al azilului.

Deși baptiștii din Noua Zeelandă au avut de suferit mult și au avut de întâmpinat multe greutăți în desfășurarea lucrării lor, așa cum rezultă din istoria lor, situația totuși s-a îmbunătățit, și astăzi sunt în Noua Zeelandă 206 biserici cu 23.936 membri.

BAPTIȘTII DIN AFRICA

Credincioșii de culoare sunt o parte importantă din familia baptistă mondială. În 1982 existau în S.U.A. 10 milioane de negri aparținând confesiunii baptiste. Ei sunt organizați în 3 convenții naționale mari și câteva mai mici. Negrii din America sunt urmașii negrilor care au fost aduși ca sclavi în America, în sec. al XVII-lea, ca să lucreze pe plantațiile de bumbac. Ei erau foarte puțin interesați în probleme religioase, ținând seama de condițiile în care au fost aduși în America de către creștini. Totuși, legiuitorii coloniști au avut grijă să formuleze o lege în 1660, prin care se prevedea că, convertirea sclavilor la religia creștină nu va schimba statutul lor de sclavi.

După trezirea religioasă ce a avut loc în America, prin 1740 s-au convertit primii negri, primul negru convertit e cunoscut de „Iacob cel Negru“, era un sclav botezat în 1652, în prima biserică din New Port Rhode Island.

PRIMELE BISERICI BAPTISTE FORMATE DIN NEGRI

Leslie a fugit în Jamaica, unde a înființat o biserică baptistă formată din negri. El a organizat biserica baptistă din Kingston — Jamaica și în cinci ani a botezat 500 de negri, făcând apel la Societatea misionară din Anglia să trimită misionari pe insulă.

Jamaica era o colonie sub protectorat britanic, era o colonie tropicală, înfloritoare, cu populație de culoare. Prin 1784 au pătruns primele învățături baptiste, dar proprietarii de plantații s-au opus pentru că ei vedeau în răspândirea învățăturilor credinței baptiste pericol pentru comerțul lor cu sclavii, dar în Anglia și în domeniile ei a fost abolită sclavia și comerțul cu sclavi, prin actele Parlamentului din 1807 și 1811. Dar autoguvernarea coloniei s-a împotrivit acestor legi, datorită presiunilor proprietarilor de plantații și au început să-i trateze pe sclavi cu mai multă cruzime.

Această comportare a provocat revolta sclavilor în 1831. Misionarii au încercat să mențină ordinea, dar au simpatizat cu sclavii, de aceea au fost arestați și proprietățile lor distruse. Misionarii aceștia aparțineau Societății Misionare Baptiste din Anglia. Introducându-se în Anglia, au început o cruciadă condusă de William Knibb, care fusese misionar în această colonie. Rezultatul acestei acțiuni a fost că în 1833 Parlamentul a emis o nouă lege, care a dus la abolirea sclaviei. Acum s-au zidit școli în colonie sub conducerea baptiștilor, s-a organizat și Asociația Bisericilor Baptiste din Jamaica cu peste 30.000 de membri.

RASPÂNDIREA CREDINȚEI BAPTISTE ÎN LIBERIA

În 1815 s-a format Organizația misionară Africană Baptistă în Richmond. Primul ei președinte a fost William Crane, care era alb, dar printre conducătorii asociației erau mulți negri, printre care notăm pe Collin Teague și Lott Cary. Aceștia au fost doi sclavi negri care și-au răscumpărat libertatea. Ambii au devenit credincioși baptiști foarte zeloși și un timp au fost păstori asistenți în biserica de culoare din Richmond. Mai ales Cary a fost absorbit de zelul misionar care se trezise atunci între baptiști, de a duce Evanghelia în Africa. De asemenea el a fost interesat în mișcarea de colonizare, care consta dintr-un efort de a coloniza în Africa pe americanii de culoare.

Mișcarea aceasta a fost greșit concepută pentru că negrii din America acum erau americanizați, ca oricare persoană de altă naționalitate ai căror părinți s-au mutat în America în secolul trecut.

Ca rezultat al acestei mișcări s-a format în Africa țara Liberia unde au fost colonizați mulți negri din America. Cu ei au venit și Lott Cary și Teague, cu familiile lor în 1821. Cary devine un misionar

destoinic și om de stat de care este legată formarea națiunii Liberia, numită așa după libertatea ce au primit-o negrii sclavi care s-au mutat aici din America. Unii americani au crezut că așa vor rezolva problema sclaviei, ajutând pe sclavii de culoare să se colonizeze în Liberia.

S-a format Societatea Americană de colonizare în 1816, iar Collin Teague și Lot Cary au fondat la 16 ianuarie 1821 prima biserică baptistă din Monrovia, care e capitala Liberiei. După ei au venit și alți misionari aici. În Liberia baptiștii au avut un rol principal în conducerea țării. În timpul nostru William Tollbert, care a fost păstor baptist a devenit președinte al statului liberian. În această calitate a vizitat și țara noastră și a predicat în bisericile noastre.

Convenția Baptistă Națională din S.U.A. (a negrilor) a organizat în Liberia 3 stațiuni misionare principale :

1. Misiunea Industrială Suehn
2. Societatea Biblică Industrială din Grand Bassa
3. Misiunea Bendo la Muntele Cap.

De asemenea, au construit și un mare spital în Monrovia. Astăzi sunt în Liberia 60.000 credincioși baptiști și 229 biserici.

BAPTIȘTII DIN AFRICA DE SUD

În 1820 peste 4.000 de englezi au format o colonie nouă în Africa de Sud. Între acești coloniști a fost un număr de credincioși baptiști din biserica lui Iosif Ivimey din Londra. În câțiva ani s-au format câteva biserici baptiste în colonia Cap. Bisericile erau fără păstori ordinați până când a venit aici în 1830 William Davis, iar biserica din Grahamtown este cunoscută ca „Mama Biserică“ a baptiștilor din Africa de Sud.

În această biserică au apărut disensiuni interne și, timp de 15 ani au fost aici ramuri separate cu tensiuni între baptiștii calviniști și cei arminieni. Între cele două curente s-a produs o schismă, când păstorul Alexander Hay ap redicat din textul „Dumnezeu să fie milostiv cu noi“. Teza lui Hay era că Dumnezeu folosește mărturia unor măntuiți pentru a-i aduce pe alții la mântuire. Această teză nu era acceptată de ramura calvinistă a bisericii. Oricum, mai târziu, biserica s-a reunit și tendința calvinistă s-a modificat în Africa de Sud.

O mărturisire de credință timpurie a Bisericii Mamă era pentru comunitatea deschisă, deși recunoștea că singurul botez valabil este cel ce se face prin scufundare și cu mărturisirea credinței, dar din respect pentru cugetul altora și din iubire pentru ei, pot să participe la Cina Domnului și cei care au un altfel de botez. Comuniunea deschisă a fost de multe ori criticată, mai ales de baptiștii germani.

În Africa de Sud, după 1850, au venit și emigranții germani și olandezi. Între aceștia câțiva erau baptiști, dintre care cel mai important a fost Carsten Lengeheim și soția lui, Dorothea. Lengeheim avea mai multă râvnă pentru studiere decât har, el a primit vederile baptiste într-o biserică din Frankfurt. În Africa de Sud a organizat o biserică baptistă în 1861, cu 61 de membri, iar el a fost recunoscut ca prezbiter.

Lengeheim nu a putut acoperi nevoile pastorale crescânde ale bisericii. Biserica a făcut apel la I. G. Onken pentru a fi ajutată. Onken le-a trimis răspuns să mai aibă răbdare „pentru că așa cum ați cerut voi nu crește în măr, și nu-i produs cum brutarul produce pâinea“.

Adunarea generală a baptiștilor germani întrunită la Hamburg în 1867, a numit pe Carl Hugo Gutsche ca păstor în Africa de Sud, el era asistentul lui Onken. Gutsche a devenit conducătorul baptiștilor germani din Africa de Sud pentru o generație. El a adunat pe germanii împrăștiati și a format cu ei „Biserica credincioșilor botezați din Kaffaria Engleză“ în 1867. Când Gutsche a sosit în Africa de Sud, baptiștii nu aveau clădiri în proprietate pentru închinăciune, dar în 25 de ani el a construit 24 de biserici. El niciodată nu a deschis o biserică până nu a fost liberă de datorii. În 1877 a organizat Uniunea Baptistă a Germanilor și baptiștii germani i-a depășit în număr pe cei englezi.

În 1867 un fermier olandez cu numele J. D. Odendal a fost convertit la credința baptistă. El a fost botezat de Gutsche și, pentru câțiva ani, a lucrat ca predicator laic printre emigranții germani și olandezi.

În 1875 a fost ordinar de către Gutsche și în 1886 a fondat „Biserica Baptistă Olandeză Africană“. Totuși credincioșii baptiști olandezi nu s-au înmulțit ca cei germani.

Dorința baptiștilor din Africa de Sud era să ducă credința în interiorul Africii, chiar înaintea lui David Livingston. Așa că în 1873, 4 biserici au fondat „Fondul de Susținere Baptist“ pentru misiunea internă, iar în 1877 s-a organizat Uniunea Baptistă. Cu acea ocazie a fost ordinar un nou păstor la biserica Grahamstown și după ordinare, păstorii și diaconii din 6 biserici au constituit „Uniunea Baptistă din Africa de Sud“. De îndată a fost votat și un statut și din uniune făceau parte 4 biserici de limbă engleză și 2 biserici germane. Un istoric le descrie ca fiind mici la număr, limitate în resurse, lipsite de educație teologică, lipsite de suport din patrie și așezate la mari distanțe unele de altele. S-au pus la lucru și în 6 ani au crescut, formând 13 biserici cu 17 păstori.

Succesul noii Uniuni a fost mare deși a unit biserici engleze și germane, cu punctele lor de vedere diferite. Englezii erau pentru comuniunea deschisă, iar germanii erau pentru comuniuna strict închisă. Se deosebeau și din punct de vedere eclesologic, englezii erau pentru biserica autonomă și le era frică de orice control și orice limitare a libertății locale, iar germanii erau pentru sistemul de federalizare a bisericilor preferând concentrarea puterii centrale. De aceea, în mesajul prezidențial al Uniunii din 1881, Gutsche spunea: „Toate bisericile noastre germane formează o singură biserică“.

Secolul al XIX-lea a fost pentru britanici veacul imperiului și al misiunii, și adeseori cele două mergeau împreună. Spiritul acesta a fost abordat de baptiștii din Africa de Sud la centenarul din 1892 a Societății Misionare Engleze. Baptiștii din Africa de Sud și-au constituit propria lor societate misionară, lansând planuri de lucru ambițioase, însă la chemarea Evangheliei au răspuns mai mult emigranții europeni decât baptiștii de culoare, de aceea în raportul prezentat în

1898 erau în Africa de Sud 3.033 credincioși bapțiști europeni și 172 africani băștinași. În numărul acesta nu erau cuprinși toți credincioși bapțiști, pentru că era un număr de biserici care nu erau afiliate la Uniune. În 1894 au început să editeze revista „Bapțiștul Sud-African“ ca revistă oficială a Uniunii.

LUCRAREA DIN AFRICA DE SUD DIN SECOLUL AL XX-LEA

Bapțiștii din Africa de Sud au intrat în sec. XX cu mare entuziasm. În 1899 ei au lansat programul „Mișcarea Înainte“ pentru a aduna fonduri pentru extinderea bisericilor, au angajat un secretar general plătit care în același timp călătorea și ca Evanghelist misionar, dar aceste speranțe au fost năruite de izbucnirea bruscă a războiului din Africa de Sud din 1899—1902. Criza a făcut ca ei să fie ajutați mai eficient de Societatea Colonială Bapțiștă din Anglia.

Între 1910—1911 bapțiștii din Africa de Sud au lansat 4 acțiuni care arată dorința lor de a progresa.

1. Au organizat departamentul școlii duminicale pentru care s-a urmărit să se încurajeze formarea de școli duminicale prin biserici și aceasta a produs un mare succes.

2. În 1911 s-a ținut „Întrunirea doamnelor“ în care s-a organizat „Asociația Femeilor Bapțiște“ din Africa de Sud, o asociație asemănătoare altor societăți feminine care s-au organizat în bisericile bapțiște din alte părți ale lumii. Această societate a adus o mare contribuție la sprijinirea lucrării misionare.

3. Uniunea a lansat un plan prin care a sperat să pregătească păstori mai educați pentru biserici.

4. Au organizat „Depozitul Cărții“ pentru a procura pentru biserici, școli duminicale, păstori și lucrători laici literatură inspirativă.

În 1924 Uniunea Bapțiștă Sud-Africană a adoptat o nouă mărturisire de credință în care a cuprins mai multe detalii de organizare a bisericilor. În preambul au expus articole de credință prin care se afirma că : „Toată Scriptura Vechiului și Noului Testament în scrierile originale este în întregime inspirată de Dumnezeu și ea este suprema normă și autoritate pentru credință și viață“.

În 1928 au organizat Seminarul Teologic sub conducerea lui Ernest Baker, dar au intervenit unele discuții între Uniune și Seminar, astfel Seminarul a fost închis. În 1951 Uniunea a redeschis Colegiul Teologic Bapțișt din Africa de Sud, școala a fost ajutată de Convenția Bapțiștă de Sud și a funcționat în Johannesburg. Primul director al Colegiului a fost A. J. Barnard din Birmingham, în 2 ani Colegiul a înregistrat 21 de studenți.

În 1954 s-a ridicat o problemă în legătură cu seminarul, conducerea Uniunii a constatat că A. J. Barnard nu a vorbit niciodată studenților despre inspirația Bibliei, de aceea Bernard a fost demis din funcție și Seminarul închis.

Seminarul a fost redeschis sub conducerea lui C. M. Docke, iar în 1956 a ajuns director J. C. Stern. Școala aceasta nu a fost prea mare,

dar în 1973 și-a deschis un Campus în Cape Towne, unde s-au pregătit păstori pentru bisericile baptiste din Africa.

În sec. XX, bapțiștii din Africa de Sud au pus accentul pe evanghelism și plantarea de biserici, folosind diferite metode și fonduri. În 1922 l-au ales ca misionar pe Ernest Baker, dar n-au reușit să-i acoper salariul. În 1935, a fost ales conducător și organizator de campanii evanghelice, J. C. Stern. În 1958, un număr de păstori din Convenția Baptistă de Sud din S.U.A. au condus adunări simultane de trezire și rezultatul a fost că numărul convertiților în anul acela s-a dublat.

Ecumenismul și harismaticii au provocat tulburări între bapțiștii din Africa de Sud, de asemenea teologia liberală și condamnarea aspră a apartheidului le-a provocat neajunsuri. Până în 1960 cele mai multe biserici afiliate Uniunii aparțineau albilor, dar după această dată Uniunea a devenit multirasială, așa că s-au asociat cu ea și misiunea baptistă indiană și Convenția Baptistă Bantu. În 1976 adunarea generală a Uniunii a votat o rezoluție în care se spune că Uniunea Baptistă din Africa de Sud este deschisă pentru toate bisericile indiferent de rasă și culoare. În 1976 numărul credincioșilor bapțiști din Africa de Sud era de 51.305. Astăzi sunt 74.432 credincioși bapțiști și 312 biserici.

CONGO BELGIAN — ZAIR

Misiunea baptistă a avut un ecou deosebit în Africa și mai ales în Congo Belgian. Aici un mare bogătaş englez, cu numele Gratton Guinness, a înființat o misiune. Lucrarea acestei misiuni a fost preluată în 1884 de către Societatea Misionară Americană, numită prescurtat A.B.M.U. iar Henry Richard a fost investit să conducă această misiune baptistă. Efectul lucrării a fost extraordinar, într-un singur an 1.000 de congolezi au îngenunchiat la picioarele lui Richard și au mărturisit credința lor în Isus Hristos, lepădându-se de idolii lor. În 1887 a deschis aici o stațiune misionară și Societatea Misionară Britanică.

În 1900 erau 15.000 credincioși bapțiști și 57 predicatori autohtoni, posedând un deosebit entuziasm care s-a răspândit repede și la alte misiuni din Congo. Ce-i specific congolezilor e că sunt foarte vorbăreți și de aceea credincioșii sunt cu toții buni misionari, fiecare baptist, la ei e un misionar. În 1912, a pătruns în Congo și Convenția Baptistă de Nord din S.U.A. și după ea, Uniunile din Suedia, Norvegia și Danemarca. În 1950 erau în Congo 70.000 de credincioși bapțiști și 1.600 de biserici. Astăzi sunt 659.263 bapțiști. După ce Congo a devenit independent, primul ministru a fost Patrice Lumumba, care a fost baptist, dar a fost asasinat, iar pe guvernarea țării a pus mâna colonelul Mobuto.

Acesta, exaltând naționalismul african a căutat să îngrădească lucrarea misionarilor străini, dar erau prea multe instituții sociale întreținute de misiunile creștine (școli, spitale, orfelinat), de aceea le-a dat voie să lucreze în continuare.

CAMERUN

În 1849 s-a deschis o misiune baptistă în Africa Centrală, în Camerun, care aparținea Societății Misionare Engleze, unde a venit ca misionar al acestei societăți Alfred Saker. Lucrarea misionară a prosperat sub conducerea acestei societăți, dar în 1886 Camerunul a căzut sub protectoratul german și misionarii englezi au trebuit să plece, dar bisericile indigene și-au continuat existența după principiul independenței.

După un oarecare timp au venit aici misionari din Germania, dar mult timp acești misionari nu au putut lucra cu bisericile existente, dar au început o lucrare independentă, care s-a extins cu rapiditate în interiorul țării. Când Germania a pierdut această colonie în 1916, Societatea Misionară Franceză de la Paris a început să lucreze aici deoarece Camerunul a devenit o colonie franceză. Lucrarea misionară franceză a fost organizată de misionarul Charles Maitre.

Francezii au stabilit aici 2 stațiuni misionare, una la Doula, a doua în provincia Banen, localitatea Ndiki — Somo, în care a lucrat misionarul Maurice Farelly. Câmpul de misiune francez număra în 1950, 175 biserici cu peste 22.000 membri, de asemeni mai sunt aici câteva biserici baptiste independente care și ele au o oarecare importanță. Astăzi sunt 175.736 credincioși bapțiști și 1.001 biserici. De asemenea, pe Coasta de Aur, lucrează misiunea franceză baptistă, Tabernacolul din Paris susținând aici încă din 1927 câmpuri misionare, care s-au dezvoltat frumos, ajungând în 1950 să lucreze 12 misionari europeni și 35 lucrători indigeni. Această societate, prin 1950, a lucrat și în Indochina franceză (Vietnam, Cambodgia).

NIGERIA

În Africa Centrală a deschis o stațiune misionară, Societatea Misionară a Bapțiștilor din Sud, S.U.A. În 1849, conducătorul misiunii a fost Thomas Fegresson Bowen, care s-a stabilit la Abekouta, în provincia Jouruba. În următorii ani au venit aici câteva perechi de misionari care au deschis stațiuni misionare la Lagos, Abekouta, Ogomoshow, cam prin 1900, având în jur de 250 de credincioși. Apoi s-a deschis aici și „Misiunea Pelerinului Baptist“. Lucrarea a progresat frumos, așa că în 1915 s-a organizat Convenția Baptistă din Nigeria, s-a deschis și o școală la Lagos, care a devenit, una din cele mai importante institute teologice din Africa, având în 1940, 860 de studenți. Astăzi în Nigeria se desfășoară o frumoasă lucrare baptistă, existând aici 768.046 credincioși și 3.870 biserici. Aici în zilele noastre s-au ținut diferite întruniri internaționale baptiste. Mărturia baptistă a prezentă și în alte țări ale Africii ca : Angola, Ciad Nayassaland, Sierra Leone, etc. Astăzi în Africa sunt un număr de 2.338.078 credincioși bapțiști, mai mulți ca în Europa.

BAPTIȘTII DIN AMERICA CENTRALĂ

MEXIC

Încă din 1846, Bordul de Misiune al Convenției Baptiste de Sud, S.U.A., a privit spre America Centrală ca spre un câmp bun de misiune, dar, după ce a încercat să pătrundă în Mexic, a constatat că singurul lucru ce-l poate face este să se roage penetru această regiune. În America Centrală și în America de Sud s-a răspândit la începutul colonizărilor religia catolică și aici s-a dezvoltat un catolicism sălbatic și fetișist, amestec de fanatism și superstiție, de aceea câmpul acesta de misiune a fost foarte greu.

Abia în 1880 Convenția de Sud a reușit să stabilească aici un punct de misiune (în Mexic). Dar au fost și încercări individuale de misiune mai înainte, astfel în 1864 vine aici Jhon Hikey din Irlanda și întemeiază prima biserică baptistă din Mexic la Monterrey, iar Convenția Baptistă de Sud stabilește aici o misiune cu frații Thomas și John Westrup.

John Westrup a botezat câțiva convertiți în statul Coahila, dar numai la câteva luni de la instalarea lui în lucrare, a fost ucis.

Bapțiștii din Texas au susținut lucrarea misionară din Mexic și după moartea lui Westrup au trimis aici pe William D. Powell să investigheze împrejurările morții lui Westrup. Chiar înainte de moartea lui, Westrup a notat în jurnalul lui despre 13 biserici existente în Mexic și o ultimă notiță în care scria: „Am botezat azi 4 persoane, mă voi întoarce săptămâna viitoare ca să-i învăț“.

La început lucrarea baptistă a înflorit organizându-se biserici puternice și școli în Saltillo, Torreon, Chinuahua și în alte locuri, astfel în 1900 existau în Mexic 32 biserici cu 1.232 membri și 175 de noi botezați în anul acela. Powell și soția lui au lucrat foarte eficient, au întemeiat școala cunoscută ca Institutul Madero din Saltillo. A cumpărat o catedrală neterminată pe care a transformat-o în centru misionar. În 1900 erau în Mexic 12 misionari ai Convenției Baptiste de Sud și 12 lucrători autohtoni și 2.000 credincioși, astăzi sunt în Mexic 65.398 bapțiști și 791 biserici.

În 1917 s-a schimbat politica religioasă a statului și bisericile n-au mai avut dreptul să posedे posesiuni, iar străinii nu aveau dreptul să predice, deci nu mai puteau să rămână misionari în Mexic, atunci s-a pus problema pregătirii lucrătorilor autohtoni, în scopul acesta Convenția Baptistă de Nord împreună cu cea de Sud din S.U.A. a organizat în 1919 Seminarul Teologic Baptist din Saltillo. Pe lângă lucrarea misionară din Mexic s-a dezvoltat o frumoasă lucrare de evanghelizare a mexicanilor care au emigrat în S.U.A., mai ales în Texas. Astăzi sunt în S.U.A. 3.000 biserici de limbă spaniolă, cea mai mare biserică este Premiera Iglesia Bautista în Corpus Cristi, cu 1.300 membri.

Societatea Misionară Baptistă a lucrat și în insulele Bahamas Sainte Dominique, Cuba, Porto Rico, Haiti, Trinidad. Astăzi, în toate aceste regiuni sunt constituite Uniuni Baptiste Naționale și biserici

autonome care se autofinanțează. Societatea Misionară Americană a lucrat în Nicaragua, Haiti, Panama, Honduras, Salvador. Au fost mari greutăți la începutul lucrării, datorită fanatismului catolic. În America Centrală este acum un număr de 112.374 credincioși bapțiști și 1.289 biserici.

AMERICA DE SUD

Marele continent al Americii de Sud e locuit de o populație de origine latină și de religie romano-catolică, dar un catolicism apropiat de păgânism datorită superstițiilor ce le practică, de aceea această parte a lumii e un câmp potrivit pentru evanghelizare și bapțiștii s-au simțit îndatorați să ducă lumina Evangheliei pe aceste meleaguri. Lucrarea de evanghelizare în America de Sud a început cu avânt mai ales după primul război mondial și această lucrare a fost făcută nu atât de mult de misionarii străini, ci de locuitorii autohtoni plini de râvnă pentru Evanghelie, care au simțit nevoia să împărtășească conaționalilor lor Evanghelia, ca cel mai scump tezaur pentru ei.

LUCRAREA BAPTISTĂ DIN BRAZILIA

Lucrarea misionară bapțiștă a avut cel mai mare efect în Brazilia. Începutul acestei misiuni e socotit anul 1859, când misionarul T. J. Bowen a cerut Bordului de Misiune al Convenției Bapțiște de Sud să fie mutat din câmpul misionar Yourba — Africa de Vest, în Brazilia. Această cerere a motivat-o cu sănătatea sa șubredă, crezând că în Brazilia îi va fi mai bine, iar strădaniile lui misionare nu merg dincolo de 1861. Totuși o comunitate bapțiștă așezată în Santa Barbara din provincia San Paolo a cerut Convenției să facă din Provincia San Paolo un câmp misionar, această comunitate bapțiștă era formată din coloniști americani care s-au mutat aici. Cererea lor a primit răspuns numai în 1880, când Convenția Bapțiștă de Sud a trimis aici pe soții W. B. Bagby, care au lucrat împreună cu E. W. Quillin, păstorul bisericii din Santa Barbara. În 1882 a sosit aici familia lui Z. C. Taylor din Texas. Misionarii, studiind terenul, au decis ca Z. C. Taylor să se mute la Bahia, un oraș așezat pe coasta oceanului, la o depărtare de 700 mile nord-est de San Paolo. Bahia era al doilea oraș ca mărime din Brazilia și alegerea lui a fost din motive strategice. Lucrarea, la început a fost prigonită de catolici, dar într-un an sau doi oamenii au devenit mai prietenoși, așa că în Bahia, în 1882, s-a format prima biserică bapțiștă de brazilieni. Unul dintre primii convertiți din această biserică a fost Ioan Bapțiștul, care a devenit un lucrător și un misionar. Bagby a organizat biserică la Rio de Janeiro în 1884 cu 4 membri, care însă a crescut repede. Bagby și Taylor au urmat strategia de a forma biserici în centrele mari și de a pregăti lucrători băștinași, Rio a devenit centru pentru lucrarea bapțiștă din Brazilia de Sud, în timp ce pentru Nord s-a dezvoltat centrul la Salvador. Au venit aici și alți misionari ca Solomon L. Ginbourg și Erick Nelson, care au deschis câmp misionar în valea Amazonului, formând aici prima biserică în

1897. L. Ginbourg a scris o carte în care a expus călătoriile lui misionare și experiențele fascinante ce le-a făcut în aceste călătorii, cartea s-a intitulat „Călătoriile evreului pelerin în Brazilia“.

Bisericile din Brazilia s-au dezvoltat repede în fiecare decadă și-au dublat membri,, așa că în 1900 Brazilia era cel mai fertil câmp misionar al Convenției Baptiste de Sud. Aici existau la acea dată 1922 membri cu 27 biserici și în anul acela au fost 431 de noi convertiți.

Aici lucrau 18 misionari ajutați de 19 predicatori brazilieni din care 7 erau ordinați. În 1890 guvernul Brazilian a dat o nouă constituție prin care s-a asigurat libertatea religioasă pentru toate religiile, totuși bapțiștii au continuat să aibe greutăți din partea locuitorilor catolici misionarii fiind molestați. În 1892 câteva stațiuni misionare s-au unit în convenție și s-a organizat o editură la Bahia, în care s-au tipărit Scriptura și diferite tratate. Doi ani mai târziu bisericile din sud s-au întâlnit la Rio și au format prima Asociație Baptistă din țară. În 1950 existau în Brazilia 1.000 biserici cu 145.000 membri. În Rio de Janeiro existau la acea dată 66 biserici cu 20.000 membri, astăzi sunt în Brazilia peste *un milion* de credincioși bapțiști cu 2.600 biserici și susțin misionari în Spania, România etc.

Soția lui Bagby a fost și ea misionară și a lucrat 61 de ani până la moartea ei în 1942. A fost misionara cu cea mai lungă slujire în Convenția de Sud, iar 5 din copii lui Bagby au devenit misionari.

În 1890, brazilianul F. F. Soren care și-a făcut educația teologică în S.U.A., a venit în patria lui și a devenit păstor al unei biserici din Rio de Janeiro. În același an, Ana Bagby a organizat o școală pentru fete în care s-au înrolat peste 500 de studențe, școală care s-a transformat în Colegiul „Ana Bagby“, din San Paolo. În 23 iunie 1907 s-a organizat Convenția Braziliană Baptistă din Bahia cu propria ei societate misionară, care s-a stabilit la Rio de Janeiro și astfel brazilienii au început lucrări misionare în Chile și Portugalia.

REPUBLICILE DE PE RĂUL RIO DE LA PLATA

ARGENTINA, PARAGUAY, URUGUAY

Aici a venit din Franța, păstorul Paul Besson pentru a se ocupa de emigranții de limbă franceză din Argentina, dar câmpul lui de acțiune s-a extins în cele 3 țări. El era cunoscut ca Don Pablo și a lucrat aici peste 50 de ani, era un erudit, având multe daruri ca : evanghelist, polemist, lingvist, reformator social, toate le-a pus în slujba propovăduirii credinței baptiste, el rămânând una din cele mai mari figuri ale istoriei baptiste.

În 1908 s-a organizat Convenția Baptistă din America, compusă din 153 membri în 5 biserici. În 1911 s-a înființat Seminarul Baptist Buenos Aires. În 1909 s-a înființat „Convenția de la Plata“ în care au fost incluse aceste 3 țări (Argentina, Uruguay și Paraguay).

S-a început lucrarea și în Chile în 1950 exista în Chile 40 biserici cu 4.000 membri. Misiunea Baptistă Canaana a început misiunea și în Bolivia. În 1898 în Bolivia existau 9 biserici cu 450 membri. Lucrarea

s-a extins și în Columbia, Guyana Olandeză și în Peru. Dezvoltarea protestantismului în America de Sud e un fapt remarcat în sec. al XX-lea, dar misiunea baptistă e cea mai importantă în această lucrare. Astăzi avem în America de Sud 1.248.246 credincioși bapțiști și 7.091 biserici.

CANADA

Canada e un vast teritoriu așezat în așa-zisa America de Nord Britanică divizată în 10 provincii, având o suprafață mai mare decât Europa. În 1867 provinciile de la Atlantic și cele centrale au format o confederație ce s-a numit „Dominionul Canadei“ la care s-au alăturat și provinciile apusene formând națiunea modernă, la care s-a mai adăugat și o concentrare franceză catolică din Quebec. Canada s-a colonizat cu emigranți din S.U.A., Anglia, Scoția și din multe alte țări europene, de asemenea, s-au așezat aici și importante comunități chineze și japoneze. Mărturia Baptistă din Canada datează din 1770 și de atunci continuă să trăiască, devenind una din cele mai importante comunități din lume. Lucrarea baptistă din Canada s-a desfășurat din Est spre Vest și a crescut mai mult prin emigrație, decât prin lucrarea misionarilor.

Bapțiștii canadieni reflectă o diversitate mare creată de câțiva factori :

1. Sunt estinși într-un vast teritoriu agricol adeseori bapțiștii au rămas izolați cu puține legături cu ceilalți bapțiști din Canada.

2. Bapțiștii din Canada reflectă originile lor diferite, unii având caracteristicile bapțiștilor din Anglia, alții asemănându-se cu cei din America și alții cu cei din Scoția sau cu bapțiștii din alte țări europene de unde ei au provenit, cum ar fi : bapțiștii din Germania sau cu sclavii care au fugit din America și s-au așezat mai ales în Provinciile Atlantice. Bapțiștii din Canada pot fi mai bine prezentați studiindu-i geografic în 3 provincii :

PROVINCIILE ATLANTICE

În acest teritoriu sunt cuprinse Scoția Nouă, Noul Brunswick și Insula Prințului Edward.

În Scoția Nouă și Noul Brunswick au venit bapțiști sau emigranți cu simpatii baptiste din Anglia Nouă. În jurul anului 1760 câțiva emigranți au venit sub influența mării trezirii, alții erau fermieri și pescari cunoscuți ca și „plantatori“.

E interesant că primul fondator al lucrării baptiste din Canada a fost Henry Alline, care nu era baptist ci congregaționalist. El reprezenta „Linia Nouă Congregaționalistă“ din Rhode Island. El a condus un număr de itinerarii evangheliste în Provinciile Atlanticului.

Acesta era un predicator fervent al trezirilor adunând convertiți în biserici. Mai târziu, ca și în Anglia Nouă, multe din aceste biserici au devenit baptiste.

Al doilea pionier al credinței baptiste pe aceste meleaguri a fost Ebenezer Moulton (1709—1783). Acesta era un predicator baptist din Massachussets. El a format o biserică la Horton în 1763. Această biserică s-a închis când Hurton s-a întors în America, dar s-a reconstruit în 1778 și e recunoscută ca cea mai veche biserică din Canada.

Biserica lui Hurton este numită și mama biserică a baptiștilor din Canada, pentru că din ea au crescut alte 20 biserici noi.

Un grup de biserici a format în 1798 Asociația Baptistă Congregaționalistă, prima de acest fel pe teritoriul Canadei. Aceasta arată legăturile strânse dintre baptiștii și congregaionaliștii din curentul „Linia Nouă”. Congregaionaliștii au fost înghițiți de baptiști prin 1800, formându-se un corp de 12 biserici în Scoția Nouă și 6 în Noul Brunswick. Câțiva ani mai tâzriu au votat ca să se considere pe ei înșiși Asociația Baptistă de comuniune închisă, și au exclus părtașia cu bisericile care practicau comuniunea deschisă. În 1821 Asociația s-a despărțit în două: una penetru bisericile din Scoția Nouă și a doua pentru bisericile din Noul Brunswick.

Inceputurile baptiste din insula Prințul Edward sunt legate de lucrarea lui John Scott și Alexandru Crauwford, doi laici din Scoția care au format câteva biserici în 1800. Asociația Scoția Nouă a sponsorizat extinderea lucrării în bisericile din Insula Prințului Edward, dar creșterea nu a fost prea mare. În 1826 existau aici 15 păstori și 28 biserici cu un total de 1.347 membri. În Scoția Nouă erau 17 păstori pentru 29 biserici cu 1.711 membri.

În 1846 diferite asociații s-au grupat într-o singură convenție a bisericilor din Scoția Nouă, Noul Brunswick și Prințul Edward. Scopul principal al fondatorilor a fost ca să promoveze interesele denominațiunii baptiste și cauza lui Dumnezeu în general. Din noua Convenție făceau parte 88 păstori, 173 biserici și 14.152 membri. În 1879 numele acestei Convenții a fost scurtat: „Convenția Baptistă a Provinciilor Maritime”. Convenția și-a asumat promovarea misiunii, a educației, a școlii duminicale etc.

Intrucât ei au prevăzut și o misiune externă deîndată au constituit și un bord de conducere, iar pe la sfârșitul veacului 1900 Convenția avea 20 misionari și 100 lucrători naționali în 7 stațiuni misionare din India.

După ce s-a consolidat Convenția Baptistă din Provinciile Maritime, s-a întărit și misiunea internă, cu o lucrare importantă pe care a desfășurat-o Silas T. Rand (1810—1889), printre indienii Mi-mac din Provinciile Maritime, de asemenea, a misionat și în coloniile franceze, Acadeiene și Galice dar cu mai puțin succes. În 1828 s-a format Societatea de Educație din Noua Scoție și această societate a organizat Academia de Teologie.

În 1880 seminarul teologic baptist din Toronto a fost transformat într-un centru educațional pentru întreaga Canadă, experimentul însă nu a reușit din cauza distanțelor dintre Toronto și unele comunități baptiste și loialitatea față de regionalism. Darurile făcute școlii de senatorul MacMaster a salvat-o și mai tâzriu ea s-a transformat în Universitatea MacMaster care există și astăzi în Toronto.

LUCRAREA ÎNTRE NEGRII DIN CANADA

Un număr de negri emigrând din Africa s-a așezat în Provinciile Maritime și mulți alții au fugit din S.U.A. ca să scape de sclavie. Primul baptist negru din Canada a fost David George (n. 1742), un sclav fugit care a ajuns pe drumuri subterane până în Canada, el a predicat și a format biserici din populația de culoare din Scoția Nouă. La început aceste biserici s-au atașat de convențiile existente. Însă în 1842 Richard Preston, un sclav scăpat din robie, care a fost ordonat ca păstor la Londra a adunat o duzină de biserici de culoare și a organizat cu ele „Asociația Baptistă de culoare“ din Noua Scoție, care mai târziu s-a afiliat la Convenția Provinciilor Maritime. În jurul anului 1877 jumătate din negrii din Canada locuiau în ținutul Halifax și cei mai mulți dintre ei erau bapțiști.

Un neajuns în aceste provincii a fost că bapțiștii s-au împărțit în două ramuri : una calvinistă, iar a doua se numea „bapțiștii liberi“ sau „bapțiștii cu voința liberă“, specificul acestui curent era că au accentuat libertatea omului de a-și alege destinul său, pe când ramura calvinistă era cu predestinația. Totuși, în 1900 erau în Noul Brunswick 156 biserici cu 12.352 membri, iar în Noua Scoție erau 23 cu 3.391 membri.

BAPTIȘTII DIN PROVINCIIILE CENTRALE

În Quebec progresul bapțiștilor a fost slab, pentru că aici prevalau francezii care erau catolici însă în Ontario a fost un teren mai fertil. Primele biserici baptiste din provinciile centrale au fost fondate în 3 mănunchiuri, după cum urmează : în localitățile din estul Quebecului, în Niagara, în partea de vest a Ontariei, și de-a lungul țării nordice a Lacului Ontario, de la Toronto până la Bay de Quinte.

Majoritatea acestor biserici au fost întemeiate de către păstorii din S.U.A., formând propriile lor asociații, iar unele din aceste biserici s-au afiliat la Asociația Danville din Vermont. După 1816 a pătruns aici un alt tip de mărturie baptistă cu sosirea bapțiștilor scoțieni în valea Ottawa, ei au adus cu ei pietatea și viața bisericească pe care au învățat-o în Scoția (Anglia). Datorită trezirilor care au avut loc în Scoția prin predicatorii Haldane. Cu ajutorul bapțiștilor din Anglia ei au înființat colegiul baptist din Montreal, în 1838. În 1819 a sosit în Canada John Edward, un convertit a lui James Haldane. De îndată el a înființat câteva biserici mici, era un propovăduitor al trezirilor, a murit însă în plină maturitate a activității sale și de la el ne-a rămas un volum de predici în limba engleză. Bapțiștii din aceste provincii s-au confruntat cu diferențieri doctrinare, diferențieri de origini naționale și a distanțelor dintre diferitele biserici, dar diferențierea cea mai devastatoare a fost în problema Cinei Domnului, care de fapt i-a împărțit pe bapțiștii din lumea întreagă. Bapțiștii englezi erau pentru comuniune deschisă, să participe la Cina Domnului toți cei ce doresc, indiferent când au fost botezați. Bapțiștii germani și o mare parte din

cei din America erau pentru comuniunea închisă, adică la Cina Domnului pot participa numai cei botezați pe baza credinței. Totuși, încetul cu încetul, bapțiștii canadieni s-au unificat și, în 1890—1900, numărul bisericilor din această regiune a crescut de la 388 la 464, iar numărul membrilor, de la 33.000 la 44.000.

BAPTIȘTII DIN PROVINCIIILE APUSENE

Aici sunt cuprinse teritoriile cu preerii : Manitoba, Saskatchewan și Alberta, plus provincia de pe coasta Columbia Britanică. Aceste teritorii erau cele mai nepopulate teritorii în timpul acela. Bapțiștii au început lucrarea misionară aici după 1867, când a crescut emigrația.

Atunci Convenția din Ontario a trimis aici pe Thomas L. Davidson și pe Thomas Baldwin să cerceteze regiunea și să facă propuneri pentru începerea lucrării baptiste. Ca urmare a raportului depus de cei doi, în 1873 a fost trimis aici Alexander McDonald (1837—1911) la Winipeg și în 1875 a format aici o biserică cu 7 membri. El a fost trimis de bapțiștii din Ontario ca să ducă un mesaj mai deosebit Frontierelor Apusene, de aceea i-au spus „tu vei predica nu numai Evanghelia ci și doctrine importate pentru poporul nostru“. Noi pretindem să avem o misiune între denominațiuni. Misiunea e de a menține simbolurile în puritatea lor și să le păstrăm așa cum ne-au fost predate. După ce a sosit McDonald la Winipeg, a fost întrebat de un preot : „De ce ai venit în teritoriul acesta, pentru că sunt așa de puțini bapțiști?“ dar el i-a răspuns : „Ca să fac mai mulți bapțiști“. În 1878 biserica din Winipeg avea 89 membri și se autofinanța. S-au înființat și alte biserici în acest teritoriu și s-a format „Asociația Râului Roșu“ a bisericilor baptiste. În 1884 s-a format Convenția Baptistă Manitoba în teritoriile din nord-vest cu bisericile de la Calgary (1888), la Medicine Hat în 1890, Edmonton în 1892, Strotcon în 1895. În 1900 erau aici 99 biserici, cu 170 de stațiuni misionare în preerii. Mărturia baptistă din Columbia Britanică a început în 1871, majoritatea membrilor și a păstorilor din această regiune erau emigranți din S.U.A. Alexander Clyd, care a emigrat la Ontario, a înființat prima biserică baptistă din Victoria în 1876. Din 15 membri, 8 erau negri. Aceștia au emigrat aici din California în 1859. Un alt conducător baptist din Columbia Britanică a fost Robert Lennie, educat în Anglia. El a condus mișcarea de fondare a bisericii baptiste din Vacouver în 1887. Alți lideri importanți sunt incluși în așa-numitul „Stackhause Triumvirat“, format din : J. H. Best, Ralph, Trotter și W. T. Stackhause. Acești oameni creativi au condus lucrarea în Columbia Britanică în decada 1890, formând în 1897 „Convenția Bisericii Baptiste din Columbia“. Lucrarea lor a fost de a planta biserici. În 1897 Convenția a avut 11 biserici cu 1.050 membri.

Jarold K. Seman, președinte al Federației Baptiste Canadiene, a descris istoria bapțiștilor canadieni din sec. XIX ca fiind „căutarea după identitate“. Pentru că erau două influențe majore, aceea a bapțiștilor americani, majoritatea din ei, din Convenția de Sud, și bapțiștii din

Anglia, bapțiștii din Canada își căutau propria identitate. Între cele două curente erau deosebiri : la americani era cooperarea, la englezi era independența ; deosebirea cea mai mare a fost cu privire la Cina Domnului.

BAPTIȘTII DIN CANADA ÎN SEC. XX

Bapțiștii Canadei au intrat în sec. XX într-un mod expansiv. Lucrearea bapțiștă a câștigat stabilitate și creștere în provinciile centrale, și ale Atlanticului și deja bisericile s-au răspândit în teritoriile de vest. În biserici exista o diversitate doctrinară, iar din punct de vedere organizatoric, lipsea unitatea. Totuși, eforturile pentru crearea unei Confederații naționale, până la urmă au reușit. În 1944 s-a înființat Confederația Bisericilor Bapțiște din Canada, iar în 1980 Confederația avea 127.270 membri și 1.115 biserici.

Sec. XX a adus unele provocări bapțiștilor din Canada, una a fost a ecumenismului. În 1925 câteva grupuri protestante au format „Biserica Unită a Canadei“ și bisericile bapțiște au trebuit să-și determine atitudinea față de aceasta, de asemenea ,au trebuit să decidă dacă vor lucra cu secția canadiană a Consiliului Mondial al Bisericilor.

A doua provocare a fost cea a fundamentalistilor din anul 1920, aceștia erau din Statele Unite, dar aveau echivalentul canadian și au devastat bisericile bapțiște canadiene, mai ales pe cele din Provinciile Centrale și Apusene, și a treia provocare a fost cea a Convenției Bapțiște de Sud din S.U.A., care socotea Canada ca un teritoriu al ei de expansiune, venind aici mulți emigranți din S.U.A., aparținând acestei convenții, care doreau să-și impună stilul lor, pe când bapțiștii canadieni doreau să-și dezvolte propria lor identitate. Fundamentalismul a avut cel mai mare impact în Ontario. Cu toate acestea, bapțiștii canadieni au reușit să dezvolte școala duminicală și să organizeze tabere de vară pentru creșterea și educarea liderilor din biserici. În 1920 s-a înființat Bordul Serviciului Social, care a dat glas concepțiilor bapțiște în rezolvarea problemelor sociale. De asemenea le-a provocat neajunsuri și liberalismul teologic care a fost tolerat în Universitatea McMaster din Toronto, și a pătruns în Canada încă din 1880. Criza provocată de acest liberalism a fost așa de mare, că în 1928 teologii care erau pentru inspirația Bibliei au ieșit din universitate și au întemeiat Seminarul Baptist din Toronto. Acesta s-a unit cu 77 biserici la Hamilton și au format Uniunea Bisericilor Bapțiște Regulate. Președinte al Uniunii a devenit Thomas Shields, care înainte a fost președintele Bordului Directorilor din Universitatea Toronto, din care a ieșit pentru că nu a fost de acord cu liberalismul teologic propovăduit în Universitate. E adevărat că Shields era foarte dur și pus pe război, de aceea uniunea creată de el s-a rupt din nou în 1930, iar în 1949 a ajuns în conflict cu decanul seminarului din Toronto, pe care el l-a creat. Aceasta a provocat o nouă rupere în cadrul uniunii lui Shields, așa că până la urmă a rămas doar o rămășiță din Uniunea Bapțiștilor Regulați, sub numele de „Părtășia Bisericilor Evanghelice Bapțiște“, care astăzi cultivă un spirit mult mai moderat. Aceași despărțire s-a produs datorită fundamentalistilor în Provinciile Apusene și în Columbia Britanică, peste

70 biserici au ieșit din Federația Baptistă Canadiană și au format Convenția Baptilștilor Regulați. Cu toate aceste diviziuni în sânul bisericii baptiste din Canada, s-a reușit în 1944 să se organizeze Federația Baptistă Canadiană. Totuși, baptilștii canadieni se prezintă nu în unitate doctrinară ci în diversitate. Ei se prezintă ca un mozaic cu deosebiri de doctrine, metode de lucru și afilieri.

Astăzi sunt în Canada 128.624 credincioși baptilști, în 1.165 biserici.

RETROSPECTIVA BAPTISTĂ ÎN LUME

Am ajuns la final cu descrierea istorică a răspândirii credinței baptiste pe glob. Sigur, pentru cele mai importante țări din lume am prezentat date istorice despre modul cum s-a dezvoltat credința baptistă în acele locuri, dar totuși nu am avut date să facem o descriere a lucrării baptiste din toate țările. De aceea, pentru unele țări în care prezența baptistă este destul de numeroasă, vom prezenta numai date statistice, rămânând multe țări în care credincioșii sunt mai puțini. Pe acestea le vom aminti doar. Facem însă precizarea că mărturia baptistă e prezentă aproape în toate țările lumii.

ȚĂRILE DIN ASIA

Convenția baptistă Myanmar are 496.961 credincioși baptilști și 3.515 biserici, Papua — Noua Guinee, are 36.500 credincioși baptilști, în 325 biserici, Filipine are 113.189 credincioși baptilști, 1.077 biserici, Thailanda are 25.100 membri, în 217 biserici.

În Asia sunt 2.624.034 credincioși baptilști, cu 17.522 biserici.

AFRICA

În Angola avem 65.228 credincioși, cu 1.650 biserici, în Camerun avem 175.736 credincioși, cu 1.000 biserici, în Republica Africa Centrală avem 42.900, în 141 biserici, în Etiopia avem 8.000 credincioși baptilști, în 51 biserici, în Ghana 11.900 credincioși, în 85 biserici, în Kenia avem 107.000 credincioși, în 2.000 biserici, în Malawi avem 140.394 credincioși, în 1.600 biserici, în Nigeria avem 768.046 credincioși și 3.170 biserici, în Rwanda avem 33.650 credincioși, în 360 biserici, în Africa de Sud avem 74.437 credincioși, în 1.000 biserici, în Tanzania avem 96.258 credincioși baptilști, în 1.400 biserici, în Uganda avem 15.000 credincioși, cu 400 biserici, în Zair 659.263 credincioși, în 900 biserici. Comunitatea baptistă de pe fluviul Zair are 274.000 credincioși, în 221 biserici, Zambia 40.200 credincioși, în 445 biserici, Zimbabwe are 119.996 credincioși, în 700 biserici.

Total în Africa avem 2.472.326 credincioși baptilști, în 13.527 biserici.

INSULELE CARAIBE

Bahamas cu 55.000 credincioși și 211 biserici, Cuba cu 17.511 credincioși, în 267 biserici, Haiti cu 63.726 credincioși, în 407 biserici, Jamaica cu 43.000 credincioși, cu 295 biserici.

Totalul baptiștilor în Insulele Caraibe este de 184.794 credincioși, în 1 225 biserici.

AMERICA CENTRALĂ

Vom nota numai acele țări în care numărul baptiștilor este peste 10.000. Guatemala are 13.900 credincioși baptiști și 140 biserici, Mexic are 65.398 credincioși baptiști, cu 791 biserici, America Centrală sunt 112.374 credincioși baptiști, în 1,289 biserici.

În America de Nord avem 30.754.917 credincioși baptiști, cu 97.858 biserici. America de Sud, în Argentina 50.000 credincioși baptiști, cu 393 biserici, în Brazilia 1.102.000 credincioși baptiști, în 5.700 biserici, Chile, 26.669 credincioși, în 235 biserici, Venezuela are 16.900 credincioși, în 172 biserici. Numărul total al baptiștilor în America de Sud este de 1.248.395 credincioși și 7.091 biserici.

În Europa avem 795.262 credincioși baptiști și 9.219 biserici, În Orientul Apropiat, Israel 677 baptiști, în 9 biserici, în Iordania 500 credincioși baptiști, în 9 biserici, în Liban 1.000 credincioși, în 28 biserici, în Siria 160 credincioși, în 5 biserici.

Numărul total al credincioșilor baptiști din lume este de 38.104.442 și 147.778 biserici.

În anul 1993 a crescut numărul baptiștilor cu 302.460 și 942 biserici. Dacă socotim, ca aparținători, copii până la 18 ani nebotezați, atunci putem lua în considerare 70.000.000, numărul baptiștilor din lume.

PARTEA A II-A

**BISERICILE CRĂȘTINE BAPTISTE
DIN ROMÂNIA, DUPĂ 1944**

Oameni, Fapte, Întâmplări.

Astăzi suntem liberi să scriem tot ce voim, dar ce scriem trebuie să fie adevărat. Călăuziți de acest principiu am scris toate acestea.

AUTORII

Opiniile exprimate în lecțiunile acestea aparțin în exclusivitate
prof. dr. IOAN BUNACIU

Capitolul I

BISERICILE CREȘTINE BAPTISTE DIN ROMÂNIA DUPĂ 23 AUGUST 1944

DEMERSURILE PENTRU RECUNOAȘTEREA CULTULUI

Între cele două războaie mondiale, a fost necesar ca bisericile creștine baptiste din România să lupte împotriva multor decrete-legi și decizii emise de Ministerul Cultelor, prin care se urmărea îngrădirea activității bisericilor. Aceste măsuri au culminat cu Legea nr. 927 din 1942, prin care a fost desființat Cultul Creștin Baptist din România, iar clădirile bisericilor au fost sigilate și puse la dispoziția parohiilor ortodoxe și greco-catolice, care le-au dat diferite întrebuințări; unele biserici au fost transformate în magazine, iar altele, în săli de dans. Situația aceasta a durat până la 23 august 1944, când prin intervenția curajoasă a regelui Mihai I, dictatura lui Antonescu a fost înlăturată de la conducerea țării.

De îndată conducătorii bapțiști din timpul acela: Ioan Socaciu (președinte al Uniunii Baptiste), Marin Dumitrașcu (secretar general al Uniunii), C. Adorian și Petre Belicov (reprezentanții Bordului de Misiune pentru străinătate al Convenției Baptiste de Sud, din S.U.A.) au trecut la reorganizarea Cultului și redeschiderea bisericilor. În scopul acesta, fr. Marin Dumitrașcu împreună cu fr. dr. P. Belicov au avut audiențe la dl. Iuliu Maniu (președintele Partidului Național Țărănesc și ministru de stat) și i-au contactat pe Dinu Brătianu (președintele Partidului Național Liberal și ministru de stat), C. Titel Petrescu (președintele Partidului Social Democrat și ministru de stat), Lucrețiu Pătrășcanu (președintele Partidului Comunist din România și ministru de stat). Audiențele au continuat la gen. I. Boițeanu (ministru cultelor) unde delegația Uniunii a fost formată din: Marin Dumitrașcu, Petre Belicov și Dirlea Teodor (ultimul îndeplinea funcția de casier al Uniunii). Între timp, delegația a fost primită și de primul ministru, general C. Sănătescu.

În urma acestor audiențe, Subsecretarul de Stat al Cultelor a dat ordinul-circular nr. 134275—944, către toate prefecturile, cărora li se cerea pe baza art. 5 din Constituția țării (din 1923) — care reintrase în vigoare — să se dea libertatea Cultului Baptist, Asociațiilor religioase „Advențiștii din ziua a șaptea și Creștinilor după Evanghelie“. Se dis-punea desigilarea caselor de rugăciune și predarea, cu îndeplinirea for-

melor legale, a bunurilor ce aparțineau Cultului Baptist (ordinul acesta a publicat în nr. 1 din „Farul Creștin“, ce a apărut la 16 decembrie 1944 ; deoarece el a fost dat la începutul lunii septembrie 1944, se vede graba cu care a intervenit conducerea Cultului pentru a se redeschide bisericile).

Intervențiile Uniunii au continuat până s-a obținut decretul-lege 553, din 31 octombrie 1944, semnat de regel Mihai I, prin care religia baptistă era recunoscută ca fiind cult religios, având aceleași drepturi ca și celelalte culte. Decretul e semnat și de general I., Boițeanu (ministru cultelor). Așadar, s-a reluat închinăciunea în bisericile noastre. Evenimentul acesta a fost salutat prin articole publicate în primul număr al „Farului Creștin“, în care s-a descris șiragul suferințelor la care au fost supuși credincioșii bapțiști. Astfel e articolul : „S-a rupt tăcerea“, semnat de redacție ; al doilea e : „Învierea din mormânt“, mesaj către poporul creștin baptist din România, semnat de I. R. Socaciu, în calitate de președinte al Cultului, iar ca redactor responsabil al revistei semnează Alexa Popovici.

Seria articolelor închinată marelui act : recunoașterea credinței baptiste ca fiind cult creștin egal în drepturi cu celelalte culte, a continuat și în numărul 2 al „Farului Creștin“, ce a apărut la Arad, în 23 decembrie 1944. În acest număr, găsim articolul „Plinirea Vremii“, semnat de Marin Dumitrașcu (în calitate de secretar general al Cultului) și în care, în partea introductivă, autorul se referea la suferințele îndurate de credincioșii creștini bapțiști, apoi, înșiră seria decretelor-legi prin care Cultul Creștin Baptist este repus în drepturile sale firești ; notează decretul-lege 548 care abroga decretul nr. 927, din 24 decembrie 1942 și nr. 431, din 9 iulie 1943, prin care confesiunea baptistă fusese desființată, iar bunurile ei fuseseră trecute în proprietatea statului ; notează și decretul 553, din 31 octombrie 1944, prin care Cultul Creștin Baptist e declarat cult recunoscut, egal în drepturi cu celelalte culte din România. În încheiere, face apel ca nimeni să nu denigreze convingerile religioase ale altora, să se întindă o mână frățască tuturor celor ce în sinceritate caută să slujească lui Dumnezeu.

Tot în acest număr, apare și articolul „Epistolă către credincioșii bapțiști din România“, semnat de I. R. Socaciu, în calitate de președinte al Cultului. În acest articol, se arată ce drepturi ne revin prin reintrarea în vigoare a Constituției din 1923, care aduce egalitatea tuturor cetățenilor țării, indiferent de origine etnică, naționalitate sau religie ; ea aduce libertatea absolută de conștiință, de care e legată direct libertatea religioasă și arată că noi, bapțiștii, suntem, pentru separarea dintre biserică și Stat. În continuare dă câteva sfaturi practice : ce inscripții să se pună pe frontispiciile bisericilor, să se țină cununia religioasă după ce s-a oficiat cea civilă ; în ce privește înmormântările, fiecare are dreptul să fie înmormântat după rânduiala religiei lui, sau dacă n-are trecerea la cultul nostru, se va ține seama de dorința răposatului.

În urma acestor dispoziții legale, bisericile noastre și-au reînceput activitatea, dar eram în plin război, trupele rusești erau în țară și îmi amintesc că prin noiembrie 1944 Biserica Baptistă din Arad Șega era

folosită ca popotă pentru ofițerii ruși și când veneam după masa la biserica se scoteau mesele și se introduceau băncile ca să poată începe serviciul divin.

Anul 1945 a fost un an de învioreare pentru bisericile noastre, pretutindeni se țineau evanghelizări, mai ales în bisericile de la sate; în vremea aceea cele mai mari biserici ale noastre se aflau în mediul rural. În verile anilor 1945 și 1946 au fost multe convertiri și multe botezuri, s-au ținut evanghelizări în aer liber și nu exista nici o îngrădire. În „Farul Creștin“ din 10 februarie 1945 găsim o comunicare de la Uniune, în care se dau îndrumări cum să se organizeze comunitățile și bisericile și în acele îndrumări se spune că pentru deschiderea de case de rugăciune nu e nevoie de autorizație ministerială, ci comunitatea respectivă face cunoscut printr-o adresă primăriei și Postului de jandarmi din localitatea respectivă, în care arată locul unde s-a deschis și funcționează biserica baptistă, numele conducătorului bisericii. De asemenea și păstorii bisericilor n-aveau nevoie de nici o recunoaștere din partea statului, ci bisericile și comunitățile îi validau.

Între 25—27 mai 1945 s-a ținut la Timișoara prima ședință a Comitetului Uniunii Baptiste din România, în care s-a hotărât convocarea Congresului Cultului pentru data de 8—9 septembrie același an. La această ședință, unul din punctele principale discutate a fost și redeschiderea seminarului, s-a numit o comisie care să studieze posibilitatea redeschiderii seminarului chiar în acea toamnă, dar cu toate eforturile depuse, seminarul nu și-a putut relua activitatea decât în toamna anului 1946. Totuși Congresul Cultului s-a ținut între 27—28 octombrie la Arad, în sala Palatului Cultural.

Congresul a fost prezidat de fratele Ioan R. Socaciu; sala era arhiplină (chiar și balcoanele). La congres am participat și eu ca asistent, stând la balcon (atunci eram în ultimul an de liceu la Arad). După câte îmi amintesc, mulțimea delgaților din sală au cerut să rămână și pe mai departe fratele Socaciu ca președinte. Deși dânsul a refuzat, spunând că dorește să se dedice lucrării din Seminar, totuși a fost ales președinte de onoare al Cultului; președinte activ fiind ales fratele Ioan Dan, de la Cluj, iar secretar general a rămas tot fratele Marin Dumitrașcu. De asemenea, au fost aleși doi vicepreședinți: fratele Alexu Popovici, care era păstor la biserica „Speranța“ din Arad și președinte al Comunității Arad și fratele Viorel Garoiu din București.

La congres, s-au discutat și probleme economice: fratele avocat Macovei Slev a propus să se înființeze cooperative pentru conservarea fructelor, evitându-se fabricarea din ele a alcoolului; propunerea lui însă n-a avut efect asupra congresiștilor.

Problema cea mai importantă a fost raportul fratelui Marin Dumitrașcu, care a amintit numeroasele intervenții pe care le-a făcut conducerea Uniunii la autorități pentru a ușura situația credincioșilor bapțiști, pentru că se mersese până acolo că fusese plănuită de guvernul lui Antonescu colonizarea bapțiștilor în Transnistria. De asemenea, au fost cuprinși în raport și aceia care fuseseră condamnați la zeci de ani de închisoare, de către tribunalele militare, pentru singura vină că erau credincioși bapțiști.

S-a vorbit mult despre problema Seminarului, despre organizarea unui liceu baptist la Arad și un orfelinat la Timișoara ; în problema revistei „Farul Creștin“ s-a hotărât ca ea să rămână tot la Arad. S-au format diferite comisii : pentru tineret, pentru școala duminicală, pentru societatea femeilor, etc.

Un punct principal, la acest congres, a fost punerea de acord a Statului cu Legea nr. 553/944. Astfel, s-a votat Statutul Cultului nostru, care a fost cel mai democratic statut (din istoria statutelor noastre) și a asigurat funcționarea bisericilor noastre în libertate deplină. Statutul era compus de așa manieră, încât toată autoritatea era exercitată de biserica locală ; autorizațiile de funcționare a bisericilor erau emise de comunități, iar certificatele-legitimății pentru erau emise de uniune. Statul nu avea nici o porțiță de a putea să se amestece în treburile bisericilor. Acest statut a fost valabil până în 1948, când, la congresul ce s-a ținut în toamna anului 1948, s-a votat un nou statut, pus de acord cu noua lege a cultelor, ce apăruse în 1948.

Congresul acesta a trezit speranțe frumoase în sufletele credincioșilor bapțiști. Noi speram cu toții într-un viitor politic liber și democratic, în care influența democratică a Statelor Unite să fie preponderantă și bapțiștii din România să aibă un rol important în făurirea noii ordini democratice din țară. Ne întemeiam această speranță pe faptul că în regimurile trecute am fost prizoniți, și pe faptul că în S.U.A., bapțiști erau numeroși și aveau o puternică influență în viața politică și economică a Statelor Unite.

În acea perioadă, deși guvernul era de orientare comunistă, condus de Petru Groza, totuși se căuta o apropiere de culte și biserici, probabil numai formală. Așa se face că la Congresul Cultului nostru din 1945, au participat, din partea autorităților : dr. G. Pălincaș care era primarul Aradului în acel timp și dr. Vuia Tiberiu, din partea prefecturii județului Arad. Aceștia au avut aprecieri frumoase la adresa credincioșilor bapțiști și a principiilor morale ale credinței bapteste.

Un alt eveniment important pentru Cultul nostru a avut loc la 12 aprilie 1946, când într-un cadru solemn, ministrul cultelor — M. Ralea — a înmănat fratelui Dan Ioan decretul de recunoaștere în funcția de președinte al Cultului, semnat de însuși regele Mihai I. În conformitate cu art. 27 din legea cultelor (din 1927), șefii cultelor erau recunoscuți prin decret regal ; deci în urma alegerii fratelui Dan ca președinte al Cultului Baptist (la Congresul ce s-a ținut în toamna anului 1945), regele Mihai I l-a recunoscut în această funcție printr-un decret. La înmânarea decretului a participat și o delegație a Uniunii Bapteste. Notăm pe cei mai importanți din această delegație : P. Balc, T. Dirlea, P. Belicov, G. Pop, C. Manolescu, dr. Macovei Slev, Viorel Garoiu, Ioan Rusu și D. Baban. Cu acest prilej, au ținut scurte cuvântări fratele Dan Ioan (ca președinte) și fratele P. Belicov (ca reprezentant al Convenției Bapteste de Sud, S.U.A.). La ceremonie a participat și fratele Marin Dumitrașcu, în calitate de secretar general al Uniunii. Evenimentul acesta

este descris, pe larg, în „Îndrumătorul Creștin“, din mai 1946 — care era revista oficială a Uniunii Baptiste. Tot în acel număr, P. Belicov scrie un documentat articol, intitulat : „Cine sunt și ce cred bapțiștii“.

În zilele 16—18 august 1946, s-a ținut la Reșița, Congresul Tineretului Creștin Baptist. După aprecierea mea la acest Congres au participat peste 8.000 de tineri din toată țara. Congresul s-a ținut în sala sindicatelor din Reșița și a fost prezidat de conducerea Uniunii Baptiste în frunte cu fratele Ioan Socaciu. La acest congres, s-a votat Statutul Organizației Tineretului Baptist din România și au fost alese organele de conducere : fratele Alexandru Balc (de la Oradea) a fost ales președinte, fratele Traian Ban (de la Arad), secretar general și în aplauzele asistenței, fratele Marcu Nichifor a fost ales misionarul tineretului.

Tot atunci s-a votat și Regulamentul Organizației „Asociația Școlilor Duminicale din România“. Fratele Socaciu a propus ca această organizație să se numească „Școala Duminicală a Cultului Creștin Baptist din România“, al cărei președinte a fost ales Petru Popovici, din Arad. La acest congres au participat și conducători ai organizațiilor politice de tinert din Reșița. Țin minte că au vorbit reprezentantul Tineretului Comunist și al Tinertului Socialist ; de asemenea, a luat cuvântul și primarul orașului Reșița.

Atmosfera de la Congres a fost entuziastă. Au participat : formația muzicală a Bisericii Baptiste din Curtici ; coruri din bisericile din Arad, Timișoara și București. S-au cântat duete, s-au spus poezii de către cei tineri (chiar și subsemnatul am declamat o poezie). Sesiunea de încheiere a congresului s-a ținut pe arena sportivă U.D.R. Am pornit cu toții încolonați, de la sala sindicatelor în frunte cu formația muzicală din Curtici, urmată de conducătorii cultului, apoi noi — congresiștii ; a fost o demonstrație a puterii noastre, pentru că nici o biserică și nici un cult religios și nici un partid politic n-ar fi putut face, în acel vremuri, o asemenea manifestație publică.

Pe stadion au predicat frații Nichifor Marcu și Ioan Rusu (de la Alba Iulia). Desigur, s-a desfășurat un program împodobit de poezii și cântări ale corurilor. Cuvântul de încheiere a congresului l-a rostit fratele Ioan Dan — președintele Cultului. (Țin minte subiectul predicii lui Rusu Ioan, era intitulat : „Dați-le voi să mănânce“ — făcând aluzie la datoria celor avuți de a se îngriji de cei săraci — asemenea subiecte erau de actualitate în timpul acela).

Tinerii din părțile Aradului și ale Timișoarei au venit la congres cu o garnitură de tren specială (cu aceeași garnitură ne-am întors la Arad). În tren era o atmosferă de nedescris : s-a cântat de a răsuna câmpia Banatului (în acel tren am fost și eu). Am plecat la congres cu visuri mari pentru viitorul lucrării Domnului din România. Ne-am bănuțit atunci că perioada care va urma ne va cere luptă și sacrificiu ca să supraviețuim ca și creștini bapțiști în România.

PRIMELE CIOCNIRI DINTRE AUTORITAȚILE COMUNISTE ȘI BAPTIȘTI

În 1946, Comunitatea Baptistă din Arad, împreună cu biserica „Speranța“ au cumpărat un imobil distrus de bombardamentul din 1944, situat pe Bd. Regele Ferdinand, într-o poziție centrală. De îndată s-au început lucrările de construire (pe fundațiile vechii clădiri) a unei săli de închinăciune, iar alături a unui bloc cu etaj, pentru Comunitate. S-a lucrat cu mult entuziasm. Frații care aveau căruțe, din Arad și comunele din jur, au venit și au adus nisip din Mureș, cărămidă de la fabrica de cărămidă și alte materiale de la depozite, și în scurtă vreme căldirea a ajuns, în roșu, sub acoperiș. Când să se treacă la tencuială, a intervenit primăria orașului Arad și a oprit lucrarea, sub pretextul că nu există autorizație de construcție și că s-au făcut ferestre în stil gotic (atunci tot ce era german era discreditat).

S-au oprit lucrările și au început tratativele pentru obținerea autorizației de construcție, care nu s-a mai dat niciodată. Tratativele s-au încheiat în 1962, când președintele Comunității din Arad — Dudău Ilie — a semnat un act prin care clădirea a fost donată Statului (acest act a fost făcut cu acordul președintelui Cultului, din acel timp, Vicaș Teodor). E adevărat că, după semnarea actului, Dudău a zis celor prezenți: „Semnătura mea nu are nici o valoare, deoarece, conform statutului, numai adunarea generală poate aproba înstrăinarea imobilelor“. Dar nimeni n-a ținut seama de obiecția lui, pentru că, în acel timp, din prevederile Statutului nostru se respectau numai acele articole prin care autoritățile ne puteau restrânge activitatea.

UN ALT CONFLICT CU AUTORITAȚILE COMUNISTE

A doua ciocnire cu autoritățile comuniste s-a petrecut în iarna anului 1948, când Ministerul Informațiilor a interzis apariția „Farului Creștin“ — revista Cultului nostru, care apărea la Arad. Fratele Alexa Popovici a fost adânc lovit prin această interdicție, pentru că dânsul era redactorul responsabil. Conducerea de atunci a uniunii, din care făcea parte și fratele Popovici, a făcut demersuri peste tot (chiar și la primul-ministru, dr. Petru Groza), dar acestea au rămas fără rezultat. Se vede că măsura a fost luată de Comitetul Central al Partidului Comunist și era un important act de restrângere a lucrării noastre, fiindcă se desființa o revistă religioasă bine cotate de cititori și care făcea un serviciu real bisericilor noastre (Revista și-a reluat activitatea numai după decembrie 1989, deci după 41 de ani de la interdicția ei).

SITUAȚIA CULTULUI BAPTIST DUPĂ 1948

Începând cu anul 1948, s-a simțit că membrii bisericilor creștine baptiste erau priviți ca suspecti. Mai ales după ce Truman a fost reales președinte al S.U.A., războiul rece s-a intensificat: America era privită ca stat imperialist, iar bapțiștii erau priviți ca instrumente ale imperia-

lismului american, pentru că Truman era baptist. Până în 1944, am fost priviți de autoritățile românești ca unelte ale bolșevicilor și deci eram un pericol pentru unitatea statului Român; de aceea, s-au luat măsuri represive împotriva noastră: bisericile noastre au fost închise și mulți credincioși de-ai noștri au primit ani grei de închisoare, numai pentru că erau bapțiști. Iar după 1948, autoritățile comuniste ne priveau ca agenți ai imperialismului american.

Această denigrare putea să aducă multe jertfe, dar printre guvernării de atunci au fost și persoane care au cunoscut pe bapțiști, pentru că au suferit în închisoare alături de ei. Fratele păstor Rădula Pavel (din Borlova) mi-a povestit că, în închisoarea din Caransebeș, au fost închiși mai mulți bapțiști (condamnați pentru credința lor) și tot acolo se afla arestat și Gheorghe Gheorghiu-Dej, care a devenit Secretar general al Partidului Comunist, în 1944. Când credincioșii bapțiști din zonă au adus pachete fraților din închisoare, din aceste pachete s-a înfruptat și Gheorghiu-Dej — „care părea ca un țigănoi“, mi-a spus fratele Rădula. O altă personalitate politică, ce i-a cunoscut pe bapțiști a fost dr. Petru Groza, care a ajuns, în martie 1945 prim-ministru în guvernul de orientare comunistă. Dr. Petru Groza i-a cunoscut la Deva pe frații păstori Mirza Ilie și Ioan Rusu și, de multe ori, când conducerea Cultului nostru a întâmpinat greutăți în rezolvarea unor probleme, se intervenea, prin cei doi, la dr. Petru Groza. Amintesc două probleme pe care le-am rezolvat prin intervenție la Groza: în 1952, credincioșii bapțiști din comuna Dumbrăveni, de lângă Dej, s-au apucat să reconstruiască un local de închinăciune, pentru că cel vechi nu mai corespundea. Deoarece nu obținuseră autorizație de construcție de la autoritățile locale, s-au apucat să construiască fără autorizație; de îndată au fost oprți de miliție. În vremea aceea, eram secretarul Comunității Baptiste Cluj, de care aparținea acea biserică. În numele bisericii am făcut un memoriu la dr. Petru Groza (care era președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale). În scurtă vreme, a venit direct de la Marea Adunare Națională permisiunea de a zidi biserica. Un alt caz, asemănător, s-a petrecut în 1956, în comuna Hondol, județul Hunedoara, când, printr-un memoriu făcut de biserică (la sugestia mea) direct la Petru Groza, s-a obținut permisiunea să se reconstruiască biserica, după ce construirea ei fusese oprită de miliție, fiindcă nu exista autorizație de construcție (ori autorizațiile pentru construire de biserici se dădeau cu mare greutate).

Fratele Isac Ioan, care a fost secretar general al Uniunii noastre (anii 1951—1955) mi-a istorisit că și biserica din comuna Tulcea, județul Bihor, a fost aprobată (spre reconstruire) tot prin intervenție la dr. Petru Groza, în 1953. De asemenea, mi-a povestit că doi membri din delegația Uniunii Baptiste din România, care participaseră la Congresul Alianței Mondiale Baptiste (ținut la Copenhaga, în 1947), frații: I. R. Socaciu, și I. Dîrlea, la reîntoarcerea în țară au fost arestați la vamă și condamnați la 5 ani de pușcărie și confiscarea averilor, pentru că s-au găsit asupra lor două C.E.C.-uri a 5.000 de dolari fiecare, pe care le introduseseră în țară, de fapt, pentru a se construi orfelinatul

de la Timișoara, dar ei nu le declaraseră. S-a intervenit din partea Uniunii la dr. Petru Groza, care a ordonat rejudecarea cazului, și cei doi au fost achitați.

De asemenea, pastorul Silvestru Ungureanu din Mihoveni, de lângă Suceava a fost condamnat la 6 luni închisoare, pentru că n-a arat în termen de două zile, miriștea după seceratul grâului. Din partea Uniunii s-a intervenit pentru el la dr. Petru Groza, care a anulat procesul.

De fapt dr. Groza a intervenit pentru rezolvarea problemelor și la alte culte, a rezolvat multe probleme ale Bisericii Unitariene. Episcopul acestei biserici, dr. Kiss Elek a fost coleg de studii cu Groza la universitatea de la Budapesta și avea uși deschise la Groza cu problemele bisericii lui. Dr. Nagy Ioszeff rectorul Institutului Teologic Protestant din Cluj, îl cunoștea pe Groza de la Deva, unde acesta înainte de 1944 a fost păstor la biserica Reformată din Deva. Toate problemele Institutului și a episcopiei Reformate erau prezentate lui Groza. De asemenea, mulți ierarhi din Biserica Ortodoxă ca : dr. N. Bălan, mitropolitul Transilvaniei și V. Lăzărescu, mitropolitul Banatului erau prieteni cu Groza.

Se vede că dr. Petru Groza, în contextul politic în care a trăit, a încercat să ușureze situația noastră și, probabil, domeniul religios era cel mai propice pentru el, căci nu-i putea compromite situația lui politică. Se spune că atunci când era pe patul bolii, l-au vizitat niște prelați ai Bisericii Ortodoxe, cărora le-a spus : „Veți vedea voi când n-o mai fi Groza, ce a fost Groza“. Și în adevăr, după moartea lui, toți preoții — doctori în teologie — de la Arad, au fost arestați ; tot așa s-a petrecut și la Cluj. Iar de la Institutul Teologic Ortodox din București, în același timp, au fost arestați profesorii savanți : Dumitru Stăniloae, Teodor Popescu și alții (chiar și arhimandritul Vartolomeu Anania, care era protosincol la Patriarhie și Mitropolitul Antonie de la Sibiu, care în vremea aceea, era prim-secretar al Institutului Teologic Ortodox din București). Este tragic însă că, după 1989, un preot ortodox de la Roșiori a venit la București cu crucea în mână, și a agitat mulțimea pentru a da jos de pe pedestal statuia lui Groza. Sigur el n-a știut ce a făcut Groza pentru Biserica Ortodoxă, că Groza a declarat majoritatea clădirilor Bisericii Ortodoxe ca monumente istorice și erau reparate pe cheltuiala Statului.

De fapt, dr. Petru Groza a fost membru în Sinodul Bisericii Ortodoxe și în perioada dintre cele două războaie mondiale și cred că el, cu dibăcia lui politică (care-l caracteriza) a apărut cât a putut mai mult interesele Bisericii Ortodoxe Române ; de aceea Biserica Ortodoxă a putut să-și păstreze o bună organizare ierarhică, iar ierarhia ei (patriarhul, mitropolii și episcopii) avea privilegiile înalților demnitari de stat. Îmi amintesc că, în primăvara anului 1952, s-a ținut la Institutul Teologic Ortodox din București, o mare întrunire interconfesională, la care au participat toți reprezentanții cultelor din România, de la rangul de protopop în sus. Din partea Comunității Baptiste Cluj, a participat fratele Dan Ioan (ca președinte) și subsemnatul (ca secretar al Comunității). Prezidiul acestei conferințe a fost alcătuit din președintele țării — dr. Petru Groza, patriarhul României, ministrul cultelor,

episcopii și conducătorii celorlalte culte recunoscute ; din partea Cultului Baptist a fost în prezidiu Ioan Rusu, care era secretar general al Cultului. Modul de intrare în sală a acestui prezidiu a fost următorul : în frunte era dr. Petru Groza, președintele Statului, urmat de patriarhul României, Iustinian, după el a venit ministrul cultelor, apoi episcopii celorlalte culte și conducătorii cultelor : baptist, penticostal, adventist și creștin după Evanghelie. Deci chiar acest protocol a arătat aprecierea de care s-a bucurat patriarhul Bisericii Ortodoxe în Statul comunist ; demnitatea patriarhului Bisericii Ortodoxe era mai înaltă ca aceea a ministrului de culte.

Linia dură împotriva religiilor, Statul comunist a trasat-o mai ales după 1948 și a dezvăluit-o puțin câte puțin, cu multă tactică. Astfel, în 1948, cei din conducerea Statului comunist, în afară de dr. Petru Groza, s-au declarat pe față ca fiind ateii. Începând cu anul școlar 1948—1949, prin reforma învățământului, s-au desființat toate școlile confesionale, s-a scos religia din școli și, în toate universitățile din România s-a introdus, ca materie de studiu, materialismul dialectic și cel istoric (materialismul dialectic se ocupa cu studierea filozofiei, dar de pe poziții materialiste ; iar materialismul istoric se ocupa cu studierea marxismului). Aceasta era „noua religie“ ce se studia în școlile din România, iar religiile creștine (chiar recunoscute legal de către Stat) erau privite ca niște concepții de viață, retrograde, care împiedică mersul înainte al societății, deci progresul. Teoretic, se propovăduia că nu trebuie să se ia măsuri administrative împotriva religiei, pentru că religia va dispărea de la sine, prin educația științifică a maselor. Sigur că prezicerile lor nu s-au adevărit, deoarece, referindu-mă la noi (baptiștii), după 45 de ani de comunism am fost mai tari ca la începutul erei comuniste : am zidit biserici mai multe și mai mari decât în perioada interbelică și am avut mai mulți pastori salarizați comparativ cu situația dinaintea perioadei comuniste : chiar numeric am crescut.

În Constituția și legea cultelor, care au fost elaborate de conducerea Statului comunist, se reafirma absoluta libertate de conștiință. Omul era liber să creadă sau să nu creadă în Dumnezeu, iar prin legea cultelor se asigura bisericilor și confesiunilor libertatea absolută de funcționare pe baza statutelor și a mănturisirilor lor de credință ; orice prigonire a cetățenilor pe teme de religie, era pedepsită de lege. Cultelor li s-a aprobat, prin lege, organizarea de școli pentru pregătirea personalului clerical, a pastorilor de care ele aveau nevoie. La început, toți profesorii seminariilor și ai institutelor teologice din țară au fost salarizați de stat (în afară de profesorii de la seminariile : baptist și adventist). Trebuie să recunoaștem că prin legea cultelor din 1948, Seminarul nostru a primit statutul legal de școală teologică pentru pregătirea pastorilor bisericilor baptiste (din 1921, de când s-a înființat, și până în 1948, Seminarul a fost socotit ca o școală particulară ; diplomele Seminarului nu aveau nici o valoare în fața autorităților vremii. Tainic însă se ducea o politică de supraveghere și limitare a activității cultelor ; în special cultele neoprotestante erau privite ca fiind mai periculoase pentru Stat ; de aceea, membrii acestor culte nu puteau fi membri de

partid și nu puteau ocupa funcții de conducere în administrația de stat și nici chiar funcții de conducere tehnică (în fabrici).

Îmi amintesc că, în 1948, s-a făcut verificarea membrilor de partid și toți membrii de partid despre care s-a știut sau au declarat ei că aparțin Cultului Baptist, au fost dați afară din partid; li s-a cerut să se decidă: ori cu partidul, ori cu biserica, și spre mulțumirea noastră sufletească, foarte puțini dintre credincioșii noștri au renunțat la biserică de dragul partidului. La seminariile pedagogice s-a învățat că profesorul trebuie să fie devotat clasei muncitoare și să aibă o concepție materialistă despre viață. Dar această linie care s-a învățat în școală, în 1948, partidul a aplicat-o numai în 1958, când au fost scoși din învățământ toți profesorii bapțiști, care n-au renunțat la credința lor.

În 1948, apărând noua lege a cultelor, a trebuit să se pună de acord Statutul nostru cu această lege; astfel, în zilele de 23 și 24 octombrie, în comuna Buteni, județul Arad, s-a ținut Congresul Cultului nostru. Mulți dintre participanți au simțit că congresul a fost supravegheat îndeaproape; de aceea, a lipsit atmosfera de entuziasm, care a existat la Congresul tineretului din 1946. **Totuși, Ministerul Cultelor nu s-a amestecat în alegerea conducătorilor Uniunii Baptiste.** La acest Congres, a fost reales președinte fratele Ioan Dan; secretar general a fost ales fratele Garoiu Viorel; s-a creat și funcția de secretar adjunct, în care a fost ales Rusu Ioan (pentru relațiile lui cu Dr. Petru Groza); vicepreședinți au fost aleși frații: Alexa Popovici și C. Adorian. La acest Congres, care a fost condus (ca președinte de zi) de Belicov Petru, s-a votat noul Statut al bisericilor baptiste din România. Dar nu cred că acest Statut a rămas în forma în care el a fost votat la congres, pentru că îmi amintesc că, în vara anului 1949, o comisie formată din frații: Alexa Popovici, Socaciu Ioan, Macovei Nicoară, Staneschi Jean și Rusu Ioan au lucrat la elaborarea Statutului Cultului și statutul așa-zis votat la Congresul din 1948 de la Buteni a fost aprobat prin decretul 1203 emis de Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române în decembrie 1950. În acest statut s-au introdus câteva articole prin care statul a putut controla bisericile și ne-a făcut mari greutăți, nu cred că aceste articole au fost introduse din inițiativa comisiei de redactare, ci ele au fost impuse ca o condiție a recunoașterii lui de către Ministerul Cultelor. Fratele Isac mi-a declarat că Statutul a fost depus la Ministerul Cultelor, în forma în care a fost votat la Congresul de la Buteni, dar a fost respins și de aceea recunoașterea lui s-a făcut abia în 1950. După respingerea Statutului de către Ministerul Cultelor, Comitetul Uniunii a creat o comisie formată din: Alexa Popovici, Macovei Nicoară (care era avocat), C. Adorian, Rusu Ioan, Garoiu Viorel și Bokor Barnaba. Aceștia au formulat articolele cerute de Minister. Ele sunt următoarele:

Art. 14. „Biserica e definitiv constituită, fără nici o altă formalitate, după aprobarea Ministerului Cultelor dată la cererea Uniunii Comunităților Creștine Baptiste“. Prin acest articol Statul și-a rezervat dreptul să aprobe direct funcționarea unei biserici locale, e adevărat că nu s-a folosit de acest drept până prin 1960, pentru că știu că după Congresul Cultului din 1956 la care a fost ales ca președinte Vicaș

Teodor și secretar general C. Bălgrădeanu s-au eliberat noi autorizații pentru biserici din partea Uniunii și ministerul le-a aprobat pe toate, au funcționat deci legal peste 1000 de biserici cu filiale cu tot, dar după 1960 Statul cu mare greutate aproba funcționarea unei biserici noi.

Art. 27. E punctul în care se spunea „intrarea în funcție a pasto-rilor e în conformitate cu legea cultelor“ și aceasta însemna că păstorii trebuiau să fie recunoscuți de Ministerul Cultelor, dar până prin 1960 Ministerul a dat recunoaștere pentru toți păstorii pe care i-a cerut Uniunea Baptistă astfel, fratele Isac Ioan spune că în mandatul lui ca secretar general adjunct, între 1951—1955, a semnat împreună cu fratele Goga care era președinte peste 430 de legitimații de păstori, fără nici o obiecție din partea Ministerului Cultelor, dar după 1960 Ministerul greu a aprobat noi păstori și numai în cadrul unei scheme limitate. Sigur, nu toți cei 430 de păstori din timpul acela erau salariați.

Art. 74. „Întregul personal al tuturor unităților inclusiv celor din conducerea centrală ales sau angajat, va fi comunicat Ministerului Cultelor spre cele legale“. Acest articol a însemnat că Congresul putea alege conducători numai pe acele persoane pe care le aproba Ministerul Cultelor. Orice persoană aleasă de congres nu putea intra în funcție până nu avea recunoașterea Statului. Prin aceste articole Ministerul Cultelor a putut controla destul de bine activitatea Cultului Baptist.

În urma votării statutului de către Congresul din 1948, au încetat de a mai fi în viață în cadrul Cultului nostru : Uniunea Tineretului Baptist, Organizația Școlilor Duminicale și Organizația Femeilor (acestea se vor reînființa abia după revoluția din decembrie 1989).

După ce Statutul și Mărturisirea de credință au fost aprobate, au urmat câteva festivități. Una a avut loc la Ministerul Cultelor. Aici a vorbit din partea Cultului nostru fratele Dan (care era președintele Cultului) și i-a răspuns ministrul cultelor — Stanciu Stoian. A doua festivitate a avut loc la Președinția Consiliului de Miniștri. Aici, a vorbit Rusu Ioan (care era secretar general al Cultului) și a răspuns dr. Petru Groza, care era prim-ministru. A urmat apoi o mare manifestare în Biserica Baptistă din str. Titulescu nr. 56 ; aici au vorbit, la amvonul bisericii chiar ministrul cultelor și fratele Alexa Popovici.

În cuvântările lor, ministrul cultelor și primul-ministru au subliniat că terenul în care se întâlnesc interesele Statului oamenilor muncii (așa le plăcea să se considere Republica Populară Română) cu interesele credincioșilor evanghelici (cei doi se refereau la : baptiști, adventiști, creștini după Evanghelie și pentecostali), e terenul muncii, pentru că și credincioșii evanghelici sunt muncitori și țărani, și pe terenul luptei pentru pace, deoarece credincioșii sunt oameni ai păcii. Deja avusesse loc conferința Organizației Mondiale a Luptei pentru Pace, la Stockholm și Varșovia ; deci bisericile și cultele din România aveau un rol social, în orânduirea noastră, socialistă : să fie antrenate în lupta pentru pace. Noi am fost de bună credință, și propovăduirea păcii consuna cu îndatoririle noastre ca slujitori ai amvoanelor, pentru că Isus Hristos a fost Domn al Păcii și ne-a încredințat nouă slujba împăcării oamenilor cu Dumnezeu. Dar în dosul acestor fraze bombastice, cu privire la lupta pentru pace, se ascundea imperialismul rusesc, care avea ca și căruță

de expansiune în lume : exportul de revoluții sociale pentru așa-zise eliberări naționale.

Redau mai jos câteva gânduri și citate din cuvântarea fratelui Alexa Popovici, pe care a ținut-o în Biserica Baptistă din str. Titulescu, cu acea ocazie :

„Data de 14 noiembrie 1950 și ziua de astăzi, ca un ecou prelungit al ei, sunt o cotitură în istoria noastră. După ani de zile când am sângerat, când am umplut temnițele, când unii am mucegăit acolo în celule, după ani când nimeni în țara aceasta n-a vrut să ne înțeleagă, când n-am găsit o ușă deschisă pentru noi, când n-am găsit nicăieri o mână caldă, o persoană măcar ca să ne asculte, să ne înțeleagă că noi doar nu vrem altceva decât să ne închinăm lui Dumnezeu după propria noastră convingere întemeiată pe Sfânta Scriptură, astăzi autoritățile din Republica Populară Română ne-au consfințit dreptul de a ne închina lui Dumnezeu, dreptul de a trăi o viață curată, sinceră și sfântă după Cuvântul lui Dumnezeu. Dar, Domnule Ministru, ziua de astăzi e o zi mare și însemnată pentru noi, fiindcă astăzi se coboară la noi pentru prima oară un ministru... Credincioșii celor patru culte vă făgăduiesc că ei vor lupta pentru pace, și se vor ruga pentru pace“, etc. Și fratele Dan, președintele Cultului a rostit la Ministerul Cultelor alocuție din care spicuiem următoarele : „Credincioșii moțiunii votate de Congresul din octombrie 1948 în care declarăm solemn că nu avem nimic comun și ne desolidarizăm de oricine, din lăuntrul țării fie din afara ei, în mod tendențios și sub orice formă, ar încerca să aibă atitudine și manifestare potrivnică intereselor R.P.R. Suntem și vom fi, prin contribuția membrilor noștri, alături de toate manifestările și transformările sociale făcute de poporul și pentru poporul muncitor din R.P.R.“. Acestea sunt cuvintele fratelui Dan — președintele Cultului rostite în fața primului ministru al țării.

Din toate aceste cuvântări se vede că, conducătorii cultelor evanghelice au crezut că în cadrul legal, creat prin recunoașterea statutelor și a mărturisirilor de credință aprobate de guvernul României, au găsit un „modus vivendi“ cu autoritățile ateiste și că, în limitele Constituției și ale legii cultelor, se va putea lucra serios și cinstit ; de aceea, ne-am bucurat cu toții, atunci, de aceste realizări legale, pentru că am crezut că slujirea noastră va fi încadrată în legi care ne vor ocroti. Dar n-a fost așa, fiindcă activității din Comitetul Central căutau metode și mijloace de a ne îngădi activitatea noastră, și acum aveau și arma legală, aceasta era dreptul Ministerului Cultelor de a recunoaște pe slujitorii cultelor.

Suntem la începutul anului 1951. Acum Conducerea Cultului pornește la organizarea acestuia în conformitate cu prevederile Statutului. Până acum aveam o mulțime de comunități, din care, de fapt, multe nu-și aveau rostul și nici utilitatea ; numai la București erau, în acel timp, trei comunități ; de aceea, fratele Socaciu ne ironiza la lecții : „Acum mergeți acasă, vă cumpărați o mașină de scris și faceți o comunitate“. Acum se face ordine în acest domeniu, deoarece în Statut se prevede că o comunitate se poate forma din unirea bisericilor de pe raza unui județ ; iar într-un județ nu poate să existe decât o singură comunitate. Acolo unde erau biserici puține, bisericile din mai multe

judete se puteau uni să formeze o comunitate. Așa că s-au format (în 1951) următoarele comunități : Bihor, Arad, Timișoara, Caraș-Severin (de care aparțineau și bisericile din Oltenia), Baia-Mare, Cluj (de care aparțineau și bisericile din Bistrița-Năsăud), Hunedoara (de care aparțineau și bisericile din județul Alba), Brașov, Sibiu, București, Constanța (de care aparțineau și bisericile din județul Brăila și Galați) și Suceava ; deci s-au organizat 12 comunități, în care au fost încadrate toate bisericile baptiste din cuprinsul țării. În afară de acestea, s-au mai organizat — la Cluj și Oradea — câte o comunitate pentru bisericile de limbă maghiară, la Târgu-Mureș s-a organizat o comunitate mixtă (în care intrau și biserici românești și de limbă maghiară).

Până la probarea Statutului (în 1950) bisericile de limbă maghiară erau organizate într-o Convenție separată de Uniunea Baptistă din România. Din 1950, ele au intrat în Uniunea Baptistă, însă ca două comunități distincte de cele românești.

În pregătirea Congresului din 1951, a intervenit mâna Ministerului Cultelor și pe baza art. 75 din Statutul nostru n-a permis ca să candideze în Arad fratele Popovici Alexa și ca președinte la Comunitate și membru în Comitetul Uniunii, ca să nu poată ajunge în funcție de conducere în Uniune, și la București nu i s-a permis lui Viorel Garoiu să candideze ca membru în Comitetul Uniunii din partea Comunității București ca să nu ajungă în Conducerea Centrală, deoarece el era secretar general în funcție și Ministerul Cultelor nu-l mai accepta. S-a intervenit la Ministerul Cultelor pentru cei doi, s-a insistat mult pentru fratele Popovici, dar nu s-a primit nici un răspuns ; e interesant că Ministerul Cultelor n-a motivat în nici un fel refuzul său de a-i recunoaște pe cei doi în funcțiile pentru care doreau să candideze. Se pare că acum a intervenit pe fir securitatea și organele securității își dădeau avizul neoficial pentru recunoaștere și se crede că securitatea nu le-a dat avizul, de aceea Ministerul Cultelor a refuzat recunoașterea lor. (De ce securitatea nu le-a dat avizul, aceasta o știe Dumnezeu, pentru că El cunoaște lucrăturile pe la spate, de care au avut parte). Din cuvântarea pe care a ținut-o Alexa Popovici cu ocazia aprobării Statutului Cultului, se vede că el a dorit să lucreze cu autoritățile Statului într-un cadru legal și el era cel mai indicat să preia funcția de Președinte al Cultului.

Deci s-a ținut Congresul Cultului la București între 28—29 iulie 1951 în sala Biscricii Baptiste din str. Titulescu nr. 56-A. Erau prezente la Congres 18 Comunități regionale, organizate după noua împărțire a țării și sunt enumerate următoarele : Arad, Bihor Maghiară, Baia Mare, București, Cluj, Cluj Maghiară, Constanța, Galați, Hunedoara, Mureș, Rodna, Severin, Sibiu, Sibiu Germană, Stalin (Brașov), Suceava, Timișoara. La acest congres am participat și eu ca membru în Comitetul Uniunii din partea Comunității Timișoara, pentru că în timpul acela eram păstor al Bisericii Creștine Baptiste din Lugoj.

Președinte de zi al Congresului a fost ales fratele Alexa Popovici, care a condus Congresul cu o deosebită măiestrie, iar pentru funcția de președinte al Cultului au fost propuși doi candidați : fratele Dan Ioan de la Cluj, care fusese președinte deja în două mandate și fratele Goga Dănilă, păstor la Bozovici. Rezultatul votării a fost balotaj, fiecare din

cei doi au avut același număr de voturi, de aceea s-a votat din nou și cu un vot în plus față de fratele Dan Ioan a fost ales ca președinte al Cultului Dănilă Goga, secretar general — Ioan Rusu și secretar general adjunct — Isac Ioan, păstorul Bisericii Ferentari — București, fratele Dan Ioan a fost ales casier, iar vicepreședinți frații : Constantin Adorian și Bokor Barnaba. Director al Seminarului a rămas tot fratele Ioan R. Socaciu, iar la propunere a fost ales și fratele Alexa Popovici, ca director adjunct. Ca redactor al revistei Cultului a fost propus Popa N. Petre, dar a căzut la vot, trebuie să notez că toate alegerile s-au făcut cu vot secret.

Dar la intervenția reprezentantului Ministerului Cultelor s-a declarat o sesiune închisă a congresului, în care sub preziunea inspectorului Cultelor delegații l-au votat pe Popa ca redactor.

După Congres a urmat o perioadă de liniște, între timp ministrul Cultelor a ajuns un oarecare Pogăceanu, fost primar la Cluj, care n-a ridicat probleme dificile pentru Cultul nostru ; se spunea că socrii lui ar fi fost adventiști. În timpul acela se desfășura cu toată intensitatea războiul din Coreea și țările socialiste erau de partea Coreii de Nord și împotriva imperialismului american. De această propagandă au fost legate și bisericile și cultele din România, Comitetul Mondial al Partizanilor Păcii ținea conferințe internaționale în marile capitale ale Europei ca : Stockholm, Varșovia, Viena etc. și la aceste conferințe participa din România și o delegație a Cultelor ; de exemplu, la Congresul de la Viena a participat din partea Cultelor episcopul de Oradea — Valerian. În țară se țineau aproape trimestrial conferințe interconfesionale pe regiuni și raioane la care participau toți reprezentanții cultelor din regiunile respective în frunte cu episcopii, se vorbea împotriva imperialismului, a războiului, se votau rezoluții prin care puterile beligerante erau chemate la pace, puterile imperialiste erau condamnate și U.R.S.S. era întotdeauna mare campioană a păcii. Pe vremea aceea eram secretarul Comunității Baptiste a regiunii Cluj și, în această calitate, participam aproape la toate conferințele interconfesionale din raioanele regiunii Cluj. La Cluj întrunirile se țineau în sala festivă a Institutului Protestant, la masa prezidiului se aflau episcopul ortodox Nicolae Colan, episcopul reformist Ianoș Vasharhely, episcopul luteran Argay, episcopul unitarian Kiss Elek, un reprezentant al Bisericii catolice care era preot la Biserica cea mare din Piață, președintele Comunității Creștine Baptiste — Ioan Dan, președintele Filialei Penticostale-Sima și reprezentanții Bisericii Adventiste și a Creștinilor după Evanghelie. Întotdeauna luau cuvântul toți cei din prezidiu și apoi urmau cei din sală, câțiva din fiecare cult. Nicolae Colan era mare maestru în a vorbi ; de exemplu la o conferință a spus printre altele : „Noi suntem o țară mică, nu avem interese nici în est, nici în vest, dar trebuie să luptăm pentru pace deoarece, când se bat bibolii în tău, vai de broaște“. Sau, când ne-am reunit să votăm o rezoluție prin care am cerut eliberarea soților Rosenberg, condamnați la moarte în S.U.A. pentru că au vândut secretul atomic rușilor, în rezoluție se cerea eliberarea pentru că erau nevinovați (ziceam noi) dar episcopul a spus : „Noi nu știm cât de vinovați sau de nevinovați sunt soții Rosenberg, noi una știm, că Dumnezeu iartă și pe păcătoși, de aceea cerem eliberarea uor“.

Aceste conferințe au avut și un rol pozitiv : ne-am cunoscut unii ou alții și am învățat să ne respectăm unii pe alții, chiar dacă ne-am deosebit în crezuri și doctrine unii de alții, am înțeles că avem atâtea care ne unesc și pentru care trebuie să lucrăm împreună și adevărul acesta e valabil și astăzi, bisericile au un mare rol în a ajuta orfanii, neputincioșii și, împreună, această lucrare o putem face mult mai bine. Țin minte că, într-o împrejurare, episcopul Colan a spus : „Iată-mă pe mine episcopul Bisericii Ortodoxe alături de episcopii bisericilor protestante, alături de domnul Dan, reprezentantul baptiștilor și a domnului Sima, reprezentantul „penticostaliștilor“ (niciodată nu rostea corect numele de penticostali), nu înseamnă că mi-am renegat credința mea, nu înseamnă că eu nu cred că Biserica Ortodoxă e adevărata biserică, dar ne-am adunat aici să discutăm problemele noastre comune, pe care le rezolvăm împreună“. Limbajul discuțiilor era biblic și fiecare căuta versete biblice mai deosebite, prin care căutam să sprijinim cele ce afirmam. La conferința ce s-a ținut în 1952 la Institutul Teologic Ortodox din București, la care a participat dr. Petru Groza, ministrul cultelor și toți șefii de culte din țară, dr. Rosen Mozes, șef rabinul Cultului Mozaic a spus, citând cuvintele psalmistului : „Ce dulce și plăcut este să șadă frații împreună“. Cuvântul folosit de el „șadă“ în loc de „să locuiască“, l-a făcut să fie foarte interesant. De fapt și el, ca și episcopul Colan, întotdeauna era interesant în expunere. Odată eram adunați la conferința interconfesională la Institutul Teologic Ortodox din București, cam prin anul 1956. Era așteptat, dar a întrebat la telefon dacă e prezent și patriarhul României și, dacă i s-a spus că nu e prezent, n-a venit nici el, ci și-a trimis un aghiotant de al lui, un rabin bătrân. E adevărat că în multe locuri bisericile și slujitorii lor erau folosiți să ajute statul în colectivizarea agriculturii și această lucrare căutau să o sprijine cu versete biblice.

APARIȚIA ÎMPUTERNICIȚILOR

Așa cum am arătat, deși prin legi și statute ni se garanta libertate religioasă, tainic, se făureau o politică de îngădire și limitare a activității bisericilor, mai ales în cele neoprotestante, pentru că ele erau mai active și aveau mult tineret implicat în coruri, fanfare, orchestre etc. Aceste formațiuni activau în biserici, și secția de propagandă a partidului nu putea înțelege de ce atâția tineri vin și activează în biserici, în timp ce casele de cultură erau goale, iar căminele culturale de la sate se umpleau duminica la conferințe, dacă mergeau baptiștii și penticostalii. De aceea, organizatorii trebuiau să programeze conferințele la cămine la încheierea serviciilor divine de la bisericile baptiste și penticostale, pentru că numai ei participau și la aceste conferințe așa-zise de educație științifică. E adevărat că erau conferințe de natură juridică, de educație sanitară și altele, cu probleme de noutăți din agricultură.

În scopul ducerii la îndeplinire a politicii de limitare a angajat pe fiecare regiune câte un funcționar care să se ocupe cu problemele cultelor ; el se numea ÎMPUTERNICITUL MINISTERULUI CULTELOR.

La început, majoritatea acestor împuterniciți au fost oameni fără pregătire superioară, toți fiind activiști de partid. Oficial se spunea că rolul lor este de a supraveghea să se respecte legea, atât din partea bisericilor cât și din partea autorităților, să nu se facă abuzuri și discriminări pe teme de religie. În realitate însă, ei supravegheau îndeaproape activitățile ce se desfășurau în biserici. La început au fost foarte binevoitori, gata să te ajute dacă tu, ca pastor, sau biserica ta avea probleme cu Sfatul Popular; doreau să cunoască comitetele bisericilor, să fie informați când se țin botezurile, participau la botezuri. La încercarea lor de a se amesteca tot mai mult în activitățile bisericilor, conducerea Cultului formată din: Goga, Rusu, Isac, Bokor însoțită de cei doi foști președinți ai Uniunii, frații Ioan R. Socaciu și Ioan Dan, au cerut o audiență la Ministerul Cultelor. I-a primit chiar ministrul, căruia i-au exprimat îngrijorarea lor cu privire la amestecul împuterniciților în treburile interne ale bisericilor și chiar în cele spirituale cum sunt botezurile (se refereau la pretenția împuterniciților să fie anunțați despre ținerea lor). Ministrul le-a răspuns că nu e nimic îngrijorător, că împuterniciții au cerut ca să fie anunțați de ținerea botezurilor pentru că sunt curioși și vor să vadă și ei cum se oficiază un botez.

Nu la mult timp de la introducerea împuterniciților pe regiune, Ministerul a constatat că e prea puțin un împuternicit pe regiune, de aceea a angajat câte un împuternicit pe fiecare raion iar cel de la regiune a devenit împuternicit șef. Regiunea Cluj era formată din 10 raioane, deci avea zece împuterniciți care supravegheau îndeaproape lucrarea din bisericile lor.

MODUL DE LUCRU CU ÎMPUTERNICIȚII

Când a apărut instituția Împuterniciților (eram secretar al Comunității Creștine Baptiste din Regiunea Cluj), m-a vizitat Ioan Rusu, secretarul general al Cultului, care mi-a dat sfatul prețios: „Când discuți cu împuterniciții să nu vorbești pe ton de împotrivire, dacă îți trasează unele sarcini în legătură cu lucrarea în biserică să nu răspunzi „nu fac“, „nu vreau“, ci „am luat la cunoștință“, „încercăm să facem ce putem“ și mergi și faci ce vrei“. Am aplicat acest prețios sfat și am reușit în multe cazuri, în modul acesta n-am ajuns niciodată în conflict cu împuterniciții, deși nu am făcut ce mi-au cerut ei, am făcut ce am putut eu (respectiv ce am vrut).

În primii ani de lucru cu împuterniciții, m-a ajutat mult faptul că învățasem în facultate materialismul dialectic și marxismul și, cu citate din clasicii marxști, le arătam că problemele pe care mi le cer ei nu se pot realiza, pentru că saltul ar fi prea mare și ar provoca împotrivirea maselor (mă refeream la legea dialecticii acumulărilor cantitative insensibile, duc la saltul calitativ“ și nu erau acumulările cantitative suficiente să facem saltul calitativ), mai citam din Lenin care spunea să nu se ia măsuri administrative împotriva fenomenului religios pentru că ar provoca reacții prea mari, să se educe științific masele și așa va slăbi religia. Deci, am folosit metoda apostolului Pavel în combaterea iudaizatorilor și a vorbitorilor în limbi, când a scris în Filipeni 3 : 4-8,

arătând ce mare iudeu este el, tăiat împrejur a opta zi, din seminția lui Beniamin evreu din evrei, în ce privește Legea, Fariseu, în ce privește râvna prigonitor, dar toate acestea le socotea gunoaie, față de prețul nespus mai mare al cunoașterii lui Hristos. Iar Corintenilor le scrie : „cu vorbesc în alte limbi mai mult decât voi toți, dar în biserică voiesc mai bine să spun cinci cuvinte înțelese decât 10.000 în altă limbă, pentru că dacă vorbesc în limbi parcă aș vorbi în vânt“ (I Cor. 14 : 18, 19). Parcă le-aș fi spus „sunteți voi marxști, dar eu cunosc marxismul mai bine ca voi și, din punct de vedere marxist nu se poate realiza ce-mi cereți voi“. În modul acesta am reușit de multe ori să-mi mențin poziția în problemele ce se ridicau.

De asemenea am folosit și multă diplomație, ca să-i câștig pentru interesele mele (respectiv ale bisericilor pe care le apăram).

Îmi amintesc de câteva exemple : în 1954, imediat după ce s-a aplicat reglementarea serviciilor divine, fiind și pastor la Biserica Baptistă din Cluj-Mănăstur, m-am întristat foarte tare când, duminica după masa biserica stătea închisă, cu nimeni înăuntru ; de aceea, în duminica următoare am anunțat că de acum înainte, duminica după masa, la orele 17,00 se va deschide biserica și toți cei ce doresc să se roage pot veni la biserică, nu se va ține serviciu divin dar fiecare, personal, dacă dorește să se roage, sau să ceară vreo lămurire la vreo problemă din Biblie, să vină la biserică, eu voi fi acolo și-i stau la dispoziție ca să lămuresc problema. Efectul anunțului a fost că duminica următoare sala a fost plină de oameni. Am început cu rugăciune și am întrebat ce probleme biblice au de lămurit, mi-au pus diferite întrebări din Biblie, le-am explicat, trecând pe neobservate două ore. Așa am petrecut câteva duminici după masa, iar între timp, împuternicitul șef mă întreba ce-i cu reglementarea la Mănăstur, cum se respectă ? „În litera ei, îi răspund, nu avem servicii divine decât duminica dimineata“. „Dar aveți oameni în biserică duminica după masa“. „Da, îi răspund, dar vă întreb : e interzis să se deschidă ușile bisericilor duminica după masa, să vină cetățenii fiecare individual să se roage ?“. „Nu, ușile tuturor bisericilor sunt deschise“. „Deci vedeți că nu am călcat nici o lege, la orele 17,00 se deschid ușile bisericii și cine dorește vine la biserică să se roage, eu sunt prezent acolo și dacă cineva are vreo problemă biblică de lămurit, eu i-o dau, ca să nu piardă timp în cursul săptămânii când trebuie să lucreze. Și dacă n-aș fi deschis ușile, mi le-ar fi spart credincioșii, pentru că din punct de vedere marxist, reglementarea serviciilor divine e o măsură administrativă luată împotriva religiei și Lenin spune că măsurile administrative luate împotriva religiei provoacă împotrivire în mase și asta-i periculos“. Trebuie să știți că împuternicitul șef de la Cluj era un oarecare Rogoian, eroitor de meserie (a murit într-un accident de mașină prin 1957). Explicația mea marxistă a prins și m-a lăsat să țin biserica deschisă duminica după masa și venea popor la biserică ca și înainte de reglementare, deosebirea era că vorbeam de jos nu de la amvon și, după câteva luni, reglementarea a fost retrasă deoarece a venit destinderea în 1955 și 1956.

În 1957 am fost ales pastor al Bisericii Baptiste din București — Ferentari. Împuternicitul raionului Lenin (așa se numea atunci sectorul

5 în care se află cartierul Ferentari) se numea Stoian, era un tip comunicativ, nu era rău intenționat, venea aproape regulat la serviciile divine ale bisericii, deci era ochi și urechi și venind el așa des la biserică ne împrietenisem. Dar în 1961 îmi aduce o veste tristă, ordin de sus (aceasta însemna de la Comitetul Central) trebuiesc desființate orchestrele, că numai în bisericile neoprotestante sunt orchestre, la ortodocși nu există nici orgi în biserici și deci e suficient să se cânte cu gura și să fie coruri vocale în biserici. Într-adevăr, în timpul acela existau orchestre în Biserica Baptistă din str. Titulescu nr. 56, condusă de Titi Adorian, în biserica din cartierul Colentina, condusă de bătrânul Iov, la Biserica Sf. Treime condusă de fratele Vinersan și toți împuterniciții din capitală au început deodată ofensiva împotriva orchestrelor. Transmitându-mi-se ordinul, răspund după metoda mea de a nu mă împotrivi răului, ci de a-l birui : „Domnule împuternicit, eu nu am auz muzical și nu mă atrage cu nimic orchestra, dar eu nu o pot desființa, orchestra aceasta, în 1944—1945 a cântat la radio la ora „totul pentru front, totul pentru victorie“ și cum s-o desființez acum în libertate?“ (Prinsesem de la orchestranții mai vârstnici această informație că în vremea războiului, nefiind muzică simfonică au avut ei acces la radio). El, ca bun prieten, mă sfătuiește să provoc o neînțelegere între ei și să-i desființez că nu se înțeleg. Eu îi răspund : „Domnule împuternicit, aceștia au crescut pe maidanele Ferentariului, sunt frați de cruce, nimeni nu se poate băga între ei, de mă bag eu, trebuie să-mi fac catrafusele din Biserică“. El mă compătimetse și-mi spune : „Da situația dumitale e mai deosebită, mai așteptăm“. Și a raportat la Minister : „Bunaci vrea, dar nu se poate“ și cu această caracterizare am dus orchestra până a trecut momentul dur al încorsetării. Pe când colegii mei păstori, unii că s-au împotrivit prea tare cum a făcut fratele Alêxa Popovici și alții că s-au plecat prea tare, au desființat orchestrele și, până astăzi nu s-au mai reînființat, pe când în Ferentari a continuat să cânte tot timpul orchestra, și cântă și astăzi.

În 1959 s-a reintrodus reglementarea, dar mult mai sever. Cu s-o indulcesc, am organizat împreună cu fratele dirijor al orchestrei, Andrei Ionescu, ca în fiecare duminică după masa, orchestra să facă exerciții de învățat. Ani de zile biserica baptistă din Ferentari era plină de tineri, duminica după masa venind să asculte cum cântă orchestra ; nu se țineau predici, dar cânta orchestra. O dată pe lună, duminica la orele 18,00, se ținea serviciul divin de binecuvântare de copii. Am introdus acest serviciu special, profitând de faptul că în rezoluția reglementării serviciilor divine era un punct care spunea : „serviciile ocazionale, Cina Domnului, Botezul și Binecuvântarea de copii se vor ține când ocazia o cere până la orele 16,00“. Așa că, o dată pe lună, avem în biserica noastră un serviciu special de binecuvântare ; dacă nu avem nu nou născut, mai binecuvântau odată pe cei mai mari. Mă gândesc cu nostalgie la acele timpuri, ce setoasă era lumea după Cuvânt. Cu ocazia unui astfel de serviciu, biserica era arhiplină și în curte era lume, credincioși din tot Bucureștiul veneau în Ferentari la Binecuvântare, orchestra cânta cântări speciale de binecuvântare, aranjate de fratele Andrei Ionescu.

Târziu de tot, prin 1965, când venise la Capitală împuternicit șef Niță Pascu, am fost descoperit și tras la răspundere, de ce fac aceste binecuvântări după masa și cu atâta fast, pentru că în celelalte biserici din București acest act durează 15 minute. I-am arătat că, după reglementare, am dreptul la acest serviciu ; doar programarea e cu două ore mai târziu, dar 80% din membrii bisericii sunt originari din Transilvania și ei cer să le fac binecuvântarea copiilor ca acasă în Transilvania. Acolo se oficiază binecuvântările în cadrul unui serviciu divin special, de aceea e prevăzută și în reglementare, apoi urmează acasă o masă mare, dar eu i-am sfătuit pe membrii bisericii noastre să nu mai facă masă, să rămână cu bucuria din Casa Domnului.

Împuternicitul Niță Pascu era principial și accepta explicațiile, dacă ele erau temeinice. La câțva timp după ce am avut această discuție cu el, s-a ținut o ședință a Comitetului Uniunii și, de regulă, la ședințele Comitetului Uniunii participa și el ; mă trezesc că în ședință întreabă pe fratele Rusu Simion care atunci era președintele Comunității Cluj (acum e pastor pensionar) : „Domnule Rusu cum se țin binecuvântările în Transilvania“ ? Inspirat de Duhul Sfânt, Rusu începe să descrie modul de desfășurare a unei binecuvântări de copil, exact cum l-am descris eu, cu mare alai, cu masă cu invitați mulți, etc. E interesant că eu nu am vorbit înainte despre această problemă cu Rusu. Din clipa aceea Niță Pascu nu mi-a mai zis nimic cu privire la binecuvântările din Ferentari.

Fiindcă veni vorba de Niță Pascu, aș vrea să mai spun câteva lucruri despre el : era corect în slujba lui, căuta să se țină de lege și de instrucțiunile pe care le avea, dar dacă-l convingeai de justetea unei probleme, căuta să o rezolve. Iată una : prin 1965 gospodăria agricolă din Ogrezeni a intrat în grădina bisericii baptiste din acea comună și a tăiat toți salcâmiile din grădină, lăsând o suprafață de 500 mp în folosința bisericii, pe când biserica avea în proprietate 2.000 mp. În calitatea mea de păstor al acelei biserici, m-am plâns la împuternicitul șef Niță Pascu, care într-o duminică a venit la Orgezeni, a adunat consiliul gospodăriei și le-a pus în vedere să se împace cu Biserica Baptistă în problema cu salcâmiile pe care i-au tăiat din grădina bisericii. Altfel, Departamentul Cultelor va da dezlegare bisericii să se adreseze justiției pentru recuperarea pagubei. Conducera gospodăriei a motivat că au tăiat salcâmiile deoarece atunci a apărut o dispoziție prin care membrii gospodăriei colective au dreptul numai la 500 mp curte în proprietate personală, la care Niță Pascu le-a spus ; „să știți că o biserică dacă are și două ha, e proprietatea ei și nu are nici un drept asupra acestei suprafețe gospodăria agricolă colectivă“. Biserica nu e membră în gospodăria agricolă colectivă. În urma acestei intervenții gospodăria agricolă colectivă din Ogrezeni a plătit bisericii 1.000 lei despăgubiri pentru valoarea salcâmiilor tăiați și altă dată nu a mai intrat în grădina bisericii.

Un alt caz : prin 1983 am anunțat de la amvonul bisericii Ferentari, că dacă cineva dintre membrii bisericii noastre e prigonit la locul de muncă pentru că aparține cultului baptist, să se prezinte la mine după serviciul divin să stăm de vorbă, pentru că în țara aceasta există legi care se apără, nu pot să ajut cu nimic pe cei ce au depus cereri de emigrare, ei și-au ales o altă patrie. La sfârșitul serviciului se pre-

zintă la mine o tânără, Carolina Aniculese, care mi se plânge că are un loc de muncă foarte greu, că e bolnavă și că directorul nu vrea să o schimbe din acel loc, pe motiv că e baptistă și că nu vrea să se înscrie în partid. Am rugat-o să-mi scrie o declarație cu toate cele spuse, arătând în ce fabrică lucrează și să semneze. M-am dus cu declarația la Niță Pascu, care, după ce citește, îmi zice : „eu nu cred domnule Bunaciu ca un director de fabrică să facă așa ceva“. Dmnule împuternicit e declarația scrisă și semnată, înseamnă că petiționara și-a însumat o răspundere pentru cele scrise. „Lăsați declarația la mine“, îmi răspunde. După trei săptămâni o întreb pe Carolina Aniculese ce-i nou cu ea și, spre bucuria mea, îmi răspunde : „mi-au dat un loc de muncă așa de bun, dar nu mi-a zis nimeni nimic, numai m-au schimbat de la locul acela greu“. Concluzia o putem trage cu toții, Niță Pascu s-a dus la directorul fabricii și l-a rugat să rezolve problema să nu se creeze nemulțumiri și, desigur, directorul a rezolvat-o fără să spună ceva fetei, ca să nu se umilească prea tare. Tot Niță Pascu s-a luptat mult ca biserica noastră să obțină autorizație de reconstruire și, în sfârșit, după zece ani de stăruințe am primit aprobare și am rezidit biserica, dar despre aceasta vom vorbi în altă parte.

REGLEMENTAREA SERVICIILOR DIVINE ÎN 1954

Pentru redactarea acestui capitol m-am folosit de amintirea faptelor pe care le-am trăit în timpul acela și de materialul scris, pus la dispoziția mea de fratele Isac Ioan, care era secretar general al Cultului și a fost direct implicat în această problemă.

În 1954 a venit în fruntea Ministerului Cultelor prof. Petre Constantinescu-Iași, fost profesor de artă bisericească la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Chișinău, dar în același timp era și membru al Partidului Comunist din ilegalitate, din cauza aceasta a fost și arestat și condamnat în perioada dintre cele două războaie, deci era un comunist mare, de religie ortodoxă, un om rău, fără cuvânt și, ortodox fiind a apărat interesele Bisericii Ortodoxe, în detrimentul cultelor neoprotestante. Se spune că el și-a luat angajament în fața guvernului că va reduce activitatea cultelor neoprotestante la jumătate, fără ca să poată fi privit faptul acesta ca o prigonire din partea statului. De aceea, când Rusu Ioan a intervenit la dr. Petru Groza, acesta i-ar fi spus „să accepte reglementarea dar să n-o respecte, pentru că ea e un angajament pe care și l-a luat ministru Cultelor, P. Constantinescu-Iași, în fața guvernului“.

Cu el a început perioada cea mai dură de comportare a Statului Comunist cu cultele religioase și, mai ales cu cele neoprotestante. El a impus așa-numita reglementare a serviciilor divine, în virtutea căreia bisericile neoprotestante puteau ține servicii divine numai sâmbăta seara, de la 18—20 și duminica dimineața, până la ora 14,00. Intervenția lui Constantinescu-Iași era diabolică și, după modul cum dorea s-o realizeze, Ministerul Cultelor să nu dea nimic în scris, ci Uniunea Baptistă să comunice Ministerului Cultelor că serviciile divine din bise-

ricile baptiste se țin numai sâmbăta seara, între orele 18,00—20,00 și duminica dimineața, până la ora 14,00. Deci pretindea să te biciuești tu însuși.

În scopul acesta au fost chemați la minister frații Goga Dănilă, care era președintele Cultului și Rusu Ioan, secretar general. Aici i-a primit Dumitru Dogaru (și acesta un intrigant rafinat și un mincinos), director general în minister, care le-a transmis rugămintea domnului ministru de a se reduce serviciile divine din bisericile baptiste, fără a se știrbi slujbele de bază, dându-se astfel libertate poporului și, mai ales tineretului, care-i reținut tot timpul în biserici, fiind implicat în diferite activități religioase, ca astfel să poată participa la acțiunile de culturalizare a maselor, la diferite acțiuni sportive, etc. În ce privește serviciile divine, ele nu trebuie să dureze mai mult de două ore duminica. Li s-a atras atenția că bisericile istorice au acceptat propunerea Ministerului Cultelor, de a participa la culturalizarea maselor, renunțând la slujbele religioase de duminica după masa. De fapt, cultele istorice n-au renunțat la nimic, pentru că ele nici n-au avut slujbe religioase duminica după masa, sau acolo unde au fost erau așa numite vecernii, slujbe scurte și foarte puțini participanți. Așa că n-au avut la ce să renunțe, la noi era activitate mare duminica după masa cu programul tineretului și evanghelizare.

Frații Goga și Rusu au protestat împotriva acestor propuneri, dar Dogaru le-a răspuns că nu are calitatea să primească protestele lor, ci doar să le facă comunicarea. Le-a recomandat să convoace Comitetul Uniunii, pe care să-l informeze despre dorința guvernului transmisă prin Ministerul Cultelor. Cei doi au convocat Comitetul Executiv compus din : Goga, Rusu, Isac, Dan, Bokor, Covaci. Comitetul Executiv în unanimitate a respins reglementarea cerută de Ministerul Cultelor, urmând să plece toți în țară, să pregătească frățietatea pentru împotrivire.

În provincie, Ministerul făcea presiuni prin împuterniciți, asupra bisericilor, să aplice reglementarea serviciilor divine. Bisericile refuzau, apărându-se că n-au primit nimic din partea Uniunii sau a Comunităților. Din țară au început să vină plângeri că bisericile sunt amenințate cu închiderea, dacă nu acceptă reglementarea ; amenințarea venea din partea împuterniciților. Tuturor le-a răspuns secretarul general, singurul care în timpul acela era la biroul Uniunii, că nu acceptăm reglementarea, scrisorile au fost interceptate și Ministerul știa totul.

La București presiunea asupra pastorilor a făcut-o inspectorul general Nenciu Gheorghe (care mai târziu a ajuns președinte al Departamentului Cultelor).

Alexa Popovici, ca să scape de precuine, a plecat la mare, așa că la adunarea generală a comunității București în care s-a discutat reglementarea, el n-a fost prezent.

Între timp s-a convocat un comitet lărgit al Uniunii, de la care au lipsit Goga D., care s-a declarat bolnav și Dan I., care era la băi, la Govora. De îndată a fost primită de către ministru o delegație a comitetului, formată din Rusu I., Isac I., Mirza I., Chicin Gh., Mircea T., Lupescu, Deneș Fr., Bokor B., Vicaș T. și Tămaș T. Fiecare din cei

notați mai sus a fost întrebat de către ministru, dacă acceptă sau respinge reglementarea, unele răspunsuri au fost evazive, dar cei mai mulți au răspuns „să vedem ce zice poporul“. Ședința a durat 40 de minute și a fost tragică. Ministrul urla ca un zbir, apoi Constantinescu-Iași le-a spus : „Am înțeles, din clipa aceasta nu mai sunteți conducători, veți rămâne simpli păstori, aveți la dispoziție două ore de gândire, apoi veți rămâne destituiți definitiv“.

„Ne-am întors cu toții la Seminar, relatează Isac, dar aici s-au alarmat Covaci și cu Bokor“. „Ce ne facem, vor veni alții în locul nostru și vor ceda mai mult“, de aceea ei au propus o rezoluție în care se prevedea ca : botezurile și binecuvântarea copiilor să se țină duminica după masa, de asemenea, de sărbători să avem servicii divine și duminica după masa. Rezoluția aceasta a fost semnată de toți, în afară de Rusu I. care s-a împotrivit, spunând că „acesta e începutul cedărilor, mâine ne vor cere să închidem biserici“ (parcă a fost prooroc).

După semnarea rezoluției de către membrii comitetului, au fost chemați la minister să ducă rezoluția semnată, Isac și Bokor. La ministru li s-a înmănat o altă rezoluție, în care se prevedea că botezurile, Cina Domnului și binecuvântările de copii se vor ține numai până la orele 16,00. Dogaru le-a spus „Asta-i reglementarea, mergeți, semnați-o și apoi veniți“. „Ne-am întors la Seminar cu rezoluția primită de la minister, povestește Isac, membrii comitetului au semnat-o în afară de Rusu Ion“. După ce s-a semnat rezoluția, a plecat tot comitetul la minister, i-a primit ministrul în biroul lui particular, le-a strâns mâinile și le-a mulțumit, iar lui Isac i-a mai spus : „asta era făcută de mult dar dumneata, ești capul răutăților“. Așa s-a finalizat actul reglementării serviciilor divine, prin care s-a redus la jumătate activitatea în bisericile noastre.

APLICAREA REZOLUȚIEI

Rusu Ioan a mai încercat o stratagemă ca să înlăture reglementarea, după semnarea ei de comitetul Uniunii. În loc să facă o circulară către comunități în care să cuprindă rezoluția cu reglementarea serviciilor divine, s-a dus cu ea pe la comunități ca să fie votată de adunările generale. Eu voi aminti numai de cum s-au petrecut lucrurile în adunarea generală a comunității Cluj, unde am fost prezent în calitate de secretar al comunității. Eram întrunți în biserică din Mănăștur, delegații bisericilor aparținând comunității române și maghiare, erau prezenți și un număr de imputerniciți. A vorbit fratele Rusu de momentul pe care îl trăim ; printre altele a spus : „căruța noastră e în pericol de a se ciocni cu interesele Statului“, și a pus întrebarea : „vă place reglementarea ?“. Au răspuns în cor delegații „Nu“. „Nici mie nu-mi place“, spune Rusu, dar trebuie să o acceptăm pentru că suntem pe punctul de a ne lovi cu interesele Statului, dacă nu aprobăm, pentru că Statul are interesul de a începe duminica după masa un mare program de culturalizare a maselor“. După ce a vorbit un ceas despre reglementare, s-a trecut la votarea ei, fratele Dan a dat o cântare „Condu-ne pe noi Iehova prin pustiul acesta...“ și a cerut votul dele-

gaților. Să mă ierte frații maghiari pentru că la Cluj, reglementarea au votat-o ei și câțiva delegați români, dacă comunitatea noastră nu se întrunea cu cea maghiară, ci separat, la Cluj nu se vota reglementarea. Reglementarea n-a fost votată de comunitățile București și Timișoara, totuși a fost aplicată peste tot.

Reglementarea a fost aplicată cu strictețe în bisericile mari de la orașe. Bisericile din mediul rural au găsit o formulă de a avea două servicii pe duminică, anume se termina primul serviciu la orele 11,00 și începea al doilea la orele 13,00 și dura un ceas, dar, de obicei, începea serviciul divin înainte de orele 14,00 și se termina înainte de orele 16,00. Respectarea reglementării a depins foarte mult de râvna împuterniciților, a președinților Sfaturilor Populare și a unor profeți ortodocși zeloși, să ne facă nouă greutăți, anunțau pe împuterniciți că bapțiștii nu respectă reglementarea. Însă în multe comune s-au făcut înțelegeri între credincioși și autoritățile comunale, care aveau nevoie de participanți la ședințele de educație zis „științifică“ care erau programate a se ține duminica după masa la căminele culturale și, pentru că bapțiștii participau la aceste ședințe, li s-a permis ca serviciile divine să se țină după conferințele de la cămine.

Pare ciudat, deși s-a pus mult zel din partea Ministerului Cultelor pentru impunerea reglementării, deși au fost destituiți câțiva păstori din cauza ei, pentru intimidarea celorlalți, totuși după câteva luni, ea nu s-a mai respectat; e adevărat că în 1955—1956 s-a făcut o destindere politică în țară (era perioada lui Hrușciiov). În cadrul acestei destinderi, bisericile n-au mai respectat reglementarea. Dar ea a fost introdusă din nou în 1959 cu mai multă severitate și a fost definitiv înlăturată în urma unui memoriu depus la Consiliul de Stat semnat de 40 pastori în anul 1975, în care au arătat toate nemulțumirile din cadrul cultului nostru provocate de măsurile administrative luate de Departamentul Cultelor. De fapt și conducerea Uniunii Baptiste, înainte de memoriul pastorilor, a făcut o întâmpinare la Departamentul Cultelor cu toate nemulțumirile din Cult, reglementarea, arondarea și construcțiile de biserici, însă memoriul pastorilor a cântărit greu în fața autorităților.

Cu ocazia impunerii reglementării au fost destituiți câțiva pastori: Simionescu Florea și Ordeanu Ioan din București, Belicov P., Balc P. și Garoiu V. au fost destituiți din funcțiile de cenzori ai Cultului. La Aiud a fost destituit pastorul Mureșan Ioan. La două luni de la aplicarea reglementării a fost destituit și Rusu Ioan din funcția de secretar general al Cultului.

Acum Ministerul Cultelor a descoperit o nouă armă de intimidare și timorare a pastorilor; destituirea lor din funcții, fără ca să arate motivele pentru care se făcea destituirea. În decursul timpului au fost destituiți: Popovici Alexa din funcția de pastor la biserica din str. Mihai Bravu — București; Petru Popovici de la biserica nr. 1 din Timișoara; Bicu Ioan de la biserica nr. 2 din Timișoara; Mircu Cocariu de la Sibiu; Hușan Mihai de la Cluj; Truța Ionel de la Arad — biserica Speranța; Jean Staneschi din funcția de director-profesor de la Seminar și din funcția de pastor al bisericii din str. Titulescu nr. 56 A, Bucu-

rești ; Tancu Aurel din biserica din Tulca și alții, de care nu-mi amintesc. Se pare că Ministerul Cultelor făcea destituirile pe baza rapoartelor împuterniciților și a securității, dar motivele destituirii erau necunoscute celor în cauză.

Destituirile erau și ilegale și abuzive, Departamentul Cultelor le făcea după bunul său plac. Cât de abuzive erau, dovedesc cu cazul destituirii lui Jean Staneschi, care a avut loc în următoarele împrejurări. În 1957 era o expoziție internațională la București, conducera Uniunii, reprezentată prin Bokor Barnaba și Bălgrădeanu C-tin, a vizitat expoziția aici la standul cehoslovac au văzut o orgă cu fluier mare în forma unui dulap, Bokor a cântat la ea și a rămas încântat ; a întrebat dacă pot să vândă asemenea orgi că Uniunea Baptistă ar cumpăra mai multe pentru biserici, cei de la expoziție au spus că da, însă Uniunea să le dea o comandă scrisă. A doua zi conducera Uniunii a comandat 40 de orgi. Când s-a încheiat expoziția, cehii au venit cu orga și au lăsat-o în custodie la Biserica Baptistă din str. N. Titulescu nr. 56 A, a cărui pastor era Jean Staneschi. Cehii au spus că o lasă în custodie la biserică deoarece baptiștii sunt cumpărători serioși. Staneschi nu prea vroia să primească orga, dar s-a lăsat înduplecat. La câteva luni cehii au pus orga în plata Statului Român și probabil că au și transmis comanda Uniunii cu cele 40 de orgi. La vestea aceasta Ministerul Cultelor a făcut gălăgie mare pentru că nu se putea face comandă în străinătate fără aprobarea lor. Au căutat țapul ispășitor și sorțul a căzut pe Jean Staneschi care a fost destituit din toate funcțiile din Cult, timp de 10 ani, dar vinovații adevărați erau Bokor B. și Bălgrădeanu C. De asemenea a fost destituit de la biserica Arad — Speranța, fratele Truța Ionel care era un pastor bun, își vedea de munca în biserică, respecta legile și îndrumările Departamentului Cultelor, dar într-o duminică a plecat cu corul bisericii cu un autobuz închiriat, în vizită la biserica baptistă II din Oradea, unde era pastor fratele Covaci Nicolae ; sigur corul de la Speranța a cântat în cadrul serviciului divin. În urma acestei vizite s-a sesizat împuternicitul Departamentului Cultelor de la regiunea Oradea ; se numea Melenko fost ofițer de securitate, un om fără suflet, nu te puteai înțelege cu el în nici o problemă, de fapt el nu rezolva probleme ale bisericilor, cum mai făceau unii împuterniciți, ci împiedica rezolvarea lor. Pe baza raportului lui i s-a retras recunoașterea de pastor fratelui Truța și ani de zile a stat destituit din funcție și fără servicii. Același împuternicit l-a destituit din funcția de pastor al bisericii baptiste Sebiș — jud. Arad, pe Mînzat Ștefan pentru că l-a pus să predice pe fratele Lucaci, pastorul bisericii baptiste române din Detroit, care venise în vizită în satul natal Chieri la rudele sale și, sigur, duminica vizita biserici.

Cu ocazia aplicării arondării bisericilor, în 1962 a fost destituit din funcția de pastor al bisericii baptiste Cluj, Mănăstur, fratele Hușan Mihai, dar nici el n-a fost învinuit cu nimic concret, activitatea lui în biserică s-a desfășurat în mod normal. A fost destituit din funcția de președinte al Comunității Cluj și ca pastor al bisericii baptiste din Bistrița fratele Simion Rusu, pentru că biserica din Cluj, cartier Iris, a făcut lucrări de extindere la clădirea bisericii fără aprobare din partea autorităților și pentru că a tănuțit aceste lucrări.

Ministerul Cultelor mai folosea arma destituirii și când dorea să doboare și să ridice pe cineva. De exemplu, în 1955 primăvara, Ministerul Cultelor dorea să-l propulseze în funcția de secretar general pe Blăgrădeanu Constantin. Pentru atingerea acestui scop, l-a destituit din această funcție pe Isac Ion și a manevrat pe membrii comitetului Uniunii, în special pe Goga Dănilă, care era președinte, să-l propună pentru această funcție pe Bălgrădeanu C. Manevra a reușit și Bălgrădeanu a fost ales de Comitetul Uniunii ca secretar general, s-a ținut congresul în 1956, care l-a confirmat în această funcție. De asemenea, în 1957, a fost destituit din funcția de director al seminarului, dr. Jean Staneschi, care a fost ales de congresul din 1956. În locul lui, Ministerul Cultelor a aprobat ca să fie ales de comitetul Uniunii, ca director al seminarului, Alexa Popovici, care fusese destituit din funcția de director adjunct al seminarului în 1954. După 10 ani Alexa Popovici a făcut cerere de emigrare în S.U.A. Departamentul Cultelor a cerut Comitetului Uniunii să-l destituie din funcția de director și profesor la seminar și a acceptat ca în locul lui să fie ales Jean Staneschi. Criteriile pentru destituire erau abuzive și ilegale, de aceea, după 1975, Departamentul Cultelor n-a mai destituit nici un păstor, pentru că aceasta însemna scoaterea din muncă a unui om și actul trebuia justificat cu încălcări de legi constatate de instanțe judecătorești, ori așa ceva era greu de obținut. Un păstor destituit din funcție nu mai putea predica în nici o biserică; greu își găsea alt serviciu și situația lui era destul de dificilă, chiar și din punct de vedere material. Unora li s-a ridicat destituirea mai devreme, altora mai târziu, totuși, până în 1975, s-a revenit asupra tuturor destituirilor.

ARONDAREA BISERICILOR ȘI REDUCEREA NUMĂRULUI PASTORILOR

Prin 1961 Departamentul Cultelor a venit la conducerea Cultului cu sugestia ca să desființeze un sfert din numărul bisericilor. În prima fază, Comitetul Executiv al Uniunii, respectiv Vicaș T., președinte și Bălgrădeanu C., secretar general, au studiat problema ce biserici să reducă și au făcut o adresă către Departamentul Cultelor pentru recunoașterea bisericilor, reduse cu 25%. Departamentul Cultelor, deși făcuse presiuni mari asupra conducerii Uniunii, să facă liste cu bisericile reduse ca număr în vederea recunoașterii lor. După ce lista a fost depusă, a studiat-o timp de un an de zile înainte de a o realiza. Între timp Bălgrădeanu a fost destituit din funcția de secretar general, fiind înlocuit cu Popa N. Petre. Pentru rezolvarea acestei probleme atât de complexe, Departamentul Cultelor l-a delegat pe directorul general Rodeanu, care era persoana nr. 2 din Departament, să se ocupe de arondare. În acest scop a vizitat fiecare regiune și, cu harta în față, a analizat răspândirea bisericilor baptiste în zona respectivă, distanțele dintre ele, de față fiind împuternicitul șef al regiunii respective, iar din partea Uniunii erau prezenți președintele și secretarul general și președintele comunității. Conducerea Uniunii s-a luptat să salveze cât mai multe biserici, în special

secretarul general Popa N. Petre era tare stăruitor în a cere să rămână cât mai multe biserici ; era chiar pisălog. Drept urmare, după ce s-a încheiat arondarea, l-a destituit din funcție Departamentul Cultelor și, în locul lui, a fost ales secretar general, fratele Tunea Ioachim.

În București au fost desființate toate bisericile care nu aveau în proprietate localul de închinăciune, astfel au fost arondate bisericile : din str. Arad nr. 35 — păstor C. Manolescu, din str. Doamna Ghica — păstor Ordeanu I., biserica din cartierul Apărătorii Patriei, din str. Vergului, de pe șos. Pantelimon, din cartierul Voluntari, din str. Ghencea, păstor Ilica, iar biserica din str. Apel Minerale — păstor Simionescu Florea, s-a mutat la Biserica Germană din str. Popa Rusu, unde avea serviciu separate de la orele 14,00—16,00. Au rămas deci rumătoarele biserici : str. N. Titulescu — păstor Tunea Ion, biserica din șos. Mihai Bravu — păstor Alexa Popovici, biserica din str. Talazului nr. 16 — păstor Bunaciu Ion, biserica din str. Luduș — păstor Băgrădeanu C. și biserica din str. Chilioarei nr. 8 — păstor Ordeanu I., iar în str. Popa Rusu nr. 20 au rămas două biserici, una de limbă română și una de limbă germană. La biserica de limbă germană păstor era fratele Adolf Novac, care locuia la Brașov. Pe parcurs, bapțiștii germani au plecat în Germania, rămânând numai biserica de limbă română.

În țară au fost retrase autorizațiile de funcționare și la bisericile cu local propriu, dacă erau situate la 3—4 km depărtare de alte biserici baptiste. Aplicarea arondării a provocat mari nemulțumiri, mai ales în asemenea situații, deoarece credincioșii trebuiau să meargă la închinăciune la biserici din alte localități, în timp ce biserica lor era închisă. După un timp oarecare, unele din aceste biserici au fost redeschise la intervenția Uniunii, altele au început să funcționeze fără autorizație și credincioșii au fost amendați de autorități cu mii de lei, fiind priviți ca niște grupuri anarhice.

SITUAȚIA BISERICILOR DUPĂ ARONDARE

BISERICA DIN GIULEȘTI — CRAIOVA

Vă voi istorisi un caz interesant în legătură cu arondarea. S-a arondat biserica baptistă din comuna Giulești de lângă Craiova, deși cea mai apropiată biserică baptistă se afla numai la 40 km distanță și, după instrucțiunile cu privire la aplicarea arondării putea să rămână, dar păstorul de atunci al bisericii din Craiova de care aparținea această biserică, nu a insistat pentru ea, era mulțumit că i-a recunoscut alte 4 biserici, de câte avea nevoie ca să rămână pastor în schemă. După arondare, localul bisericii a fost preluat de cooperativa din comună, care l-a folosit ca magazie. Cam prin anul 1970 a ajuns prin acea comună Adaș Avram membru în Biserica Baptistă din București, str. Titulescu nr. 56 A (Adaș era un membru simplu, foarte activ în biserică, îi plăcea să se amestece în multe). Acesta a făcut un memoriu în numele credincioșilor din comună, la Consiliul de Stat, arătând că lăcașul lor

de închinăciune, proprietate cultică, e folosit ca magazie de către coope-
rativă. Răspunsul la acest memoriu a fost că s-a dat dispoziție coopera-
tivei să evacueze imobilul și să-l restituie credincioșilor bap-
tiști. Bap-
tiștii au jubilat, s-au întrunit la închinăciune, dar Departamentul Cul-
telor prin Miliție i-a amendat și nu le-a permis să funcționeze biserica.
Intre membrii bisericii era o femeie în vârstă, nu i-am reținut decât
prenumele, Elena; ea a bătut de multe ori drumul la București, la
Uniune și la Departamentul Cultelor ca să primească biserica autorizată
de funcționare, dar sora a plecat în veșnicie, fără să-și vadă îndeplinită
dorința, a venit revoluția din decembrie 1989 și dorința ei s-a împlinit.

Alte biserici arondate au funcționat prin înțelegere cu autoritățile
locale, dacă nu erau sesizări peste ele la Departamentul Cultelor și cu
durere în suflet trebuie să spunem că în unele comune preoții bisericilor
ortodoxe erau aceia care sesizau Departamentul Cultelor.

Era o biserică arondată în comuna Hodiș, lângă Sebiș, județul Arad
— conducătorul bisericii pe care-l cunosc doar sub numele de Gomoiu,
fiind ceasornicar, s-a înțeles cu autoritățile locale și biserica a funcționat
pe baza acestei înțelegeri, multe însă au trebuit să rămână până la revo-
luția din decembrie 1989. Altele s-au opus arondării plătind amenzi, dar
nu au încetat să se închine în bisericile lor. O asemenea biserică a fost
în comuna Moroda județul Arad. Prin anul 1971 a majuns să predic și eu
în acea biserică neautorizată.

Situația a fost mai gravă până la revoluție, pentru că Departa-
mentul Cultelor, cu foarte mare greutate, după ani de intervenții stă-
ruitoare, aproba funcționarea unei biserici baptiste într-o localitate unde
înainte n-a existat și în unele situații nici nu a aprobat. Iar după colec-
tivizarea agriculturii s-au produs mari mutații de populație, mase mari
de oameni de la țară, mai ales cei tineri s-au mutat în orașe, ca să lu-
creze în industrie, așa cum am arătat în cronica noastră. Înainte, bise-
ricile noastre cele mai mari le-am avut în mediul rural, acum acestea
scad ca număr de membri, rămânând numai bătrânii, iar în schimb
au crescut cele de la orașe și au apărut credincioși bap-
tiști chiar și în orașe unde înainte n-au existat biserici și ei doreau să aibe lăcașurile
lor de închinăciune, dar Departamentul Cultelor nici nu voia să audă de
așa ceva. Apoi, în orașele Arad, Oradea, Timișoara, Cluj, bisericile bap-
tiste existente cu lăcașurile lor de închinăciune au devenit neincăpătoare
pentru numărul de credincioși bap-
tiști ce locuiau acum în acele orașe,
de aceea a fost o mare nevoie în aceste orașe să se înființeze biserici
noi și lăcașurile celor vechi să fie mărite, dar autoritățile comuniste
se împotriveau. Însă credincioșii noștri, în asemenea situații, au dat do-
vadă de multă înțelepciune și multă îndrăzneală, au deschis biserici noi
fără aprobarea statului. Așa s-au deschis bisericile din cartierul Aradul
Nou, din cartierul Grădiște și din Bujac — Arad. În Timișoara, tot în
asemenea condiții, s-au deschis vreo trei biserici și au funcționat ani de
zile fără autorizații, unele din ele chiar numai după revoluție au fost
aprobate.

În toate aceste cazuri autoritățile au fost luate prin surprindere,
credincioșii bap-
tiști lucrând discret, au cumpărat un imobil pe numele
unui baptist, au amenajat interiorul imobilului, transformându-l într-o

sală de închinăciune și numai după ce imobilul era amenajat conspirativ, se redactau formele cerute de statut pentru înființarea unei biserici, aceste forme erau depuse la Uniune care la rândul ei le depunea la Departamentul Cultelor și, neprimind nici un răspuns de la Departament, credincioșii începeau să se întrunească la închinăciune. În modul acesta s-au deschis biserici noi în Hunedoara, Brașov, Arad, Timișoara și în câteva localități din Oltenia, credincioșii acestor biserici au trebuit să înfrunte șicanele autorităților, care în multe rânduri i-au amendat, considerând aceste biserici ca fiind grupe anarhiste. În unele situații, unele din aceste biserici după ani de funcționare ilegală autoritățile le-au aprobat, așa au fost aprobate bisericile din : Arad (cartierul Aradul Nou) și cea din cartierul Grădiștea, așa a fost aprobată și biserica din str. Herăstrău din Timișoara, cea din Beiuș, iar celelalte au continuat să funcționeze fără autorizație până la revoluție.

În legătură cu recunoașterea unei biserici, procedura statutară era foarte simplă, trebuia doar un proces-verbal semnat de toți membrii fondatori, care s-au întrunit în ședință de constituire, actul acesta era trimis la Uniune prin Comunitate, care cu o adresă îl înainta Departamentului Cultelor, dar procedura Departamentului era anevoioasă. Mai întâi Departamentul Cultelor constata că e nevoie să existe în acea localitate o biserică baptistă, apoi Departamentul intervenea pe lângă autoritățile județene să fie și ele de acord să se înființeze acea biserică, și de cele mai multe ori, autoritățile județene se împotriveau. Voi istorisi cum s-a eliberat autorizația pentru Biserica Baptistă din Beiuș. Fratele Tanc Aurel care era președintele Comunității de Oradea, l-a convins pe președintele Departamentului Cultelor, Roșianu Ion că e necesar ca bapțiștii români din Beiuș să se poată închina lui Dumnezeu în limba română, pentru că în Beiuș exista numai biserică de limbă maghiară și mulți dintre credincioșii români nu știau ungurește. Convins fiind Roșianu de această nevoie, el personal s-a dus la autoritățile județene de la Oradea și a intervenit ca să fie aprobată Biserica Baptistă Română din Beiuș, dar tratativele pentru recunoașterea ei au durat ani de zile. Trebuie să mai spun câteva cuvinte despre Roșianu. Pe Roșianu, dacă-l convingeai de justetea problemei tale, avea curajul să intervină la cele mai înalte foruri pentru rezolvarea ei, amintesc aici despre intervenția dânsul la primarul general al Capitalei, Gh. Pană, pentru obținerea unei autorizații de reparații capitale cu extindere a Bisericii Baptiste din str. Talazului nr. 16, București, pe care o păstoream eu. Sigur, după multe stăruințe a ajuns la Capitală, arhitecta care se ocupa cu problemele bisericilor mi-a spus : „ca să se rezolve problema bisericii dvs trebuie să intervină direct la primarul general al Capitalei, Gh. Pană, nu inspector, nu director din Departamentul Cultelor, ci însuși președintele“ Pe baza acestei informații am cerut audiență la Roșianu, căruia i-am spus : „Domnule președinte, știu că dvs. vreți să mă ajutați să-mi repar biserica, dar mi s-a spus că e nevoie de încă o intervenție directă a dvs la dl. Pană — primarul Capitalei, ca să se rezolve problema“. A luat notă de ce i-am spus și în scurtă vreme am primit autorizația de reparații capitale cu extindere, de la primăria Capitalei și, pe baza aceste autorizații, credincioșii bapțiști din Ferentari au zidit o frumoasă capelă

cu toate facilitățile unei bune funcționări și suntem foarte mulțumiți că în acele vremuri (era anul 1982) am reușit să construim acel lăcaș de închinăciune, la care și-au adus aportul lor și Roșianu și Pană — doi ateii — pentru că așa lucrează Dumnezeu — l-a folosit pe Cirus Persanul să rezidească din nou Ierusalimul.

Concomitent cu reducerea bisericilor, s-a redus și numărul păstorilor. Erau 430 de păstori cu legitimații semnate de Conducerea Uniunii și aprobate de Ministerul Cultelor, iar după aplicarea arondării au rămas în jur de 160 de păstori; s-a aprobat în medie un păstor la un număr de patru biserici. Nici o biserică, ori cât de mare era, nu avea dreptul să aibă doi păstori în schemă. În general, au rămas în funcție acei păstori care erau salariați, pentru că foarte mulți dintre cei 430 păstori cu carnete nu erau salariați ai bisericilor. Recunoașterea păstorilor în noua schemă a depins foarte mult de raportul împuternicitului de culte din județ.

DESPRE BOTEZURI

Una din șicanele pe care ni le-au făcut împuterniciții a fost cu privire la botezuri. Împuterniciții, cam din 1953, pretindeau să anunțăm data când ținem botezurile ca să vină și ei să asiste. Am arătat în paginile anterioare că Uniunea noastră a protestat împotriva acestei imixțiuni în viața spirituală a bisericilor, dar fără să obțină nici un rezultat. În vremea aceea nu aveam baptistiere în biserici mai ales la cele de la sate și în înțelegere cu împuterniciții botezam la râuri, în aer liber, cu condiția să nu adunăm mase mari de oameni la oficierea botezului. În 1954 am avut un botez la Sintămărie, raionul Huedin, am ținut tot serviciul divin în biserică, iar după serviciu fratele păstor din acel teritoriu, Coldea Ioan, s-a dus cu candidații la apă, dar spre rău a plecat și împuternicitul (la locul propus pentru ținerea botezului). Când a sosit acolo păstorul cu candidații, erau adunați mulți oameni, veniți și din satul vecin. Împuternicitul, când a văzut mulțimea, a interzis oficierea botezului; eu în calitate de secretar al comunității am prezentat cazul împuternicitului șef de la Cluj, care mi-a spus că împuternicitul a greșit oprind oficierea actului botezului. În duminica următoare, botezul s-a ținut cu mai mare mulțime de ascultători.

În anii 1955—1956, vara, era o oarecare destindere din punct de vedere politic, era perioada Hrusciioviană, înainte de Revoluția din Ungaria. Conducerea Comunității Cluj a programat botezurile. La majoritatea am participat eu, dar le-am ținut la râuri și cu alai mare. Așa am ținut un botez în râul Someș, la Dej, foarte reușit, cu multă lume; împuternicitul era prezent și am predicat în aer liber. E interesant că după ce noi am anunțat datele cu privire la botezuri, împuternicitul regiunii anunța secțiile culturale ale raioanelor și protopopiatele și, deci, în duminica în care noi țineam botezul, într-o comună, ortodocșii organizau o slujbă mare la biserică lor, cu sobor de preoți, adunați din tot raionul, iar secția culturală organiza la cămin un program deosebit cu caravana cinematografică. Așa am făcut un botez în 1956 în comuna Agrij, raionul Zalău. Am sosit sâmbătă seara în sat și de îndată a

venit la casa unde găzduiam secretarul Sfatului Popular, care m-a legitimat, i-am arătat delgiația din partea Comunității prin care eram împuternicit să officiez botezul, apoi m-a întrebat : „câtă lume vine mâine la botez ?“ I-am răspuns „nu știu, eu nu am invitat pe nimeni“. Duminică dimineața am ținut serviciu divin în biserică ; pe la orele 13,00 am plecat în convoi spre râu cu candidații îmbrăcați în haine albe și, tocmai când am ajuns la apă, se terminase slujba la biserica ortodoxă și oamenii, ieșind de la biserica ortodoxă, fugeau la râu să ajungă la botez. La biserica ortodoxă participase multă lume, pentru că era slujba lungă, anume, ca enoriașii lor să nu vină la botezul nostru, dar lucrurile s-au petrecut în favoarea noastră. Îmi amintesc de această duminică : oamenii stăteau jos pe panta dealului, iar eu, din apă, le predicam. Altă duminică a fost programat un botez în comuna Creaca, raionul Jibou. Aici se pocăiseră vreo trei membri de partid și aceasta a iritat autoritățile. Am sosit dimineața duminică în Creaca, am trecut pe lângă Sfatul Popular, dar președintele Sfatului îmi răspunde urât la salutul meu : mi-am dat seama că lucrurile sunt tulburi. Am început la biserică serviciul divin, dar la căminul cultural era o conferință transmisă prin megafoane puternice că se auzea până la biserică ; în conferință se spunea că preoții sunt vraci, că religia e o superstiție prin care burghezia a înșelat muncitorii ca să-i exploateze. Eu predicam despre credința în Dumnezeu care ne poate descătușa sufletele din păcat și din răutate și în stradă urlau megafoanele strigând că religia învrăjbește pe oameni.

La orele 13,00 am plecat spre râu la locul unde era propus să se officieze botezul ; locul se afla lângă un pod și dincolo era satul Lupoaia. Tot câmpul era plin de lume adunată din satele din jur, iar dincolo de râu s-a postat caravana cinematografică care a început să cânte. Niște frați mă anunță că comandantul securității e pe pod cu mașina mică, alții pe care nu i-am cunoscut îmi cer voie să meargă să oprească caravana să nu mai urle la megafoane ; eu le-am spus „nu, pentru că există legi în țara aceasta și eu mă voi adresa justiției pentru că conturbă un serviciu divin și vor răspunde în fața tribunalului“. După ce le-am dat acest răspuns, la vreo 10 minute, caravana a încetat să mai urle. Eu am găsit o piatră, m-am urcat pe ea să mă vadă mulțimea și am predicat „Despre bucuriile din cer“, pentru că dacă vorbeam despre lucruri de pe pământ securitatea putea să interpreteze frazele mele și ca să nu le dau ocazia să mă răstălmăcească am vorbit numai despre lucrurile din cer, care pentru ei erau ficțiuni. Îmi amintesc de simțămintele ce le-am trăit când am văzut mulțimea aceea de oameni adunată, comandantul securității pe pod și caravana cinematografică de dincolo de râu. Nu știam cum se va termina botezul, dar am zis în mine însumi că orice s-ar întâmpla, lucrarea o voi duce la îndeplinire, nu-i drum înapoi. După predică am spus : „Și acum veți vedea un botez nou-testamental îndeplinit pe baza mărturisirii liber exprimate a credinței în Dumnezeu, pentru că Constituția țării noastre ne dă dreptul să credem sau să nu credem în Dumnezeu și în baza acestui drept constituțional, acești oameni mărturisesc în fața noastră a tuturor că ei cred în Dumnezeu, că vor să slujească lui Dumnezeu

pe acest pământ“. Botezul a fost oficiat de pionierul credinței baptiste de pe acele meleaguri, bătrânul Ioan Bălăneanu din Jibou. Vă dați seama că după ce le-am dat cu constituția în cap, nimeni dintre reprezentanții autorităților nu mi-a zis nimic, iar mașina securității, de îndată ce candidații au intrat în apă, a și plecat. Caravana o amușisem cu ceea ce le-am spus „celor trimiși“ că mă voi adresa justiției că ei conturbă un serviciu divin și în codul penal era o prevedere că dacă cineva conturbă un serviciu religios, poate fi condamnat de la 6 luni la 2 ani închisoare. A doua zi, întorcându-mă la Cluj, am și depus un memoriu-protest la imputernicitul șef al Cultelor de la Regiunea Cluj în care am arătat că datorită faptului că, caravana cinematografică s-a deplasat la locul unde era stabilit să se țină botezul și că în urma ei a plecat înspre acolo și mașina securității, sătenii au fost curioși să vadă ce are să se întâmple cu pocăiții și tot satul a ieșit la apă. Rog pe viitor să nu se mai facă asemenea fapte.

După două săptămâni a urmat să avem un botez tot la râu în comuna Brusturi, nu departe de Creaca, la acest botez s-a dus fratele Bădău Traian, misionarul Comunității. De data aceasta, șicana autorităților a fost mai bine pregătită : în timp ce lumea ere adunată la râu, pentru botez, grăjdarul comunal a slobozit din grajdul comunei taurii (doi la număr), care au fugit ca niște sălbatici prin mulțime și au împărștiat-o. O femeie așa s-a speriat, că a fost internată la spitalul de boli mintale de la Cluj. Comunitatea noastră l-a trimis pe fratele Bărbăței în duminica următoare, ca avocat, să facă cercetări asupra celor întâmplate. Concluzia cercetărilor a stabilit că de vină este grăjdarul și, dacă înaintam acțiunea în tribunal, vinovat rămânea grăjdarul, deși el a primit ordin de la șefii lui, dar nimeni n-a mai recunoscut. Așa că am renunțat la acțiunea în justiție.

Tot în vara anului 1956 am ținut un botez în comuna Iara, raionul Turda. Aici s-au întors la Domnul câțiva săteni și am organizat botezul în comuna lor. De la Cluj am plecat de sâmbătă, seara am ținut serviciul divin în comuna Săcel, dimineața am plecat cu credincioșii bapțiști din Săcel și Hăjdate la Iara. Aici au sosit : Corul din biserica din Turda, fratele Botezan Ioan, păstorul raionului Turda și imputernicitul Ministerului de Culte din raionul Turda. Acest imputernicit era un om de omenie, iar fratele Botezan se înțelegea bine cu el, deci în prezența lui și cu ocrotirea lui am ținut un frumos botez Nou Testamental și o evanghelizare în aer liber, iar seara am venit la gara Buru, de unde, cu trenul mocănița am plecat spre Turda. Deci, foarte mult depinde de atitudinea imputerniciților, de râvna lor pentru partid, sau de bună-tatea lor.

Vara anului 1956 a fost o vară a libertăților religioase, din 1946 nu am mai avut o asemenea destindere, peste tot s-au ținut botezuri în aer liber, evanghelizări, etc. În toamnă am venit la București, eram deja profesor la seminar în al doilea an. A urmat revoluția din octombrie în Ungaria și după revoluția din Ungaria libertățile noastre s-au restâns, Ministerul Cultelor ne-a interzis botezurile în aer liber, s-a început din nou linia dură, în 1959 a reintrodus din nou reglementarea serviciilor divine, iar foștii deținuți politici, eliberați în 1956 au fost din nou arestați. Acum lupta de

clasă a luat forme noi după teoria marxistă și au fost arestați teologi consacrați ai Bisericii Ortodoxe, pe care i-am amintit, în studiul nostru. Mănăstirea de călugărițe din Gai — Arad, care a fost deschisă în 1955 a fost închisă, călugărițele alungate, iar starea condamnată la ani grei de închisoare. Grupul Moisescu din Arad care se întrunea la închinăciune, autorizați fiind de Uniunea Creștinilor după Evanghelia, în str. Oituz — Arad, care totuși avea o doctrină diferită de a creștinilor după Evanghelia, în sensul că luau Cina Domnului cu ocazia unei mese, a fost arestat în întregime și membrii acestui grup au fost condamnați la câte 19—25 ani închisoare. De la noi a fost arestat fratele Cure Simion, păstor al bisericii din Reșița, care a primit 17 ani închisoare și ce a fost mai dureros, martorii acuzării erau doi membrii din comitetul bisericii. Probabil ei, în discuțiile particulare, înainte de a începe ședințele de comitet au vorbit și împotriva regimului și, pentru vorbele pe care le-a spus Cure acestor oameni, a luat 17 ani de temniță. Același lucru s-a petrecut și la biserica pentecostală din str. Sebastian — București, cu Caraman și Gașpar Vasile. Caraman și Gașpar au fost arestați în anul 1963, primul sub învinuirea de a fi antistatal, pentru că într-o predică ar fi spus „adevărată pace vine de la Dumnezeu și nu de la oameni“; prin aceste cuvinte i s-a imputat că ar fi împotriva organizației de luptă pentru pace, susținută de guvern. A doua învinuire a fost doar o înscenare, neadevărată, că la o nuntă a stat la masă lângă un musafir din S.U.A. de origine română, ai cărui părinți se cunoșteau cu fratele Caraman și că în acea împrejurare, fratele Caraman i s-a plâns de lipsa libertăților religioase din România, și îl roagă să transmită această organizației O.N.U. Pentru aceste acuze a primit 3 ani de pușcărie, dar a făcut numai un an, pentru că a venit marea grațiere din 1964. Iar Gașpar Vasile a fost condamnat la 4 ani închisoare pentru că ar fi spus într-o ședință de comitet a bisericii că „s-a pus cuțitul la gât“ referindu-se la diferitele măsuri restrictive luate de Departamentul Cultelor. Și el a stat un an și a scăpat din închisoare cu ocazia grațierii din anul 1964.

În anul 1960 Ministerul Cultelor a inventat o măsură diabolică: pe baza legii cultelor care spunea că „trecerile de la un cult la altul sunt libere“, dar declarația schimbării cultului trebuie făcută oficiului de stare civilă a primăriilor și, pentru că din 1949 primăriile nu mai făceau asemenea acte, ni s-a interzis să mai botezăm candidații de la alte culte, deoarece nu se pot îndeplini condițiile legii cultelor, cu privire la trecerea de cult. Aceasta era o interpretare a legii cultelor trasă de păr, ca să ne poată îngrădi pe noi, pentru că deși legea stabilea principiul liberei treceri de la un cult la altul, totuși nimeni nu putea să-și schimbe religia. Pentru ca să poți oficia un botez în cadrul serviciului divin, trebuia să-l anunți pe împuternicitul teritorial, să-i prezinți lista cu candidații la botez și să dovedești cu registru de membri că părinții lor sunt credincioși bapțiști.

În situația nou creată, am recurs la o stratagemă: am primit pe toți cei ce doreau să îmbrățișeze credința noastră la cursul de caticheză, după aceia îi mărturiseam și-i primeam pentru botez, fără însă să-i botezăm imediat; le permiteam să participe cu noi la Cina Domnului

și, după un timp de la mărturisirea lor în fața comitetului, îi botezam în secret ; fratele Moceanu G. — diaconul bisericii noastre a botezat pe mulți dintre aceștia prin băile din blocuri. După doi ani de la introducerea acestei măsuri, am început să botez și eu. Îi invitam pentru a doua zi la biserică, apoi cu ușile închise și în prezența unui număr mic de credincioși îi botezam în aceeași apă în care duminica au fost botezați copiii credincioșilor în biserică. Oamenii noștri au fost foarte discreți, pentru că niciodată împuternicitul n-a aflat despre aceste botezuri. Pe deapsa pe care o aplică Departamentul Cultelor păstorilor care oficiau botezuri tainice în care botezau pe cei care nu i-au putut boteza în public, erau mari : se aplica destituirea din funcție. Eu am încercat să creez un precedent, și anume, cam prim 1964, m-am dus cu lista candidaților pentru botez la împuternicitul șef al Capitalei, Rădulescu. În tabel avem câțiva copii proveniți de la membrii bisericii și avem vreo 10 care nu erau de origine baptistă și dintre aceștia doream să botez o bătrână în jur de 75 ani. L-am rugat cu insistență și am motivat că e bătrână ; la insistența mea a telefonat la Departamentul Cultelor nu știu cu cine a vorbit și a explicat cazul meu că doresc să botez doar o bătrână de 75 de ani și el ar opina să se permită acest botez, ținând seama că dl. Bunaciu nu a făcut greutăți Departamentului Cultelor ; nu știu ce răspuns a primit, dar mi-a spus : „mai ușor vă pot destitui decât să vă aprob acest botez“. O altă încercare am făcut-o pe când era împuternicit șef Niță Pascu. Tot ca să-l impresionez am prezentat o listă de candidați la botez : copii proveniți din familii baptiste și peste 16 persoane de alte culte și insistam să-mi permită să botez un bătrân, dar cu nici un chip nu l-am putut îndupleca să-l aprobe. A bifat pe cei ce pot să-i botez și mi-a spus : „rămâne tabelul la mine și-i botezi pe cei bifați“. Dar eu vroiam să scot lista de la el, deoarece în listă erau puși cu numele și adresa aceia care, nefiind aprobați pentru botez, eu eram hotărât să-i botez a doua zi în biserică cu ușile închise și nu voiam să rămână lista cu numele și adresa lor la împuternicit, ca să facă cercetări ulterioare să vadă dacă i-am botezat în secret, de aceea l-am zis : „Domnule împuternicit dați-mi tabelul înapoi să-l refac după indicațiile pe care mi le-ați dat“. El mi-a răstituit tabelul și am fost foarte bucuros că am scos din mâinile lui posibilitatea de a mă controla cu privire la acești candidați. Și de atunci nu am trecut în tabel pentru a fi botezați decât copii credincioșilor noștri, iar pe ceilalți candidați îi botezam luna dimineața în același baptistier.

O grea lovitură a dat practicii, Departamentul Cultelor, de a nu permite, să se boteze în bisericile noastre numai copii din părinți baptiști, justiția, în următoarele împrejurări : în satul Goleț, cam prin anul 1968, un credincios baptist mai în vârstă, poate avea peste 75 ani, cu numele Matei, fiind ordinar ca diacon membru în biserică baptistă din Caransebeș, a oficiat un botez Nou Testamental noaptea, la lumina felinarului, în valca ce curgea prin mijlocul satului ; a botezat și copii din familia baptiste și candidați proveniți de la biserică ortodoxă. S-au sesizat autoritățile și s-a intentat proces lui Matei, nu pentru că a botezat candidați proveniți de la biserică ortodoxă (că doar legea cultelor spune : „Trecerile de la un cult la altul sunt libere“, ci pentru că a botezat,

el nefiind păstor recunoscut a făcut un act cultic care avea dreptul să-l săvârșească numai păstorul autorizat. Pentru fapta aceasta tribunalul raional Caransebeș l-a pedepsit la 2 ani închisoare. S-a judecat recursul la tribunalul Regional din Timișoara, care l-a achitat. Am citit în vremea aceea motivarea achitării dată de judecătorii care au judecat, în recurs, cazul. Și îmi amintesc că una din motivații era referitoare la articolul despre biserica din Mărturisirea de credință, unde se spune că „nu avem grade ierarhice în biserică“. O altă motivație făcea referire la prevederile din articolul „Despre slujitorii bisericii din Mărturisirea de credință“, unde se spune că sunt două clase de slujitori în Noul Testament, care conduc afacerile spirituale și materiale ale bisericilor : bătrâni, sau presbiteri, sau păstori ,sau episcopi și diaconi. Și referirea că „preoția nu formează o clasă specială, ci o calitate pe care o are fiecare credincios“. Deci au concluzionat judecătorii „la bapțiști toți sunt preoți și pot îndeplini orice acte care se practică în bisericile lor, cu încredințarea bisericii“. Și pe temeiul acestor fapte, fratele Matei a fost achitat. Această sentință de achitare a fost o mare încurajare pentru bătrânii noștri ordinați ca să boteze în secret, știind că pentru aceasta nu pot fi condamnați de lege.

Restricțiile cu privire la botezuri au durat până în 1974, când 40 de păstori au depus un memoriu la Consiliul de Stat, cu toate restricțiile ilegale impuse în decursul anilor de Departamentul Cultelor. În urma acestui memoriu a fost anulată și această restricție.

În 1959 Departamentul Cultelor a încercat o nouă metodă de intimidare a lucrătorilor cu Evanghelia din bisericile noastre, anume să aplice art. 256 cod penal, păstorilor care într-o împrejurare oarecare ajungeau să predice în bisericile care nu erau sub păstoria lor ; aceiași articol l-au aplicat și păstorilor nerecunoscuți de Departamentul Cultelor și chiar unor simpli membri din biserici, care ajungeau să predice în alte biserici decât acelea în care ei erau membri.

Astfel, Herlo Petru, păstor ordinar în biserică din Petroșani, e dat în judecată și condamnat la un an închisoare de către tribunalul din Petroșani, sub invinuirea că ar fi îndeplinit acte cultice ca : botezuri, cununii, Cina Domnului, fără să aibă recunoașterea Departamentului Cultelor. Sentința a fost anulată la recurs care s-a judecat la tribunalul de la Deva, dovădind că de când i s-a pus în vedere că nu are recunoașterea Departamentului n-a mai împlinit acte cultice. Tot în timpul acela a fost arestat Leric Ioan, pentru că a funcționat ca păstor la biserică din Tulca, județul Bihor și nu avea aprobat transferul de la Ploiești, la Tulca. A fost condamnat la 2 ani închisoare, a scăpat însă după câteva săptămâni, pentru că s-a dat o grațiere cu ocazia sărbătorii de 23 august. Fratele Petru Balc din București a oficiat o cununie în biserică din Bicaz, de îndată după oficierea cununiei, chiar de la masă a fost arestat și condamnat la 2 ani închisoare pe care i-a executat.

Fratele Alexa Popovici, director al seminarului, a participat la biserică Cluj — Mănăstur, la nunta lui Sfârlea Titus, elev la seminarul nostru ; mireasa era membră în biserică pe care o păstora fratele Popovici, iar dânsul a fost la amvon împreună cu fratele Dan I. — președintele Comunității Cluj. Sigur, a predicat în cadrul serviciului de cununie, dar n-a oficiat actul cununiei ; după serviciul divin l-a așteptat

în stradă un milițian, l-a arestat și până dimineața a fost reținut la miliție. Dimineața, la anchetă, a fost eliberat dovedind că el n-a predicat, ci a făcut o urare de nuntă mirelui și miresei.

În timpul acela și eu am plecat în concediu, am ajuns duminică în biserica din Arad — Segă, păstorul Cocean Marțian a insistat să urc la amvon, deși eu i-am spus că vorbesc de jos, aducând un salut, ca să nu se interpreteze că predic. Dar la stăruința lui, m-am urcat la amvon, iar a doua zi, un ofițer de la securitate a venit la fratele Dudău Ilie, care era președintele comunității, să verifice, pentru că la ei a ajuns o informație că Bunaciu Ion, profesor la Seminarul Baptist, a predicat la biserica Pîrneava. Fratele a vorbit cu păstorul bisericii, Chiu Mihai, care a declarat că nici n-am fost la biserica Pîrneava și în această situație nu am avut cum să predic, deci am scăpat ca prin urechile acului pentru că a ajuns greșit informația la securitate.

Art. 256 Codul Penal spunea că se pedepsesc de la 6 luni la 2 ani închisoare, persoanele care practică o profesiune fără a fi autorizate legal.

Tot în acel concediu am vizitat biserica din Rădești, dar am vorbit numai de jos, a doua zi milițianul umbla prin sat după probe că am predicat, ca să-mi facă proces, dar n-a găsit dovezi, pentru că nu am fost la amvon.

Din situația aceasta scrică ne-a scos tot justiția, ca și cu botezurile, anume, au fost condamnați doi frați maghiari din Sălaj la câte șase luni închisoare pentru că au predicat în alte localități decât acelea în care ei domiciliu; ei nu erau păstori. Au făcut recurs la Tribunalul Suprem. Pentru rezolvarea cazului, un judecător de la Tribunalul Suprem l-a chemat pe fratele Vicaș T. care era președintele Cultului, ca să prezinte în scris, care este practica de închinăciune în bisericile baptiste și fratele a arătat că la noi, în cadrul serviciilor divine poate să predice orice credincios baptist care este încredințat de biserică și că numai botezul, Cina Domnului și cununia sunt acte pe care le săvârșește păstorul. În urma acestei explicații, tribunalul suprem a anulat sentințele tribunalelor raional și regional, care i-au condamnat pe cei doi la 6 luni închisoare. Și nu s-a mai intentat proces celor ce predicau în bisericile noastre.

PROBLEMA CONSTRUCȚILOR DE BISERICI

Din 1957 când s-a demolat biserica baptistă din Roșia, jud. Arad, pentru că a fost construită doar pe baza unui aviz de principiu eliberat de Sfatul Popular al comunei, nu s-au mai emis aprobări de construcții sau reparații, sau extinderi de biserici, până în 1969, când s-a dat autorizația de reconstruire a bisericii baptiste din Timișoara, str. Zăvoiuului nr. 12, păstor Stanca Ioan.

Pentru biserica din Roșia, am făcut un memoriu în numele bisericii la Gheorghiu Dej, prin care am cerut să se dea dispoziții la organele în subordine să nu demoleze clădirea, pentru că a fost făcută prin contribuția voluntară a unor țărani simpli și care au crezut că avizul de

principiu al Sfatului Popular este suficient pentru a se putea construi biserica. Dar nu s-a primit nici un răspuns la acest memoriu. Am intervenit și la Cotoi Emil, care era secretarul Sfatului Regional Bihor, de care aparținea acea comună în timpul acela. Cu Cotoi Emil am fost coleg de bancă la liceul comercial din Arad și deci, în virtutea acestei prietenii am îndrăznit să mă duc la el cu această problemă. Țin minte motivația pe care i-am prezentat-o : „de ce să se spună în S.U.A. că în comuna Roșia, pe valea Crișului Alb, comuniștii au demolat o biserică ?“ Am zis așa, pentru că în vara aceea veniseră din America câțiva americani originari din Buteni și Bonțești. El mi-a răspuns că ei nu dărâamă o biserică, ci o casă zidită fără autorizație, și regretă că am venit prea târziu cu problema. Deci am înțeles că demolarea a fost hotărâtă în Comitetul Executiv al Regiunii Oradea și, deci, el nu se mai putea opune.

Pentru că din 1956 și până în 1969 nu s-a aprobat nici o reconstrucție de biserici și nici extinderi, unele îmbunătățiri la clădirile bisericilor s-au făcut pe baza înțelegerii cu autoritățile locale, mai ales în acele județe în care împuțerniciții erau mai buni. Din cauza aceasta unele biserici au fost nevoite să-și reconstruiască și să-și extindă lăcașurile de închinăciune, fără aprobarea organelor competente. Așa au procedat credincioșii de la Dej, au construit un lăcaș nou de închinăciune, pentru că cel vechi era mic și necorespunzător pentru numărul de membri pe care-i avea biserica. După ce l-au inaugurat și au ținut primul serviciu divin din el, au venit autoritățile și au cerut să-l demoleze. Credincioșii nu au acceptat propunerea, s-au făcut intervenții la Departamentul Cultelor, la Consiliul de Stat ca să nu se demoleze, și nu s-a primit nici un răspuns, până când, într-o zi, miliția a înconjurat biserica și străzile din jur, apoi a venit o echipă de muncitori și a început demolarea. Harul fraților din Dej a constatat că sub clădirea bisericii au construit un subsol din fier-beton, ca să-l distrugă trebuia să-i pună dinamită, ori dacă procedau așa puneau în pericol clădirile din jur, așa că a rămas demisolul, iar membrii bisericii s-au întrunit la închinăciune la demisol, dar pe pereții lui curgea apa gărlă. După doi ani de tratative li s-a dat autorizația de reconstrucție a bisericii, acum însă de dimensiuni mai mari ca prima, pentru că au mai adăugat în față un antreu, iar în spate, o sală pentru baptistier. Am întrebat după aceea pe frații de la Dej, dacă le părea rău că li s-a demolat prima clădire și mi-au spus : „Nu, pentru că pe aceasta am făcut-o mai mare“. Păstor al bisericii în acele vremuri tulburi, a fost fratele Mînzat Ioan.

O altă biserică care s-a demolat a fost cea din orașul Bocșa, județul Caraș-Severin. Aici credincioșii bapțiști au avut o grădină, în față se afla o clădire destul de mare care era casa pastorală, iar în curte se afla sala bisericii, care era foarte mică. Au cerut autorizație de reconstrucție și extindere, dar nu li s-a dat. Atunci, ca ultimă soluție, frații și-au construit în jurul bisericii vechi o clădire nouă, protejați fiind de casa pastorală de la stradă, au zidit-o, au inaugurat-o și, după aceea, au venit autoritățile de la județ și au demolat-o până la temelie. După

tratative care au durat doi ani, li s-a aprobat să cumpere pe o stradă principală o grădină cu niște case vechi și acolo li s-a dat autorizație să-și clădească biserica în dimensiuni mai mari decât cea demolată și cu frontispiciul la stradă, ca să fie văzută de la depărtare. Și de data aceasta demolarea le-a adus un câștig fraților, așa că e adevărat ce spune Apostolul Pavel : „Că toate locurile lucrează spre binele celor ce iubesc pe Domnul“.

A treia biserică de care știu că s-a demolat a fost cea din Bistrița. Aici credincioșii baptiști au avut o aprobare ca să amenajeze o casă veche în sală de închinăciune, cu condiția să nu schimbe fațada, sigur ca să nu se vadă că-i biserică. În execuția proiectului, nu s-a respectat planul aprobat și, din cauza aceasta, clădirea a fost demolată. Pentru clădirea aceasta s-au făcut multe intervenții la autorități, au venit și senatori din S.U.A., au luat cu ei bucăți de cărămizi din demolare și le-au arătat în senatul american, deci s-a făcut mare tam-tam. În sfârșit, după doi ani de tratative, s-a aprobat reconstruirea bisericii pe același loc și pe aceleași temelii. Păstor al bisericii în timpul acela cu mari greutăți, a fost fratele Mînzatu Nicu. Regretăm că după terminarea construcției, datorită unor neînțelegeri interne generate în timpul lucrărilor de zidire și a unei greșeli de tactică, fratele Mînzatu a trebuit să se retragă din păstoratul bisericii, probabil ca să împlinească versurile cântării noastre : „De lucrul tău altul se va bucura / Pe tine uitarea te va apuca / Chiar dacă ai semănat tu nu vei secera / Dar ce pentru Isus ai făcut va sta.“

În domeniul construcțiilor măsurile erau foarte dure. De exemplu la Cluj, în 1956, Biserica Baptistă Maghiară, a primit autorizația să-și rezidească locașul de închinăciune în dimensiuni mai mari ca cel vechi, au început lucrările de zidire, au ajuns cu zidurile sus, iar clădirea veche a rămas în interior și după ce zidurile au fost ridicate, Sfatul Popular al orașului Cluj le-a retras aprobarea dată. Până în 1962, credincioșii s-au întrunit la închinăciune în biserica cea veche, intrând pe sub zidurile celei noi. Dar în 1962 s-au făcut presiuni asupra lor din partea autorităților, ca să cedeze statului terenul și clădirile de pe el. Statul a demolat totul și a făcut acolo loc de parcare, iar credincioșii baptiști au trebuit să se întrunească la închinăciune în biserica baptistă din cartierul Mănăștur, duminica între orele 14,00—17,00. Ori, biserica din Mănăștur e situată în partea opusă a orașului și majoritatea membrilor bisericii maghiare au trebuit să străbată orașul Cluj, până să ajungă la Mănăștur, pentru că ei locuiau în partea de apus a orașului. Abia după 15 ani statul le-a aprobat să cumpere un teren cu niște clădiri vechi, pe care le-au demolat și în locul lor au construit o frumoasă și modernă capelă.

E adevărat că locul acesta e într-o poziție mult mai bună pentru biserică, deoarece primul lor loc era situat pe o stradă principală, foarte circulată. Locul era mic pentru nevoile lor și era pe colț și zgomotul străzilor era din două părți. Când am fost la ei, după ce au terminat clădirea nouă, le-am spus : „Fraților, s-a meritat să suferiți și să așteptați 15 ani pentru acest loc așa de mare și într-o poziție și centrală și liniștită“. Păstor al bisericii în acele vremuri vitrege pentru baptiștii maghiari din Cluj a fost fratele Deneș Francisc.

O altă biserică construită, ajunsă în pericol de demolare, a fost cea din orașul Fălticeni. Aici credincioșii bapțiști au zidit o casă mare pe numele fratelui Croitoru, un inimos credincios, gata de sacrificiu. După terminarea construcției ei n-au mai făcut despărțirile prevăzute în planul aprobat, ci au făcut o frumoasă sală de închinăciune. Pentru fratele Croitoru au construit în curte o casă mai mică, deși avea vreo 8 copii. Autoritățile au sesizat, au voit să o dărâme, fratele s-a plâns pe la toate autoritățile și la președintele statului, și pentru că locuia la acea adresă și avea o droaie de copii n-au demolat clădirea, ci parcă au amenajat și pentru familia fratelui o cameră în interiorul bisericii, care a scăpat de demolare ca prin minune.

Biserica ce s-a demolat numai cu un an înainte de revoluție, a fost cea din Comănești, județul Bacău, unde credincioșii bapțiști păstoriți de fratele Chivoiu au zidit o frumoasă biserică, sigur fără autorizație, dar cu acordul tacit al autorităților județene și comunale. Dar după terminarea construcției a fost demolată, pentru că au fost pârâți la autoritățile superioare ale statului, respectiv la Comitetul Central al Partidului ; probabil că și aici a fost mâna unui preot.

În privința lăcașurilor de cult era un principiu general lansat de politica religioasă a guvernului „repararea existentului“ și autorităților le venea foarte greu să accepte să se construiască o biserică mai mare decât cea care se demola. Ori noi, bapțiștii, nu puteam accepta acest principiu, pentru că bisericile noastre vechi, mai ales cele de la orașe, erau supra aglomerate. După anii 1980 se aprobau reconstrucțiile cu formula „reparații capitale cu extindere“, și asta însemna construirea din nou a bisericii într-o formă mai mare. Iar dacă se aproba să se achiziționeze o casă care să se transforme în biserică, trebuia să se păstreze în exterior forma ei originară. Așa s-a procedat și când s-a construit biserică din Reșița și când s-a transformat clădirea pentru biserică Sf. Treime din București, str. Iuliu Valaori și când s-a construit biserică din Bistrița, fațadele se aseamănă cu fațadele originale ale acelor clădiri.

DESPRE BISERICA DIN ARAD — BUJAC

Cam prin anul 1977, anul destinderii pentru biserici, credincioșii bapțiști din cartierul Bujac din Arad au construit un frumos și spațios lcaș de închinăciune, pe baza unei autorizații scoase pe numele proprietarului grădinii, care era penticostal. În schimbul terenului oferit de acesta bisericii bapteste, credincioșii bapțiști i-au construit și lui o casă de locuit alături de biserică. Sala s-a terminat ; s-a deschis aici o biserică baptestă fără să aibă autorizație de funcționare aprobată de Departamentul Cultelor. Totuși, biserică a continuat să funcționeze până în 1984. Între timp, mulți dintre membrii acestei biserici au emigrat în S.U.A. În anul 1984 s-au făcut presiuni din partea Departamentului Cultelor pentru închiderea ei. În prima fază, s-a deplasat acolo Iulian Sorin, director în Departamentul Cultelor, care a venit cu un compromis. Acesta, pentru acea vreme, era cea mai bună soluție. Pro-

punerea a fost ca biserica să înceteze să funcționeze, iar clădirea să fie trecută în proprietatea Comunității de Arad care să o folosească ca birouri. În scopul acesta s-a programat o ședință a bisericii, prezidată de fratele Grec T., președintele comunității. Adunarea generală a respins propunerea Departamentului Cultelor, pentru că fratele Grec nu i-a lămurit suficient pe membri.

Peste două săptămâni a plecat la Arad directorul Popescu Ion din Departament, un om rău și viclean, care era numărul doi în ierarhia Departamentului Cultelor. A venit la Arad însoțit de fratele Bărbăteș Pavel, secretar general al Cultului, și de Bocheanu, președintele Cultului Penticostal. Au ținut o scurtă ședință la Sfatul Popular al orașului Arad, unde a fost chemat și proprietarul grădinii pe locul căreia s-a zidit biserica. Pavel Bocheanu și-a câștigat noi epoleți în fața Departamentului Cultelor, lămurindu-l pe proprietar care era penticostal să cedeze statului comunist casa zidită cu jertfa și sudoarea fraților bapțiști. Proprietarul s-a lăsat înduplecat și a cedat-o. Din acea dată a încetat funcționarea bisericii în acel local, statul amenajând acolo un dispensar, care nu a funcționat multă vreme.

A doua zi după trecerea în proprietatea statului a clădirii, comitetul bisericii a venit la București cu plângere la Departamentul Cultelor. I-am întâlnit la seminar și regretau că n-au cedat-o comunității cum le-a propus Sorin, pentru că peste un an sau doi o puteau din nou folosi ca biserică. De ei s-a ocupat și fratele Macovei Slev, avocat. Soluția juridică era să intenteze ei, membrii fostei biserici, proces proprietarului care să le restituie banii cheltuiți cu construcțiile de pe acel teren. Formula era greoaie și fără sorți de izbândă.

Rezolvarea problemei a adus-o însă revoluția din decembrie 1989. Credincioșii bapțiști au reocupat clădirea, au devenit proprietari legali. Biserica funcționează, păstor al ei fiind fratele Titi Bulzan și sunt informat că s-au făcut frumoase îmbunătățiri la clădire.

Istoria n-ar fi completă dacă nu aș nota ce s-a făcut pe tărâm elitar în această perioadă. Deși în problema construcțiilor a fost așa de greu, totuși, după anul 1970, s-au zidit câteva biserici mari mai ales la orașe. Notez pe cele mai importante : Arad — Speranța cu 1.000 locuri, Arad — Segă refăcută și extinsă. Arad — Micălaca reparată și extinsă, iar în cartierul Ioșia — Oradea s-a construit una nouă. La Timișoara, după ce s-a reconstruit biserica din str. Zăvoi, a urmat biserica nr. III str. Herăstrău, apoi biserica nr. I din Odobescu care datorită sistematizării s-a reconstruit în alt loc în dimensiuni mult mai mari. Biserica din Reșița s-a inaugurat chiar în duminica revoluției ; biserica Goleț din județul Caraș-Severin ; biserica din Brașov ; biserica din Mediaș, biserica din Târgu-Mureș, din Sighișoara, Cluj — Mănăstur, Baia-Mare română și maghiară, Satu-Mare română și maghiară, Sighet, Iași. Alba Iulia, Hațeg, Sibiu — germană, astăzi transformată în biserică de limbă română, bisericile din București str. Iuliu Valaori și str. Popa Rusu — modernizate și extinse, Turda, Călăcea jud. Bihor, Zalău, română și maghiară, București str. Talazului 16.

Sigur, după 45 de ani de comunism, altfel arată fața bisericilor noastre. Ne-a trecut Domnul prin apă și prin foc, dar am ieșit biriuitori pentru că forțele iadului nu pot să nimicească bisericile Domnului.

TACTICI FOLOSITE

În 1958 toamna am zidit un mic birou la biserica din Ferentari unde eram păstor. Am chemat la lucru câțiva seminariști. Deși se zidea biroul înlăuntrul unei magazii de scânduri, când se lucra în toi a venit împuternicitul șef al Cultelor din Capitală cu gură mare. Seminariștii s-au speriat și au fugit peste gard. Lunea dimineața am fost chemat la raport la împuternicitul Cultelor. Împuternicitul a venit pentru că cineva din cartier i-a dat un mesaj telefonic spunându-i doar atât : „La biserica baptistă din str. Talazului se zidește, dvs. ați dat autorizație“. Sesizat de acest telefon a venit cu mare gălăgie să impresioneze. Luni la raport am luat totul asupra mea. Elevii nu sunt de vină cu nimic ; eu i-am trimis să lucreze în locul meu. Și ascultați motivația : „Directorul seminarului Alexa Popovici m-a încredințat să țin predica la deschiderea festivă a seminarului ce s-a ținut duminică după amiaza la biserica din str. Titulescu nr. 56 A, dar programul împreună cu predica mea scrisă au fost prezentate la directoarea Nedeianu care răspundea de seminar în Departament. Predica era intitulată „Ziua începuturilor slabe“, referindu-mă la faptul că pentru elevi începutul școlii e o zi a începutului slab dar că acest început slab aduce realizări mari etc. Dar ea mi-a spus că sunt pesimist în predică și că fac aluzie la faptul că în anul acela nu ni s-a aprobat anul I la seminar, și deci acesta e un început slab pentru seminar, de aceea m-a rugat să fac altă predică. De fapt ea avea dreptate pentru că eu asta spuneam voalat. Și deci sâmbătă n-am putut merge la biserică pentru că a trebuit să-mi fac predica inaugurală și de aceea i-am trimis pe seminariști. Împuternicitul a înțeles motivația mea și m-a iertat avertizându-mă ca pe viitor să nu mai fac.

Am amintit această întâmplare ca să arăt generației tinere în ce condiții a trebuit să lucrăm ca să susținem ființa Cultului. Și mulțumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să supraviețuim, să ne organizăm și să ne întărim. E adevărat că după 1975, când a apărut destinderea, datorită noilor relații cu Apusul au ieșit ca din pământ mulți viteji. Dar unde erau aceștia în toiul luptei ? De ce n-au predicat și ei atunci când cei doi frați din Sălaj au luat șase luni pușcărie, atunci când fratele Caraman de la pentecostali numai pentru că a spus într-o predică „Adevărata pace vine de la Dumnezeu și nu de la oameni“, a luat trei ani de temniță, când Balce P. pentru că a cununat a luat doi ani de temniță ?

Biroul l-am terminat și ne-a fost de mare trebuință mai ales pentru lucrările de casierie. În anul 1962 s-a făcut arondarea bisericilor și eu am știut că tactica comuniștilor este „doi pași înainte și unul înapoi“, deci am prevăzut că după arondare va urma o mică destindere și de aceea de îndată am depus la Departamentul Cultelor un memoriu prin care am cerut ca balconul din biserică care este din lemn să fie refăcut din beton și să-i prevedem intrarea din afară. În scopul acesta am cerut să ni se probe să construim și un antreu în care să proiectăm intrarea la balcon.

Arhitectul care ne-a făcut planurile a argumentat că sunt norme și dispoziții pentru prevenirea incendiilor, că toate construcțiile din

lemn să fie refăcute din zid sau beton, iar intrările în balcoane trebuie prevăzute în afară nu înăuntrul sălii. De aceea, pe baza acestor norme, am cerut să ni se aprobe ca magazia de scânduri care era lipită de sala bisericii să o refacem din zid. Departamentul Cultelor de îndată a aprobat această lucrare și balconul care era de 2 m l-am făcut de 4,50 m și încă 3 m l-am extins și peste antroul bisericii. Deci am făcut un balcon de 7 m, iar magazia alăturată am transformat-o într-o anexă, iar la mijlocul zidului bisericii aveam o ușă largă care se deschidea în cadrul serviciului divin și anexa se umplea de ascultători, care azeaua predica dar nu vedeau pe predicator.

Văzând că se aprobă din oficiu transformarea construcțiilor din lemn în construcții de zid, am construit o magazie din plăci fibroase în curtea bisericii, la 5 m distanță de sala bisericii. În ea am ținut bap-tisierul și cărbunii, dar după trei ani am venit cu cerere ca magazia din plăci fibrolemnoase din curte să ne aprobe s-o reconstruim din zid de cărămidă, conform normelor contra incendiilor. Cererea ne-a fost aprobată și am zidit o sală de 5 m.6 m în locul ei, în care ani de zile am ținut ora biblică cu copiii. Dar scopul nemărturisit al nostru a fost ca această cameră s-o unim cu sala mare ca astfel să ne extindem, având o sală în formă de L.

În 1975 am simțit o oarecare destindere din partea autorităților cu privire la construcții de biserici, de aceea am depus un memoriu la Departamentul Cultelor prin care am cerut să ne aprobe reparații capitale cu extindere 5 m spre curte adică exact distanța dintre biserică și camera ce am construit-o cu câțiva ani în urmă în curte. Ani de zile am tot bătut la poarta Departamentului insistând să-mi aprobe această extindere, dar totul a fost zadarnic. Într-o zi, directorul Sorin Iulian mi-a spus că ei nu pot rezolva această problemă, dar mă sfătuiește să fac un memoriu în numele bisericii către generalul Ioan Ioniță care răspunde în guvern de culte și era prim-vicepreședinte. Memoriul l-am făcut împreună cu directorul Sorin. Răspunsul la acest memoriu a venit la Departamentul Cultelor prin care se trasează sarcina să caute să rezolve această problemă.

Așa că într-o zi am fost chemat la biserică pentru că dl. Roșianu dorește să vadă la fața locului ce lucrări dorec să execut la clădirea bisericii. În urma acestei vizite, am primit avizul de principiu din partea Departamentului Cultelor, dar la primăria Capitalei lucrurile s-au tergiversat și a fost necesar ca să intervină personal președintele Departamentului Cultelor la primarul general G. Pană care era membru în Comitetul Executiv al Partidului. În sfârșit, în februarie 1982, am primit autorizația din partea Capitalei pentru lucrări de reparații capitale la clădirea bisericii și extinderea cu 5 m iar în înălțime 1 m.

Într-un entuziasm de nedescris am început în luna iunie lucrările, iar în 15 octombrie am terminat o parte a sălii și am amenajat-o ca să putem ține serviciile divine în ea. Am lucrat repede, am zidit biserica nouă peste cea veche și numai după ce a fost ridicată și acoperită cea nouă, am început să demolăm pe cea veche. Unii demolau, alții tencuiau zidurile la cea nouă. În tot procesul de construcție am lucrat în așa fel că numai 3 duminici nu am avut serviciu divin. Am procedat

astfel ca să nu se răspândească membrii pe la alte biserici. Am lucrat și repede, pentru că autorizația era dată în formă ambiguă, pentru că cei ce au eliberat-o au fugit de răspundere, ideea fiind aceasta: „dacă e bine, e bine și la noi, dar dacă e rău, nu noi am zis să faci așa“. Noi nu aveam aprobarea să dărâmăm numai un zid din cea veche, dar zidurile vechi nu suportau greutatea acoperișului ce ne-a fost aprobat, de aceea am construit toate zidurile din nou în jurul celor vechi, iar pe cele vechi le-am dărâmat când au fost ridicate cele noi, pe care le tencuim pe măsură ce le zideam, ca să nu se vadă în ele cărămidă nouă. Am depășit planul la extindere cu cele două anexe peste care am construit etajul și demisolul. Dar Dumnezeu a fost de partea noastră iar cei ce ne-au dat aprobările au avut și ei tot interesul ca totul să se sfârșească cu bine.

La sfârșit, după ce deja ne-am întrunit la închinăciune în sala amenajată, a venit o comisie de inspecție, pentru că cineva ne-a părât la Comitetul Central al P.C.R., de ce Departamentul Cultelor ne-a dat aprobarea pentru aceste lucrări. Dar în prealabil am fost anunțat să nu vorbesc nimic numai să răspund la întrebări. M-am pomenit într-o seară că au intrat în sală trei persoane având asupra lor documentația bisericii noastre. Mă întrebă cel ce avea documentația: „Ce ați făcut aici?“ „Ce vedeți“, îi răspund. „Cum ați făcut?“ Tăcere din partea mea și unul din cei trei începe să explice cum s-a lucrat: „Pe aici a fost un zid pe care l-au mutat cu 5 m spre curte“. „Așa ați făcut?“ „Da răspund“. „Cât ați înălțat clădirea?“ „6 m. Cu 1 m față de cea veche“. „Pe măsurate?“ „Da. Am respectat dimensiunile“. Și au plecat.

Așa s-a zidit biserica din București — Ferentari în 1982.

Modul meu de a lucra cu reprezentanții Departamentului Cultelor a fost întotdeauna de a discuta în spiritul înțelegerii, ca să obțin cât se poate mai mult. Și cred că a fost metoda cea mai bună pentru a putea rezolva cât mai multe din problemele cu care eram confrunțați. Toți funcționarii Departamentului Cultelor au încercat să mă ajute, deoarece cu toți am vorbit frumos. Într-o discuție, directorul Iulian Sorin mi-a spus: „Domnule Bunaciu, ce ai făcut concret pentru socialism, că ți s-a aprobat să susții un doctorat, ai tipărit 7 cărți și ai construit și o biserică?“

„Domnule director, am vorbit frumos“ îi răspund. „Da atâta ai făcut“ confirmă el. Da, pentru că vorba dulce mult aduce.

Și ca să vă ilustrez faptul acesta, vă voi aminti împrejurările în care mi s-a aprobat să tipăresc cartea „Gânduri exegetice asupra cărții Apocalipsa“. Într-o zi după Congresul Cultului din 1988, la care am pierdut funcția de director la seminar, oponentul meu depășindu-mă cu un vot (dar nu se știe dacă a fost așa sau nu a fost așa, pentru că biletele imediat s-au ars ca să nu se mai poată verifica) m-am întâlnit pe coridor la Departamentul Cultelor cu șeful compartimentului „Tipări-turi“ care m-a întrebat: „Ce mai faceți domnule Bunaciu?“ „Nu mai sunt director îi spun. Dar el îmi răspunde „Dar sunteți profesor și dvs. ați scris niște cărți, care sunt de referință și aceasta e o mare realizare“. Profitând de aceste cuvinte ale lui îi spun: „Domnule director, mai aș dori să scriu o carte în care să explic Apocalipsa după regulile unei exe-

geze științifice și astfel aș combate toate explicațiile extremiste ale martorilor lui Iehova și a altora, care au făcut din Apocalipsa o spe-rietoare“. Spusele mele au fost acceptate și-mi răspunde : „Uniunea să facă un demers la Departamentul Cultelor în sensul acesta și se aprobă“. Uniunea a făcut demersurile necesare de îndată și în primăvara anului 1989 cartea era deja tipărită.

SPERANȚE ȘI DECEPTII

Sistemul de lucru al partidului comunist era foarte interesant. Știa să te țină sub stăpânirea fricii și a nesiguranței, pentru că ce zicea astăzi, mâine dezicea. De aceea aveam momente și perioade de apăsare morală și dezolare mai ales prin anii 1949—1950 când eram tânăr și nu vedeam în față nici o siguranță pentru viitor, statutul cultului nostru încă nu fusese aprobat, în biserici eram supravegheați, vedeam persoane străine care veneau cu regularitate în biserică, dar nu comunicau cu nimeni nimic, veneau și plecau, de îndată ce se termina serviciul divin și ne îngrijora faptul că nu știam cu ce informații pleacă de la noi.

O licărire de speranță am avut când s-a aprobat statutul, când am auzit de manifestările ce au avut loc în biserică din str. Titulescu nr. 56 la care a participat și ministrul cultelor. De asemenea, în toamna anului 1951, m-am înscris ca student la Institutul Teologic Protestant din Cluj, școala aceasta fiind tratată cu respect de autorități ca instituție de învățământ teologic de grad universitar. De asemenea, când au apărut primii împraterniciți la ședințele comunităților ne-am încurajat, crezând că vor fi oameni care vor veghea să se respecte legea cultelor, ca cetățenii să nu fie prizoniți într-un fel sau altul pentru credința lor, dar când am văzut că menirea lor era să ne supravegheze, să ne timoreze în lucrare, fiecare împraternicit ni se părea un ministru al cultelor, având puteri discreționare, iarăși ne-a copleșit întristarea, iar când a apărut reglementarea serviciilor divine, arondarea bisericilor, interzicerea de a boteza candidați care nu proveneau din familii baptiste, când s-au început marile procese în anul 1959, despre care am vorbit mai înainte, când ni s-a redus drastic numărul seminariștilor, când nu am putut să ne multiplicăm cursurile nici la mașina de scris, ci numai să le scriem de mână, când ni s-a impus să desființăm orchestrele, când ni s-a interzis să adunăm copii separat la ora biblică, am zis „Doamne mai este mult din noapte?“.

Am avut totuși și speranțe. În 1955—1956, când a apărut destinderea politică, când mulți dintre deținuții politici au fost eliberați, când nu am mai respectat reglementarea serviciilor divine, când am ținut botezuri la râu (despre care am vorbit mai înainte), iarăși ne-am înviorat și speranțe noi s-au trezit în inimile noastre. Dar această destindere nu a ținut mult. În 1957 au început din nou restricțiile. Speranțe noi s-au înfiripat în inimile noastre în anul 1964, când s-a făcut ruptura cu Moscova și au fost eliberați toți deținuții politici. În acel timp, România căuta posibilități și mijloace de lărgire a relațiilor, mai ales economice, cu America. În scopul acesta, a fost contactat de către repre-

zentații securității fratele dr. P. Belicov căruia i-au cerut concursul pentru îmbunătățirea relațiilor economice cu S.U.A. Belicov fiind dintr-o bucată, le-a promis tot concursul, dar autoritățile române să anuleze rezoluția cu privire la reglementarea serviciilor divine din bisericile noastre și să re deschidă toate bisericile care au fost închise prin aplicarea arondării. Pretenția lui Belicov nu a fost acceptată și el a fost scos din calculele politice ale guvernului.

Noi atunci așa gândeam și doream ca în România să vină oameni de afaceri baptiști din America și în schimbul lărgirii libertăților noastre religioase, ei să facă investiții în țara noastră.

Aceste probleme le-am discutat și eu și fratele Belicov în București cu dr. John A. Moore, care era reprezentantul Convenției Baptiste de Sud pentru Europa de Răsărit, dar Moore nu ne-a promis nimic în această problemă. În călătoria ce am făcut-o în Anglia și în Germania în 1973, am propus lui dr. R. Gouling care era secretar general adjunct al Alianței Baptiste Mondiale și care își avea biroul în Londra să aranjeze să vină în România ca trimis al reginei Angliei ca să intervină la guvern pentru ușurarea situației noastre, pentru că atunci era în vigoare rezoluția cu privire la serviciile divine, arondarea bisericilor și nu ni se aprobau reparații de biserici, iar în ce privește botezul puteam boteza numai candidați din familii baptiste. Și i-am dat ca exemplu pe dr. Rushbroke, fost secretar general al Alianței Baptiste Mondiale înainte de cel de al doilea război mondial și care venea în România pentru ca să intervină pentru credincioșii baptiști, în numele regelui Angliei. Goulding mi-a răspuns la propunerea mea „că așa ceva nu se poate face astăzi deoarece în Anglia avem un guvern laburist, care nu e prea interesat în problema libertăților religioase“. Aceeași propunere am făcut-o în Germania lui dr. Thaut, care era directorul seminarului baptist din Hamburg, ca o delegație a Uniunii Baptiste din Germania să vină în România și ca trimiși ai guvernului german. Dr. Thaut mi-a răspuns la propunerea mea că „în Germania acum e un guvern socialist, care e puțin interesat în problema libertății religioase“.

Speranțe noi s-au trezit în sufletele noastre în toamna anului 1970 când ni s-a aprobat să înscriem la seminar 12 seminariști, care era un număr destul de mare în comparație cu anul 1969, când nu ni s-a aprobat nici un seminarist în anul I și în anul acela seminarul nici nu a funcționat, iar în ultimii 5 ani ne-au dat numai 6 elevi pe o perioadă de 4 ani.

În 1974 ni s-a aprobat să înscriem 20 de elevi-seminariști, în 1976 am înscris încă 20, deci am ajuns să avem 40 de seminariști.

O mâhnire permanentă aveam pentru că vedeam că membrii cultului nostru erau marginalizați în societate, începând cu anul 1948 când toți credincioșii baptiști au fost dați afară din partidul comunist (asta nu ne-a deranjat) și când am fost priviți ca agenți ai imperialismului american. Acum, deși nu se mai srtigă după noi că suntem agenți ai imperialismului, totuși nici un credincios baptist nu putea să ocupe un post de conducător de unitate, director, șef de secție etc.; inginerii baptiști puteau ajunge ingineri principali, dar nici unul nu

putea ocupa poziția de inginer șef. În învățământ nu erau ținute profesorii despre care aflau că aparțin cultului baptist. Bapțiștii nu puteau fi judecători, dar erau acceptați în barou ca avocați, puteau fi medici, dar nu directori în spitale, nu erau angajați în administrația de stat, la primării nici chiar ca simpli funcționari. În ultimii ani au inventat o metodă ca să-i oprească pe copiii bapțiștilor să urmeze Facultatea de Drept și facultăți în care se pregăteau cadre didactice, anume candidaților pentru aceste facultăți li se cerea la înscriere recomandarea organizației județene U.T.C. și sigur că tinerii care erau cunoscuți ca aparținând familiilor bapteste nu primeau aceste recomandări. În școlile medii elevii bapțiști erau provocați la discuții contradictorii cu privire la credința în Dumnezeu. Unii profesori neavând argumente foloseau jignirea dându-le fel de fel de epitețe. Și toate acestea se petreceau în timp ce în Constituția țării și în legea cultelor se prevedea pedepsirea acelor care fac discriminări pe teme de rasă, naționalitate și religie între cetățenii țării.

Nu putem spune că cineva ar fi fost închis pentru că a predicat, în afară de cei câțiva condamnați între 1959—1964 despre care am vorbit și se pare că aceste condamnări au fost opera securității, care a făcut un studiu prin aceasta. Singurii care au suferit după 1970 cu adevărat pentru cauza Domnului în România au fost aceia care primeau Biblii introduse clandestin în țară și care după un timp oarecare erau descoperiți. Așa a suferit la penticostali Răscol Mircea, la creștinii după Evanghelie dr. Cioată de la Ploiești și un grup de credincioși de la Suceava, de la bapțiști copiii fratelui Sfetcu de la Iași, Mircu Cocariu de la Sibiu, care fiind pastor n-au îndrăznit să se lege direct de el, pentru că era păstor și Jurenco Eugen din București care locuia în curtea seminarului și mulți saci cu Biblii s-au descărcat noaptea în locuința lui, iar fiul meu Otniel de 15—16 ani a ajutat la descărcat. În urmă, Jurenco Eugen a fost prins, i s-a făcut proces dar a fost scos de pe rol pentru că avea peste 70 de ani și noi vecinii am declarat că este om pașnic și că nu are nici o altă vină decât aceasta. Fără doar și poate că regimul comunist a privit religia ca pe un rău necesar, că nu a privit cu ochi buni la râvna și zelul păstorilor și a credincioșilor prin care se căuta întărirea sentimentului religios.

Într-o discuție purtată cam prin 1959 cu imputernicitul care supraveghea biserica noastră din Ferntari, căuta el să mă convingă că în socialism bisericele sunt libere, dar eu i-am răspuns: „Da domnule în socialism nu ai voie să nu existe ca biserică, dar nu ai voie nici să existe“. „Exact domnule Bunaciu așa e“. „Da, zic eu, să existe ca și cum nu ai exista“, dar așa nu se poate și de aici conflictul între mine, omul bisericii, și dumneata, omul statului, dar hai să căutăm un mod de a trăi împreună.

În întărirea sentimentului religios statul comunist a văzut un pericol pentru dezvoltarea socialismului, de aceea în perioada stalinistă s-au folosit măsuri administrative împotriva activității bisericilor, mai ales a celor neoprotestante, pentru ele s-a introdus rezoluția cu reglementarea serviciilor divine, arondarea bisericilor, reducerea numărului

păstorilor în schemă, reducerea drastică a locurilor la seminarii, greutatea mare în a obține aprobări pentru reparații de biserici și extinderi.

Un lucru neplăcut a apărut după 1974, care a dus la slăbirea unității cultului nostru : ne-am împărțit în două partide după metodele pe care le-am folosit pentru rezolvarea problemelor cu care erau confruntate bisericile noastre. Unii, cei mai tineri, în frunte cu Ton Iosif susțineau o rezolvare prin confruntare cu autoritățile prin memorii, proteste, apeleuri la diferite organizații internaționale, iar ceilalți, cei mai bătrâni, eram pentru rezolvarea problemelor de pe poziții principiale, prin discuții ca să-i determinăm pe factorii de răspundere a statului să ne rezolve probleme. Personal am folosit metoda aceasta și am reușit să rezolv problemele legate de bisericile pe care le-am păstorit, așa am reușit să zidesc o biserică nouă în Ferntari, să tipăresc 8 cărți pe care le-am scris în cei 37 de ani de activitate didactică la seminar etc.

Ce m-a intrigat pe mine a fost faptul că cei mai mulți din cei implicați în metoda rezolvării problemelor noastre prin confruntarea cu autoritățile, au creat ei înșiși conflicte artificiale, ca să apară protestatari, dezidenți, eroi, iar autoritățile românești să le elibereze pașapoartele de plecare, iar S.U.A. să le acorde viza de intrare. 98% din acești protestatari au emigrat în S.U.A. și s-a văzut clar că lupta lor n-a fost pentru rezolvarea problemelor, ci pentru primirea vizelor de plecare din România. Unii spuneau că au fost obligați să emigreze, dar nu cunosc pe nimeni care să fi refuzat pașaportul și viza, să fi zis mai bine merg la închisoare decât să emigrez. Cunosc însă mulți din aceia care au spus inspectorilor Departamentului Cultelor, dați-mi viza de plecare și veți avea liniște.

Sigur noi care am fost legați de glie și de poporul creștin baptist din România, pe care l-am slujit din tinerețe cu sinceritate, nu ne-am putut uni cu ei, pentru că într-adevăr doream rezolvarea problemelor, nu numai provocarea autorităților cu ele. Am stat la datorie predicând Evanghelia și folosind cuvinte drese cu sare, pentru a-i convinge și pe dusmanii noștri că adevărul e de partea noastră.

EXMATRICULAREA STUDENȚILOR BAPTIȘTI DIN UNIVERSITATE

O măsură draconică luată împotriva copiilor de credincioși bapțiști a fost exmatricularea lor din universități pe motiv că sunt mistici și deci periculoși pentru societatea socialistă. Măsura aceasta a fost luată în anul 1959. La Universitatea din Cluj s-a ținut o mare întrunire cu studenții și profesorii universității, studenții bapțiști fiind scoși în față și prelucrați cu toții și apoi exmatriculați. La această ședință a participat din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu care era secretar cu probleme speciale în C.C. al partidului. Se spune că în acea ședință Ceaușescu a urlat ca un animal, împotriva studenților bapțiști numindu-i retrograzi și mistici. Nu știu cum s-a procedat la celelalte universități, dar la București a fost pre-

lucrată ca baptistă, dar nu a fost exmatriculată studenta Radu Gabriela fiica fratelui Radu — diaconul bisericii baptiste din Galați.

Uniunea baptistă nu a intervenit cu nici un rând scris de protest împotriva acestui act samavolnic. Sistemul de lucru în timpul acela era straniu, orice act scris, pe care Uniunea dorea să-l înregistreze la Ministerul Cultelor, trebuia în prealabil să fie văzut de oamenii Ministerului Cultelor, dar chiar dacă așa a fost sistemul de lucru, aceasta nu scuză tăcerea Uniunii. Știm însă că Dănilă Goga, președintele Comunității Timișoara a făcut un memoriu, pe care l-a semnat el și membrii din comitetul comunității și la depus la Ministerul Cultelor. În acest memoriu a prezentat cazurile în care profesori și învățători bapțiști au fost dați afară din învățământ pe motiv că erau bapțiști și cazul studenților exmatriculați de la Universitatea din Timișoara. Rezultatul acestui memoriu a fost că l-a căutat un inspector general din Ministerul Cultelor pe Dănilă Goga, care i-a transmis din partea Ministerului, respectiv a ministrului P. Constantinescu-Iași, că linia politică a statului cu privire la religii nu s-a schimbat.

În anii aceia, toți studenții bapțiști din București frecventau biserica noastră din Ferentari. Aranjasem corul bisericii să cânte în balcon și nu în față și toți studenții cântau în cor în balcon, unde erau puțin expuși ochilor răilor. Amintesc pe câțiva dintre ei : Selejan Moise, Seleaj Pavel de la Arad, Câmpeanu Augustin de la Cluj, sora Viorica Hamza din Oradea, care s-a căsătorit cu Câmpeanu A. și alte studente și studenți, cărora le-am uitat numele. Pe unii din ei i-am și botezat în cadrul serviciului de săbătă seara. Dar în prealabil am aranjat problema cu împuternicitul șef căruia i-am spus că sunt studenți, dar dacă se întâmplă ceva cu ei pentru că se botează, nu mai mă uit în ochii lui și atunci nici albinele mele n-o să mai aducă miere. El m-a asigurat că nu se va întâmpla nimic rău și într-adevăr așa a fost. Pentru tot ce am făcut în biserică pe care am păstorit-o, eu mi-am luat răspunderea și m-am luptat ca membrii bisericii și copiii lor să fie scutiți de abuzurile autorităților comuniste, mai ales că în acea perioadă critică aveam în biserică 5—6 studenți copii ai membrilor bisericii, care cântau și în cor și în orchestră. Acum când îmi amintesc de acele timpuri, mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a ajutat să cârmuiesc corabia Sa, biserică, printre stânci periculoase și nu ne-am lovit de nici una.

După doi ani toți studenții bapțiști exmatriculați din facultăți, au fost rechemăți la studii, deoarece statul român a semnat Convenția O.N.U. de la Paris. Prin acea convenție statele semnatare se obligau să nu permită nici un fel de discriminare în școli pe motive de rasă, naționalitate și religie. Și ca să nu fie prinși cu mâța în sac, au anulat exmatriculările și i-au rechemat la studii pe studenții bapțiști. E interesant că prin 1987, Institutul de Mine din Petroșani a exmatriculat doi studenți bapțiști, care erau în anul IV : Cimpoa Ilie și Ambruș Marian pentru că au predicat prin diferite biserici din Valea Jiului. S-au făcut intervenții pentru ei din partea Uniunii la Departamentul Cultelor, care însă a refuzat să se implice în problemă, pentru că Institutul de Mine nu a redactat acte în care să arate că cei doi au

fost exmatriculați pentru că sunt credincioși bapțiști, ci i-au încondeiat cu alte învinuiri, care nu aveau nimic cu religia. Cei doi s-au adresat și Ministerului Învățământului, care le-a promis că le va rezolva problema și vor putea fi înscriși din nou, dacă vor da declarație că renunță la religia baptistă. Cei doi însă nu au voit să semneze o astfel de declarație, așa că au rămas excluși până după revoluție când au fost recheamați de conducerea Institutului să se prezinte la examene și să-și pregătească lucrările de diplomă. E interesant că cei doi văzând că nu li se mai permite să urmeze la Institutul de Mine, s-au dedicat slujbei pastorale, iar nedreptatea ce li s-a făcut prin exmatriculare a fost înlăturată după revoluție.

Cazurile acestea de exmatriculări de studenți, ne arată astăzi în ce condiții a trebuit noi să ne desfășurăm activitatea și cu câtă atenție a trebuit să lucrăm, ca să nu provocăm leul care era gata așteptând pe cine să prindă.

Capitolul II

SLUJITORI MAI DEOSEBIȚI DIN BISERICILE BAPTISTE

DAN IOAN.

S-a născut în comuna Gârbău, sat. Tiur, jud. Cluj în anul 1898. S-a convertit în credința baptistă pe front, în primul război mondial. Introcându-se acasă, s-a stabilit la Cluj și împreună cu alți mănăstureni a înființat Biserica Baptistă din Cluj cartierul Mănăstur în 1921. Față de generația sa, el era mai elevat din punct de vedere intelectual. A făcut în vremea aceea și o școală de asistenți medicali și toată viața a fost angajat al unui spital din Cluj, dar aceasta nu l-a împiedicat să lucreze și în lucrarea Domnului.

În 1931 s-a format Comunitatea Bisericească Baptistă Cluj în care erau cuprinse bisericile baptiste din județele : Cluj, Someș, Năsăud, Mureș și Ciuc. El a fost ales președinte al comunității și funcția aceasta a deținut-o până în 1968. În perioada interbelică a fost președintele Uniunii Tineretului Baptist din România și vice-președinte al Uniunii Baptiste. Iar la Congresul Cultului din noiembrie 1945 ce s-a ținut la Arad a fost ales președinte al Cultului Baptist și reales la Congresul din octombrie 1948, ce s-a ținut la Buteni jud. Arad.

Sub prezidenția lui s-au recunoscut de către autoritățile românești două acte normative foarte importante pentru viața Cultului nostru : Statutul de Funcționare și Mărturisirea de Credință. Deși Statutul a avut două sau trei articole care a permis Ministerului Cultelor să intervină în bisericile noastre, totuși modul înțelept în care a fost redactat și subtilitățile care le-a avut ne-au permis în multe situații critice să ne apărăm cu el și modul democrat de a ne alege conducătorii prin vot secret ne-a fost deosebit de util. Mărturisirea de Credință e așa de completă, precisă și biblică, că nu cred că am putea noi acum face alta mai reușită.

Între 1951—55 am fost păstor al bisericii din Cluj — Mănăstur, și secretar al Comunității Baptiste Regiunea Cluj și deci am lucrat împreună cu el în biserică și în Comunitate și am învățat de la el niște principii de comportare în lucrare foarte sănătoase, citez doar două : „Să nu ai prieteni în biserică, ci numai frați, pentru că prietenul de astăzi poate fi dușmanul de mâine“ și „Să spui întotdeauna bine de

toată lumea și rău de nimeni⁴. Sfatul acesta mi-a fost foarte util în relațiile cu împuterniciții Ministerului Cultelor care căuta să ne tragă de limbă să afle lucruri rele despre frații noștri, dar ori de câte ori discutăm cu împuterniciții îmi venea în minte această atenționare și am respectat-o. Nu era un mare predicator, dar era un bun organizator și mare diplomat în relația cu autoritățile, de aceea a și fost respectat și a fost folositor lucrării Domnului în generația sa.

IOAN R. SOCACIU

I. R. Socaciu s-a născut în com. Curtici — Arad, la 2 ian. 1889. După ce a terminat gimnaziul la Arad a plecat cu părinții în S.U.A. Acolo s-a înscris la Universitatea Denisson din Greenville Ohio între 1913—1917. În 1917 s-a înscris la Seminarul Teologic Baptist din Louisville Kentucky, care este ce-l mai renumit institut de cultură teologică la bapțiștii din S.U.A. Aici a avut fericirea să aibă ca profesori pe marii teologi bapțiști ai timpului: dr. Broadus specialist în Homiletică, dr. Robertson specialist în Noul Testament, dr. Sampey specialist în Vechiul Testament și dr. Y. Mullins specialist în Teologie Sistematică.

S-a întors în țară în 1921, iar în toamna aceluiași an a intrat în serviciul Uniunii Baptiste din România înființând seminarul teologic baptist la Buteni, jud. Arad, fiind primul lui director. În 1931 a fost ales președinte al Cultului Baptist, funcție pe care a deținut-o până în 1945. În 1945 la Congresul Cultului ce s-a ținut la Arad a renunțat la această funcție pentru a se dedica Seminarului, de aceea la același congres a fost ales director al Seminarului, funcție pe care a deținut-o până în 1954. În 1959 a plecat în vecinicie.

I. R. Socaciu a fost personalitatea cea mai importantă din Cultul Baptist în perioada interbelică, fiind un bun dictrinar a reușit să păstreze unitatea doctrinară și organizatorică a Cultului nostru, fiind ascultat de frățietate în toate problemele. Deși în 1932 s-a produs o sciziune în cadrul Uniunii pentru că secretar general al ei ajunsese Ion Ungureanu, un om dubios, care l-a urmărit și a dovedit a fi un spion infiltrat de Siguranța Statului și de Biserica Ortodoxă între bapțiști cu scopul de a produce dezbinări. După ce Socaciu și-a dat seama de nesinceritatea lui Ungureanu s-a despărțit de el și a lucrat la unirea frățietății, care s-a și realizat la Congresul al 16-lea ce s-a ținut la Arad între 9—10 noiembrie 1935, când cele două Uniuni s-au unificat, iar Socaciu a fost ales ca președinte.

El a fost purtătorul steagului luptei pentru drepturile și libertățile credincioșilor bapțiști până în 1944, în vremea când aparatul de Stat era împotriva noastră și prin tot felul de legi și decizii se încerca să se îngreudească activitatea Cultului nostru. Chiar în timpul când bisericile noastre erau închise în 1942, Socaciu în calitate sa de președinte al Cultului a trimis guvernului lui Antonescu memorii și proteste împotriva deciziei de desființare a Cultului Baptist, a contactat diverși oameni politici ai timpului acela ca: dr. N. Lupu, dr. P. Groza, C. I. Brătianu, Iuliu Maniu, care însă nu l-a primit. Toți ceilalți l-au ascultat, l-au compătimit și probabil să fi intervenit pe lângă Antonescu

pentru noi, dar fără rezultate pozitive. C. I. Brătianu și-a exprimat fâțiș indignarea față de politica nechibzuită a lui Antonescu, strigând către Bebe Brătianu (care era secretar general al partidului) „Auzi ce mai face Antonescu ? prigonește niște oameni pașnici“.

Ca predicator, el a excelat în predici doctrinare. În expunerea lor avea o logică convingătoare. Au rămas de neuit expresiile sale argumentative : „Așa zice Domnul“, pentru el Biblia era Cuvântul lui Dumnezeu, iar doctrina este acea învățătură care a fost poruncită de Domnul și practică de apostoli.

După 23 august 1944, au început investigațiile pentru recunoașterea Cultului nostru, dar probabil că din cauza războiului, Socaciu locuia la Timișoara, toate intervențiile pentru recunoașterea biserii ilor noastre au fost făcute de Petre Belicov, care era directorul Soc. de Telefoane din București și reprezentantul Convenției Baptiste de Sud pentru România și de Marin Dumitrașcu care fiind păstorul bisericii din Ploiești locuia la Ploiești și era și secretarul general al Uniunii Baptiste. Tot din aceeași cauză nu-l găsim pe Socaciu nici în delegația Uniunii care s-a prezentat la Ministerul Cultelor pentru a primi recunoașterea Cultului Baptist pe baza decretului-lege 553 din 31 oct. 1944. Îl găsim prezidând Congresul Cultului ce s-a ținut la Arad în noiembrie 1945, dar a refuzat să primească în continuare funcția de președinte al Uniunii, deși a fost rugat s-o primească motivând că dorește să se dedice lucrării din seminar, de aceea a fost ales director al seminarului și președinte de onoare al Cultului, dar îndrumările lui au fost ascultate de frățietate, mai ales în domeniul doctrinar, prin el Dumnezeu a menținut unitatea doctrinară din Cultul nostru.

Nouă, seminaristilor, ne-a dat sfaturi înțelepte și foarte folositoare pentru vremurile care au venit peste noi. El folosea unele expresii arhaice și plastice, pe care puteai să le reții ușor. El a simțit că în noile condiții politice ce s-au stabilit la noi bisericile vor fi marginalizate și nu se va permite un dialog de pe poziții de egalitate între reprezentanții ateismului materialist și religie, el ne sfătuia să nu atacăm ateismul de la amvon, ci să predicăm Evanghelia curată, pentru că spunea dânsul „ateii nu vin la biserică“. Și a „predica în biserică împotriva ateismului înseamnă a te hărăii cu câinele prin gard“. Și a avut multă dreptate pentru că în regimul comunist s-a interzis să se predea apologetica în seminariile teologice, iar când au apărut imputerniciții Ministerului Cultelor în biserici și asistau la predicile noastre, singura obiecțiune ce ne-o făceau era atunci când ne abăteam de la predicarea Evangheliei și intram în filosofie.

Un alt merit al lui I. Socaciu au fost cursurile biblice de iarnă ce le ținea cu păstorii și diaconii bisericilor. Aceste cursuri le organiza în bisericile mari de la țară în vacanța de iarnă și la aceste cursuri erau invitați toți cei interesați dintr-o anumită zonă. Prin aceste cursuri s-a asigurat o îmbogățire a cunoștințelor biblice și se discutau și unele probleme concrete ce se iveau în bisericile noastre. Înainte de război aceste cursuri erau absolut libere, dar după apariția imputerniciților, adică din 1952 au fost controlate de Ministerul Cultelor și nici nu se puteau ține decât cu aprobarea acestuia. Iar

după 1957 nu ni s-au aprobat asemenea cursuri. Erau așa numitele conferințe de îndrumare de o zi ce se țineau pe comunități cu un subiect doctrinar și unul social, dar aceste întruniri erau prea formale și sigur controlate de Departamentul Cultelor, totuși ele au fost unicele ocazii de părtașie între păstorii și diaconii dintr-o comunitate și au fost utile din punctul acesta de vedere.

DĂNILĂ GOGA

Goga Dănilă s-a născut în comuna Girbovăț în anul 1898, din valea Almajului. S-a convertit la credința baptistă pe când era militar la Caransebeș în 1920, fiind botezat de Dumitru Drăgilă la Lugoj în 1921. Întorcându-se acasă a început să predice Evanghelia în Valea Almajului. În 1924 a fost ales și ca evanghelist în cercul bisericilor din valea Almajului, iar în 1926 a fost ordonat și ca păstor, în 1927 devine păstorul bisericii din Bozovici.

Goga Dănilă deși era un simplu meseriaș, totuși a fost un om citit. Între credincioșii bapțiști s-a impus prin cunoștințele lui din Scripturi, dar și pentru educația lui generală. Era un bun doctrinar cu o viață curată, bucurându-se de un deosebit respect și din partea celor din afara bisericii, era un bun gospodar și stupar (de fapt toți păstorii din Valea Almajului se ocupau și cu creșterea albinelor). Era un om calm cu mult bun simț, gata oricând să dea sfaturi înțelepte.

În 1933 a devenit președinte al Comunității Bisericilor din Valea Almajului, iar la Congresul din 1951 a fost ales președinte al Cultului Baptist, funcție pe care a deținut-o până în 1956. În 1955 a fost ales președinte al Comunității Banat pe care a îndeplinit-o până în 1959, când s-a pensionat. A plecat în veșnicie în 1979.

Sigur, perioada în care a fost el președinte al Uniunii Baptiste a fost cea mai grea perioadă, pentru că în acel timp Ministerul Cultelor a impus reglementarea serviciilor divine și a început destituirea de păstori. Însă el a fost un om de caracter, iar la ședința Comitetului Uniunii în care s-a aprobat „reglementarea“, el a lipsit fiind bolnav și de fapt reglementarea serviciilor divine s-a votat de toți membrii din comitet, datorită presiunilor și amenințărilor pe care le-a făcut Ministerul Cultelor. Dar când în 1959 au fost exmatriculați studenții bapțiști din Universitatea de la Timișoara și profesorii bapțiști au fost dați afară din învățământ, numai comitetul comunității baptiste Timișoara în frunte cu președintele Goga Dănilă au făcut un memoriu de protest la Ministerul Cultelor împotriva acestor măsuri.

În Valea Almajului chiar de la început au lucrat câțiva păstori destoinici ca Suveț Ioan, Pavel Ciortuz, Efta Romănu și Goga Dănilă. Dintre ei Goga Dănilă era mai pregătit. Datorită lor bisericile din Valea Almajului au ajuns la maturitate spirituală și administrativă. În aceste biserici s-a cultivat o doctrină baptistă sănătoasă, de aceea aici n-au reușit să se infiltreze penticostalii să rupă bisericile. Membrii bisericilor au fost crescuți și din punct de vedere al dărniceii, chiar în perioada interbelică și până la reorganizarea financiară a Cultului nostru

din 1960, păstorii din bisericile din Valea Almaajului erau plătiți prin ștate de plată, cu drept la pensie. De la început bisericile s-au organizat într-un cerc bisericesc, apoi în Comunitate și plata păstorilor se făcea prin caseria cercului sau a comunității, iar sediul cercului și pe urmă a Comunității era în orașelul Bozovici, unde locuia și Goga D. În acel timp puține biserici din țară aveau păstori plătiți prin ștate de pildă, doar în câteva orașe ca : Arad, Brașov, Sibiu, Oradea, Deva.

În Valea Almaajului, după 1950, s-a ridicat a doua generație de păstori, la Lăpușnicul Mare s-a ridicat Românu Nicolae, fiul păstorului Efta Românu. El s-a înscris la seminar în 1946, în prima promoție de seminariști după redeschiderea seminarului. Românu Nicolae era un bărbat solid, chip frumos, era și bun cântăreț. Îmi aduc aminte că în iarna lui 1948 veneam câțiva seminariști de la biserica baptistă din Colentina, în tramvai fratele Românu a început să cânte piano și am văzut femi plângând, impresionate fiind de cântarea fratelui.

Ca păstor a lucrat toată viața în Valea Almaajului îndeosebi în biserica din Lăpușnicul Mare. Era bun evanghelist, înțelept în desfășurarea lucrării pastorale. Era și bun gospodar, de aceea în condiții deosebit de grele a reușit să construiască în timpul dictaturii comuniste anexe la biserică pe care le-a folosit la școala duminicală și la repetițiile corului. Tot pentru calitatea lui de bun sfetnic a fost ales vicepreședinte al Comunității Timișoara și în Comitetul Executiv al Uniunii ca și casier. A plecat în vecinicie în plină maturitate fizică și spirituală în 1982.

În Rudăria s-a ridicat Ciortuz Dănilă, fiul păstorului pionier Ciortuz Pavel. El a păstorit biserica din Rudăria după pensionarea lui Ciortuz Pavel, ajungând să se pensioneze și el. Și biserica Rudăria a făcut progrese frumoase, fiind și ea alături de biserica din Lăpușnicul Mare, o biserică fruntașă având în fiecare an botezuri.

La Dalboșeț a fost fratele Voichescu, păstor laic ; și el a lucrat până la pensionare. Bisericile baptiste din Valea Almaajului au fost biserici mature, de aceea ele au dat câțiva lucrători destoinici. Tot de aici e și fratele Tunea Ioachim, fost secretar general al Cultului nostru între 1965—1977 și păstor al bisericii din București, str. Titulescu, până la pensionare. Tot de aici se trage și fratele Râncu Ioan președinte al Comunității Timișoara și păstor al bisericii din Timișoara, str. Zăvoi 10, și el a fost și secretar general al Uniunii Baptiste între 1988—1992.

TRIF IOAN

Trif Ioan s-a născut la 31 ian. 1924 în Almașul Mare, jud. Alba, într-o familie cu 10 copii. La vârsta de 7 ani a plecat cu părinții în jud. Constanța, fiind colonizați în comuna Grădinari. În această comună s-au colonizat 16 familii de credincioși baptiști din Transilvania. S-a organizat aici o biserică baptistă, avându-l ca păstor pe Cristea Gligor, care și el era venit aici ca și colonist tot din Transilvania.

Trif Ioan și-a petrecut copilăria în acea biserică, fiind elev sârguincios în școala duminicală, apoi foarte activ la ora tineretului, așa că în 1940 la vârsta de 17 ani a primit botezul nou-testamental, dar a fost botezat noaptea la orele 24, deoarece bisericile erau închise și credincioșii amenințați cu ducerea la Bug — Transnistria, sub învinuirea că ar fi comuniști.

Fratele Trif a gustat din fragedă tinerețe din amărăciunea prigo-nirii. Ca tânăr a fost înrolat ca premilitar (toți tinerii de la 18 ani în sus până la încorporare făceau instrucție militară sâmbăta după masă sau duminica dimineata). Ca premilitar a fost dus cu forța el și colegii lui bapțiști la biserica Ortodoxă. Acolo preotul i-a miruit și le-a făcut semnul crucii pe frunte cu forța. Apoi au fost duși la postul de jandarmi bătuți și amenințați cu deportarea, Unii au căzut, dar Trif a rezistat. Și în aceste împrejurări, tânărul Trif Ioan a trăit momentul dedicații totale pentru Dumnezeu.

După ce s-au deschis bisericile în toamna anului 1944, Trif Ioan, îndemnat de păstorul Cristea Gligor, a început să predice Evanghelia.

În 1946 a fost încorporat ca militar la Brăila. Aici a mărturisit Cuvântul Domnului cu viața lui, că însuși comandantul regimentului îi păstra Biblia în sertarul lui.

În 1949 s-a înscris la seminarul teologic baptist din București. În acest timp erau membru în biserica baptistă din Constanța, fiind foarte activ la ora tineretului și slujind ca evanghelist în bisericile de la sate. După ce a terminat anul II la seminar a fost repartizat în practică la biserica baptistă din Iași. În vremea aceea la Iași era o biserică mică și dezbinată pentru că era formată din credincioși bapțiști, penticostali și creștini după Evanghelie. „A fost un început greu și neprimitor” spunea fratele Trif, dar Dumnezeu a lucrat într-un chip deosebit prin întoarcerea la Domnul a altor suflete și pocăința sinceră și schimbarea profundă realizată în viața celor vechi, așa că biserica l-a cerut să le fie păstor după terminarea seminarului.

A fost ordinar ca păstor în 8 iulie 1953. Comisia de ordinare a fost formată din frații : C. Adorian, Alexa Popovici Isac Ioan, Croitorul Gh. și Silvestru Andriciuc. Trif I a fost un bun păstor reușind să-i unească pe vechii membri ai bisericii fără să facă devieri de la credința baptistă. Trif era și un bun gospodar, de aceea în 1954 a cumpărat terenul de pe str. Sărării nr. 32 pentru construirea casei de rugăciune. Dar pentru că în timpul acela autoritățile nu voiau să elibereze autorizația de construire pentru biserică, Trif a cerut autorizație pentru construirea unei case locuință pe numele lui. Așa că în 1955 s-a apucat să construiască această casă cu mâinile lui, în care a prevăzut 2 camere ca locuință și o sală mai mare pentru închinăciunea bisericii. În 1956 clădirea a fost terminată și s-a inaugurat Biserica.

După mutarea bisericii în localul nou s-a produs o adevărată trezire, în scurtă vreme sala a devenit neîncăpătoare, lumea stătea și pe la ferestre, aceasta a atras atenția autorităților, preoții deasemeni i-au făcut fel de fel de șicane, așa că autoritățile locale au cerut Ministerului Cultelor să-l destituie din funcție pe păstorul Trif Ioan. Pentru salvarea lui a intervenit conducerea Uniunii Baptiste transferându-l pe Trif ca

păstor la Biserica Baptistă din Brăila. Așa că după 9 ani de păstorire a bisericii din Iași Trif e transferat așa-zis disciplinar la Brăila.

Biserica din Brăila era o biserică veche, avea local propriu și casă pastorală, dar era o biserică îmbătrănită pentru că n-a avut păstor din 1946. Dar prin venirea fratelui Trif biserica s-a înviorat, repetându-se și aici succesul de la Iași. Biserica crește și numeric, de aceea nu întârzie să se ridice împotriva lui învinuiri din partea autorităților comuniste fiind acuzat că face educație antisocială copiilor și tinerilor din biserică. Cauza acestei acuze a fost faptul că împuternicitul Ministerului Cultelor l-a găsit într-o sală anexă a bisericii ținând lecții biblice cu tinerii. Ori a aduna copiii și tinerii și a face cu ei educație religioasă, era pentru autoritățile comuniste un fapt foarte grav. Lucrurile s-au agravat și mai mult în 1967 când i s-a făcut o percheziție la domiciliu cu ocazia căreia i-au sechestrat toate cărțile religioase chiar și cursurile de la seminar. A fost anchetat și de securitate, acuzația cea mai grea era că a botezat noaptea 40 de persoane care nu proveneau din familii de bapțiști. E drept că după ce boteza copii proveniți din familii de bapțiști, în aceeași apă seara boteza pe ceilalți candidați care nu proveneau din familii bapteste.

După multe anchete autoritățile au ajuns la concluzia ca Trif să părăsească Brăila, iar Uniunea Baptistă a hotărât să-l transfere disciplinar ca păstor la Biserica Baptistă din Timișoara str. Romulus 34, după ce lucrase 14 ani la Brăila. Aceasta se petrece în august 1973. Credincioșii din Brăila l-au regretat mult și a rămas înscris în inimile lor pentru multă vreme.

Biserica din Timișoara era o biserică mare, probabil să fi avut în acel timp 800 membri. Trif a lucrat și aici cu mult succes și jertfire de sine. Astfel, biserica a cumpărat un imobil în str. Herăstrău ca și casă pastorală. Aici s-a mutat familia Trif, dar în scurtă vreme au cedat o cameră ca să se deschidă a treia biserică în Timișoara, apoi a cedat a doua și a treia cameră, ca la urmă să se mute în alt loc și tot imobilul a rămas la dispoziția bisericii. Pentru că imobilul era proprietate cultică Departamentul Cultelor a trebuit să înghită hapul și a recunoscut legal a treia biserică baptestă din Timișoara str. Herăstrău. Astăzi această biserică are 800 membri, un local de închinăciune foarte frumos și spațios. Alături de biserică s-au construit anexe în care funcționează un orfelinat, un dispensar medical și se țin cursuri biblice cu 90 de tineri care slujesc la orele biblice în bisericile locale.

Tot din biserica din str. Romulus, cu consimțământul lui Trif, s-a desprins încă o biserică care până la revoluție a funcționat ilegal. Această biserică are acum peste 300 de membri și o frumoasă sală de închinăciune.

În 1988 datorită faptului că biserica din str. Romulus a intrat în sistematizare, li s-a aprobat să cumpere un teren cu un imobil pe care să-l transforme în biserică. Locul cumpărat este situat central și clădirea a fost transformată într-un frumos lăcaș de închinăciune cu toate anexele necesare, sala având 1000 de locuri. Această biserică s-a inaugurat în 10 decembrie 1989 și la construirea ei a contribuit în mod dezinteresat fratele Trif. Acesta, deși s-a pensionat în 1986, de dimineața până

seara a stat pe șantierul bisericii de la turnarea fundațiilor până la terminare. Deși era suferind cu inima, totuși Dumnezeu i-a dat putere să facă această jertfă.

În cadrul Cultului a deținut și funcția de secretar al Comunității Timișoara între 1976—1980, apoi ca președinte al acestei comunități între 1980—1986. A fost și membru în Comitetul Uniunii între 1980—86 și secretar general adjunct între 1980—86.

Fratele Trif a împlinit de curând vârsta de 70 de ani, împărțiți în 54 ani de credință și 44 ani de slujire cu Evanghelia. Trif n-a fost un predicator mare, dar a fost un păstor consacrat, el a știut să înțeleagă pe fiecare dintre membrii bisericilor pe care le-a păstorit, folosind duhul blândeței a știut să-și apropie oamenii și la Iași și la Brăila și la Timișoara. Urmele bune pe care le-a lăsat în cele trei biserici pe care le-a păstorit sunt o dovadă a credincioșiei cu care și-a îndeplinit slujba. Fratele Trif a fost mutat disciplinar de la Iași la Brăila, unde era o biserică mai mare ca cea din Iași. De la Brăila a fost mutat tot așa-zis disciplinar la Timișoara, dar biserica din Timișoara a fost cu mult mai mare ca cea din Brăila. Se vede că Dumnezeu a lucrat prin imputențierea Departamentului Cultelor care nu l-au putut suferi nici la Iași, nici la Brăila, pentru că Dumnezeu a avut pentru el o chemare mai înaltă la Timișoara, unde a făcut lucruri mari pentru Dumnezeu, iar cele trei biserici care s-au reconstruit aici prin el sunt un mesaj către generațiile tinere că Dumnezeu face lucruri mari prin oameni simpli dar credincioși.

Dr. JEAN STANESCHI

Jean Staneschi s-a născut în cartierul „Apele Minerale” din București în 18 sept. 1900. La vârsta de 15 ani s-a întors la Domnul și a primit botezul credinței odată cu mama lui la Rusalii 1916. Începând cu anul 1918 s-a ocupat cu educația biblică și morală a tineretului din Biserica Baptistă Română din București. În vara anului 1919 a fost trimis de C. Adorian, păstorul Bisericii din București să viziteze bisericile baptiste din Transilvania. Era imediat după Marea Unire a României și a ajuns până la Curtici unde era păstor Radu Tașcă. Vizita aceasta a fost prima legătură dintre bisericile de peste Carpați cu prima Biserică Baptistă Română din București. Era un pas în pregătirea primului congres al bisericilor baptiste din România.

În anul 1920 îl găsim pe Jean Staneschi predicator la Biserica Baptistă din Brăila. Tot la Brăila la cererea Uniunii Baptiste a alcătuit prima carte unificată de cântări a Cultului Baptist prin contopirea într-o singură carte a celor mai bune cântări existente pe atunci în „Cântările Sionului”, „Cântările Credinței”, Harfa Coriștilor etc.

Tot în această perioadă și-a început activitatea în domeniul literaturii baptiste, traducând cărțile : „Cum câștigăm sufletele pentru Hristos” și „Scrie este” care e un manual de îndrumare în Sfintele Scripturi. Tot acum publică în revista „Farul Mântuirii” predici scurte sub formă de articole spirituale pentru tinerii credincioși. A editat și cărțile „Lupta pentru moralitate” și „Primăvara Vieții”.

În 1925 s-a căsătorit cu sora Olga, care era în timpul acela primul medic baptist din România și tot acum își începe și activitatea de profesor la Seminarul Teologic Baptist din București pe care a îndeplinit-o până la vârsta de 77 de ani. În această calitate a pregătit pentru seminariști cursuri în manuscris, folosind bogate izvoare în limba germană pe care o vorbea fluent. A interpretat cele patru Evanghelii. De asemenea a scris comentarii la epistolele: Filipeni, Coloseni, Galateni și Evrei. Pentru timpul acela, aceste lucrări care circulau în manuscris dactilografiate erau singura literatură religioasă în limba română în seminarul nostru și singurul izvor de inspirație pentru păstori.

A redactat și cursurile necesare pentru seminar, ca: Homiletica, Teologia Pastorală, Istoria Vechiului Testament, Introducere Biblică, Catihetică, Ermeneutică, Profetologie și Evanghelizare. Acestea au fost multiplicare tot la mașina de scris.

Din lucrările marelui Spurgeon a tradus și multiplicat prin get-tener 104 schițe de predici din Vechiul Testament și 104 schițe din Noul Testament, 12 predici despre botezul credinței, „1000 de ilustrații“, „Arta de a ilustra“, „Numai o lumânare“, 40 de predici în vol. „Înainte porții Harului“. A mai tradus în manuscris: G. Finney, „Amintiri și Cuvântări“, Dr. Oswald Smith „Jarul Dragostei Mântuitoare“, „De vorbă cu mine însumi“, de Billy Graham „O generație îl descoperă pe Hristos“.

În 1934 a tipărit cartea intitulată „În slujba lui Dumnezeu“, care este o biografie a lui C. H. Spurgeon. În 1927 a tipărit o parte din marea operă a lui Spurgeon „Tezaurul lui David“, care cuprinde studii asupra psalmilor lui David.

Între 1934—1937 a fost și secretar general al Cultului Baptist, în vremurile acelea jandarmii sechestrău biblii și cărți de cântări de la credincioși. Prin această funcție fratele Staneschi a contribuit la apărarea drepturilor credincioșilor noștri.

ACTIVITATEA AMVONALĂ

În 1920 îl găsim păstor la Brăila. În 1927 îl găsim la Constanța ca păstor al bisericii. Iar în 1947 este ales păstor al Bisericii Baptiste din București, bul. Titulescu 56 A. Funcția aceasta a deținut-o până în 1957 când a fost destituit de Departamentul Cultelor, o destituire nedreaptă și abuzivă. Mai notăm că Staneschi a mai fost arestat în 1953 și timp de 30 de luni a fost ținut în beciurile Securității nejudecat, apoi eliberat pentru că n-au reușit să-i însceneze procesul juridic.

Ca păstor a predicat cu putere predici și de zidire și de evanghelizare, stilul lui era în graiul omului simplu deși el era doctor în științe economice la Universitatea din Viena. În timpul pastorației lui sala mare a bisericii din str. Titulescu în fiecare duminică era arhiplină, chiar și preoți ortodocși veneau să-l asculte pentru că avea predici adânci și documentate. Pentru timpul acela era cel mai pregătit predicator din Cultul Baptist.

O altă activitate rodnică a lui Staneschi J. a fost pe tărâm muzical. Începând cu 1920 când el a redactat cartea de cântări comune pentru

bisericile noastre și până la bătrânețe a fost foarte activ în acest domeniu. Astfel, a pregătit sute de cântări pe note pentru corurile noastre, a pregătit câteva cantate și trei oratorii: „Spre Betleem”, „Psalmul 9” și „Via Dolorosa”. De asemenea, a pregătit o colecție de cântări „Harfa Copiilor”.

Privind retrospectiv la viața zbuciumată pe care a dus-o fratele Jean 30 de luni arestat, de la vârsta de 57 ani destituit din toate funcțiile ce le-a avut în biserică și la seminar, până în 1974 când a fost din nou rechemat la seminar, comparând cu operele scrise ce ne-au rămas în manuscris, peste 10.000 de pagini spunem că el a fost cel mai fecund lucrător în domeniul scrisului dintre păstorii și profesorii Cultului nostru. Neșansa lui a fost că autoritățile comuniste n-au aprobat să se tipărească nici o carte cu conținut religios până în 1975 și atunci numai una pe an într-o mie de exemplare. Fratele Staneschi a plecat în veșnicie în toamna anului 1980.

TUNEA IOACHIM

Născut la 10 mai 1929 dintr-o familie de credincioși bapțiști din localitatea Bozovici, la vârsta de 16 ani (în 1945) a mărturisit pe Domnul în apa botezului. Anul 1945 a fost anul unui bogat seceriș spiritual. De aceea la acel botez s-au botezat 116 suflete. Botezul a fost oficiat de păstorul Efta Românul în râul Nera.

A făcut liceul teoretic la Oravița. În 1951 s-a înscris la Seminarul Teologic Baptist din București și i s-a dat facilitatea să facă două clase într-un an, așa că în 1953 a terminat anul III la seminar.

După absolvirea anului III a fost angajat pe 1 iunie 1953 ca evanghelist la Biserica Golgota din București (str. Titulescu 56 A). În 1954 a fost ordonat ca păstor în acea biserică. Această funcție a îndeplinit-o timp de 40 de ani, până la pensionare în 1994. Biserica Golgota e o biserică mare cu peste 1000 de membri și întotdeauna a avut cel puțin doi păstori. Așa că fratele Tunea a avut prilejul ca în primii ani de ucenicie în pastorație, între 1953—55, să-l aibă ca păstor principal al **Bisericii pe fratele Alexa Popovici**, care atunci era și profesor la seminarul baptist din București și era unul din cei mai buni predicatori din țară. Între 1955—57 l-a avut ca păstor principal pe fratele Dr. Jean Staneschi care era și el profesor și director la seminar. Pe parcurs biserica l-a angajat și pe fratele Nichifor Marcu ca păstor.

În pastorație a avut și momente grele, deoarece în iarna anului 1957 Popovici Alexa s-a retras de la pastoratul bisericii transferându-se în biserică baptistă din șoseaua Mihai Bravu, iar în toamna anului 1957 Jean Staneschi și Marcu Nichifor au fost destituiți din funcțiile de păstori așa că fratele Tunea a rămas singur ca păstor pentru mulți ani ajutat fiind de doi diaconi conștiincioși, Ioan Niculescu și Șandru Ioan.

Biserica Golgota, fiind în capitală și fiind una din cele mai mari biserici din țară, era privită de autorități ca una care dă tonul pentru celelalte biserici. De aceea era supravegheată îndeaproape de Departamentul Cultelor și rar era un serviciu divin la care să nu fie prezent împuternicitul Departamentului Cultelor, și nu era simplu și ușor să

predici în fața imputernicitului, dar Tunea a trebuit să predice ani de zile în aceste condiții. În predică era biblic, cu idei simple și clare ca să fie înțelese de cei simpli. Ca atitudine pastorală era cu multă bunăvoință, căutând să înțeleagă pe fiecare și să-i ajute pe toți. Probabil această deschidere spre a-i înțelege și a-i sluji pe toți a trecut peste puterile lui și poate l-a determinat uneori să nu împlinească tot ce a promis și ar fi dorit, neputințele inerente fiecărui om constrângându-l să nu se țină întotdeauna de promisiunile făcute. Dar în aceste neîmpliniri nu era răutate, ci neputință.

Fratele Tunea a mai avut o activitate prodigioasă ca secretar general al Cultului Baptist, funcție ce a îndeplinit-o timp de 17 ani între 1961—1977. El a preluat secretariatul Uniunii în condiții deosebit de grele. Abia se făcuse arondarea prin care 300 de biserici au fost închise (dar el a preluat secretariatul după ce s-a făcut arondarea bisericilor). De asemenea, mulți păstori au fost destituiți. Funcționa și reglementarea serviciilor divine prin care în bisericile noastre se țineau servicii divine numai duminica dimineața și sâmbăta seara de la 18—20. De asemenea, nu puteam boteza decât copii din familiile de credincioși bapțiști. Deci erau multe nemulțumiri, tonul Departamentului Cultelor era dur și aspru iar meritul mare al fratelui Tunea pentru acele vremuri a fost că a îndulcit acel ton, cu felul lui de a fi întotdeauna zâmbitor, arătând fiecăruia o largă înțelegere și bunăvoință.

Pe de altă parte, de îndată după finalizarea arondării, s-a pornit din partea Uniunii Baptiste o luptă pentru recunoașterea unor biserici, mai ales a acelor care aveau local propriu și aveau un număr respectabil de membri. Lupta aceasta a fost încununată de succes pentru că în perioada 1965—1975 s-a reușit recunoașterea a 90 de biserici din cele care au fost arondate. De asemenea s-a reușit reintegrarea în slujbă a mulți dintre păstorii destituiți, s-au obținut și unele autorizații de reconstrucții de biserici ca Biserica Timișoara II, Biserica Arad — Speranța etc. Prin felul lui de a fi a câștigat aprecieri și bunăvoința multor înalți funcționari din Departamentul Cultelor și prin ei s-au putut rezolva multe probleme ale bisericilor noastre.

În partea ultimă a slujirii, ca secretar general, a fost timorat de grupul de contestatari din Cultul Baptist și n-a mai avut curajul să stea tare, să nu cedeze în fața șantajului și noi care am fost lângă el în acele vremuri nu ne-a plăcut această atitudine a sa, dar l-am înțeles și l-am compătimit. Cât de timorat a fost în această luptă se vede din faptul că imediat după congresul din 1977 și-a dat demisia și din funcția de păstor al bisericii, dar păstorul contestatar care a rămas s-a dat peste cap la prima adunare generală a bisericii și atunci biserica l-a rechemat pe Tunea în pastorație, în care a rămas până la pensionare.

Tunea ca secretar general al Cultului a participat la 6 congrese ale Federației Baptiste Europene și la 5 congrese ale Alianței Mondiale Baptiste. Între 1980—85 a fost membru în Comisia pastorală a Alianței Mondiale Baptiste, primind diploma de apreciere a Congresului Alianței Mondiale Baptiste din 1985, ce s-a ținut la Los Angeles. Din 1977 a fost redactor șef al revistei Îndrumătorul Creștin Baptist, Director al Casei de Pensii și consilier cu problemele externe ale Cultului Baptist.

a tipărit și câteva cărți în această perioadă, comentarii. Ni se pare că a tipărit trei cărți.

Pe când era secretar general la Uniunea Baptistă a fost mult criticat de unii, dar pe el nu l-ai putut învinui că ar fi încercat să-ți facă rău, ci pentru că nu ți-a făcut binele pe care l-a promis că ți-l face și e vorba mai ales de rezolvarea problemelor bisericilor, a căror rezolvare depindea în ultimă instanță nu de el, ci de Departamentul Cultelor. Funcționarii Departamentului Cultelor promiteau multe, dar împlineau puține și aveau o tactică, niciodată nu spuneau nu categoric la problemele care li se puneau, ci „să vedem, sperăm să rezolvăm“ și în modul acesta ei trăgeau de timp ca să nu rezolve nimic. Tunea pe baza promisiunilor lor promitea și el la frați, ori multe din aceste promisiuni rămăneau neîmplinite și pentru aceste neîmpliniri frățietatea îl învinuia pe Tunea și nu pe cel ce era adevăratul vinovat, Departamentul Cultelor, pentru care neîmplinirile nevoilor Cultului erau realizări. Am vorbit odată cu un înalt funcționar din Departamentul Cultelor care mi-a spus : „Tunea e o victimă a neputințelor noastre, noi nu putem rezolva problemele și pentru asta suferă el“.

Comparat însă cu alți secretari generali ai Cultului din perioada comunistă, el a fost cel mai bun, era bun funcționar, era ordine în dosarele cu problemele bisericilor, în înregistrarea problemelor ce veneau de la biserici. Aceasta se datora și sorei Bunaciu Otilia, funcționară principală la Uniune, care ținea evidența problemelor și urmărea rezolvarea lor, respectiv trimiterea lor la Departamentul Cultelor, revenirea asupra lor pentru că Departamentul Cultelor nu răspundea din prima nici favorabil nici în timp, la cererile ce i se adresau. De aceea, sora Bunaciu era supranumită de frățietatea din țară „Sora Uniunea“, pentru că în afară de problemele bisericilor erau înregistrate în registrul de intrare la Uniune, erau înregistrate și în capul ei și nu puteau fi uitate în registru.

Pe de altă parte, cu frații veniți cu probleme la București vorbea frumos și le inspira speranța că problemele lor vor fi rezolvate și chiar dacă acestea nu s-au rezolvat, speranța mai atenua din duritatea refuzului nerezolvării și credem că pentru timpul acela a fost cel mai bun secretar general, mai ales că cei ce au venit după el n-au avut abilitatea lui și n-au rezolvat mai multe probleme ca el.

MARA CORNEL

S-a născut în 1920 în comuna Cermei jud. Arad, dintr-o familie cu 9 copii, tatăl său a îmbrățișat credința baptistă în 1907 și a fost ordonat ca păstor laic în 1913.

Mara Cornel a urmat cursurile seminarului baptist din București, pe care l-a absolvit în 1941. După absolvirea seminarului a lucrat ca tânăr psător în cercul bisericesc Cermei până nî 1942 când bisericile noastre au fost închise. În toamna anului 1944 se afla la Brașov. Aici, imediat după 23 august, a strâns pe credincioșii bapțiști români care

erau în Braşov şi a organizat cu ei biserica baptistă română; erau în jur de 40 de membri şi au închiriat o casă în care se întruneau la închinăciune. În 1946 biserica a reuşit să cumpere un imobil pe str. Dealul Melcilor 3 pe care l-au transformat în locaş de închinăciune, acum biserica cred că număra 70 de membri.

Braşovul fiind un oraş mare, biserica s-a dezvoltat frumos, numărul membrilor a crescut, chiar subsemnatul am fost botezat în această biserică în 1947, pe când eram student la Academia Comercială. În decursul timpului lăcaşul bisericii a devenit neîncăpător pentru numărul membrilor ei, aşa că în 1976, fratele Mara C., fiind preşedinte al Cultului, a primit aprobarea să construiască pe locul acela o frumoasă biserică, spaţioasă, cu toate sălile anexe unei bune funcţionări. A fost a doua biserică construită din perioada restrictivă, prima fiind cea de la Timişoara str. Zăvoi.

Fratele Mara C. a avut şi funcţii de conducere în Cult. Cu ocazia organizării Comunităţii Baptiste din Braşov, în 1951, a fost ales secretar al Comunităţii, preşedinte fiind Ilonka Ştefan, deoarece de comunitate aparţineau şi judeţele Târgu Mureş şi Covasna unde se aflau multe biserici de limbă maghiară. În 1968 a fost ales preşedinte al Comunităţii. Iar pentru că în 1975 fratele Covaci Nicolae s-a retras din funcţia de preşedinte al Cultului, comitetul Uniunii l-a ales pe fratele Mara ca preşedinte, iar Congresul Cultului din 1977 l-a confirmat în funcţia de preşedinte, funcţie pe care a deţinut-o până la Congresul din 1985.

În perioada prezidenţiei fratelui Mara în Cultul nostru s-au ivit unele greutăţi interne. Încă de prin 1973 în ţară s-a produs o oarecare destindere mai ales în domeniul religios, pentru că România dorea să-şi lărgască legăturile cu Apusul, îndeosebi cele economice. Profitând de această relaxare religioasă au apărut în Cultul nostru nişte elemente care în perioada stalinistă nici nu frecventau bisericile, deşi erau bap-tişti. Ei au antrenat şi câţiva păstori tineri şi alţi nemulţumiţi de regimul politic ceauşist şi toată ura lor împotriva regimului comunist şi-au revărsat-o asupra conducătorilor Cultului nostru învinuindu-i că nu respectă Statutul Cultului şi Legea Cultelor şi de colaboraţionism cu Statul. Învinuirile aceste erau tendenţioase şi nedrepte, pentru că aşa cum am arătat în lecţiunile mele anterioare, n-am cunoscut nici un preşedinte de Uniune şi secretar general al Cultului în cei 50 de ani de regim comunist ca să ofere pe tavă autorităţilor drepturile noastre sau să vină la autorităţi cu sugestii cum să ne restrângă libertăţile noastre. Din contră în contextul politic în care ei au lucrat s-au luptat ca să obţină cât mai multe drepturi pentru biserici şi să împlinească cât mai multe nevoi.

Această învinuire era tendenţioasă pentru că ei erau nemulţumiţi de regimul politic al Statului, dar pe acesta nu l-au atacat pentru a nu intra sub incidenţa legii penale. Chiar R. Wurbrand, care în acea vreme ducea o susţinută luptă împotriva regimurilor comuniste din Europa, care restrângeau libertăţile religioase în fel şi chip, a observat această deficienţă a protestatarilor din Cultul Baptist, că ei nu atacau regimul comunist care de fapt era vinovat de toate îngrădirile religioase, ci pe conducătorii Cultului Baptist, care de bine de rău se luptă şi fac ce pot să uşureze situaţia bisericilor.

Amintesc aici câteva din problemele provocate de acești nemulțumiți: Greva seminaristilor de la Seminarul Teologic Baptist din București, care a dat multă bătaie de cap comitetului Uniunii și directorului seminarului, greva a avut loc în 1976. Problema s-a rezolvat când într-un comitet lărgit al Uniunii Serac Iosif, președintele Comunității București, a propus înlocuirea directorului seminarului Dr. Ioan Bunaciu și atunci va fi liniște. Pusă la vot, propunerea lui a fost respinsă, tot comitetul Uniunii a dat vot de încredere directorului. Și s-a hotărât de către comitet ca directorul să rămână în funcție, iar seminaristii să-și ceară iertare. E interesant că seminaristii în memoriu au cerut un singur lucru: ca fratele Ton să revină ca profesor, dar aceasta nu depindea nici de director, nici de Comitetul Uniunii, ci de Departamentul Cultelor care nu voia să-i dea recunoașterea. Asta era fața, dar substratul era înlocuirea directorului, lucru care seminaristii nu-l cunoșteau. A doua zi după acest comitet s-a făcut pace în seminar și seminaristii de atunci sunt păstori destoinici azi în bisericile noastre și între ei și fratele Bunaciu e o armonie și prietenie deplină, iar Serac Iosif, în 1980, a plecat în S.U.A.

O altă problemă neplăcută a fost postul fratele Ton, pe care l-a ținut în incinta birourilor Uniunii. Mi se pare că postul a durat 10 zile și a fost anunțat în toată țara printr-o scrisoare circulară a fratelui Ton adresată bisericilor. Postul l-a declarat în martie 1977, pentru niște probleme neesențiale și nesemnificative, una era de ce nu am primit în toamna anului 1977 doi seminaristi în anul III, ei însă n-au primit avizul și recomandarea Comunităților de care aparțineau și de aceea n-au putut fi înscriși. Sigur postul a provocat oarecare neliniște și tensiune între biserici și credincioși, dar s-a încheiat fără nici un rezultat concret, pentru că de fapt nu era biblic (Matei 6:16—18) și numai o mică parte din credincioșii noștri s-au solidarizat cu acest post.

O altă problemă grea pentru Uniunea a fost atitudinea unui grup de contestatari din Biserica din Caransebeș, care la instigația lui Popescu Aurel și Nicolescu Pavel din București voiau să scoată biserica din Uniune. În scopul acesta la o ședință a bisericii convocată de conducerea Uniunii, aceștia au făcut o tulburare mare și prin forță au pus mâna pe conducerea bisericii. Spiritele s-au liniștit în biserică când acești răzvrățiți au plecat în S.U.A.

O altă greutate au făcut Uniunii baptiste și păstorii Ștef Ioan și ginerele său Cocariu Benjamin din Biserica din Mediaș. Aceștia organizau servicii divine de vindecări cu mare alai și cu predicatori străini cu învățături nebaptiste. De asemenea, botezau copii de 6—10 ani, care era o abatere de la practica bisericilor baptiste din România. Și aceștia au provocat multe dureri de cap fratelui Mara până au plecat și ei în S.U.A. De fapt substratul a tot ce au făcut ei acesta a fost.

Toate aceste probleme despre care am vorbit, care au dat multă bătaie de cap comitetului Uniunii și îndeosebi fratelui Mara, care era președinte, au durat cam până prin 1982, când toți nemulțumiții și contestatarii au plecat în S.U.A. De fapt ei în lupta lor au urmărit două scopuri, unul să oblige autoritățile românești să le dea aprobarea de plecare din țară, ca să fie liniște, și al doilea să-i convingă pe americani să le dea vize de intrare în S.U.A., pentru că ei ar fi prizonieri

pentru credință. Piesa au jucat-o foarte bine, astăzi toți aceștia sunt în America și în România au rămas să predice Evanghelia cei batjocoriți de ei.

După 1980 au apărut greutăți și mai mari din partea Departamentului Cultelor care a redus drastic numărul seminaristilor, nu elibera autorizații de reparații și extinderi la clădirile bisericilor. Din cauza aceasta credincioșii au fost nevoiți să zidească fără autorizații, unele biserici construite fără aprobări au fost demolate. Astfel au fost dărâmate bisericele din : Dej, Bocșa Română, antreul de la biserica din Aradul Nou — Arad. S-au făcut presiuni pentru demolarea bisericilor Gârbău și Negreni, jud. Cluj. Ca prin urechile acului a scăpat de demolare biserica din Fălticeni și cea din Ipotești, jud. Suceava, pentru că atunci când a venit echipa de demolare, toți credincioșii s-au așezat în jurul zidurilor bisericii și în fața acestor împotriviri echipa trimisă de Sfatul Popular pentru demolare s-a retras.

Toate aceste probleme au necesitat intervenții la autorități pentru rezolvare. Foarte interesant că și la Dej și la Bocșa Română, în locul bisericilor demolate, peste 2 ani de la demolare, s-au construit alte biserici în locul acestora, mai mari și mai reprezentative. Pentru seminar s-a făcut o intervenție foarte tare la Departamentul Cultelor semnată de Frații : Mara C., Bărbătei P. și dr. I. Bunaciu, directorul seminarului, în care s-a spus că dacă nu ne vor da mai mulți seminaristi, bisericile își vor angaja păstori laici dintre intelectualii nemulțumiți de modul cum sunt tratați la locul de muncă pentru că sunt baptiști. Consider că această argumentare pentru acea vreme a fost un act de curaj, dar Departamentul Cultelor nu s-a lăsat impresionat de argumentul nostru și nu ne-a aprobat decât 5 seminaristi.

O altă problemă grea a fost procesul fratelui Negruț Pavel, care funcționa ca păstor nerecunoscut la Biserica II Oradea. După un timp, autoritățile locale i-au intentat un proces sub învinuirea că îndeplinește funcție cultică fără recunoașterea Departamentului Cultelor. La un moment dat, în timpul derulării procesului, Uniunea Baptistă a primit o scrisoare din partea Procuraturii Generale cu întrebarea : „Dacă Negruț Paul poate îndeplini funcția de păstor după Statutul Cultului Baptist fără recunoaștere din partea Departamentului Cultelor“. La scrisoare a dat un răspuns foarte diplomat fratele Mara, care era cam în feiul următor : „Negruț Pavel a fost hirotonisit ca păstor al Bisericii Oradea în conformitate cu mărturisirea de credință a Cultului Baptist. Uniunea Baptistă a înaintat la Departamentul Cultelor formele în vederea recunoașterii ca păstor conform statutului Cultului nostru și problema este în curs de rezolvare“. În urma acestei scrisori procesul de la Oradea a încetat.

O calitate deosebită pe care a avut-o fratele Mara a fost aceea că a sprijinit păstori în greutățile ce le aveau în biserici. Când era chemat se ducea adeseori însoțit de mai mulți păstori cu autoritate și de cele mai multe ori reușea să împace și să rezolve conflictele dintre păstori și biserici.

În anul acesta, fratele Mara a împlinit 50 de ani de păstorie și este cel mai vechi păstor în funcțiune. Se bucură de sănătate bună și Biserica îl acceptă chiar la această vârstă ca să-i fie păstor.

TURCU TEODOR

S-a născut în 1922 în comuna Dudescu, jud. Brăila. S-a întors la Domnul în 1941, iar la seminar s-a înscris în 1949 și l-a absolvit în 1955. (În vremea aceea seminariștii făceau trei ani cursuri, apoi plecau pe teren și numai acei care reușeau să se angajeze ca păstori și lucrau în această funcție ce-l puțin doi ani puteau să se înscrie în anul IV. Era o metodă de selecție foarte bună).

După ce a absolvit anul III a fost ales ca păstor în Biserica din Lugoj, pe care a păstorit-o până în 1979.

Turcu T. a fost un păstor bun și bun conducător, pentru că în condiții grele, profitând de o mică destindere religioasă ce a avut loc în România în 1956—57, a cumpărat un imobil în centrul Lugojului în str. Plopilor, pe care l-a transformat în sală de închinăciune, dar cu sacrificii mari din partea lui și a membrilor bisericii, pentru că imobilul era plin de chiriași și conform legii de atunci a trebuit să ofere chiriașilor locuințe pe care ei să le accepte. Așa că el și-a oferit propriul apartament și alți membri i-au urmat exemplul și reușindu-se în acest mod să evacueze o parte din imobil în care s-a amenajat sala de închinăciune, care pentru vremea aceea era o mare realizare. Biserica s-a dezvoltat frumos ajungând să aibă 700 de membri, cor și orchestră simfonică de toată frumusețea în care generații de copii și tineri au lăudat pe Domnul. Animatorul și dirijorul acestei orchestre a fost Inginerul Gheorghe Rădulescu, care de copil a cântat în orchestra bisericii. Trebuie să notăm că orchestra din Lugoj a fost organizată pentru prima dată cam prin 1946 de către Titus Adorian, marele nostru compozitor și cântăreț la instrumente. De atunci și până în zilele noastre n-a încetat să cânte și să se dezvolte.

După 1976 fratele Turcu T. a început să aibă greutate în biserică din partea unor membri care au căzut sub influența contestatarilor, (despre contestatari am vorbit în alte lecțiuni anterioare). El fiind dintr-o bucată n-a cedat nimic în fața vițelului roșu și a preferat mai bine să se retragă din pastorat transferându-se la biserica baptistă din Craiova.

Fratele Turcu T. a fost unul dintre păstorii care s-a înțeles cu împuterniciții Departamentului Cultelor. A discutat cu ei de pe poziții principiale, de aceea a reușit să realizeze lucruri frumoase în pastorație, chiar în condițiile acelea grele. Astfel, a reușit să cumpere imobilul din str. Plopilor 10 din Lugoj și să mute biserica în acel imobil. A înființat o biserică în stațiunea balneologică Buziaș. I s-a aprobat în 1977 să cumpere acolo un imobil pe care l-a amenajat în locaș de închinăciune. La Craiova localul bisericii a fost afectat de cutremur, dar autoritățile cu greu dădeau aprobări pentru repararea bisericilor. Cu toate acestea, fratele Turcu a reușit să reconstruiască acolo o frumoasă casă de închinăciune, care există și astăzi, amenajând și săli anexe pentru școala duminicală. A înființat noi biserici în comuna Honorici lângă Lugoj, în comuna Nădrag; a zidit din temelii bisericile din comunele: Gruni și Cireșu, jud. Timiș. La Craiova a păstorit biserica timp de 6 ani.

Fratele Turcu a fost unul din puținii păstori pe care i-am avut și care în condițiile dictaturii comuniste a reușit să înființeze și să con-

struiască biserici și aceasta datorită hărniciei lui și a modului în care a știut să lucreze cu înputerniciții Departamentului Cultelor.

Astăzi avem în Lugoj o biserică cu o clădire monumentală, construită de către păstorul David Nicolae, imediat după revoluție, care a luat ștafeta de la fratele Turcu. Dar ca în Lugoj, în acest loc așa de central, să se poată zidi această catedrală baptistă, a trebuit ca biserica, sub păstoria fratelui Turcu, să cumpere acest teren cu clădirile de pe el. Fără îndoială că mare e meritul fratelui Nicola pentru construcția care a ridicat-o, dar tot așa de important a fost și rolul fratelui Turcu care a cumpărat acel teren. Fratele Turcu e acum pensionar, dar activ în lucrarea Domnului.

RUSU IOAN

Avem puține date biografice despre el. S-a născut într-o comună lângă Brad; în tinerețe a lucrat în mină; a făcut seminarul teologic baptist din București în jurul anilor 1935, fiind coleg la seminar cu Alexa Popovicii, Chicin Gheorghe și alții. După terminarea seminarului a fost păstor la biserica baptistă din Lupeni. În acea perioadă a scris cartea „Putere și Lumină”, cu gânduri din epistolele ap. Pavel. Pentru acel timp era cea mai bună carte din literatura baptistă română. În 1938 a scris cartea „Logodnă, Căsătorie și Divorț”.

În 1938 a fost ales misionar al școlilor duminicale. Alexa Popovici vorbește în cartea sa „Istoria Bapțiștilor din România”, vol. II, că Rusu Ioan în timpul prigoanelor lui Antonescu a făcut parte din grupul de păstori care au adunat ajutoare pentru credincioșii bapțiști din închisori.

După 1944 îl găsim activ în lucrarea Domnului, mai ales în rezolvarea unor probleme din bisericile noastre în legătură cu autoritățile, pentru că el în timpul dictaturii lui Antonescu împreună cu Mărza Ilie de la Deva s-au împrietenit cu Dr. Petru Groza, care în acel timp locuia la Deva și el era în opoziție cu guvernul lui Antonescu. După ce dr. Petru Groza a ajuns prim-ministru în 1945, Rusu avea ușă deschisă la el. Pentru aceste relații ce le-a avut cu dr. P. Groza a fost ales la congresul din 1948, care s-a ținut la Buteni, secretar general adjunct al Cultului Baptist, iar la congresul din 1951 ce s-a ținut la București a fost ales secretar general plin. Era un bun diplomat, în discuțiile cu autoritățile știa să pună problemele, apăra pe toți păstorii și interesele tuturor bisericilor în măsura în care acestea au depins de el. Îmi amintesc de o discuție ce a avut-o cu înputernicitul regiunii Cluj în 1953 la o conferință a Comunității Cluj. Înputernicitul îl acuza pe păstorul Vasile Furdui din Abrud, Rusu ca să-l apere îi spune înputernicitului: „Trebuie înțeles și păstorul Furdui pentru că e un om bătut de toate regimurile”.

În timpul acela, după 1950, când a trebuit să ne acomodăm noilor condiții de lucru în biserică, când eram supravegheați și controlați nu numai de securitate, ci și de înputerniciții Departamentului Cultelor care ne controlau deschis, Rusu a dat păstorilor și conducătorilor de biserică îndrumări prețioase pentru desfășurarea activităților noastre, ca

să evităm pericolul ciocnirii cu împuterniciții și nici să nu facem compromisuri. La conferințele interconfesionale vorbea în chip măestru.

În perioada 1951—1954 când a fost el secretar general au fost probleme grele în Cultul nostru. Sub conducerea lui ca secretar general s-a introdus reglementarea serviciilor divine, dar el n-a fost de acord cu ea, n-a participat la comitetul care a semnat rezoluția.

Pe lângă aceste calități care le-a avut și care l-au făcut folositor în rezolvarea multor probleme ale bisericilor noastre, totuși el a avut două defecte mari, care l-au ruinat și fizic și moral: relații vinovate cu o femeie și cu alcoolul. A murit la vârsta de 75 ani în spitalul de la Zam, strigând că pentru el nu mai există iertare.

CRĂCIUNEANU ZAHARIA

S-a născut în 1920 în comuna Ohaba, jud. Alba. La vârsta de 10 ani a fost invitat de un alt copil la biserica baptistă. Aici a nimerit la ora de școală duminicală a copiilor, fiind bine primit de învățătorul de la școala duminicală Broscățeanu Simion și copil fiind s-a legat sufletește de biserica baptistă.

Părinții lui citeau revista „Lumina Satelor“, editată de preotul Trifa la Sibiu. Acesta a fost fondatorul Oastei Domnului, care e o mișcare de trezire spirituală în sânul bisericii Ortodoxe. Influențați și de această revistă ei s-au întors la Domnul și au fost botezați în 1930. Iar Zaharia Crăciunescu s-a botezat în 1940. A urmat războiul la care a participat, iar în toamna anului 1946 s-a înscris la Seminarul Teologic Baptist, care în anul acela a funcționat în com. Buteni, jud. Arad. A absolvit seminarul în 1953. În 1950 a fost ordonat ca păstor al Bisericii Ohaba pe care a păstorit-o până la pensionare.

Biserica Baptistă din Ohaba a fost înființată în 1920. Primul credincios baptist din comună fiind Broscățeanu Simion. Biserica aceasta a progresat frumos, ajungând la peste 350 de membri și un locaș de închinăciune foarte spațios. În 1946 fratele Ioan Socaciu a ținut aici un curs biblic iarna, la care au participat lucrători cu Evanghelia din 49 de localități. Iarna, în serile de duminică, se țineau aici frumoase evanghelizări la care participau mulți săteni.

Ohaba fiind o comună fără gară, după colectivizarea agriculturii foarte mulți dintre membrii bisericii s-au mutat la Sibiu, iar cei mai mulți s-au mutat la Alba Iulia și astfel biserica baptistă din Ohaba a slăbit, numărul membrilor s-au micșorat, tineretul a plecat la orașe.

Fratele Crăciuneanu a fost un păstor de țară și cu adevărat întors la Dumnezeu. El a stat la datorie, locuind în mijlocul turmei. A fost unul din puținii păstori care în perioada colectivizării n-a plecat la oraș, ci a rămas în mijlocul turmei. În timpul păstoririi sale a înființat biserici filiale în satul Colibi, în Secășel și în comuna Teiuș. A fost hărțuit de miliție pentru că vizita grupele de credincioși din filiale care nu aveau autorizații de funcționare. Odată mergând cu niște copii din

biserică în vizită la biserica baptistă din comuna Tău a fost amendat cu 1000 lei el și alți membri din biserică care-l însoțeau. De multe ori a fost amenințat cu destituirea din pastorație, dar Dumnezeu l-a ajutat să rămână la datorie în mijlocul turmei, până la pensionare.

MIRCU COCAR

S-a născut la 16 februarie 1913 în comuna Lescovița, jud. Caraș-Severin. A urmat seminarul teologic baptist din București pe care l-a absolvit în 1940. După absolvirea seminarului a lucrat ca păstor în cercul bisericesc Turnu Măgurele. Prin 1948—49 a lucrat în Biserica din Moldova Nouă, iar în 1951 s-a mutat la Sibiu, ca păstor al cercului bisericesc Sibiu, de care aparțineau și bisericile: Csnădia, Racovița, Roșia, Poplaca, Gura Râului, Topârcea, Avrig. În timpul acela, biserica din Sibiu avea 70 de membri. Între 1957—1968 a păstorit și biserica din Hunedoara cu filialele aparținătoare Negoii și Răchitova.

Ca predicator M. Cocar a fost unul din cei mai buni predicatori din generația sa. Spre deosebire de ceilalți predicatori, el folosea cântatul cu vocea în timp ce predica. Unele idei din predică le argumenta cu un verset de cântare pe care îl cânta. Metoda aceasta pentru acel timp era o noutate și avea efect.

În lucrarea pastorală din Sibiu a lucrat cu deosebit succes, astfel în 1965 a făcut lucrări de extindere la clădirile bisericii din Sibiu, str. Măgheranului, pentru că locașul de închinăciune a devenit neîncăpător pentru numărul de membri pe care-i avea biserica. Neprimind însă autorizație de extindere din partea autorităților a trebuit să lucreze cu diplomatie, așa că numai într-o săptămână a lungit clădirea bisericii ajungând să aibă 30 m lungime și a înălțat plafonul. Lucrând rapid n-a fost descoperit de autorități. De asemenea, a crescut și numărul membrilor, ajungând în 1980 să fie de 400 membri, în medie botezând 20 de noi convertiți pe an.

Mircu Cocar a insuflat bisericii și un suflu misionar. Astfel, chiar în condițiile grele ale comunismului, a reușit în 1975 să deschidă o biserică filială în orașul Râmnicul Vâlcea. Pentru a putea realiza această a recurs la o stratagemă foarte înțeleaptă: a cerut voie episcopiei Luterane de la Sibiu ca în localul Bisericii Luterane din Râmnicul Vâlcea să se întrunească la închinăciune credincioșii bapțiști din Râmnicul Vâlcea, iar pentru această favoare Biserica Baptistă din Sibiu a suportat costul lucrărilor de reparație ce s-au executat la localul bisericii. La inaugurarea bisericii după reparație a participat și episcopul luteran Klein (Episcopul Bisericii Luterane din România). Lucrurile au fost înțelept aranjate, pentru că într-o biserică luterană recunoscută, țineau servicii divine credincioșii bapțiști, și a trecut un timp destul de lung până să se dumirească autoritățile de cele ce se petrec acolo, și astfel biserica a supraviețuit până la Revoluție. Credincioșii bapțiști din Râmnicul Vâlcea au misionat și în localitățile din jur: Giulești, Drăgășani, Călimănești unde sunt acum grupuri de credincioșii bapțiști.

Cocar Mircu a desfășurat și o frumoasă lucrare ecumenică. La Sibiu era un puternic curent al Oastei Domnului în sânul Bisericii

Ortodoxe și cu liderii acestei mișcări fratele Cocariu a întreținut relații prietenești și de colaborare. Colaborarea a mers până acolo încât s-a ajuns să cânte corul bisericii baptiste din Sibiu în aula Institutului Teologic Ortodox din Sibiu, în cadrul unor întruniri ale Oastei Domnului, iar în Biserica Baptistă din Sibiu au predicat preoții : Teodor Bodogae și Boțocan Nicolae.

Mircu Cocar a fost recunoscut ca un predicator nonconformist, de aceea el n-a respectat reglementarea serviciilor divine impusă de Departamentul Cultelor. A botezat și candidați care nu proveneau din familii baptiste încălcând astfel dispozițiile Ministerului Cultelor. Pentru aceasta a fost destituit de mai multe ori. Pentru un an a fost transferat la Biserica de la Hunedoara și i s-au făcut și alte șicane.

Lucrarea cea mai utilă ce a desfășurat-o fratele Mircu Cocar în vremurile grele ale comunismului ațu a fost primirea și distribuirea de literatură religioasă și bibliei. Această lucrare a făcut-o clandestin. Locuind în Sibiu pe șoseaua internațională ce vine de la Arad, casa lui a fost ușor de găsit de străinii care reușeau să introducă clandestin în România literatură religioasă și bibliei, iar fratele Cocariu și-a pus la dispoziție casa și pe sine pentru această lucrare și astfel mii de biblie și cantități imense de cărți au fost distribuite de fratele Mircu credincioșilor din România. Din cauza aceasta casa lui a fost de multe ori percheziționată de organele de securitate. La o astfel de percheziție i s-au sechestrat o dată 300 volume de cărți religioase în limba engleză din biblioteca personală, și a fost una din cele mai mari pierderi pe care le-a suferit fratele Mircu Cocar. Toți păstorii bisericilor noastre au fost mulțumitori Domnului pentru fratele Mircu, care era sursa lor de aprovizionare cu cărți religioase și bibliei în acele timpuri grele. Și acesta este meritul cel mai mare ce l-a câștigat fratele Cocar în lucrarea sfântă pe care a desfășurat-o din 1940 până la pensionare.

CHISĂLIȚĂ AVRAM

S-a născut în 1932 în comuna Doclin jud. Caraș Severin. A absolvit Seminarul nostru în 1960. Între 1957—1961 a lucrat ca evanghelist în biserica din comuna Docnecea jud. Caraș Severin, biserică formată din romi. A mai lucrat și în bisericile baptiste din : Doclin, Vermeș și Valea Pai.

În 1961 a organizat un botez cu 29 persoane la Dognecea în valea care trece prin mijlocul comunei. Din cauza aceasta când s-au făcut arondările bisericilor n-a fost recunoscut ca păstor în cercul acela.

În 1963 a depus cererea de angajare la comunitatea Oradea, care a primit recunoașterea pentru el ca păstor în bisericile : Craiva, Coroi, Siad și Mărăuș (comune care atunci aparțineau de regiunea Bihor în care se afla comunitatea Baptistă Oradea). În cercul acesta a lucrat până în 1972. În 1966 a fost ordinar ca păstor în biserica Siad.

În timpul acela, care a fost ce-l mai critic pentru bisericile noastre din perioada comunistă, totuși fratele Chisăliță a reușit să țină câteva botezuri. Astfel, în 1968, a ținut un botez cu 12 persoane în biserica

din Siad, la care a participat și imputernicitul Cultelor, Melenco Nicolae, pentru că atunci numai așa se puteau oficia botezurile. În 1970 a ținut un alt botez cu 27 persoane. În urma aplicării arondării a fost închisă, din cercul lui de lucru, biserica din comuna Agrijul Mic. Într-o sâmbătă seara au rupt sigiliul de pe ușa bisericii și împreună cu credincioșii bapțiști din comună au intrat înăuntru și au ținut serviciul divin și astfel au rupt arondarea și biserica a funcționat fără recunoașterea Departamentului Cultelor.

Tot în această perioadă a obținut prin Uniunea Baptistă aprobarea de reconstruire a bisericii din Coroi. La serviciul divin de inaugurare a bisericii au participat corul și fanfara bisericii Speranța Arad conduse de Burcă Florea și Ciobanu Simion. Pentru această vizită a celor două formații muzicale a fost tras la răspundere de imputernicitul Cultelor din jud. Arad. Aceasta arată în ce măsură erau supravegheate bisericile bapliste în vremea aceea. Prin aprobarea autorităților locale a reconstruit biserica din Craiva și a zidit-o pe cea din Beliu.

În 1970 s-a transformat ca păstor în biserica din Chișineu Criș de care au aparținut și bisericile : Sinteia Mare, Sepreuș, Boșig și Răpsig. Tot în această perioadă a lucrat trei ani în biserica Credința din Arad, care e formată din romi, botezând 50 de persoane.

În 1975 s-a reînființat comunitatea de Arad și s-a înființat cercul Chișineu Criș cu bisericile aparținătoare : Nădab, Socodor, Pil, Vârșand, Siclău și Grâniceri, cercul acesta l-a păstorit până la pensionare în 1990.

În cei 20 de ani de păstorire în biserica din Chișineu Criș a botezat în fiecare an câte 18—20 de suflete. De asemenea, în biserică s-au organizat : o orchestră pentru copii, cor mixt, cor bărbătesc, fanfară. În biserica 1,4 din membri sunt de limbă maghiară, de aceea se predică și se cântă și în limba maghiară și prin înțelegere păstorul bisericii bapliste din Arad I păstrește pe membrii maghiari din biserica din Chișineu Criș. Credincioșii de ambele limbi se înțeleg și totul decurge în biserică în armonie.

Chisăliță A. a avut și greutăți cu autoritățile orașului Chișineu Criș, fiind amenințat chiar și cu destituirea. I se cerea să interzică fanfarei să participe la înmormântări și să cânte pe străzi în drum spre cimitir, păstorul însă nu a împlinit această cerință a lor. Trebuie să notez că mai ales în regiunea Bihor, în timpul acela, autoritățile chiar de la regiune erau foarte pornite împotriva fanfarelor din bisericile noastre. S-a dat dispoziție prin miliție că n-au voie să cânte pe străzi la înmormântări. Îmi amintesc că în satul Rădești, comuna Almaș, miliția a sechestrat fanfara bisericii bapliste din biserica Rădești pentru că a participat la înmormântarea unui membru din biserică și au mai fost sechestrate și alte fanfare în regiunea Bihor pentru același motiv și numai după lungi tratative duse de Uniunea Baptistă cu Departamentul Cultelor s-au înapoiat bisericilor aceste instrumente muzicale.

Fratele Chisăliță Avram n-a fost un predicator mare, dar așa cum rezultă din datele biografice ale vieții lui a fost îndrăzneț și activ. În vremurile acele grele a ținut două botezuri în râul Crișul Alb cu candidați din biserica baplistă din comuna Răpsig. Cu acele ocazii s-au

adunat la apă sute de oameni pentru că un botez la râu în vremea aceea era o noutate și atunci ca să faci asemenea acte și se cerea îndrăzneală. A colaborat și cu autoritățile de pe poziții principiale, dovedind că, cu avizul lor, a reușit să reconstruiască clădirile bisericilor din Craiva și Beliu.

După pensionare mai păstorește bisericile din comunele : Grăniceri, Sepreuş, Bocsig, Răpsig și a doua biserică de țigani Betel din Arad. În această biserică tânără a ținut în 1993 un botez cu 14 persoane, iar în 1994 un alt botez cu 22 persoane. De asemenea, după revoluție a zidit un lăcaș de închinăciune în cartierul gară Bocsig și clădirea bisericii din Bocsig a reconstruit-o fiind acum în rușă.

În aceste rânduri am cuprins cei aproape 40 de ani de păstorie pe care i-a parcurs fratele Chisăliță până în prezent și ținând seama de împrejurările în care a trebuit să lucreze, realizările lui sunt mari.

COSTEA SIMION

Costea Simion aparține generației de păstori care au lucrat în Negriștești, jud. Bistrița. Din copilărie era foarte evlavios și când era copil de 10 ani acântat în strana bisericii. Dar în 8 mai 1920 îl întâlnește pe pocăitul Zadic Ioan, un negriștețean care fusese în America și acolo s-a convertit la credința baptistă. Întorcându-se acasă, acesta a început să predice pocăința sâtenilor lui, care l-au privit ca pe „necuratul“, ca pe „antichristul“. Tânărul Costea dorea să-l întâlnească și să-l mustre de ce s-a dat „necuratului“. Într-o bună zi l-a întâlnit și, în urma convorbirii avute cu Zadic, s-a convins că nu-i antichristul, ci e copilul lui Dumnezeu. Tot în acea vreme o femeie cu 2 fetițe, al cărei bărbat a căzut pe front, a trecut cu două oițe pe lângă turma de oi care era în paza lui Costea. Ea fusese și pe la alți ciobani comunali, care au refuzat să-i primească cele 2 oițe în turmele lor pentru că era pocăită. Costea, când a auzit despre ce era vorba, a primit oiile, iar femeia, drept mulțumire, i-a dat o carte care cuprindea cele patru Evanghelii, pe care Costea a citit-o cu mare sete. Toate acestea au trezit în sufletul lui dorința după mântuire, a ajuns și în posesia unui testament și astfel s-a convins de necesitatea pocăinței.

Convins de nevoia pocăinței, a început să frecventeze adunarea pocăiților din sat. Din cauza aceasta a avut mult de suferit din partea tatălui care era foarte bisericos, conflictul a fost așa de grav, că Simion era pe punctul să plece de acasă. Cu toate aceste necazuri îndurate în familie, s-a botezat în credința baptistă în 13 mai 1921 noaptea, la orele 2, pentru că botezul nu se putea ține ziua din cauza preoților și a jandarmilor. A fost botezat de pionierul credinței baptiste de pe meleagurile Clujului, Pop Nicolae din Gîrbău. Avea 17 ani când a primit botezul Nou-testamental.

După ce s-a auzit în sat că s-a botezat, a fost chemat la postul de jandarmi și acolo a fost crunt bătut de către doi preoți, unul ortodox și al doilea greco-catolic. Urmele rănilor primite în acea bătaie au rămas în corpul lui și puteau fi văzute și la vârsta de 84 de ani. Fratele

povestește în cartea „Viața de Slujire“, pe care au tipărit-o copiii lui în S.U.A. multe alte șicanii la care au fost supuși credincioșii bapțiști din Negrilești, de oarece preotul din comună era deputat.

În 1927 a fost ordinar ca păstor, slujbă în care a avut mult de îndurat din partea celor doi preoți, care i-au intentat un proces sub învinuirea că a făcut agitație împotriva religiilor greco-catolică și ortodoxă, și pentru a-și susține învinuirea, au pus 8 martori mincinoși. Dar aceștia, când le-a cerut judecătorul să jure pe cruce că vor spune numai adevărul, n-au mai avut curajul să mintă și au spus că învinuții sunt oameni pașnici și buni gospodari și astfel au fost achitați Costea și alți frați din Negrilești. Altă dată au fost arestați Costea, Dunca și alte 50 de persoane pentru că au fost surprinși la rugăciune și au fost transportați pe jos până la Dej. În grup erau și femei cu copii în brațe. La Dej grupul a fost achitat, iar lui Costea și Duncan li s-a înaintat proces la tribunalul Militar din Cluj. Aici și-a angajat un avocat cu 500 lei și a fost achitat, dar drumul până la Cluj l-a parcurs foarte greu, pentru că era iarnă și trenul foarte aglomerat și a călătorit pe scări.

În 1929 s-a înscris la seminarul teologic baptist din București, dar n-a făcut decât un an din cauza greutăților familiale. În 1930 s-a zidit locașul de închinăciune ; acum erau 150 de membri.

Costea Simion a fost un păstor neobosit. El a misionat în satele din jurul comunei Negrilești și a sădit spiritul misionar și în membrii bisericii, a misionat în Ciceu Giurgești, Ciceu Poieni, Hășmași, Dobric, Breaza, Goștila. Biserica din Negrilești s-a dezvoltat frumos ; încă din 1953 biserica avea 250 de membri și era cea mai mare biserică din Comunitatea Bisericească Cluj de care aparținea ; chiar biserica din Cluj Mănăstur nu avea în timpul acela decât 220 de membri.

O mare pierdere pentru lucrarea Evangheliei pe meleagurile acestea a fost apariția pentecostalilor cu profetii, vindecări mincinoase și vorbiri în limbi. Costea S. vorbește în cartea sa despre cum s-a distrus bisericile baptiste din toate acele comune în care a misionat el în urma lucrării acestor proroci. Sigur, biserica din Negrilești a rezistat. E interesant că în Negrilești era o profeteasă cunoscută sub numele de „Măriuța de la Negrilești“, care era o femeie rafinată. Înainte de 1944 a fost bucătăreasă la Casa Regală la București, iar după 1944 a venit la Negrilești lăudându-se că are darul vorbirii în limbi și darul profetiei și, cu aceste mișmașuri ale ei a făcut multe victime între cei lesne crezători și puțin cunoscători ai Scripturilor (pentru profetiile ei mincinoase, prin 1959 a suferit o condamnare de 5 ani, pentru că a sfătuit pe un pentecostal să-și lase soția cu 4—5 copii și să ia pe alta, că așa i-a descoperit ei Duhul Sfânt).

Costea Simion avea o doctrină clară și n-a permis abateri de la această doctrină. Mi-a istorisit că odată s-a dus într-o biserică fondată de el, dar care trecuse la pentecostali și la rugăciune s-au rugat în comun cu strigăte mari, că nimeni nu înțelegea nimic. La serviciul divin le-a predicat din textul : „Ce înseamnă behăitul acesta de oi...“ (I Sam. 15:14).

Costea Simion a funcționat ca păstor activ până în 1971 și a plecat în vecinicie în 23 ian. 1990, în Los Angeles, unde locuia la unul

din copiii săi. Dacă privim retrospectiv la lucrarea lui, la cele două biserici rămase în urma lui, cea din Negrilești și cea din Poieni Ciceu, pe care n-au reușit penticostalii să le dărâme, trebuie să recunoaștem adevărul că Dumnezeu face lucruri mari prin oameni simpli dar credincioși și un astfel de om a fost Costea Simion. Și ceea ce i-a caracterizat viața a fost o doctrină curată, biblică baptistă, de la care n-a putut fi clintit și o viață curată trăită în mijlocul oamenilor.

RUSU SIMION

S-a născut în 1928 în comuna Jac jud. Sălaj, a absolvit seminarul baptist din București în 1961, dar a fost ordonat păstor chiar la absolvirea anului I în 1958, datorită lipsei de păstori. A fost angajat ca păstor în cercul bisericesc Bistrița, de care aparțineau 17 biserici, pe lângă cea din Bistrița ; amintim doar câteva din ele : Negrilești, Ciceu Poieni. Dumbrăveni Milaș, Urmeniș, etc.

De la început s-a confruntat cu mari greutăți materiale. În timpul acela biserica din Bistrița se întrunea într-o cameră închiriată la un credincios care avea 10 copii, numărul credincioșilor era în jur de 100, iar el a trebuit să locuiască într-o singură cameră împreună cu cei patru copii ce-i avea. Autoritățile locale au refuzat să-i dea locuință, cum se proceda după lege cu salariații întreprinderilor.

După multe intervenții, autoritățile i-au aprobat să cumpere o casă în care a amenajat o sală pentru biserică și, dintr-un grajd, pe propria cheltuială, Rusu și-a amenajat o locuință pentru familie. Dar autoritățile n-au aprobat ca acest imobil să fie intabulat pe biserică, de aceea, când a venit în partea aceasta sistematizarea și imobilul a fost demolat, numai cu mare greutate s-a aprobat să cumpere o casă pe care s-o transforme în biserică.

În 1964 a fost ales președinte al comunității Cluj și a trebuit să gireze și biserica din Cluj — Mănăstur, deoarece fratele Hușan Mihai, păstorul bisericii, era destituit din 1962. În 1971 a fost destituit de Departamentul Cultelor din funcția de președinte al Comunității și păstor al bisericilor din cercul Bistrița, pentru că pe raza Comunității Cluj s-au construit fără autorizații bisericile : Dej, Cluj — Iris, și biserica din comuna Fintinele. Aceste biserici au înaintat formele la Departamentul Cultelor pentru a primi aprobările necesare pentru neconstruirea și extinderea acestora, dar Departamentul Cultelor n-a răspuns nimic. Biserica din Dej, de 25 de ani avea o comunicare din partea comisiei de expertiză de specialitate în construcții, prin care se punea în vedere să nu se mai întrunească la închinăciune în clădirea veche deoarece prezintă pericol de prăbușire și, tot nu s-au aprobat lucrările de consolidare a clădirii și extinderea necesară pentru numărul de membri pe care-i avea biserica. Exista o dispoziție de la autoritățile superioare de stat cu privire la biserici „să se repare existentul, fără însă să se accepte extinderea la lăcașurile de închinăciune“, deși în urma socializării agriculturii mase mari de credincioși s-au mutat de la sate la orașe și clădirile bisericilor de la orașe erau prea mici pentru numărul de membri care-l aveau.

Sigur, în aceste împrejurări credincioșii noștri, ca un act de dispreț, au recurs la a zidi biserici fără aprobări din partea autorităților. Așa au procedat și credincioșii din Dej și cei din Cluj — Iris După ce clădirile au fost terminate și s-au ținut deja serviciile divine în ele, au venit autoritățile cu hotărârea de a fi demolate. Se cerea să fie demolate de către cei ce le-au construit, altfel le va demola statul pe cheltuiala credincioșilor care le-au zidit. Sigur că niciunde credincioșii n-au acceptat ca ei cu mâinile lor să demoleze ceea ce ei au construit, așa se face că într-o dimineață miliția a înconjurat biserica baptistă din Dej, nimeni n-a putut intra în cercul fixat de miliție, a venit echipa de la Sfatul Popular și au demolat biserica.

Biserica din Cluj — Iris, a scăpat ca prin urechile acului de demolare și a nume s-a reușit ca în planurile vechi din 1950, pe baza cărora s-a zidit clădirea bisericii în 1951 să se prevadă și extinderea pe care au construit-o acum. Acesta era un drept al lor câștigat în 1951 și Sfatul Popular Județean Cluj a considerat să respecte acest drept. Credem însă că nu pentru această motivație juridică n-au demolat-o pe cea din Cluj, ci pentru că se făcea prea mare tam-tam, pentru că mai demolaseră cu câțiva ani în urmă biserica baptistă maghiară.

După 4 luni, Departamentul Cultelor a revenit asupra destituirii și a acceptat ca fratele Rusu Simion să fie transferat ca păstor la Baia Mare. Așa că, din nou era pe drumuri, împreună cu întreaga familie. A trebuit să-și părăsească locuința pe care și-o amenajase la Bistrița și să plece la Baia Mare. Aici s-a izbit de mari greutăți, lipsa de locuință pentru familie și lipsa unui lăcaș de închinăciune potrivit pentru numărul credincioșilor care existau atunci în Baia Mare. Clădirea bisericii din Baia Mare a fost demolată cu ani în urmă, prin sistematizarea orașului, dar autoritățile n-au dat bisericii o altă clădire ca s-o amenajeze ca biserică, după cum prevedea legea cu privire la demolarea instituțiilor. Păstorul de atunci s-a mulțumit că lui i-au dat un apartament și n-a pus tare problema spațiului pentru biserică, deși clădirea demolată era proprietatea bisericii. După ani de zile autoritățile locale au aprobat ca biserica să cumpere, mai la marginea orașului, o casă din cărămidă nearsă în suprafață de 109 m și aceasta au amenajat-o ca sală de închinăciune, dar autoritățile n-au aprobat ca acest imobil să fie înscris pe numele bisericii.

Fratele Rusu avea o calitate bună, era foarte stăruitor în cereri pentru rezolvarea problemelor. De îndată ce și-a luat în primire postul la Baia Mare, a intervenit la Sfatul Popular din Baia Mare să-i aprobe înscrierea imobilului pe numele bisericii și, după intervenții stăruitoare, a obținut această aprobare. După ce a obținut această aprobare, pasul următor pe care l-a făcut a fost să depună formele pentru reconstruirea pe acest teren a unei biserici corespunzătoare pentru numărul credincioșilor pe care-i avea biserica. Și după 10 ani de intervenții stăruitoare, în 1981, i s-a aprobat planul de a construi o biserică cu două turle, destul de impunătoare. Atât de mult a stăruit Rusu pe lângă autorități, că secretarului județului, care se ocupa de probleme cultice îi era groază dimineața să vină la birou, că era întâmpinat de fratele Rusu cu cererea pentru biserică. În sfârșit, după atâta stăruință,

i s-a aprobat construcția. Dar, după ce au început construcția și au ajuns cu ea până la acoperiș, schimbându-se prim-secretarul de partid al județului, acesta le-a făcut mari greutăți, s-a legat de ei că n-au respectat planul, pentru că la clădire au construit și un demisol, care nu era prevăzut în planul aprobat, și astfel a oprit lucrarea. Au început iar tratativele care au durat câțiva ani și, la urmă, s-a ajuns la un compromis : să introducă moloz în demisol și le aprobă să continue lucrările. Neavând încotro, frații au introdus moloz în demisol și au continuat lucrările. În sfârșit, lucrările s-au terminat și, în 27 sept. 1987, s-a inaugurat lăcașul de închinăciune al bisericii. Sigur, după revoluție, demisolul a fost golit și amenajat pentru săli de clase la școala duminicală.

Fratele Rusu a fost și bun misionar și plantator de biserici, așa că a obținut câteva aprobări pentru funcționarea bisericilor din : Baia Sprie, în 1975, în Mireșu Mare, unde a câștigat pentru credința baptistă 25 de persoane. Astăzi sunt acolo 40 de membri și au local propriu. Prin 1978 a înființat o biserică în comuna Fersig, apoi a înființat biserici filiale legate de biserică din Baia Mare în comunele : Girdani, Șomcuța Mare, Lucăcești și Bicză aparținând de biserică din Oarța de Sus. Acestea toate au fost înființate înainte de 1989, când nu avem atâția învățători care să ne învețe cum să plantăm biserici, ce a fost intervenția stăruitoare pe lângă autorități, a fratelui Rusu Simion.

Sa pensionat pe data 29 nov. 1990, dar n-a încetat să lucreze. Se vede că pentru slujitorul Domnului nu există pensionare la propriu, ci numai schimbare de statut, dar lucrarea e aceeași, așa că în statutul de pensionar a înființat biserică din Șoimuș, cu 22 de membri, apoi a pornit lucrarea în comunele Năpradea, Tanis, Băbeni și Ciocmani. În iarna lui 1994 a trecut în țara Oașului, în orașul Negrești — Oaș și în comuna Certez. Aici lucrarea merge mai greu pentru că sunt mulți martori ai lui Iehova

Iată ce putem spune în cuvinte despre lucrarea pe care fratele a desfășurat-o în cei 32 de ani de pastorație activă. Ca ieri au trecut anii de când, în vara anului 1956, l-am întâlnit în comuna Creaca, urmărit de securitate, pentru că fiind contabil la cooperativa din Creaca, a contribuit la convertirea a trei membri de partid din comună și aceasta nu i-a putut ierta partidul celor fără Dumnezeu.

COVACI NICOLAE

S-a născut în 1913, în comuna Sintești de lângă Făget, s-a botezat în 1927, iar în toamna aceluiași an s-a înscris la Seminarul Baptist din București. După ce a terminat trei ani de seminar, conform uzanței seminarului a fost repartizat pentru practică, în bisericile baptiste de pe Valea Crișului Alb : Brad, Vîrfurile, Pleșcuța, Aciuța și Gurahont. Anul IV l-a absolvit în 1934.

În toamna anului 1934 a fost chemat ca păstor al Bisericii Române din Oradea, ordinarea a primit-o în 1937. În 1938 a fost ales și secretar al Comunității Bisericilor Baptiste a județului Bihor.

În perioada 1940—44, când Ardealul de Nord a fost cedat Ungariei prin dictatul de la Viena, Covaci Nicolae a rămas la Oradea ca păstor la Biserica Baptistă Română din Oradea, acesta este unul din cele mai mari merite ale lui, pentru că el a fost personalitatea cea mai reprezentativă dintre bapțiștii români care au rămas în Ardealul de Nord. Îndată după liniștirea lucrurilor, el a purces la reorganizarea bisericilor românești din acest teitoriu. A organizat Comunitatea Bisericilor Baptiste Române din Ungaria, cu sediul la Oradea, iar președinte al comunității a fost dr. Simonca Gheorghe, un avocat de origine din Keetegyhaza, și secretar a devenit Covaci N.

În această calitate, el a procurat și a editat cărți religioase în limba română, necesare în bisericile românești, a redactat manuale de religie pentru elevii bapțiști români din școli și a asigurat rezolvarea problemelor ce s-au ridicat în bisericile baptiste românești. Pentru îndeplinirea acestei slujbe avea o motocicletă care l-a ajutat în mod eficient.

În 1946, după moartea lui Marin Dumitrașcu, a fost ales secretar general al Cultului, în locul celui decedat. În această calitate, a condus delegația Uniunii Baptiste la Congresul Alianței Mondiale Baptiste, ce s-a ținut în vara anului 1947, la Copenhaga. După întoarcerea de la Congres, și-a dat demisia din această funcție din cauza unor neînțelegeri ce s-au ivit în sânul delegației, în timpul participării la Congres.

Covaci Nicolae a avut multiple funcția în Cult : păstor, secretar de Comunitate, în 1953—54 profesor la seminar, în 1954—55 director al seminarului. În timpul acela, Departamentul Cultelor l-a destituit pe Socaciu Ioan din funcția de director și pe Alexa Popovici din funcția de director adjunct. În 1958 a organizat Casa de Pensii a Cultului nostru și câțiva ani a fost directorul ei. În 1965 a fost ales vicepreședinte al Uniunii Baptiste, iar în 1969, Comitetul Uniunii l-a ales președinte al Cultului, pentru că la sugestia Departamentului Cultelor, Vicaș Teodor și-a dat demisia din funcția de președinte al Uniunii, deoarece începuseră relațiile cu Organizațiile Baptiste Externe și pentru aceste relații era mai potrivit Covaci Nicolae, pentru că era mai reprezentativ și știa și limba engleză.

Covaci N. a fost un bun organizator, bun administrator, bun predicator, din punct de vedere fizic — cu prestanță, plăcut în discuții. Dar în ce privește apărarea drepturilor Cultului, lui i s-a cerut mai mult. Știm că el și cu Bokor Barnaba au venit în comitetul Uniunii cu sugestia de a se aproba rezoluția propusă de Departamentul Cultelor, cu privire la reducerea serviciilor divine din bisericile noastre. Ei au propus o rezoluție puțin modificată de cea a departamentului, motivând că dacă ministerul îi va destitui, vor veni alții care vor ceda mai mult. Deși Comitetul Uniunii se întorsese de la Minister cu hotărârea de a nu accepta reglementarea serviciilor divine propusă de Minister, indiferent ce se va întâmpla. Știm însă că, prin 1973, el și Executivul Uniunii au semnat un memoriu către Departamentul Cultelor, în care au pus toate problemele cu care se confruntă Cultul nostru, ca : reglementarea serviciilor divine, botezurile (nu se acceptau pentru botez decât copiii bapțiștilor), refuzul autorităților de a da autorizații de reparații și extinderi la clădirile bisericilor, refuzul autorităților de a

recunoaște noi biserici. Și, pe un ton destul de tare, N. Covaci a cerut Departamentului Cultelor să rezolve aceste probleme. Lui însă îi plăcea să împingă pe alții în față, pe Tunea Ioachim care era secretarul general al Cultului și după ce s-a întors Ton Iosif de la Oxford, în multe probleme care trebuiau puse la Departamentul Cultelor l-a împins pe Ton în față, deși prin funcția pe care o ocupa era de datoria lui să le ridice. Cred că și faptul acesta l-a încurajat pe Ton Iosif să treacă prea în față cu rezolvarea problemelor Cultului și astfel, problemele mai mult s-au agravat decât s-au rezolvat. Ton însuși spunea în timpul acela că nu dorește să fie nimic în Cult decât „consilierul președintelui“.

A avut și necanuzi în viață, prin 1952 l-a părăsit soția lăsându-l cu doi copii, a fost nevoit să se recăsătorească și biserica a aprobat și divorțul și recăsătorirea lui, pentru că toți erau convinși că ea a fost de vină, ea l-a părăsit în mod scandalos și rușinos. Un alt necaz l-a avut în 1973. Era în vârstă de 60 de ani și a suferit un atac de cord, care l-a descurajat mult și i-a redus capacitatea de muncă. Prin 1972 l-a adus ca al doilea păstor la biserică pe Olah Liviu, care era tânăr și bun evanghelist. El a înviorat biserica (păcat că s-a lăsat antrenat în politică cultică, la care el nu se pricepea de loc).

În 1974 a sărbătorit în biserica din Oradea jubileul de 40 ani de păstorire a bisericii. Cu acel prilej s-a ținut un frumos serviciu divin, în care au vorbit frații Tunea Ioachim, ca secretar general al Cultului, Dumitru Gergel ca președinte al Comunității Oradea și Liviu Olah ca al II-lea păstor al bisericii.

Covaci Nicolae s-a retras din funcția de președinte al Cultului în 1975. Motivul pentru care s-a retras a fost ridicarea curentului contestatar în Cult. El n-a avut curajul să-l înfrunte direct și nu putea trece nici de partea lor, pentru că el era privit de ei ca fiind din vechea gardă, care a colaborat cu autoritățile statului (contestatarii n-au colaborat numai în secret cu securitatea). După ce s-a retras din funcția de președinte al Cultului, a plecat la Oradea, unde a fost privit ca păstor de onoare. A plecat în vecinicie în 1993.

CRIȘAN IOAN.

S-a născut la 25 feb. 1923, în comuna Ohaba, jud. Alba și a crescut într-o familie de credincioși de la vârsta de 6 ani. În copilărie îi plăcea să recite poezii în biserică și, prin aceasta, a biruit timiditatea și frica de a sta în fața poporului. Din copilărie a îndurat prigoniri pentru credință; era în cl. VI elementară la școala din sat când învățătorul l-a bătut strașnic pentru că n-a voit să-și facă semnul crucii.

Când își satisfăcea stagiul militar s-a născut în el îndemnul să urmeze seminarul, pentru a se pregăti mai bine în vederea propovăduirii Cuvântului Scripturii, dar greutățile materiale l-au împiedicat să se înscrie imediat după terminarea stagiului militar la seminar. Totuși, gândul acesta nu l-a părăsit, iar vara anului 1950, când un frate a citit în biserică circulara de la seminar prin care erau îndemnați tinerii să se înscrie în noul an școlar la seminar, fratele care a citit

a făcut un apel foarte serios acestora să se decidă pentru seminar, trecând peste toate greutățile.

În 1953 a terminat anul III la seminar și a lucrat fără plată, cu mari greutăți materiale, prin bisericile din jur. Numai în 1955 a fost ordonat ca păstor. În 1956 s-a mutat în Alba Iulia, în toamna aceluiași an s-a înscris în anul IV la seminar, iar în 1961, cu ocazia aplicării arondării bisericilor, a fost ales ca păstor în biserica din Alba Iulia. În cercul lui a trecut fratele Zdrînc Artenie.

În lucrare a avut câteva greutăți, pentru că perioada 1959—1969 a fost cea mai critică. De exemplu, în 1958, biserica din Alba Iulia a zidit în continuarea clădirii bisericii o anexă, ca să mărească spațiul bisericii, pentru că numărul membrilor a crescut și spațiul acesteia era neîncăpător. Sfatul Popular al orașului le-a încasat taxele de autorizare a lucrărilor și le-a spus că se pot începe lucrările, dar, când era construcția la acoperiș, a apărut un inspector general din Departamentul Cultelor, care a cerut sistarea lucrărilor și transformarea anexei în locuință, ca să nu fie demolată. S-au făcut multe intervenții, memorii la Departamentul Cultelor, la Consiliul de Stat, dar nu s-a primit nici un răspuns. Abia în 1967 au desfăcut zidul despărțitor și au mărit spațiul bisericii, dar și atunci, fără nici o aprobare. Dar de data aceasta autoritățile nu au ripostat.

Foarte interesant că, până prin 1968, autoritatea care îngredea activitățile bisericilor era Departamentul Cultelor. Autoritățile locale erau dispuse să aprobe reparații de biserici și chiar construiți de noi biserici, dar intervenea Departamentul Cultelor și se opunea, așa cum a fost și în cazul de față. După 1970 însă, lucrurile s-au schimbat, Departamentul Cultelor, prin inspectorii lui, susținea interesele bisericilor față de autoritățile județene. Se introduce acum așa-numita autonomie locală: acum prim-secretarii partidului pe județe hotărau și aprobau reparații, extinderi și construcții de biserici, iar conducătorii Uniunii mergeau în audiențe la prim-secretarii de partid ale județelor unde erau asemenea probleme și le tratau cu ei. Și depindeau foarte mult aprobările, de ce suflet avea prim-secretarul. De exemplu, biserica baptistă din Brașov a primit autorizația de reconstrucție, în timp ce prim-secretar al partidului în județul Brașov era Virgil Trofin, un om cu suflet; de aceea a și fost mazilit din partid.

În 1961 s-a făcut arondarea bisericilor și a păstorilor (încă din 1959 s-a interzis botezurile, putând fi botezați numai copii din familii de bapțiști. Împuternicitul de la Deva, de care aparținea și biserica din Alba Iulia, nu aproba nici un fel de botez pe toată raza lui de activitate. El le-a cerut păstorilor să desființeze corurile din biserici, iar la o conferință pastorală ce s-a ținut la Deva, împuternicitul Cultelor le-a spus: „Dacă nu vă place libertatea pe care v-o dăm noi, întoarceți-vă la libertatea pe care ați avut-o în timpul lui Antonescu“. Cu toate acestea, păstorul Crișan Ioan a botezat pe toți cei ce mărturiseau credința în Isus Hristos, fie noaptea în râuri, fie în băile din apartamente, iar corul a continuat să cânte, fără să fie dirijat din față și fără să se ridice în picioare coriști.

Cât de supravegheată a fost biserica din Alba Iulia, se vede și din faptul că, într-o duminică, un grup de membri din biserică s-au dus

în vizită la biserica din com. Craiva, unde au cântat în cadrul serviciului divin. După câteva zile, păstorul Crișan a fost chemat la imputernicitul de la Deva, unde a fost muștrat pentru această deplasare și a fost destituit din funcție pe o lună. Prin 1961, s-a dus cu o parte din cor la biserica din Sebeș Alba, unde era păstor girant. Când a sosit, acolo era prezent și imputernicitul Cultelor de la Deva; pentru această deplasare a fost sancționat cu retragerea salariului pe o lună.

În 1969 a făcut intervenție la autoritățile locale ca să se aprobe lărgirea clădirii vechi a bisericii și înălțarea la dimensiunile anexei, care fusese construită în 1958. Lucrarea a fost aprobată în 1970, dar construcția s-a făcut cu mare greutate, pentru că în 1970, la Alba Iulia au fost mari inundații și, multe case, chiar ale membrilor bisericii au fost distruse, inclusiv casa fratelui Crișan. Fratele a lucrat ca păstor al bisericii Alba Iulia până la pensionare, în 1987, la vârsta de 64 ani.

COSTEA PETRU

S-a născut în 1932 în comuna Bontești, jud. Arad, din părinți credincioși. S-a convertit în biserica Arad — Pirneava, și a fost botezat în 1950 de către fratele Petru Popovici, care era păstorul bisericii în timpul acela. S-a înscris la seminar în 1951 și, după ce a terminat anul III, a fost angajat ca predicator în cercul bisericesc Turda, de care aparțineau și bisericile Cîmpia Turzii și Viișoara. În 1955 s-a transferat în Comunitatea Oradea, în biserica Cociuba Mare. Anul IV l-a făcut în 1956—57.

După arondarea bisericilor a rămas păstor în cercul Gurbediu de care aparțineau și bisericile Rîpa, Fonău, Sititelec și Miersig. În 1972 a fost mutat disciplinar, pentru că a ținut un botez fără aprobarea imputernicitului Cultelor, în bisericile : Călacea, Ucuriș și Girișul Negru.

Călacea e un sat mic, cu pământ arabil nu prea fertil. Touși, datorită unei bune gospodării realizată de președintele gospodăriei agricole, care a creat o industrie anexă pe lângă gospodărie a reușit să asigure venituri bune membrilor acesteia și să asigure locuri de muncă pentru toți tinerii satului. Așa că satul s-a dezvoltat din punct de vedere economic, biserica baptistă avea în jur de 200 membri, din care mulți erau tineri, toți fruntași în muncă la gospodărie. Credincioșii bapțiști, sub conducerea păstorului Costea Petru, au construit o biserică foarte frumoasă și spațioasă în locul celei vechi, dar fără nici o aprobare. După ce a fost gata clădirea, au venit autoritățile județene s-o demoleze, dar datorită intervenției energice a președintelui gospodăriei, Boboc Florian, biserica n-a fost demolată (el a spus că bapțiștii și copiii lor sunt cei mai harnici muncitori din gospodărie) Datorită rezultatelor obținute în gospodărie, acest președinte se bucura de prestigiu în fața autorităților județene (se pare că ar fi spus „dacă demolați biserica, treceți peste trupul meu“, dar cel ce a sesizat autoritățile a fost preotul ordotox).

Tot în perioada aceasta, Costea a făcut reparații capitale la bisericile : Ucuriș, Căuașd, Girișul Negru și Gurbediu (la Gurbediu, preo-

tul ortodox a denunțat la județ aceste reparații și, auzind, enoriașii lui l-au scos din comună).

În 1986, Costea P. s-a transferat în cercul bisericesc Pecica, jud. Arad, de care aparțineau și bisericile Nădlac, Seitin, Semlac și Credința din Arad — biserică de romi. Aceste biserici le-a păstrorit până la pensionare, în 1992.

PETRU POPOVICI

S-a născut la 12 sept. 1918, în orașul Harrisbourg S.U.A. În 1921 părinții cu cei trei copii au revenit în România pentru o vacanță, dar din cauza răscoalei din Basarabia provocată de gărzile Roșii, statul Român a închis granițele și familia Popovici n-a mai putut pleca în S.U.A. Au rămas în Firiteaz, jud. Timiș, comuna natală a părinților.

Din copilărie Petru Popovici a avut darul să sufere pentru credință. Astfel, în primăvara anului 1931, preotul ortodox Traian Putin, care era și vecin cu familia lor, l-a bătut zdravăn pentru că a refuzat să-și facă cruce; în urma rănilor primite a trebuit să urmeze un tratament medical. Din cauza aceasta a rămas firav din punct de vedere fizic, dar Dumnezeu i-a dat o forță spirituală.

S-a botezat în 1934 la Arad, în biserica din Pirneava, unde era păstor Cocuț Ioan. În 1937 s-a înscris la seminarul baptist din București, iar în vacanțe a lucrat în bisericile păstorite de Atanasie Pascu: Berăgsău, Bobda, Checea. În sept. 1939 a revenit la Firiteaz, la părinți, seara au avut serviciu divin la biserică și au venit jandarmii și i-au arestat pe tatăl lui, pe el și pe sora sa Rachela, pe Boșnac Sima, un văr de a lor — copil de 16 ani și 5 membri din biserică. Dimineața, cei arestați au fost duși la Tribunalul Militar din Timișoara, unde, după 10 zile de arest, au fost eliberați pe cautiune, dar în ianuarie 1940 au fost judecați și condamnați fiecare la o amendă de 1.000 de lei, sau o lună de zile de închisoare. Amenda era foarte mare pentru timpul acela. Auzind despre aceasta, dr. Roy Starmer, directorul seminarului, s-a oferit să plătească amenda pentru Petru și Rachela Popovici, pentru că el era seminarist, iar Rachela era elevă la școala de fete ce funcționa pe lângă seminarul baptist din București. Dar ceilalți condamnați au făcut fiecare câte o lună de închisoare.

Între 1941—45 a fost militar și dus în război să apere o țară care s-a purtat cu el ca o mamă vitregă. La 1 iunie 1945 a fost ales păstor al bisericii baptiste Arad — Pirneava, care avea doar 53 de membri. Tot atunci a început și munca de coredactor la Farul Creștin care apărea la Arad, în 5.000 de exemplare. Între 1945—48 a ținut împreună cu I. R. Socaciu și cu fratele său Alexa diferite cursuri biblice în lunile de iarnă cu păstorii și diaconii bisericilor noastre. Aceste cursuri s-au ținut în bisericile din Arad, Revetiș, Caransebeș Turda, Bucerden, Viișoara — Cluj, Hăpria, Chiuești și chiar și în Maramureș. De asemenea a ținut și diferite campanii de evanghelizare în bisericile din Cluj — Mănăștur, Dimbul Rotund, Lugoj, Sibiu, Caransebeș, Deva, Reșița etc.

La 1 sept 1953 s-a transferat ca păstor la biserica Timișoara I. În acel timp, biserica din Timișoara avea 170 de membri. Aici, fratele a lucrat cu un deosebit succes. Timișoara fiind centru universitar, dănsul a reușit să aducă în biserică pe toți tinerii din familii de credincioși care au venit la Timișoara la studii și, de asemenea, a crescut și numărul membrilor bisericii, ajungând la 500.

Sigur, lucrul acesta n-a fost pe placul autorităților care supravegheau îndeaproape lucrarea din biserică, pentru că Timișoara era centru universitar. Așa că, chiar din anii 1953—54 Popovici P. a intrat în atenția autorităților. Dar actul care la introdus definitiv în colimatorul autorităților comuniste a fost rezoluția pentru reglementarea serviciilor divine. Despre această rezoluție am vorbit în cursul lecțiilor anterioare și nu revin asupra ei, dar Popovici Petru a avut o atitudine deschisă împotriva reglementării și a pregătit și pe alți păstori din comunitatea Timișoara să ia această atitudine. Așa că, atunci când s-a ținut ședința Comunității și rezoluția a fost supusă la vot, n-a ridicat nimeni mâna pentru ea. S-a insistat asupra ei din nou din partea conducerii Cultului și din nou a căzut la vot, atunci inspectorul din partea Ministerul Cultelor a trecut la amenințări cu arestarea păstorilor, aceasta a provocat o tensiune mare în sală și ședința s-a încheiat cu sfatul ca delegații să meargă acasă să lămurească bisericile în problema rezoluției și să se țină o altă ședință peste 30 de zile.

După ședința însă, frațele Popovici a oprit în anexa bisericii pe păstorii : Dunca Gavrilă, Scobercea Ioan, Românu Nicolae, Rață Nic., Scîntee Gheorghe, Ilie Bîtea, Constantin Nicolae, Turc Teodor și, împreună, au discutat ce-i de făcut pentru viitor. Dunca G. a propus să se facă memorii la autoritățile superioare ale statului, dar fr. Popovici, îndată a scos un memoriu pe care deja el l-a făcut cu câteva zile înainte de ședința cunității. De îndată păstorii au semnat acel memoriu și a fost trimis la dr. Petru Groza, președintele Statului, la Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Miniștri și la ministrul Cultelor.

La a doua ședință a Comunității, sala bisericii din Timișoara era plină până la refuz de delegați ai bisericilor. Uniunea, ca să impresioneze, la această ședință a invitat întregul comitet al Uniunii. După multă muncă de lămurire rezoluția a fost supusă la vot, dar a căzut. Au mai trimis memorii la președintele Consiliului de Miniștri în problema reglementării și frații Alexa Popovici și Ioan Socaciu.

Deși s-a pus atâta insistență pentru introducerea reglementării, totuși, după câteva luni de zile, n-a mai insistat să fie respectată. Petru Popovici spune că acest memoriu și, mai ales atitudinea delegaților de la ședința Comunității Timișoara., au determinat autoritățile să renunțe tacit la ea. Sigur, a contribuit la acesta și destinderea inițiată de Hrusciov, care în anii 1955—56 s-a făcut simțită și la noi.

La sfârșitul anului 1959, Departamentul Cultelor a introdus din nou reglementarea, dar de data aceasta a intervenit mai brutal. De fapt și politica generală a statului era acum mai dură ca oricând ; era în plin proces de colectivizare și statul a luat măsuri drastice de înfrângere a oricărei împotriviri din partea țăranilor și aceasta s-a simțit și în domeniul religios. Așa că, în acest context s-a prezntat la fr. P. Po-

popovici imputernicitul Cultelor pe regiunea Timișoara, Sever Popescu, pe data de 15 nov. 1959 și i-a spus că a primit ordin de sus ca să se aplice reglementarea serviciilor divine în biserici și trebuie să înceapă biserica din Timișoara I. Astfel, îl roagă pe fr. Popovici P. să se conformeze acestei dispozițiuni, altfel îi retrage recunoașterea de păstor. Fratele Popovici, de îndată îi oferă carnetul de păstor care purta pe el aprobarea Departamentului Cultelor; imputernicitul refuză să-l primească, spunând că are timp de gândire o lună de zile, dar pe 18 decembrie 1959 a fost destituit din funcția de păstor al bisericii și destituit a rămas până în 1965. Situația materială a fratelui a fost foarte grea: avea trei copii mici, serviciu nu i-a oferit nimeni și abia după un an a ajuns să fie angajat contabil la Comunitate, cu un salariu foarte modest, pe care nu-l putea încasa nici măcar la timp.

După ce s-a revenit asupra destituirii, în 1965, fr. Popovici a ținut în biserică un studiu programat pe mai mult timp având ca temă: „Este Biblia adevărată?” Căuta argumente din istorie și din arheologie să dovedească istoricitatea Bibliei. Studiul acesta, ținut la amvon în timpul acela, a avut un mare impact, mai ales asupra tinerilor. Biserica era întotdeauna arhiplină, căci veneau mulți studenți. El era și un act de curaj pentru că din punct de vedere al Ministerului Cultelor, noi nu aveam voie să predicăm numai din Biblie și să nu facem referințe la alte științe în legătură cu Biblia. Chiar și în institutele teologice ortodox și protestant era scoasă apologetica. La seminar eu am predat istoria filosofiei, dar materia era numită în planul de învățământ „istoria gândirii creștine”, numire improprie pentru că nu toți filosofii au fost creștini.

LUCRAREA LUI PETRU POPOVICI ÎN S.U.A.

Pe data de 12 oct. 1967, fratele Popovici a plecat în America împreună cu toată familia. Născut în S.U.A., era cetățean american și, după legile americane, putea oricând să plece în patria în care s-a născut. Biserica l-a plâns, iar ziua aceea a fost o zi de întristare pentru biserica din Timișoara I și chiar pentru noi toți.

Plecarea fratelui în S.U.A. a fost o pierdere pentru bisericile baptiste din România, dar judecând lucrurile după lucrarea pe care a făcut-o fratele în S.U.A., trebuie să recunoaștem că plecarea lui în S.U.A. a fost benefică.

Benefică a fost și pentru opera literară pe care a scris-o acolo. Fratele a tipărit 21 de cărți religioase și a tradus alte 6. Aceste cărți au fost introduse și în România. Cum? numai el și Dumnezeu știe, dar sute de credincioși le au în bibliotecile lor, dacă nu chiar mii. Cărțile lui, în majoritate sunt de apologetică creștină și cu ele s-a completat un uriaș gol din literatura religioasă românească, pentru că aproape 40 de ani nu s-a mai scris și nici tipărit nici o carte religioasă cu un conținut viu și serios. El a scris cărți de apărare a credinței creștine și aceasta era o noutate, pentru că în România nu se puteau scrie asemenea cărți, în vremea aceea.

Plecarea sa în S.U.A. a fost benefică și pentru frumoasa lucrare ce a făcut-o prin radio și, nu mă refer aici la programele de radio ce

le-a făcut pentru românii din America, ci la predicile ce le-a transmis prin Monte Carlo, care erau ascultate în România, la predicile ce le-a transmis în fiecare duminică prin radio Europa Liberă, care era postul cel mai ascultat în timpul acela de românii din România.

A fost benefică și pentru românii din America, dacă socotim bisericile românești pe care le-a înființat în S.U.A., cea din Chicago, cea din Aria Los Angeles, pe care a înființat-o în 1971 și care a ajuns să aibă 400 membri și a devenit un centru de răspândire a literaturii creștine, pentru că biserica a ajuns să aibe și o tipografie, apoi bisericile din San Francisco, Sacramento și altel înființate prin concursul lui și a bisericii din Los Angeles.

Amintim și călătoriile misionare ce le-a făcut în toată lumea, predicând Evanghelia la românii de pretutindeni : de patru ori a fost în România, de trei ori la românii din Iugoslavia, de 7 ori la bisericile românești din Australia ; a vizitat și bisericile românești din Franța, Austria, Germania, etc.

În preznt e președintele Asociației misionare „România pentru Hristos“. Și această societate susține 75 de păstori în bisericile baptiste din România.

Deci, privind retrospectiv, putem spune că plecarea fratelui în S.U.A. a fost benefică și pentru românii din America, dar și mai mult pentru noi cei din România. Putem spune, fără a trece peste limitele modestiei, ci recunoscând o realitate, că P. Popovici a fost cel mai fecund predicator român după 1944, atât prin predicarea Evangheliei, cât și prin scrierea de cărți pentru zidirea sufletească.

ISAC IOAN

S-a născut la 26 ian. 1914, în comuna Bănila, pe Siret, în Bucovina de Nord. A urmat școala de arte și meserii din Vicovul de Sus. S-a întors la Domnul în 1931, prin niște tineri care l-au invitat la biserică în comuna natală. Aici a rămas străpuns la inimă de Cuvânt. Avea 17 ani când a fost botezat de Dumitru Hodoroabă în comuna Igești, jud. Storoișet. La îndemnul fraților bătrâni s-a înscris în seminarul teologic baptist în 1935, unde i-a avut ca profesori pe dr. Gill, Lucașa Sezenov și dr. Starmer. A terminat seminarul în 1938 și la 1 oct. același an, a fost chemat ca păstor la Biserica Baptistă din București, Ferentari, pe care a slujit-o până în 1957.

În afară de slujba de păstor a avut și rol reprezentativ în Cultul nostru. Astfel, a fost președinte al Comunității II din București, cu sediul la biserica din Ferentari, timp de 10 ani, iar după ce s-a făcut reorganizarea Cultului după statutul aprobat în decembrie 1950, a fost președinte al Comunității Bisericești București până în 1955.

La Congresul Cultului din 1951 a fost ales secretar general adjunct al Uniunii Baptiste. În 1954, după ce a fost destituit Ioan Rusu, funcția de secretar general, a îndeplinit-o Isac Ioan timp de un an. Tot între 1954—55 a fost și director adjunct al seminarului baptist ; în

această calitate a predat timp de un an dreptul bisericesc și administrația bisericească.

Isac Ioan a fost în conducerea Cultului în cele mai grele împrejurări, confruntându-se cu probleme grele. Astfel, în primăvara anului 1953, familia fr. Alexa Popovici care avea domiciliul în Arad, fratele Alexa fiind păstorul bisericii Arad — Speranța, i s-a pus în vedere să se pregătească că va fi dusă în Bărăgan. De îndată, muncitorii frunțași în producție, care au fost membri în acea biserică, au intervenit la miliție și securitate ca Alexa Popovici, care e păstorul lor să fie lăsat să locuiască în Arad. Demersul lor n-a avut nici un efect asupra autorităților locale. Dar, concomitent, a intervenit și Uniunea Baptistă la Ministerul Cultelor ca Alexa Popovici, fiind director adjunct al seminarului și profesor, să i se permită să se stabilească în București, pentru că fără el nu va putea funcționa seminarul, el fiind unul din profesorii de bază. În urma acestei intervenții a fost chemat la Direcția generală a securității fr. Isac Ioan, unde un colonel i-a spus: „nu poate funcționa seminarul fără Alexa Popovici?” „Da”, i-a răspuns Isac. „Îl aprobăm să rămână în București, dacă se obligă să rămână numai profesor, să nu intre și în pastorat. Cine garantează penetru aceasta?” Isac i-a răspuns: „Eu garantez în calitate pe care o am în Cultul Baptist”. Și deci, familiei Popovici i s-a aprobat să se stabilească în București, și n-a fost dusă în Bărăgan.

O altă problemă grea a fost încercarea Ministerului Cultelor de a introduce reglementarea serviciilor divine în biserici, făcând mari presiuni asupra conducerii Cultului. Isac a luptat împotriva reglementării cât i-a permis funcția, deși, când Comitetul Uniunii, la sugestia lui Covaci și Bokor B. au semnat-o, a semnat-o și Isac. Dar când comitetul Uniunii a fost primit de ministru după semnarea rezoluției, acesta a spus în fața tuturor adresându-se lui Isac: „D-ta ai fost cauza pentru care s-a întârziat semnarea rezoluției”. Deci ministrul cunoștea manevrele pe care Isac le-a făcut pentru ca rezoluția să nu se aprobe.

El a căzut și victimă a Ministerului Cultelor care ducea politica de dezbinare, ridicând pe unul și doborând pe altul. Așa se face că, în conformitate cu această politică de „divide et impera”, Ministerul Cultelor a retras recunoașterea ca director al seminarului lui I. Socaciu și cea de director adjunct pentru A. Popovici, în vara anului 1954. Învinuirile ce le-a adus celor doi, dar numai verbal, erau că Socaciu ar fi vorbit împotriva colectivizării agriculturii undeva prin Bihor, că Popovici nu s-a ținut de promisiune și a intrat păstor la biserică din str. Titulescu 56, București.

În situația nou creată, Comitetul Uniunii, ca să se poată începe seminarul, l-a numit pe Covaci Nic. director al seminarului și pe Isac director adjunct. Socaciu și Popovici au rămas profesori și Ministerul și-a atins scopul, așa că între Socaciu și Popovici pe de o parte și Covaci și Isac pe de altă parte, s-au creat animozități care s-au răsfrânt și asupra seminaștilor.

Jocul însă a continuat și după încheierea anului școlar, N. Covaci a fost destituit din funcția de director al seminarului, și Isac din funcția de director adjunct și, în iulie 1955, a fost destituit și din funcția de

secretar general, pentru că Ministerul Cultelor dorea să-l promoveze funcția de secretar general pe Bălgrădeanu Constantin. Manevra a reușit perfect, pentru că Goga Dănilă, președintele Cultului, convoacă un Comitet al Uniunii care nu hotărăște să intervină la Ministerul Cultelor ca să revină asupra destituirii lui Isac, ci îl angajează pe Bălgrădeanu C. ca secretar general în locul lui Isac care a fost destituit. Așa își încheie fratele Isac funcțiile reprezentative din Cult. În 1957 se retrage și din pastoratul bisericii, tot datorită unor jocuri politice, acum dirijate din interiorul Comitetului Executiv al Uniunii.

Ștafeta păstoririi în biserica baptistă din Ferentari a luat-o scriitorul acestui curs (Bunaciu Ioan). Isac e membru al bisericii, păstrându-și demnitatea de fost păstor al acestei biserici, e sănătos și predică ziditor. Isac a fost un caracter sufletist, gata să ajute, dar era o fire impulsivă și aceasta i-a creat unele animozități.

BOTNARIUC VICTOR

S-a născut în 1926 în comuna Ipotești, jud. Suceava și a fost crescut în biserica baptistă din Ipotești, pentru că părinții lui s-au întors la Domnul în 1927. De mic i-a plăcut să participe la școala duminicală a copiilor, să activeze în cadrul orei tineretului din biserică. S-a botezat în 1945 în râul Suceava, botezul fiind oficiat de Silvestru Ungureanu.

În toamna anului 1947 s-a înscris la seminarul teologic baptist din București, pe care l-a absolvit în 1959. În 1951, apărând noul statut al Cultului, s-a reorganizat Comunitatea Baptistă Suceava, Chibici Samuel a fost ales președinte, iar Botnariuc V. secretar. Între 1951—1962 a îndeplinit și funcția de misionar al Comunității Suceava, iar în 1963 este ales păstor în cercul bisericesc Vicovul de Sus, de care aparțineau bisericile : Rădăuți, Marginea, Cîmpulung, Pojorita și Dorna Candreni.

În 1958 și-a cumpărat o grădină în Suceava, cu scopul de a se muta în oraș, din satul Ipotești și aici să formeze un nucleu de credincioși ca să se organizeze o biserică în oraș; dar n-a primit aprobarea să-și facă casă până în 1974, trebuind să lăcuiască într-o căsuță improvizată.

După 1960 orașul Suceava s-a dezvoltat din punct de vedere industrial și mulți credincioși bapțiști s-au mutat în acest oraș, așa că în 1965 s-au depus formele la Departamentul Cultelor pentru deschiderea unei biserici baptiste. Atunci erau 68 de membri înscriși pentru biserică. Aceștia au trebuit să meargă în fiecare duminică la biserică la Ipotești, care se afla la 3 km distanță de Suceava. După nenumărate intervenții la autorități și insistențe stăruitoare, în 1972 s-a aprobat funcționarea bisericii din Suceava, deci după o așteptare de 7 ani. Biserica s-a deschis în casa lui Mihai Mitrofan care era păstor, apoi s-a mutat în str. Zamca, în casa lui Chibici Cornel, casă pe care au cumpărat-o, au transformat-o și au extins-o, iar biserica funcționează și astăzi în ea. După revoluție s-a început construirea unei biserici mari, care însă nu e terminată.

Botnariuc a fost omul care a insistat mai mult pe lângă autorități pentru primirea autorizației de funcționare a bisericii. De aceea, bise-

rica l-a ales păstor și a păstorit biserica până la pensionare, în 1989 când a predat ștafeta păstoririi lui Dan Boingeanu, absolvent și el al seminarului nostru.

Botnariuc era un păstor blând, curat la suflet, smerit, nu mare orator, dar Dumnezeu l-a folosit în lucrarea sa din Bucovina din 1951 până în 1989, adică 38 de ani. După 1962 a îndeplinit și funcția de vicepreședinte al Comunității din București.

GHEORGHE POP

S-a născut în comuna Ciceu Giurgești, jud. Bistrița, la 6 iunie 1898. S-a convertit la credința baptistă în 1924, dar a întâmpinat mari greutăți chiar din partea familiei, pentru că în familia lui avea și preoți ortodocși. De tânăr a fost foarte activ în lucrarea Domnului, misionând prin satele din jurul comunei natale și foarte curajos. Costea Simion, în cartea sa „Viață de slujire“, amintește că, în 1924, tânărul Gh. Pop a fost în vizită la biserica din comuna Negrilești, unde a ținut ora de rugăciune. După serviciul divin l-au luat jandarmii și l-au dus la postul de jandarmi din comună. Frații din Negrilești l-au însoțit până la post, dar jandarmii l-au introdus numai pe el înăuntru. Acolo, jandarmii au încercat să-l bată, dar el fiind un tânăr înalt și solid le-a spus: „dacă dați în mine vă bat măr și vă iau și armele și vi le duc la Giurgești“. La această amenințare, ei fiind doar soldați în termen, s-au mulțumit numai să-i ia o declarație.

În 1927 a fost ordonat ca păstor și a lucrat în orașul Dej și încă în 7 comune din jur. În 1930 se mută la București cu toată familia, iar în 1932 e ales păstor la biserica baptistă din str. Apele Minerale, care avea doar 11 membri. Lucrarea a progresat, în scurtă vreme biserica a ajuns să aibe 150 de membri. Dar în 1937 a intervenit o neînțelegere între el și proprietarul casei în care se afla biserica. Din cauza aceasta biserica e nevoită să se mute, iar Gheorghe Pop, cu majoritatea membrilor, se mută în biserica baptistă din Ferentari. Aici plănuiesc să extindă clădirea bisericii, chiar toarnă și fundațiile, dar se constată că majoritatea membrilor locuiesc prea departe de cartierul Ferentari și le era foarte greu să vină la biserică, mai ales că atunci nu circula nici un tramvai în Ferentari. Așa că și-au găsit o casă în apropierea Pieții Muncii, pe str. Aurel Botea și aici au amenajat o sală și, biserica păstorită de fratele Pop a funcționat până în 28 dec. 1942, când generalul Antonescu a dat decretul de desființare a Cultului Baptist.

Un merit al lui Gh. Pop în timpul acela a fost că el a ocrotit pe evreii prizoniți; chiar în biserică avea câțiva membri evrei. R. Wurbrand, păstor evreu, a predicat în timpul acela în biserica lui Gh. Pop cu regularitate. În timpul dictaturii lui Antonescu ținea întruniri prin case și îi boteza pe cei convertiți în râuri și băi. După 23 august 1944, fiind în plină putere fizică și spirituală, reorganizează biserica, dar de data aceasta amenajează o sală de 150 de locuri în casele lui Vlad Ioan de pe șoseaua Mihai Bravu nr. 384. În timpul acesta, Pop Gh. a fost printre predicatorii de frunte ai Bucureștiului, de aceea îl găsim în

delegația Uniunii Baptiste care l-a însoțit pe Dan Ioan în audiență la Min. Cultelor, în care s-a citit decretul regal prin care fratele Dan Ioan a fost recunoscut în funcția de președinte al Cultului Baptist de regele Mihai I. Era foarte activ în lucrarea pastorală și misionară, deși avea și serviciu la stat. A vizitat bisericile din jurul Bucureștiului, din jud. Arad, Bihor, Cluj, Suceava. Pop Gh. a preferat să sufere împreună cu poporul Domnului, de aceea a respins în vremea cea (după 1948 imediat) oferta lui dr. Petru Truța (din S.U.A.) să meargă în S.U.A. ca păstor la una din bisericile baptiste românești de acolo.

Pop Gh. era o fire bătaioasă pentru dreptate și drepturi ale bisericilor. De aceea, la Congresul Cultului ce s-a ținut în oct. 1948 la Buteni, a intervenit energic în congres ca președintele Cultului să fie propus și ales direct de către delegații bisericilor, să nu fie propus de sus, de o comisie de propuneri constituită ad-hoc. Congresul a fost de acord cu această propunere, dar cei ce au organizat congresul, care erau manipulați de inspectorul Ministerului Cultelor, au făcut cum au voit ei. Între 1948—1954 a fost vicepreședintele cercului pastoral din București, dar în 1954 a apărut reglementarea serviciilor divine, prin care s-a interzis serviciul divin de duminică după masa în biserică. Pop Gh. a fost printre aceia care în ședința Comunității București a atacat vehement această rezoluție și datorită acestei atitudini ferme delegații la ședința Comunității n-au votat-o. De asemenea, această rezoluție a fost respinsă și de adunarea generală a bisericii pe care o păstora și care s-a ținut chiar în fața împuțernicului șef al Ministerului Cultelor din București. Ca urmare a acestei atitudini ferme Pop Gh. a fost destituit de Ministerul Cultelor din toate funcțiile ce le-a avut în Cultul Baptist, inclusiv din funcția de păstor al bisericii.

Între timp, în primăvara anului 1955, a fost ales președinte al Comunității București, Vlad Ioan, proprietarul imobilului în care se afla biserica iar în iarna lui 1956, Alexa Popovici, care era profesor la seminar și păstor în biserica din str. Titulescu 56 A, s-a mutat în această biserică, urmat fiind de un grup de vreo 60 de membri din biserica din str. Titulescu. Astfel, păstor al bisericii devine A. Popovici, iar Ministerul Cultelor n-a mai revenit asupra deciziei de destituire din pastorat a lui Pop Gh., dar nici comunitatea și nici Uniunea Baptistă n-au intervenit pentru reîncadrarea fratelui Pop în pastorat. Între timp biserica și-a cumpărat un imobil pe ceași șosea, la nr. 206, deci mai central, și aici s-a amenajat o sală de închinăciune mai încăpătoare. Biserica s-a dezvoltat, iar în 1982, datorită aplicării sistematizării, s-a mutat într-un imobil din str. Iuliu Valori, unde s-a amenajat o frumoasă biserică. Datorită faptului că biserica e situată în apropierea celei mai populate zone din Capitală (Piața Unirii), a ajuns să depășească numărul de 1.000 de membri și e cea mai mare biserică baptistă din București. Dar la temelie acestei biserici stă jertfa și munca lui Pop Gheorghe, carea format această biserică în 1933, în str. Apele Minerale, mutată în 1937 în str. A. Botea și mutată în 1944 în șoseaua Mihai Bravu. Dar actualii lideri ai acestei biserici l-au uitat pe acela care le-a pregătit calea, pe Pop Gheorghe din Ciceu Giurgești, venit în București în 1930.

În calitate de președinte al Comunității nr. 4 a organizat în București încă trei biserici, dintre care una există și astăzi; e biserica din str. Chilioarei 8, care numără în jur de 100 de membri. Despre Pop Gheorghe își amintesc și credincioșii bapțiști din comuna Balaci, unde a ținut în aer liber un botez nou-testamental și unde a fost lovit cu pietre și cu ouă clocite. S-a stins din viață la 19 oct. 1969, măhnit că frații din conducerea Uniunii n-au intervenit niciodată la Min. Cultelor pentru anularea deciziei prin care i s-a retras recunoașterea de păstor. Și conducerea bisericii din șoseaua Mihai Bravu 206 l-a uitat, dar nu l-a uitat Dumnezeu și astăzi el se bucură de rodul muncii lui de pe câmpul Evangheliei.

HANDRA SIMA

S-a născut în 1926 în comuna Dud, jud. Arad, din părinți bapțiști, botezați de pionierul credinței baptiste din Transilvania, Mihai Kornya. El a primit botezul nou-testamental în 1945 în biserica baptistă din Arad — Speranța. În 1946 s-a înscris la seminarul baptist, a urmat primii trei ani, iar anul IV l-a absolvit în 1957—58. Între 1947—50 a fost misionarul comunității de Arad, în această calitate a lucrat mai ales în bisericile din zona Sânicolaul Mare — Igrış, Nerău, Vâlcani, Comloșul Mare, Gotlob, Saravale. În cercul acesta a lucrat și ca păstor între 1951—1971.

În 1971 s-a transferat în bisericile de pe Valea Crișului Alb : Gura-honț, Bontești, Pescari, Feneș, Secaș. Iar din 1972 a luat în păstorie bisericile : Siria, Covășanț, Galșa Măasca, pe care le-a păstorit până la pensionare, în 1990.

În lucrarea Domnului, fratele Sima Handra a trecut prin încercări chiar din copilărie. Astfel, în 1937 a fost arestată toată familia în comuna Comloșul Mare, unde părinții erau la lucru la vie, pentru că tatăl său a predicat nefiind preot. În 1946 a fost reținut de miliție pentru că a împărțit literatură religioasă pe stradă. În 1958 a făcut trei memorii la conducerea statului, în care și-a exprimat nemulțumirea cu privire la îngrădirile religioase și faptul că Ministerul Cultelor a oprit construirea casei de rugăciune din comuna Vâlcani. Răspunsul la cele trei memorii a fost arestarea lui pentru a-l intimida și l-a destituit din funcția de păstor, între anii 1958—62.

În timpul păstoririi lui a zidit biserica din comuna Vâlcani, în 1957. Prin 1973 a făcut reparații capitale la bisericile : Feneș, Secaș. În 1985 a reclădit casa de rugăciune din Galșa, între 1988—89 a zidit biserica din Șag, jud. Arad. În anii 1992—94 a reconstruit biserica din Moroda, a oficiat botezuri neaprobate de împuțerniciți.

Handra Sima a activat și la biroul Comunității Arad și ca funcționar, contabil, vicepreședinte. După revoluție a fost printre păstorii care au luat inițiativa să se retipărească revista de la Arad „Farul Creștin“, care a fost interzisă de regimul comunist în dec. 1947.

Îmi amintesc că el în tinerețe, în 1945—46, a lucrat la redacția „Farul Creștin“ ca voluntar, ajutând la expedierea lui. În prezent este secretar de redacție la „Farul Creștin“. Se vede că după pensionare, Dumnezeu l-a chemat la o slujbă mai înaltă.

MARZA ILIE

S-a născut în 1900, într-o familie cu 10 copii, din satul Cădru-Săcărâmb de lângă Deva. Despre pocăință a auzit prima dată în 1915, de la un jandarm care făcea serviciul în acea parte. Acesta era pocăit și a mărturisit Evanghelia în casa lui Mârza. Mărturia lui a fost primită mai ales de doi din copii: Ilie și Elena. Jandarmul le-a promis că le va trimite pe alți credincioși să-i viziteze, așa că după 8 luni familia Mârza a fost vizitată de credincioși bapțiști din Oimindea, de lângă Brad, apoi în primăvara anului 1916 au venit la ei alți credincioși care i-au impresionat cu cântările lor. În luna mai 1916 a sosit la ei și dascălul George Slev din Aciuța, care era în drum spre Lupeni, George Slev le-a vorbit despre Fiul cel Pierdut și această mărturie a fost hotărâtoare pentru Ilie și Elena, așa că împreună au plecat peste dealuri și văi până la Lupeni, împreună cu Slev, unde s-a ținut un botez în duminica Tomii. La acest botez s-au botezat Ilie și Elena, botezătorul a fost Ștefan Ignea.

În 1921 Mârza Ilie s-a înscris la seminarul baptist care s-a înființat în anul acela, el fiind printre primii 9 seminarisți din seminarul nostru. În 1923 a înființat biserica baptistă din Deva cu 7 membri, și de atunci viața lui a fost o jertfă pe altarul slujirii Evangheliei. În 1941 a construit biserica din Deva, care există și astăzi și care între timp a mai fost extinsă. Astăzi în Deva sunt peste 800 de credincioși bapțiști și în toate satele și comunele județului Hunedoara există biserici baptiste și majoritatea dintre acestea au fost plantate prin munca și jertfa lui Mârza. Mârza a fost un păstor sincer, chiar dacă n-a strălucit ca vorbitor, a strălucit prin trăire și jertfire pentru lucrare. A stat neclintit în lucrare peste 50 de ani în mijlocul multor greutăți materiale și prigoniri. El a avut un rol conducător în Cultul nostru. După 1944 a fost președintele Comunității Baptiste de Alba Iulia, apoi după ce s-a organizat comunitatea bisericilor din jud. Hunedoara a fost președintele ei până în 1962 când și-a dat demisia pentru că nu a fost de acord cu arondarea bisericilor. Din 1956 a fost și vicepreședinte la Uniunea Baptistă. Motivația lui, când și-a dat demisia de la Comunitate și Uniune, a fost că el toată viața a înființat biserici și nu poate fi de acord cu închiderea lor.

În posesia mea am un caiet scris de mâna lui Mârza I., în care descrie șiragul prigonirilor de care a avut parte pentru cauza lui Hristos, începând cu prigonirea din partea tatălui său în 1916, care la îndemnul preotului l-a amenințat că îl dezmoștenește dacă nu se lasă de pocăință și sfârșind cu ultimele prigoniri care s-au sfârșit odată cu căderea guvernului lui Ion Antonescu. Din notițele lui rezultă că aceste prigoniri erau pornite din partea preoților care agitau primarii, notarii și pe jandarmi împotriva bapțiștilor; nu de puține ori preoții îmbătau gloate

de săteni bătăuși care să-i maltrateze pe bapțiști. Din șiragul acestor prigoniri voi nota doar trei :

Era tânăr seminarist, deci faptul se petrece în 1922, în comuna Cârnești, lângă Hațeg. Aici s-a programat un botez. Preotul din sat auzind despre aceasta a chemat pe șeful secției de jandarmi de la Hațeg, care a venit călare cu o grupă de jandarmi. Bapțiștii, bănuind că preotul va aranja ceva împotriva lor cu ocazia botezului, au schimbat ora botezului de la orele 14 la orele 11. La orele 14 a sosit grupa de jandarmi în sat, botezul însă fusese oficiat. De necaz, jandarmul șef cu însoțitorii lui s-au dus la biserica bapțiștă unde se ținea serviciul de Cina Domnului, au intrat înlăuntru cu pațul armei, au trântit jos de pe masă darurile pentru Cina Domnului, l-au înșfăcat pe Mărza pentru a-l scoate afară din biserică cu forța. L-au scos până în stradă, membrii bisericii l-au tras în curtea bisericii, jandarmul iarăși a intrat în curte să-l prindă pe Mărza și urla să iasă toată lumea afară. În timpul acesta, o fetiță din mulțime trece în fața jandarmului șef și declamă o poezie. Poezia fetiței l-a calmat pe jandarmul șef care urla ca o fiară și apoi s-au retras și au plecat, dar tumultul acesta a durat două ore.

Un alt fapt petrecut în 1932, în 2 iunie, în comuna Teliucul de Jos : în aceeași comună preotul Turcin Gh. a mobilizat pe primar, pe notar și pe jandarmi. Cu toții au plecat spre biserica bapțiștă, unde predica Mărza Ilie și Muntean Petru, au arestat pe cei doi și pe mai mulți membri din biserică, i-au băgat într-un birou la primărie, au pus un jandarm de pază și ceilalți s-au dus din nou la biserică să mai aresteze pe alții, scoțând din biserică vreo 50 de membri, mănându-i ca pe vite spre primărie, lovindu-i și batjocorindu-i. Între timp, la orele 11, preotul a oprit liturghia (după canoane aceasta era sacrilegiu, pentru că se întrerupea jertfirea lui Hristos), spunând celor din biserică să iasă cu toții afară să-i scoată din comună pe comuniști. Când au văzut jandarmii că de ei se atașează și drept credincioși ortodocși au prins curaj mai mare. Între timp, cei arestați la primărie au auzit gălăgia din stradă și s-au unit cu toții și au trecut peste jandarmul care-i păzeu și au pornit spre frații lor și astfel s-a produs o mare învălmășeală. Un cetățean îndemnat de preot a dat o lovitură puternică lui Mărza Ilie care a căzut în nesimțire. Grupul de frați alungat de mulțime a plecat afară din sat. Între timp, Mărza și-a venit în fire și a plecat și el. Acolo, în câmp, au mulțumit lui Dumnezeu că au fost învredniciți să sufere pentru Evanghelie, dar Mărza a zăcut la pat 3 luni, și din această lovitură și-a pierdut un ochi pentru toată viața. (Așa ne învinuiau pe noi bapțiștii înainte de 1944, că am fi comuniști, iar după 1948, ne-au învinuit că am fi imperialiști, dar noi n-am fost nici imperialiști, nici comuniști, ci suntem copiii lui Dumnezeu).

Al treilea fapt s-a petrecut în februarie 1932, în comuna Cârjiț : Mărza Ilie a sosit la biserică. Auzind preotul din sat de sosirea lui a îmbătat vreo 50 de bătăuși din sat. Aceștia, înarmați cu furci, topoare și cuțite, năvălesc împreună cu preotul în curtea bisericii și urlau și strigau să iasă afară Mărza. La amenințarea lor frații s-au pus pe rugăciune, că nu puteau face altceva și au blocat intrarea, dar între timp Faur Gh., un membru din biserică, a ieșit afară ca să-i liniștească. Aceștia au pus mâna pe el, l-au dus în stradă, l-au urcat într-o salcie

pe marginea drumului și un cetățean cu un piron în mână și cu un topor se pregătea să țintuiască palma lui Faur de salcie cu toporul. În timpul acesta, soția lui văzând scena strigă : „Măi Gheorghe, pușcă ia te mănâncă !“. La auzul acestor cuvinte, Gheorghe a lăsat toporul jos, și ceilalți l-au coborât pe Faur din salcie. Auzind primarul de cele ce se întâmplă la biserica baptistă, s-a dus însoțit de consiliul comunal și l-a scos din biserică pe Mărza Ilie, și însoțit de cordonul făcut de consiliul comunal a ieșit din comună. La marginea comunei, preotul a strigat către bătăușii lui : „Să-l omorâm cu pietre, cum l-au omorât iudeii pe Sfântul Ștefan !“, la care unul din ortodocșii lui îi spune : „Bine părinte, noi îl omorâm ca pe Sfântul Ștefan și va merge în cer ca Sfântul Ștefan, dar ce se va întâmpla cu noi ?“. Așa s-au apucat de ceartă cu preotul, iar Mărza îngrabă a plecat spre Deva.

Am notat numai crâmpetele din suferințele îndurate de acest om al lui Dumnezeu, care a fost mic ca om, dar mare în credință. A plecat în veșnicie în anul 1987.

TRUTA IOAN

S-a născut în comuna Curtici, în 1900, într-o familie de credincioși bapțiști. A primit botezul nou testamental când a împlinit vârsta de 15 ani, fiind botezat de pionierul credinței baptiste Vârșandan Gh. Biserica din Curtici, apreciind seriozitatea lui și talentul, l-a trimis la seminarul teologic baptist din București, unde a studiat între 1926—1928.

După venirea de la seminar, a fost ordinar ca păstor în biserica baptistă din Arad Șega. El nu era predicator mare, dar avea un limbaj adânc duhovnicesc, vorbea domol, cu ochii închiși, captând atenția ascultătorilor prin adâncimea ideilor exprimate. Cea mai bună caracterizare a persoanei lui ca păstor a făcut-o Găvăgnă Ieremia, care a scris necrologul cu ocazia plecării lui în vecinicie, publicat în *Indrumătorul Creștin Baptist* nr. 3—4 1974, în care spunea : „Pe toiagul lui de păstor se putea citi blândețe, îngăduință cu cel slab, bunătate, credincioșie și multă răbdare, amabilitate și prietenie. Avea un suflet mare și fin, să nu jignească pe nimeni și de acest principiu s-a ținut toată viața. Imita parcă pe apostolul Pavel în slujire și renunțare, nefolosindu-se de drepturile sale“.

A păstorit în tinerețe cercul bisericesc Sănicolaul Mare, jud. Timiș, apoi a venit la Arad Șega, prin 1938, păstorind această biserică până prin 1946. Țin minte că în toamna anului 1942 Episcopia Ortodoxă de Arad ducea o campanie de revenire a credincioșilor bapțiști în sânul Bisericii Ortodoxe. În scopul acesta, preoții din Arad au venit să predice în bisericile baptiste din Arad. La Șega a venit preotul Dr. Ilarion Felea, care a fost preot paroh în Șega. Acesta a vorbit despre unire, despre binefacerile unirii etc. I-a răspuns Truța : „Unirea-i bună, dar să se facă în dragoste și nu cu forța“, la care preotul n-a mai avut ce să zică, pentru că statul în timpul acela pregătea legea pentru desființarea Cultului Baptist. (Eu am fost prezent la acea întrunire, părinții mei fiind membri în biserica Șega).

După 1946 a păstorit bisericile de pe valea Crișului Alb : Pleșcuța, Aciuța, Gurahonț etc. A avut și de suferit din partea autorităților comuniste pentru că fratele său mai mic, Dr. Petru Truța, locuia în America, fiind păstor la Biserica baptistă Română din Chicago și președinte al Asociației Bisericilor Baptiste Române din S.U.A. De nenumărate ori a fost chemat la securitate și învinuit că-i subvenționează în secret de americani, dar el le-a arătat palmele bătătorite de muncă, având patru copii a trebuit să muncească și la câmp, luând pământ în arendă.

După ce s-a mai destins atmosfera în țară s-a ocupat cu răspândirea de biblii și literatură creștină introdusă ilegal în țară. Păstorii din Arad, mulți ani după moartea lui, când erau prinși fie cu biblii sau cu literatură religioasă, ca să nu deconspire sursa, spuneau că le-au primit de la Truța Bătrânul.

A plecat în veșnicie în 29 septembrie 1973, cu mulțumirea sufletească că în urma lui a rămas Ionel Truța, fiul său, să predice Evanghelia în continuare.

TRUTA I. IONEL

Printre păstorii deosebiți din Comunitatea Arad, trebuie să-l amintim și pe Ionel Truța. S-a născut la Arad, în 30 iunie 1930, fiul lui Ioan Truța, și el păstor. Încă din copilărie a avut un interes deosebit pentru cunoașterea Scripturilor. La vârsta de 7 ani citise deja în întregime Biblia, la vârsta de 17 ani a primit botezul nou-testamental, iar în anul 1954 s-a înscris la seminarul teologic baptist din București, pe care l-a absolvit în 1958, fiind printre cei mai buni elevi ai seminarului.

În 1960 a fost ales păstor al bisericii Baptiste din Arad-Speranța. El a fost un predicator bun, în duh evanghelistic și din generația sa cred că era cel mai bun. Era studios, deși nu avea studii superioare era foarte cult, avea și o bibliotecă prețioasă. De statură era înalt, cu o față plăcută, toate aceste calități fizice și spirituale l-au favorizat să fie un bun predicator. Moștenise de la tatăl său finețea în comportarea cu oamenii și marea grijă să nu jignească pe nimeni, aceasta de multe ori l-a împiedicat să ia o atitudine fermă în probleme. A avut și de suferit în viață, așa cum am arătat în lecțiunile mele. Pentru că a făcut o vizită cu corul bisericii la biserica baptistă din Oradea II a fost destituit de Departamentul Cultelor și ani de zile a stat fără salariu, dar biserica așa de mult a ținut la el că a așteptat ani de zile până când Departamentul Cultelor l-a repus în dreptul de păstor.

Fratele Truța Ionel a excelat și în domeniul scrisului. Era un colaborator permanent al revistei noastre „Îndrumătorul Creștin Baptist”. A scris și o carte de vreo 500 de pagini : „Studiul Vechiului Testament”. El a excelat în studii doctrinare, în predică era Christocentric, la serviciile de duminică seara subiectele erau evanghelistice.

Mulți ani a fost secretar al comunității de Arad, membru în comitetul Uniunii Baptiste. Dar lucrarea cea mai mare care l-a învrednicit Dumnezeu s-o facă a fost construirea clădirii bisericii în str. Bușteni.

Înainte biserica se afla pe calea Bihorului lângă gară, zona a intrat în sistematizare și după tratative intense cu autoritățile, s-a aprobat să se construiască o frumoasă biserică pe str. Bușteni, cu o mie de locuri și cu multe facilități pentru birouri, săli de studiu, sală de mese pentru nunți etc. Construcția a fost ridicată prin contribuția membrilor bisericii și prin munca lor voluntară. Au lucrat 2 ani de zile, între 1975—1977, inaugurarea făcându-se în 4 decembrie 1977. Astfel, s-a reparat în parte nedreptatea făcută bisericii Speranța Arad de statul comunist, care i-a sechestrat construcția, aceasta fiind zidită pe bul. Ferdinand în 1946, după 31 de ani.

Prin modul său de comportare era prețuit de membrii bisericii și stimat de ci din afară. Biserica Arad Speranța era în timpul acela cea mai mare biserică din țară, numai după 1977 a depășit-o Oradea II. Biserica Speranța era și o biserică misionară, ea suporta salariile mai multor păstori care păstoreau biserici mai mici și nu-și puteau realiza salariul. În Biserică întotdeauna au funcționat toate ramurile: tineret, orele biblice cu copii. Avea un cor de 80 persoane, o orchestră și cor bărbătesc.

A plecat în vecinicie într-un accident de mașină în 11 iulie 1990, dar înmormântarea lui a fost ca a unui prinț al Evangheliei. 10.000 de credincioși l-au condus la locul de veci în melodiile solemne a două fanfare, cea a bisericii Speranța și cea a bisericii din Curtici, și ale corului bărbătesc al bisericii.

PAIS DUMITRU

S-a născut în 1919 în Drajna de Sus. A cunoscut credința baptistă în 1938 când s-a și botezat. A făcut 4 ani de război, iar în 1951 s-a înscris la seminarul baptist din București pe care l-a absolvit în 1957. Încă de pe când era la seminar, fratele Păiș a slujit ca păstor în bisericile baptiste de pe Valea Teleajenului: Văleni de Munte, Drajna, Starchiojd, Coțofenești și pe Valea Prahovei bisericele: Câmpina, Țintea, Filipești de Pădure.

Păiș a desfășurat o lucrare pastorală în condiții foarte grele, cercul lui de lucru era extins pe zeci de kilometri și singurul său mijloc de călătorie era bicicleta. În cei aproape 40 de ani de pastorație a rupt 7 biciclete. Nu era vorbitor prea mare, dar era bun sfătuitor și credincios slujirii sale până la jertfă. În condiții foarte grele, pentru că membrii bisericilor pe care le-a păstorit erau săraci, a reușit să construiască sau să amenajeze case ca biserici în proprietate în toate satele în care a avut credincioși. În Vălenii de Munte, în Drajna de Sus, în Starchiojd, Coțofenești, Câmpina, Țintea și în Filipești de Pădure, în toate aceste localități există clădiri proprii pentru bisericile noastre realizate prin truda fratelui Păiș.

A trebuit să se lupte cu opoziția unor preoți înrăiți și cu niște autorități ateiste neînțelegătoare, dar prin răbdarea și stăruința lui a reușit. Ultimii ani însă nu l-au mai ajutat picioarele. Dar a avut mulțumirea sufletească că în cercul lui de lucru au venit doi păstori tineri, Tărniceru Vasile la Vălenii de Munte, unde s-a construit o frumoasă

biserică. De asemenea, s-a construit și la Coțofenești și e în construcție o biserică nouă la Drajna de Sus, iar pe Valea Prahovei a venit Vasile Ion, care locuiește în Câmpina.

A plecat în veșnicie în 2 septembrie 1994, având parte de o înmormântare care pentru el a fost serbarea secerișului, însoțit fiind pe ultimul drum de mai multe formații corale și fanfara din Biserica Arad-Speranța. Așa știe frățietatea noastră să-și cinstească pe slujitorii ei care și-au dovedit cu viața și jertfa lor credincioșia în lucrare.

MARCU NICHIFOR

S-a născut în 1912 în satul Dinăuți jud. Hotin, Basarabia. La vârsta de 18 ani s-a întors la Domnul, după ce a avut lupte sufletești mari. Ajungând la Cluj ca să-și câștige pâinea s-a ocupat de științele oculte ajungând să practice și spiritismul. Când s-a întors acasă, în Basarabia, erau întoarse la Dumnezeu prin pocăință două din surorile lui. Aceasta l-a determinat și pe el să caute să cerceteze Cuvântul Domnului, neputând crede în Isus Hristos și în această luptă sufletească a cerut un semn de la Dumnezeu. Atunci i-a apărut Isus într-o lumină, muștrându-l pentru îndoiala lui clipă din care a capitulat și s-a întors la Dumnezeu. A început să mărturisească Cuvântul Domnului iar biserica la trimis la seminar în anul 1934, pe care l-a absolvit în 1938.

În timpul seminarului, după masă, umbla pe sub podurile Dâmboviței căutând borfași, cărora le-a propovăduit Evarghelia, făcându-i prieteni și împărtășindu-le tratate religioase. Într-o zi a fost dus la poliție pentru că a împărțit tratate pe stradă. Acolo era și un hoț de buzunare care se plângea că-i foame, anchetatorul i-a dat voie să meargă cu un polițist să-și cumpere un covrig. Marcu într-o clipă a ieșit după cei doi să le dea un tratat și s-a întors de îndată la anchetă, după ce l-au cercetat i-au dat drumul.

În timpul guvernării lui Antonescu au fost arestate surorile lui și el, ținuți în beci câteva zile apoi au fost eliberați. După aceea a început să adune haine și alimente pentru cei arestați pentru credință și pentru familiile lor. Unii din credincioși l-au suspectat că ar aduna aceste bunuri pentru sine și aceasta i-a provocat o mare durere.

După ce a terminat seminarul și-a luat o cameră cu chirie în București și s-a ocupat de a căuta borfași prin azilurile de noapte de prin cartierele Bucureștiului, căuta vagabonzi, oameni săraci pe care-i ajuta din puținul lui pe care l-a primit de la alții. Munca aceasta l-a istovit, medicul recomandându-i să plece să se refacă. A fost chemat la biserica Arad — Speranța, unde a început o frumoasă lucrare cu tinerii. De asemenea, a lucrat și la revista Farul Creștin, scriind multe articole, dar n-a renunțat la căutarea borfașilor din Arad, a bețivilor și a altor nenorociți. Domnul i-a dat izbândă în această lucrare și pe unii i-a câștigat pentru Hristos. A avut și multe experiențe în această lucrare. De exemplu, într-o zi a văzut un tânăr credincios, pe care-l cunoștea, într-un restaurant, cu paharul de băutură pe masă. S-a dus la el. a luat paharul și l-a aruncat cu conținut cu tot. Proprietarul crâșmei a

venit să-i ceară să plătească paguba, dar el a spus că nu plătește pentru un pahar necurat, în schimb i-a dat un nou testament. Crășmarul a fost mulțumit pentru ce a primit în schimbul paharului spart. După ani de zile, într-o biserică, Marcu a fost atenționat de un om care i-a spus : „Eu sunt cârciumarul căruia i-ai dat Noul Testament, citindu-l m-am pocăit“.

Prin 1943—44 era prin București și ținea întruniri de rugăciune prin case, mângâind pe cei ce treceau prin mari necasuri pentru că Bucureștiul era sub bombardament. La congresul tinertului baptist ce s-a ținut la Reșița în 1946 a fost ales misionarul tineretului pe țară și votat cu aplauze. În această calitate a vizitat bisericile din țară și s-a ocupat de creșterea spirituală a tinerilor. Lucrarea aceasta a desfășurat-o până în 1948, când a apărut noua lege a cultelor prin care toate organizațiile religioase de tineret au fost desființate.

În toamna anului 1948 biserica din București, str. Titulescu 56 A. l-a ales păstor alături de dr. Jean Staneschi și a păstorit această biserică până în 1957, când a fost destituit de Ministerul Cultelor și 7 ani n-a avut serviciu. Abia în 1963 Uniunea Baptistă a reușit să-l angajeze ca păstor la Iași, după plecarea lui Trifu Ioan. Dar în 1970 a primit un ordin din partea autorităților locale ca în 24 de ore să părăsească Iașul. Uniunea Baptistă ca să-l salveze l-a transferat ca păstor la niște biserici mici din Maramureș, iar salariul lui era suportat de biserica Arad — Speranța. Prin 1971 a fost transferat la biserica din Caransebeș, de unde s-a pensionat în 1974.

În 1991 s-a mutat iarăși la Iași, unde în limitele puterii lui fizice și intelectuale, la vârsta pe care o are se ocupă de copiii străzii. Marcu Nichifor a fost cel mai bun misionar pe care l-am avut noi baptiștii din România, complet dezinteresat de cele materiale, bucuros în toate situațiile în care se găsea, insipra curaj și optimism altora. A fost foarte dăruit de Domnul în a depune mărturii personale și mulți tineri din România își datorează întoarcerea lor la Domnul fratelui Marcu Nichifor.

El avea o metodă personală de predicare care i se potrivea numai lui. Mostra ironic în predici pe fiecare, făcând aplicații directe la unul și la altul dintre ascultători și nimeni nu se supăra pentru ca era cunoscut de toți că fratele Marcu e sincer și cu adevărat întors la Domnul și ceea ce spune, spune din toată inima. Subiectele lui preferate în ultimul timp erau venirea Domnului și răpirea.

SAVA NICOLAE

S-a născut în 1897 în comuna Brătășanca jud. Prahova. S-a întors la Domnul în anul 1912, fiind botezat de C. Adorian în 1914. De la început a lucrat cu tineretul din biserica română din București, Jean Staneschi e snopul lui, l-a câștigat pentru Domnul în 1916.

De numele lui e legată înființarea bisericii baptiste din București, Ferentari. În timpul acela, era anul 1924, mai mulți credincioși baptiști și-au cumpărat locuri de casă în câmpul Ferentari unde și-au ridicat case modeste, printre ei fiind și Sava Nic. Toți aceștia frecventau biserica baptistă română care în timpul acela funcționa în capela seminarului baptist din str. Berzei 29. Acești credincioși nu puteau veni la biserică numai duminica dimineața pentru că erau foarte departe de oraș, iar în timpul acela tramvaiul circula numai până la intersecția Chirigiu și de aici până în câmpul Ferentari se mergea pe jos o distanță de 5 km. De aceea duminica după masa N. Sava a adunat copiii credincioșilor baptiști pe câmp. Studia cu ei Biblia și-i învăța cântări, de grupul acesta de copii atașându-se și alții care nu aparțineau familiilor baptiste, astfel că grupul s-a mărit la 45 de copii. Iarna s-au întrunit în casa lui Sava și în casa unui credincios baptist de origine din Mărgău, cu numele Onuț. În scurtă vreme au venit și părinții copiilor la aceste întruniri și unii dintre ei s-au botezat. Așa că în sept. 1925 se deschide biserica baptistă din Ferentari într-o cameră oferită de Onuț.

În 1926 de Crăciun, Sava Nicolae se mută cu familia la Craiova, ca păstor și misionar în Oltenia. Prin el lucrarea Domnului a început să se învioreze, el fiind bun organizator și bun muzician. A organizat cercul bisericesc Craiova în 1932, a editat revista „Luminătorul Creștin“. În 1936 a organizat comunitatea bisericească Craiova. În Craiova a organizat o orchestră, iar biserica a ajuns să aibă 68 de membri.

În 1936 s-a mutat ca misionar la Iași și aici a reorganizat biserica baptistă, la început cu 10 membri, dar numărul credincioșilor a crescut așa că în 1938 a trebuit să închirieze o sală mai mare de 10,10 m. A organizat Comunitatea Bisericească Moldova care avea 12 biserici cu 600 de membri în 1942. Dar venind războiul lucrarea baptistă din Iași s-a distrus și la Iași se poate vorbi de un nou început după 1948 prin Trif Ioan.

În 1946 Sava N. s-a mutat ca păstor în cercul Sănicolaul Mare din Banat, de aici în 1949 s-a mutat la Timișoara și în 1950 a înființat a doua biserică baptistă din Timișoara prin desprinderea din biserica nr. I a 30 de credincioși. Această biserică a ajuns să fie păstorită după 1953 de Băcu Ioan. Sub păstoria lui au cumpărat un imobil în str. Zăvoi 12 și pe locul acesta într-e 1969—70 păstorul Stanca Ioan a construit o frumoasă biserică cu birouri pentru comunitatea Timișoara. Astăzi această biserică numără 800 de membri.

Un domeniu în care a lucrat eficient Sava Nicolae a fost cel muzical. Am văzut din istoria vieții lui că oriunde a ajuns a format orchestre. Iar după ce s-a pensionat s-a dedicat în întregime acestei lucrări, înființând orchestre în zeci de biserici baptiste din țară. Deși erau restricții din partea autorităților, el fiind pensionar nu avea ce să-i facă. A plecat în vecinicie în 1973, accidentat fiind de o mașină în satul natal Brătășanca.

DUMITRU GHERGHEL

S-a născut la 16 nov. 1919 în comuna Ineu de Criș, jud. Bihor și a fost botezat în credința baptistă în 1948. Înainte a fost cantor la Biserica Ortodoxă. În 1948 s-a înscris la seminarul teologic baptist din București, pe care l-a absolvit în 1956.

În 1952 a fost ordonat ca păstor în cercul bisericesc Burzuc, jud. Bihor, apoi a fost transferat la biserica Tăut pe care a slujit-ot imp de 22 de ani. A mai păstorit și bisericile : Ucuriș, Calacea, Girișul Negru și, mai pe urmă, Biserica nr. III din Oradea.

În 1971 a fost ales președinte al Comunității Oradea, funcție pe care a deținut-o până în 1975 ; s-a pensionat în 1980. Gherghel a fost un bun creștin, respectuos cu cei bătrâni. Ca predicator, după pregătirea lui era destul de bun, biblic, având o voce puternică, o statură înaltă, era prezntabil și în bisericile de la țară era prețuit și în deosebi la înmormântări se preznta foarte bine.

Ghinionul lui Gherghel a fost faptul că în perioada 1971—75 era președintele comunității bisericești Oradea, iar Oradea era una din comunitățile vizate de contestatari și contracandidatul lui la prezidenția comunității a fost Liviu Olah, care sigur îl depășea și în predică și în pregătire. Însă Liviu Olah era bun ca evanghelist, dar nu corespundea pentru postul de președinte de comunitate, pentru că el nu avea darul de a discuta cu autoritățile pentru rezolvarea problemelor bisericilor. Dar cei interesați să-l doboare pe Gherghel l-au propus pe Olah, deși erau conștienți că nu-i potrivit pentru funcție administrativă. Așa că la alegerile din 1975, Gherghel a căzut din funcția de președinte la comunitate.

A avut o perioadă de greutate și în biserica pe care o păstora și s-a retras și de la ea, revenind ca păstor, până la pensionare, în biserica Tăut (Departamentul Cultelor nu l-a aprobat pe Olah ca președinte și în locul lui a fost ales Tanc Aurel). E interesant că după pensionare Gherghel a fost foarte prețuit de bisericile de la țară ; era chemat peste tot, la înmormântări, nunți, botezuri, etc. A plecat în vecinicie în 1990.

CHIU MIHAI

S-a născut în anul 1927 în comuna Crocna județul Arad, s-a înscris la seminarul baptist în 1946, când acesta funcționa la Buteni, pe valea Crișului Alb. Și comuna Crocna e așezată în aceeași zonă. După ce a terminat anul III la seminar în 1949, a fost angajat ca păstor în cercul bisericesc Gurahonț. Iar în 1953, după plecarea fratelui Petru Popovici din biserica Arad — Pârneava, ca păstor la biserica din Timișoara, în locul lui a venit Mhiu Mihai. În 1953—54 a frecventat anul IV la seminar, dar deja din 1953 a fost les ca păstor.

Chiu s-a dus în locul lui P. Popovici la Pârneava și se știe că Popovici P. era un păstor excelent, dar prin venirea lui Chiu la pas-

toratul bisericii nu s-a simțit nici o scădere a nivelului spiritual, din contră, biserica a prosperat. Asta ne spune nouă că Mihai Chiu a fost un păstor care și-a luat în serios însărcinarea și și-a făcut datoria față de lucrarea ce i s-a încredințat cu înaltă răspundere. N-a fost nepăsător față de darul pe care i l-a dat Dumnezeu. Predicile lui le putem caracteriza ca fiind adânci și duhovnicești, iar sfaturile sale erau întotdeauna vrednice de a fi ascultate. De aceea el a fost un om de valoare în Comitetul Uniunii Baptiste, mulți ani fiind chiar și în comitetul executiv al Uniunii, pentru că el întotdeauna și-a exprimat cu seriozitate opiniile în toate problemele cu care se confrunta Uniunea noastră. De asemenea a fost președinte și vicepreședinte la Comunitatea Bisericească Arad și în toate problemele grele și dificile ce s-au ivit în bisericile din comunitate el a fost prezent cu sfaturile sale care întotdeauna erau bine venite și primite de frățietatea noastră.

Chiu a păstorit biserica din Pârneava 40 de ani și timp de 40 de ani biserica aceasta s-a bucurat de pace, n-au fost partide, sau desbinări, n-au trebuit să vină frații de la Uniune sau de la Comunitate ca să facă pace în biserică, sau să aplaneze conflicte, pentru că Chiu a avut darul din partea Domnului să mențină în biserică întotdeauna atmosfera păcii și a înțelegerii și aceasta a însemnat mult. Din punct de vedere moral și-a impus o comportare ireproșabilă, nimeni nu l-a putut învinui de nici un fel de compromis. A știut să se poarte cu toți în spiritul dragostei creștine și a fost pildă demnă de urmat pentru toți păstorii lui, pentru că a trăit după cum a predicat.

Toată viața s-a ocupat și de tineri și de problemele cu care erau ei confrunțați, a știut să și-i apropie ca să îndrăznească să vină la el cu problemele lor. În august 1993 biserica Arad — Pârneava a făcut o serbare în care s-au sărbătorit cei 40 de ani de pastorație a fratelui Chiu pe care i-a împlinit în biserică și pensionarea lui. Îmi aminesc că în cadrul serbării Titi Bulzan a amintit de o calitate deosebită pe care a avut-o fratele Chiu, anume : „nu s-a temut să-i pregătească și pe alții pentru lucrare“. Și în adevăr Titi Buzan și Onisim Mladin sunt doi păstori tineri care au fost pregătiți de Chiu, primul e păstor în biserica din Arad — Bujac, și al doilea e păstorul care va duce mai departe lucrarea fratelui Chiu în biserica din Pârneava.

Chiu a avut un fel de a fi care te obliga să-l respecti, de aceea a fost respectat de păstorii din țară, de credincioșii pe care i-a păstorit și era respectat chiar și de autorități. Dumnezeu l-a binecuvântat și cu o voce frumoasă, cu darul de a cânta și aceasta l-a ajutat mult în lucrare. Chiu nu s-a rezumat numai la a predica Cuvântul Domnului, ci și de a scrie, de aceea găsim predici și studii biblice publicate de el de-al unghiul anilor în revista Cultului nostru Întrupătorul Creștin Baptist, iar după revoluție îi găsim predici publicate în revista „Farul Creștin“ care apare la Arad.

Chiu își încheie lucrarea pastorală în biserica din Pârneava cu o mulțumire sufletească că a pus piatra de temelie la noua clădire a bi-

sericii, cu trei ani în urmă au început lucrările de construire a Casei Domnului, în spate s-a terminat deja un mare pavilion în care sunt săli pentru clasele de la școala duminicală, iar în cursul săptămânii aici funcționează o parte din clasele liceului seminarial baptist din Arad și școala post liceală sanitară baptistă, iar sala de închinăciune a bisericii e în faza de finisare.

Chiu a început slujirea pastorală în 1949 și s-a pensionat în 1993, deci a avut 44 de ani de slujire pastorală și aceasta o cuprindem într-o pagină și jumătate scrisă, dar în această pagină și jumătate noi trebuie să vedem cei 44 ani de jertfire pe altarul slujirii Bisericii Domnului, dar pensionarea n-a însemnat pentru fratele încetarea slujirii, ci numai schimbarea locului slujirii, pentru că un păstor nu se pensionează niciodată.

Capitolul III

PRIVIRE GENERALĂ A LUCRĂRII PE COMUNITĂȚI

COMUNITATEA BISERICESCĂ BUCUREȘTI

După Congresul Cultului ce s-a ținut în noiembrie 1945 la Arad, în care s-a votat Statutul de funcționare a Cultului Baptist din România, în București s-au organizat patru comunități bisericești, deoarece statutul prevedea înființarea unui număr nelimitat de comunități. Aceste comunități au funcționat până în 1950, când prezidiul Marii Adunări Naționale, prin decretul 1203, a aprobat Statutul de funcționare a Cultului Baptist, care a fost votat la Congresul Cultului ce s-a ținut la Buteni în octombrie 1948. În acest statut s-a prevăzut că o comunitate bisericească poate fi organizată pe un județ, sau mai multe județe, după numărul bisericilor și al credincioșilor, dar teritoriul unei comunități trebuie să fie minimum un județ.

Deci, în lumina prevederilor statutului s-a organizat în iarna anului 1951 Comunitatea București, extinsă pe regiunea București, Iași și Neamț, președinte al Comunității a fost ales Isac Ioan și secretar Bolea Ioan, ei au funcționat până în 1955.

În 1955 s-au făcut pregătirile pentru Congresul Cultului și la comunitatea București, Departamentul Cultelor s-a împotrivit ca să mai candideze la funcția de președinte Isac Ioan și la cea de secretar Bolea Ioan. Astfel, în adunarea generală a comunității a fost ales ca președinte al comunității Vlad Ioan, muncitor, fost președinte de sindicat la fabrica Tutunul București, dar era și diacon ordinar. În curtea lui funcționa biserica baptistă care a fost păstorită de Pop Gheorghe până în 1954, când a fost destituit pentru că s-a opus reglementării serviciilor divine.

În vremea aceea se căutau chiar de frățietate bărbați credincioși cu influență la autorități, care să ne poată ajuta în rezolvarea problemelor bisericilor noastre și Vlad se credea a fi unul din aceia. După opinia mea Vlad era și bun creștin. Se înțelegea bine cu imputernicitul șef al Departamentului Cultelor pe Capitală și datorită acestei prietenii a reușit să obțină autorizația de cumpărare a imobilului de pe șoseaua Mihai Bravu nr. 209, care l-a transformat în sală de închinăciune și s-a mutat aici biserica din curtea lui, care era pe aceeași stradă dar la alt număr și era păstorită acum de Alexa Popovici. Biserica, fiind si-

tuată într-un loc central, s-a dezvoltat frumos. Două împrejurări au concurat ca să-l determine pe ministrul Cultelor să dea această aprobare : una a fost prietenia lui Vlad cu împuternicitul șef al Capitalei și a doua, proprietarul imobilului, care era un fost comunist din ilegalitate, care fusese judecător la tribunalul poporului și care acum se mutase într-o vilă și ca să nu piardă casa i-a aprobat s-o vândă chiar și la bapțiști, că alții nu cumpărau în timpul acela case vechi. Așa s-a ajuns ca biserica baptistă „Sfânta Treime“ (botezată așa de A. Popovici) să fie proprietara acestui imobil, iar când s-au zidit blocurile în zonă, după multe tergiversări, biserica a primit imobilul din str. Iuliu Valori și astăzi aceasta este cea mai mare biserică din București.

Vlad a obținut aprobarea de funcționare și pentru biserica baptistă din Piatra Neamț și biserica din Buturugeni. Pentru timpul acela, acestea erau realizări mari. Prin 1959 Vlad a fost destituit din funcția de președinte al Comunității, pentru că a dat o delgație lui Petru Balc să se deplaseze la biserica baptistă din Bicz, să facă control financiar. Dar Balc a oficiat acolo o cununie religioasă și a fost arestat chiar la masa de nuntă și condamnat la doi ani închisoare, pentru că a făcut un act cultic fără recunoaștere de păstor. Închisoarea a executat-o, iar Vlad a fost destituit din funcție.

După căderea lui Vlad, comitetul comunității l-a ales în funcția de președinte al Comunității pe Cruceru Radu și secretar, Bălgrădeanu Constantin. Dar la alegerile din 1962, președinte al Comunității a fost ales Șandru Ioan, diacon al bisericii din București, str. Titulescu 56, iar secretar a fost ales Bolea Ioan. Promovarea lui Șandru I. ca președinte s-a datorat lui Țunea I., care era secretar general al Cultului și păstor în biserica în care Șandru era diacon.

La alegerile din 1966, președinte al Comunității a fost ales Ordeanu Ioan, care era și păstor al bisericii din șoseaua Mihai Bravu, de oarece Popovici a fost destituit din funcția de păstor cam prin 1963. Încă din 1962 când s-a făcut arondarea bisericilor, s-a organizat și teritoriul comunităților și de comunitatea București aparțineau bisericile baptiste din Muntenia, Dobrogea, Moldova și Bucovina.

Ordeanu Ioan s-a născut în com. Acmar, jud. Alba, în 1908. A crescut în condiții foarte grele și în fragedă tinerețe a ajuns la București ca să-și câștige pâinea. Aici a cunoscut Cuvântul Domnului și s-a botezat în credința baptistă în 1926, la vârsta de 18 ani ; de tânăr a fost foarte activ în biserică. El a fost un factor principal în cumpărarea imobilului din București, str. Titulescu, 56 A. O soră din Turnu Măgurele i-a dat 100.000 lei, spunându-i : dau acești bani ca împreună cu cei 100.000 pe care-i aveți la biserică să cumpărați o casă de rugăciune“. Cu acești bani au cumpărat un garaj mare pe care l-au transformat într-un spațios lăcaș de închinăciune, în care funcționează astăzi biserica Golgota, care are 1.000 de membri. În această lucrare a fost ajutat de Lucașa Sezenov, care era tânăr păstor, alături de Adorian C., în biserică.

Valoarea imobilului era mai mare decât banii pe care îi avea biserica și l-au cumpărat în rate. Lucașa Sezenov a făcut la intrarea în

biserică un panou pe care era desenată o roată și dedesubt scria : „Rata ori te calcă roata“. Inscricția a rămas până s-au plătit toate ratele.

Ordeanu I. era bun predicator. În 1929 a lucrat în biserica din Iași, în timp ce-și satisfăcea serviciul militar. După 1944 a fost angajat ca păstor în Biserica Baptistă din București — Colentina. În 1948 s-a înscris la seminarul baptist din București pe care l-a terminat în 1954. Biserica din cartierul Colentina a fost desființată prin arondarea din 1962, deși avea vreo 150 de membri. În 1963 a fost ales păstor al bisericii din str. Mihai Bravu 206 din București, în locul lui Popovici A. care fusese destituit din funcția de păstor.

Ca președinte de comunitate, Ordeanu a obținut autorizații de funcționare pentru bisericile : Tătărașeni jud. Suceava, Scânteia jud. Iași, Bacău, Roman, Botoșani. A obținut aprobări pentru cumpărarea de clădiri pentru bisericile din Botoșani, Câmpina, Roman, a rezidit biserica din Nenciulești jud. Teleorman, a redeschis biserica din Constanța II, care fusese arondată. În 1970 s-a retras din pastoratul bisericii și s-a dedicat numai lucrării din Comunitate, vizitând bisericile. Era foarte potrivit pentru această slujbă, pentru că avea timp să se ocupe de problemele bisericilor, avea și sănătate și putere de muncă, dar prin 1974 un grup de păstori mai tineri în frunte cu Sărac Iosif a început să prelucreze prin biserici conducerea Comunității, îndeosebi pe Ordeanu, ca președinte și pe Bolea, ca secretar, să-i învinuiască cu nimicuri. Așa că la adunarea generală a comunității, Ordeanu și Bolea, n-au mai candidat și a fost ales președinte al Comunității Sărac Iosif. După câțiva ani, Sărac Iosif a fost destituit din funcție de către Departamentul Cultelor pentru învinuiri de abateri de la legile financiare. Apoi, după câțva timp a plecat în S.U.A., unde avea o fată trimisă la studii de muzică cu acordul autorităților.

După Sărac, la conducerea comunității au urmat ca președinți : Chibici Samuel, Dăduică Ioan și Taloș Vasile. În perioada până la revoluție s-au zidit și extins următoarele biserici : biserica din Tâmaș, biserica din București — Ferentari (în 1982 și-a zidit un lăcaș nou) ; tot în același an s-a reconstruit biserica din Ploiești care fusese afectată de cutremurul din 1977, în 1984 s-a mutat biserica Sfânta Treime în str. Iuliu Valeori și imobilul de acolo l-a transformat într-o frumoasă casă de rugăciune, s-a zidit biserica din Nenciulești jud. Teleorman, biserica din Ipotești, cea din Fălticeni, Năvodari jud. Constanța, Piatra Neamț, Buturugeni, Ogrezeni, Floru jud. Olt (construită prin 1970 prin strădania păstorului Cruțeru Florea din Potcoava), prin 1969 s-a zidit biserica din Potcoava, în 1986 s-a refăcut și amenajat biserica din București str. Popa Rusu, iar în 1987 s-a construit o frumoasă biserică în Țigănești, jud. Teleorman. Privind la ce s-a făcut, trebuie să recunoaștem că și în perioada grea a guvernării comuniste totuși s-a lucrat și Evanghelia s-a predicat și s-au realizat lucruri frumoase.

După revoluție, comunitatea București s-a divizat în trei comunități : comunitatea Galați cu județele Constanța, Brăila, Galați, Bacău ; comunitatea București cu județele Ilfov, Teleorman, Olt, Prahova și Argeș și comunitatea Suceava cu județele din Bucovina și Moldova. Președinte al comunității a fost ales fratele Cîmpeanu Ioan, păstorul bisericii din Ploiești, absolvent al seminarului nostru. De îndată s-a

pornit o vastă lucrare de evanghelizare în orașe, pe stadioane, dar rezultatele au fost nule, pentru că după noi, pe aceleași stadioane au venit și au predicat harismaticii, care au chemat oamenii pe stadioane să le predice și să-i vindece și sigur, pentru că nu s-au produs vindecările promise și așteptate de cei bolnavi, oamenii s-au scandalizat și evanghelizările au fost compromise. Totuși, printr-o lucrare de evanghelizare personală mulți au fost câștigați pentru mântuire. S-au deschis biserici noi, după cum urmează : la Buftea, unde s-a și construit lăcașul de închinăciune ; la Crevedia, unde lăcașul de închinăciune e în construcție ; la Fundulea, unde lăcașul de închinăciune e în construcție ; la Câmpulung Muscel, unde lăcașul de închinăciune e deja construit ; la Târgoviște, unde lăcașul de închinăciune e în construcție ; la Râmnicul Sărat, unde s-a cumpărat o casă și a fost amenajată în biserică ; la Buzău, unde s-a amenajat și o casă de rugăciune proprie ; s-a deschis biserică în com. Zorile și s-a construit și un lăcaș de închinăciune ; la Slatina s-a deschis casa de rugăciune și s-a cumpărat un imobil care a fost amenajat pentru casă de închinăciune ; la Stoborăști, unde a fost o veche biserică, s-a redeschis din nou după revoluție și s-a construit o frumoasă capelă ; la Ștefești s-a deschis biserică și s-a construit și lăcașul de închinăciune prin strădania lui Cîmpeanu I. care păstorește această biserică ; de asemeni s-a deschis biserică din Poienarii Burchii și lăcașul de închinăciune e în construcție, lucrarea se face tot prin Cîmpeanu I. Sa- deschis biserică în Sat Minier și în 1994 s-a construit lăcașul de închinăciune prin păstorul Vasile Ion. S-a deschis biserică în Plosca, jud. Teleorman și s-a construit și lăcașul de închinăciune prin Geabou Pascu, care o și păstorește. În orașul Zimnicea s-a deschis biserică și e în construcție lăcașul de închinăciune. De asemenea s-au zidit lăcașuri de închinăciune pentru biserici care au existat și înainte de revoluție în comunele : Mihai Vodă, Voluntari — cartier în București, Coțofenești, Măneciu, Vălenii de Munte, Drajna de Jos, Alexandria.

După revoluție s-au deschis 23 biserici noi, s-au construit 14 biserici și 9 sunt în construcție. Deci s-a lucrat cu deosebit succes (am omis să amintesc bisericile din Giurgiu și cea din Roșiorii de Vede, unde biserică are și local propriu de închinăciune). Președintele comunității, Cîmpeanu Ioan, s-a zbatut să procure fonduri pentru construirea acestor biserici și acoperirea salariilor unor păstori din comunitate. Sperăm ca în această zonă a țării, atât de aridă în ce privește cunoștința Cuvântului lui Dumnezeu, să vedem un progres mare al Evangheliei.

COMUNITATEA BISERICEAȘĂ ARAD

Comunitatea din Arad reunește bisericile baptiste din județul Arad și e așezată în zona în care sunt cei mai mulți credincioși bapțiști din România. Numai în Arad sunt: 12 biserici românești, două de limbă maghiară, două de romi. Comunitatea de Arad a fost înființată în 2 februarie 1922 și primul ei președinte a fost Ioan Popa. Jurisdicția ei în timpul acela se întindea peste județele : Arad, Timiș, Severin, Caraș, Alba, Sibiu, Făgăraș și Hunedoara.

De îndată după 23 august 1944, s-a reorganizat Comunitatea de Arad, dar datorită statutului Cultului votat la congresul din 1945, pe teritoriul județului Arad, pe lângă Comunitatea Arad mai existau comunitățile : Curtici, Seleuș, Buteni. Dar făcându-se reorganizarea Cultului după statutul aprobat în decembrie 1950, Comunitatea de Arad s-a organizat pe întreg județul Arad, deoarece în statut se prevedea că o comunitate bisericească se poate organiza pe un județ sau mai multe.

Președinți ai comunității au fost : între 1944—1951 Alexa Popovici, iar între 1951—1966 Dudău Ilie. Dudău Ilie a fost un credincios laic din biserica baptistă Arad-Șega. Fiind muncitor în fabrică s-a înscris în partidul comunist, dar a rămas și baptist convins. Probabil că după ce s-a făcut cercetarea membrilor de partid în 1948, el a fost dat afară din partid, dar și-a păstrat meritele de fost activist. De aceea, în timpul cât el a fost la conducerea Comunității, deși a fost perioada cea mai dură pentru religii în România, el a apărat față de împuterniciții Ministerului Cultelor interesele bisericilor din Comunitate. După arondarea bisericilor, a luptat cu deosebit succes și cu tactică și a reușit să redeschidă unele din bisericile arondate.

În 1962 Comunitatea din Arad s-a unit cu cea de Timișoara și acum exista o singură comunitate în care erau incluse bisericile baptiste, de la comuna Vârfuri de pe Valea Crișului Alb, până la Craiova și președinte al acestei comunități a rămas Ilie Dudău, până în 1966.

În 1975 comunitatea de Arad a fost reînființată, iar președinte al ei a fost ales Grec Traian, păstorul bisericii din Curtici. El a fost președinte cu scurte intermitențe până în 1990. Din 1977 până în 1985 a fost vicepreședinte la Uniune, iar din 1988 până în 1990 a fost președinte Uniunii Baptiste. Pe perioade mai scurte au fost președinți ai comunității și păstorii : Handra Sima, Mureșan Vasile și Chiu Mihai.

Până la revoluție, pe teritoriul comunității Arad s-au zidit biserica Arad-Speranța, cu 1000 de locuri, biserica din Arad-Bujac, construită pe numele unui cetățean și s-a reconstruit biserica din Almas. Din datele prezentate de comunitate se spune că între 1946—1990 s-au construit 17 case de rugăciune, unele cu autorizație și altele fără aprobare, iar după revoluție s-au zidit 8 biserici, iar în construcție sunt bisericile : Maranata din Arad, calea Radnei, biserica din Arad — Grădiște, Gurahonț, Arad-Pârneva și biserica din comuna Moroda. Păstorii implicați în aceste construcții sunt Doru Popa la Biserica Maranata, Mladin Onisim la biserica Pârneava, și Zaharia Ioan la biserica din Arad — Grădiște. În perioada comunistă a fost dărâmată biserica din comuna Roșie (în anul 1957), pentru că a fost zidită fără autorizație și antreul și balconul de la biserica din Aradul-Nou, tot pentru faptul că acele obiective au fost construite fără aprobare.

După revoluție, la 1 ian. 1990 a reapărut revista „Farul Creștin”, revista Cultului care a fost interzisă la 1 ian. 1948. Revista a ajuns să apară în 6200 exemplare, e foarte apreciată de frățietatea din țară, pentru că ea continuă tradiția publicistică veche baptistă cu articole de doctrină și zidire sufletească.

În toamna anului 1990 a luat ființă Liceul seminarial Baptist în Arad, din care deja au ieșit două promoții de absolvenți. În 1993 s-a înființat o școală post-liceală sanitară cu 70 de studenți.

După revoluție, bisericile de pe valea Crișului Alb s-au desprins de Comunitatea de Arad și au organizat vechea Comunitate de Buteni, cu sediul la Sebiș, președinte al Comunității este Chisăliță Constantin, iar în Sebiș se construiește în prezent o frumoasă biserică al cărei păstor e Chisăliță C.

În Comunitate lucrează în prezent mai mulți păstori laici și câțiva absolvenți ai Institutului Teologic Baptist din București. Dintre păstorii laici, cel mai deosebit este Doru Popa, inginer de profesie, care după revoluție a fost în Consiliul C.P.Ū.N. al județului Arad. Având și această calitate a reușit să obțină de la autoritățile locale un teren frumos, lângă viaductul de pe calea Radnei, unde a început construirea unui centru medical și o sală de închinăciune, a format o biserică cu numele „Marnata“, care se adună la subsolul construcției și biserica numără peste 500 de membri. Biserica aceasta are legături cu bisericile fundamentaliste din S.U.A. Aceasta nu ne deranjează, pentru că noi, bapțiștii din România, toți suntem fundamentalști. Dar ce e interesant e faptul că deși biserica Maranata e situată în Arad ea aparține de comunitatea Sebiș. Dar slăvit să fie Domnul, dacă D. Popa va reuși să facă un centru medical și o biserică creștină baptistă, care e așezată într-o poziție foarte atractivă și vizibilă.

La biserica Arad-Speranța sunt păstori Viorel și Romică Iuga, ambii absolvenți ai Institutului Teologic Baptist din București. Iuga Viorel este și președinte al Comunității de Arad.

La biserica din Segă este păstor Mihai Gongola. El a fost ales păstor al bisericii din Segă în 1986, fiind transferat de Uniunea Baptistă de la biserica din Anina. După noua metodologie, Departamentul recunoaște păstorii în funcții, iar Uniunea îi putea transfera în alte biserici, fără să ceară acordul Departamentului. Autoritățile locale din Arad n-au fost de acord cu transferul lui Gongola la Arad, de aceea i-au făcut multe șicane, nu i-au acordat nici viză de flotant, l-au amendat de câteva ori pentru că nu avea viza de flotant, așa că a trebuit să se mute la Timișoara, unde avea domiciliul stabil. Abia în 1988 i-au acordat dreptul să locuiască în Arad, dar numai ca flotant.

Un conflict grav a izbucnit între autoritățile locale și biserica din Segă, la începutul anului 1989. Biserica primise, după o așteptare de 10 ani, aprobarea să-și construiască un grup sanitar, dar deasupra grupului sanitar au zidit un etaj cu clase pentru școala duminicală, care nu era prevăzut în planul aprobat. Autoritățile s-au sesizat și au cerut demolarea etajului, biserica n-a voit să demoleze etajul și atunci a venit într-o zi o echipă de muncitori, împreună cu reprezentanții Sfatului Popular să demoleze clădirea, dar pe când au venit muncitorii, clădirea a fost înconjurată de membrii bisericii, care au spus că zidurile se vor dărâma pe ei. În această atmosferă nici echipa de muncitori n-a mai voit să treacă la acțiune, așa că reprezentanții puterii locale s-au retras fierbând de mânie. Dar Dumnezeu a lucrat în chip minunat, în timp ce dușmanii plănuiau noi metode mai sigure prin care să reușească să demoleze clădirea. A sosit din Germania pastorul Jungen Damm, care a adus ajutoare medicale, inclusiv un ecograf, primul care a ajuns într-un spital din Arad. În fața acestei situații autoritățile locale au

renunțat la demolare, amendând biserica cu 30.000 lei, care în timpul acela era salariul unui muncitor pe un de zile.

După câteva luni a venit revoluția și, în anii 1990—1992, au fost 100 de noi convertiți prin botez în fiecare an. Biserica și-a extins lucrarea misionară, au ales al doilea păstor în persoana lui Cucuiat Ioan, fost diacon al bisericii. Membrii bisericii, în mod voluntar, au făcut misiuni în comunele: Nerău și Teremia Mare. Încă din 1988, aceste comune sunt în jud. Timiș. În com. Voiteg, jud. Timiș au zidit un lăcaș de închinăciune în 1994, au deschis o filială în cartierul Poltura din Arad și o biserică în Satu Mare, jud. Arad. De asemenea, și-au extins misiunea și în Oltenia, în orașul Rovinari, unde au înființat o biserică, care are 23 de membri. S-a început construirea unei clădiri cu săli de clase pentru școala duminicală, iar actuala sală a bisericii urmează să fie extinsă. Gongola M. e absolvent al seminarului baptist din Bucu-rești și e redactorul-șef al revistei „Farul Creștin”. În Comunitatea de Arad sunt peste 15.000 de membri botezați, la care se mai pot adăuga, cel puțin 5.000 de aparținători.

COMUNITATEA BISERICESCĂ SIBIU

În anul 1926 s-a format în orașul Sibiu comunitatea baptistă Sibiu, pentru bisericile baptiste germane din România, iar președintele ei a fost Georg Teutch, păstorul bisericii germane din Sibiu. În 7 aug. 1929 s-a înființat Comunitatea Baptistă de Alba Iulia de care aparțineau bisericile baptiste române din județele Alba, Sibiu, Hunedoara, Făgă-raș și Brașov.

După 1944 s-a reorganizat comunitatea de Alba Iulia cuprinzând același teritoriu, dar cu sediul la Deva, președinte al ei fiind Mîrza Ilie, iar în 1951 s-au reorganizat comunitățile în lumina noului statut aprobat de prezidiul Marii Adunări Naționale. Și pentru că Sibiul era regiune, s-a organizat o comunitate și la Sibiu și alta la Deva, de care aparțineau județele Hunedoara și Alba Iulia. În 1955 Sibiul devine raion și se organizează Comunitatea din regiunea Brașov (care atunci se numea Stalin). De această comunitate se atașează și bisericile baptiste din Harghita și Covasna, chiar și Tîrgu Mureș, rămâne însă comunitate separată regiunea Hunedoara de care aparține și Alba Iulia. Sediul acestei comunități a rămas la Deva, iar cea de a doua și-a mutat sediul în orașul Brașov. După arondarea bisericilor din 1962, s-au arondat și comunitățile, iar Comunitatea de Hunedoara se arondează la cea de Brașov. După revoluție, Comunitatea de Brașov a rămas cu aceleași teritorii, sediul ei s-a mutat la Sibiu, iar bisericile baptiste de limba maghiară din Harghita, Mureș și Covasna s-au atașat de Uniunea Bisericilor Baptiste Maghiare cu sediul în Oradea.

Președinți ai acestor comunități au fost: Mîrza Ilie — la cea de Hunedoara, până la desființarea ei în 1962, la cea de Brașov — Mara Cornel din 1955 până în 1983, iar din 1983 până în 1987 — Ciocan Ioan, păstorul bisericii din Lupeni; din 1988 până în prezent președinte este Poplăcean Benjamin, păstorul bisericii nr. 2 din Sibiu.

Pe teritoriul comunității s-au construit din nou următoarele biserici : biserica baptistă maghiară din Brașov, zidită în 1956, biserica baptistă germană din Sibiu, zidită cam prin 1977 ; tot atunci a fost construită și biserica baptistă română din Brașov, biserica din Mediaș, zidită cam prin 1971 și biserica baptistă maghiară din Tirgu Mureș zidită prin 1983. S-au făcut lucrări de reamenajare și extindere la următoarele biserici : Sebeș Alba, Aiud, Sibiu I, Hunedoara. S-au reconstruit biserici separate pentru credincioșii baptiști maghiari din Hunedoara și Lupeni. Au funcționat fără autorizații aprobate de Departamentul Cultelor, bisericile nr. II din Hunedoara și biserica nr. 2 din Brașov ; e drept că de câteva ori aceste biserici au fost amendate. Autoritățile au dărâmat în 1985 biserica baptistă din Blaj, pentru că a fost construită fără autorizație.

După revoluție s-au construit 18 lăcașuri de cult. Unele sunt terminate, altele sunt în faza de finisare, s-a construit și biserica din Blaj și s-au deschis 58 biserici noi și filiale. Bisericile mai mari s-au implicat în acțiuni cu caracter social-umanitar ; astfel, biserica din Lupeni a construit o biserică nouă și, atașat de clădirea ei, s-a construit un pavilion-orfelinat, pentru copiii din valea Jiului. Păstorul care a zidit biserica și orfelinatul este Ciocan Ioan care s-a luptat zeci de ani cu autoritățile comuniste să-i aprobe zidirea unei biserici pentru credincioșii baptiști din Lupeni, deoarece cea veche era necorespunzătoare și era în demolare (peste ea era proiectată o șosea), dar n-a primit aprobare. După revoluție însă, de îndată s-au pornit lucrările de construire a bisericii, care a și fost inaugurată în 1994.

Biserica nr. II din Sibiu construiește la Sliminic un azil pentru bătrânii din bisericile noastre. Tot în biserica II din Sibiu funcționează un post de radio creștin, numit „Vocea Evangheliei- care emite 18 ore pe zi, programe religioase recepționate în județul Sibiu. Aici s-a deschis în anul acesta și liceul seminarial baptist. Păstorul bisericii, Poplăceanu Benjamin, încă înainte de revoluție a stabilit relații de colaborare cu diferite biserici și organizațiuni religioase din Europa de Apus, pentru că biserica nr. 2 din Sibiu a fost biserică germană și el a fost păstorul ultimilor germani din Sibiu ce au mai rămas în țară. Pe de altă parte, există un interes general al germanilor originari din România să întreprindă lucrări de binefaceri în Sibiu și în satele din jurul Sibiului. Poplăceanu a profitat de această conjunctură și a folosit-o și pentru interesul bisericilor baptiste din acea regiune.,

Pe terenul dat de păstorul Mircu Cocariu din Sibiu se construiește un centru creștin în care se va organiza un cabinet medical și se vor zidi facilități pentru a se ține cursuri biblice cu cei doritori să studieze Biblia.

Biserica baptistă din Hațeg, în colaborare cu o organizație din Olanda a construit un azil de copii în comuna Sântămărie Orlea, iar în orașul Hațeg se construiește un cămin de bătrâni.

O biserică care s-a distins în lucrarea misionară din comunitatea Sibiu este cea din Alba Iulia. Aici a venit ca păstor în 1988 fr. Marcel Cordoș absolvent al Institutului Teologic Baptist din București. Cu râvna lui tinerească s-a pus pe lucru și numărul membrilor bisericii

a început să crească. A botezat în medie 50 de convertiți pe an, așa că biserica numără astăzi 750 membri, iar când luase pastoratul în primire, biserica avea 350 membri.

După revoluție a început lucrarea misionară în satele din jurul orașului Alba Iulia. Astfel, în primăvara anului 1990 a început să vestească Evanghelia în Bucerdea Vinoasă (20 km de Alba Iulia). Aici exista o singură credincioasă baptistă. La început a întâmpinat mari împotriviri din partea preotului din comună, dar s-au găsit suflete care au primit Evanghelia și astăzi, în Bucerdea, există o biserică cu 40 de membri, iar în anul 1994 s-a construit o biserică cu 200 de locuri. În lucrarea de propovăduire a Evangheliei, în Bucerdea Vinoasă s-au distins doi credincioși din biserica Alba Iulia, Safrac Ioan și Gruian Nicolae. Safrac a reușit să deschidă un punct misionar și în com. Copăceni, jud. Vâlcea, unde s-au botezat 4 persoane. Un alt punct misionar a fost deschis în localitatea Feneș (30 km de A. I.). Aici, după doi ani de mărturisire a Cuvântului prin Streănțean Barna și Barna Marcu din biserica Alba Iulia, 7 persoane au mărturisit pe Domnul în apa botezului. În oraș s-a hotărât plantarea celei de a doua biserici în cartierul „Cetate“, zona cea mai populată a orașului. Lucrarea de zidire a celei de a doua biserici din Alba Iulia a început cu doi ani în urmă și s-a ajuns până la acoperiș; sala va avea 500 de locuri, plus alte anexe pentru școala duminicală. Din această scurtă prezentare se vede că lucrarea în Alba Iulia e în plină desfășurare și Dumnezeu o va binecuvânta.

O altă biserică cu realizări deosebite din comunitatea Sibiu este biserica din Deva. Această biserică a fost înființată de Mirza Ilie în 1923 și el a păstorit-o până în 1954. Mirza I. a început biserica cu 7 membri și sub pastorația lui s-a clădit biserica, existentă și astăzi. După el, la pastoratul bisericii a venit Lazăr Aurel, care a studiat la seminarul nostru între 1948—1955. După ce l-a absolvit, Lazăr A. a păstorit biserica între 1954—1990, când s-a pensionat.

Lazăr Aurel era un bun predicator, cu voce sonoră, înalt, avea un deosebit succes la serviciile divine în aer liber, ca înmormântări și nunți. Sub pastorația lui, biserica a ajuns să aibe 700 de membri. Ani de zile, conducerea bisericii a cerut autorităților locale să i se aprobe să extindă spațiul lăcașului de închinăciune pentru că nu mai corespundea numărului membrilor bisericii. Dar, de fiecare dată, autoritățile au refuzat cererea lor. După revoluție însă, biserica a primit un spațiu pe șoseaua principală București—Arad și, de îndată s-au apucat să construiască noul lăcaș de închinăciune, care e un monument arhitectonic. Costul ei trece cu mult peste posibilitățile materiale ale membrilor bisericii; probabil cu sponsorizări din S.U.A. să reușească să termine clădirea. Biserica va avea săli pentru multe activități și probabil că se va putea organiza și o grădiniță în cadrul ei. Păstor din 1992 este fratele Rusu Timotei, absolvent al Institutului Teologic Baptist din București.

După 1990 s-a deschis în Deva a doua biserică baptistă și aceasta are în jur de 150 de membri, local propriu și păstor al ei este Lazăr Evanghelin, fiul fratelui Lazăr Aurel. Credem că după ce va fi gata lăcașul cel nou al bisericii, în vechea clădire va mai rămâne un grup de credincioși, așa că în Deva vor fi trei biserici baptiste.

COMUNITATEA BISERICESCA ORADEA

Comunitatea Baptistă Română din Oradea s-a înființat în 22 iulie 1925. În ea s-au unit bisericile baptiste de limba română din județele Bihor, Sătmar, Sighetul Marmației, Someș Năsăud, Mureș și Cluj. Președinte al comunității a fost ales Petru Balc. El a fost printre primii intelectuali români din Cultul Baptist, era licențiat în științe economice și foarte îndrăzneț. Ne-a rămas o istorisire despre el : într-o duminică de 10 mai (10 mai era sărbătoare națională) s-a dus la Talpoș pentru a asista la un botez. Astfel, în frunte cu fanfara bisericii baptiste din Talpoș, el, îmbrăcat în haine de ofițer, pentru că era ofițer de rezervă, s-a dus spre râu unde urma să se țină botezul. Jandarmii au venit și ei la râu, să împiedice oficierea botezului. Când i-a văzut Balc mai de la distanță, a dat comandă muzicii să cânte imnul regal „Trăiască Regele-. Jandarmii, când au auzit cântarea au luat poziție de „dreptii cu mâna la chipiu, conform regulamentului militar, iar când le-a ieșit Balc înainte, îmbrăcat ofițer, l-au salutat militărește și au plecat.

După 1940 s-a mutat la București și a fost membru activ în biserică din str. Titulescu 56. În 1954 a fost destituit din funcția de cenzor al Uniunii, pentru că s-a opus reglementării serviciilor divine. În 1960 a fost condamnat la 2 ani închisoare, pe care a executat-o pentru că a oficiat o cununie în biserică baptistă din Bicz, el nefiind păstor recunoscut. În ultimii ani din viață a frecventat biserică baptistă din Ferntari. A plecat în vecinicie în 1994, la vârsta de 91 ani.

După 1944 s-a reorganizat Comunitatea de Oradea, pentru că între 1940—1944 de această comunitate aparțineau toate bisericile baptiste din Ardealul de Nord, care erau sub stăpânire maghiară, ca urmare a dictatului de la Viena. De data aceasta, în comunitatea de Oradea au rămas bisericile baptiste de limbă română din județele Bihor și Satu Mare ; președinte a fost ales Vicaș Teodor, pastor al bisericii din Batăr.

Vicaș Teodor a absolvit seminarul baptist din București în 1929. De origine era din Husăsăul de Tinca. După absolvirea seminarului a fost chemat ca păstor la biserică din Batăr, pe care a păstorit-o până la pensionare, în 1972. Între 1956—1968 a îndeplinit și funcția de președinte al Uniunii Baptiste. Perioada aceasta a fost cea mai grea din istoria Cultului nostru. În timpul acesta s-a introdus reglementarea serviciilor divine, s-a făcut arondarea bisericilor, s-au redus numărul păstorilor, s-au interzis botezurile (puteau fi botezați numai candidații care dovedeau că părinții lor au fost de religie baptistă), s-a introdus un regim fiscal sever în biserici, s-au făcut destituiri de păstori, și la toate acestea a trebuit să facă față aproape singur. El era calm bun creștin, își spunea punctul de vedere demn în fața Ministerului Cultelor și era respectat de factorii de răspundere din acest Minister

Par linia dură de comportare cu cultele era trasată de sus, de la Comitetul Central; de aceea, prea puține probleme putea să rezolve.

Tocmai în vremea aceea a apărut în comunitatea Oradea fenomenul de trezire, mai ales în bisericile baptiste maghiare. Autoritățile considerau acest curent ca fiind o influență a „betaniștilor“ care existau în bisericile reformate din Ungaria și Transilvania și-i dădeau coloratura politică. Se spunea pe atunci că autoritățile comuniste maghiare au comunicat Statului Român existența și în Transilvania a acestui curent și că ei, ungurii, au luat măsurile necesare. Așa s-a ajuns ca păstorii „betaniști“ din Biserica Reformată să fie arestați; dintre bapțiștii maghiari, au fost arestați: păstorul Kiss Laszlo, Kulcsar Mihaly și Nagy Karoly, iar dintre păstorii bapțiști maghiari au fost destituiți: Buday Lajos, Onodi Gyula, Balla David. Vicaș însă i-a apărat în fața Ministerului Cultelor, căutând să demonstreze că „trezirea“ nu e fenomen politic, ci religios. Iar când dosarele celor trei condamnați la câte 6 luni închisoare au ajuns la Tribunalul Suprem, Vicaș T., în calitate de președinte al Cultului Baptist, a arătat în scris că în bisericile baptiste toți membrii pot să predice din încredințarea bisericilor, că numai botezul, Cina Domnului și cununiile sunt acte care le fac păstorii. În urma acestei intervenții, Tribunalul Suprem a anulat sentința de condamnare a celor trei pentru vina de a fi predicat în alte biserici decât cel în care ei erau membri.

Îi amintesc de intervenția lui Vicaș la Departamentul Cultelor, când i s-a cerut să-l schimbe pe fr. Popovici din funcția de director și profesor la seminar și să-l treacă pe post de arhivar la Uniune, pentru că și-a depus cererea de plecare în S.U.A. Vicaș a spus directorului din Departamentul Cultelor că nu-l poate schimba pe Popovici de la seminar, pentru că e profesorul de bază al seminarului și fără el acesta nici n-ar putea funcționa. La aceasta directorul i-a răspuns: „Domnule președinte, dacă noi îi dăm mâine avizul lui Popovici să plece în S.U.A., primește pașaportul de îndată și pleacă și atunci ce vă veți face fără el?“ În fața acestui argument, Vicaș a venit la Uniune și a convocat Comitetul Uniunii care l-a desărcinat pe Popovici de funcția de director și profesor la seminar și l-a trecut pe post de arhivar, iar în locul lui a fost angajat dr. Jean Staneschi, care cu 10 ani în urmă a fost destituit din funcția de director și profesor la seminar (pentru cazul cu orga despre care am vorbit în cursul lecțiilor). Vicaș T. a plecat în veșnicie în 1993.

În 1972 președinte al Comunității a fost ales Gherghel Dumitru. Despre el am vorbit în cursul meu și nu mai revin aici. El a îndeplinit această funcție până în 1976.

În 1976 a fost ales președinte al Comunității, Tanc Aurel, pentru că Liviu Olah, care a fost primul ales, n-a primit recunoașterea Departamentului Cultelor. El a slujit ca președinte până în 1982.

Tanc Aurel a absolvit seminarul nostru în 1959. După absolvirea seminarului s-a angajat ca păstor la biserică din com. Tulcea, unde a desfășurat o lucrare frumoasă, s-a ocupat de tineret (și soția lui), dar a făcut în biserică o piesă cu tinerii, în care un figurant era milițian. A avut o inspirație greșită și au îmbrăcat un tânăr în haină de milițian și pentru această piesă a fost destituit din funcția de păstor al

bisericii. Țin minte că, de multe ori comitetul bisericii a venit în audiență la Departamentul Cultelor și s-a insistat mult ca Departamentul să revină asupra destituirii, dar toate intervențiile au rămas fără rezultat.

După câțiva ani, Uniunea a reușit să-i obțină o nouă recunoaștere de păstor în cercul bisericesc Turda din Comunitatea Cluj. Tanc era bun predicator, dovadă că bisericile din cercul Turda l-au acceptat ca păstor ani de zile, deși făcea naveta de la Oradea la Turda. În comunitatea Cluj a ajuns și vicepreședinte. După câțiva ani a reușit să se transfer ca păstor în Comunitatea Oradea, iar la alegerile din 1976 a fost ales președinte al Comunității.

Ca președinte al Comunității a știut să țină echilibrul, deși a fost ales de curentul protestatar. El a tratat cu autoritățile de pe poziții principale și de aceea s-a primit la Oradea aprobarea de a se construi o nouă biserică în cartierul Ioșia unde a devenit păstor. Suferind de inimă, a plecat în veșnicie în 1993. Secretar al Comunității a fost ales Bodor Alexandru (Bodor este bun predicator, predică și românește și urgurește) absolvent și el al seminarului nostru.

Între 1982—86, președinte al Comunității a fost Madar Ioachim, păstor la Topa de Criș, iar secretar a ajuns Badea Pavel II, pentru că Bodor Alexandru n-a fost recunoscut de Departamentul Cultelor. Între 1986—91 președinte a fost ales dr. Nicolae Gheorghită, unul din păstorii bisericii II din Oradea și care la Congresul Cultelor din 1990 a fost ales secretar general al Cultului. Din 1991 și până în prezent, președinte al Comunității este Iova Cornel, unul din cei patru păstori ai bisericii II Oradea și secretar e Bodor Alexandru.

Prin arondarea din 1962, Comunitatea Bisericilor Maghiare s-a unit cu cea românească, Bokor B., devenind vicepreședinte. Au fost închise 50 de biserici în Comunitatea Oradea și, din 92 de păstori, au rămas în funcție 30.

În 1973 Covaci N., care era păstorul bisericii nr. II din Oradea și președinte al Uniunii, l-a adus ca păstor asistent pe Liviu Olah, care era originar din Oradea. A făcut Facultatea de Drept la București și s-a înscris și la seminarul nostru, fără să-l termine. El s-a căsătorit la Timișoara și, după ce Popovici Petru a plecat în S.U.A., biserica l-a ales pe Olah ca păstor, prin 1968. Nu după multă vreme, Departamentul Cultelor a voit să-l destituie. Uniunea, ca să-l salveze, l-a transferat în cercul bisericesc Făget și de aici, în 1973, a fost transferat ca păstor în biserica II Oradea.

Prin Liviu Olah s-a făcut o mare trezire în biserică. Avea mesagii puternice de pocăință, membrii bisericii și-au înnoit viața, au început o viață de rugăciune și foarte mulți și din afara bisericii au venit la pocăință. Așa că, în 1974 a ținut 4 botezuri, cu un total de 400 de noi convertiți, iar la 8 dec. 1974 a botezat 150 de persoane. În 1977, Olah a intenționat să officieze un botez în râul Crișul Repede (care străbate Oradea), botez care l-a anunțat de la amvon cu 3 luni înainte de data fixată, îndemnând biserica să se roage pentru acest eveniment. Autoritățile au sesizat aceasta și i-au cerut să renunțe la un asemenea botez. Olah n-a cedat și în sâmbăta premergătoare datei botezului, un inspec-

tor general din Departamentul Cultelor i-a ridicat carnetul de păstor. Duminica următoare Olah n-a ținut botezul (și dacă ar fi voit n-ar fi putut pentru că era mobilizată multă miliție; de fapt în oraș nu se putea oficia, pentru că pe malurile Crișului sunt case, iar în afara orașului erau semănături). În acea duminică, în biserica din Oradea II a predicat Ton Iosif, care era păstor la Ploiești, iar lângă el stătea Olah ca un miel jertfit. Și din duminica aceea Ton Iosif a rămas păstor la Oradea, iar Olah a plecat la Arad și a lucrat un timp în biserica baptistă Arad — Bujac, care funcționa fără aprobarea Departamentului Cultelor. Aici Olah a adunat o audiență numeroasă. Dar prin 1979 a plecat în S.U.A., ca păstor la biserica baptistă română din Detroit. Așa s-a încheiat în România capitolul Olah Liviu, care în vremea aceea era cel mai bun evanghelist din țară și care aduna la evanghelizări în biserici mase mari de ascultători.

Pentru mine sunt mistere: De ce Olah care a făcut atâta tam-tam cu botezul la râu, în duminica aceea nu s-a încolonat cu acei candidați pentru botez și să plece spre râu, să fi încercat să facă actul pentru care a făcut atâta tam-tam?

De ce Olah a trebuit să plece din Oradea și Ton Iosif a putut să rămână în locul lui, fără aprobarea Departamentului și a Uniunii? Răspunsul la aceste două întrebări e opinia mea că Olah, cu amenințarea că va face botez la râu, a voit să forțeze Departamentul Cultelor să-l destituie, ca să poată pleca în S.U.A. unde-l aștepta biserica baptistă română din Detroit. Acolo s-a dus ca păstor, dar în câteva luni s-a dat peste cap.

Ton I. era un bun predicator; își câștigase o oarecare prestanță și în țară și în străinătate și lucrarea începută de Olah a continuat-o cu mult succes. A reușit să reamenajeze clădirea bisericii, să acopere curtea și s-o includă în sala de închinăciune, dublând astfel spațiul bisericii. Biserica II pe care o păstora a contribuit la construirea unei biserici în cartierul Ioșia, autoritățile au aprobat și, **astfel, în Oradea** a apărut acum a patra biserică baptistă. Biserica a progresat frumos, ajungând să fie dătătoare de ton în problemele Cultului nostru. Ton a fost un bun strateg, alegând Oradea, pentru că el nici în Ploiești și nici la București nu putea să aibe masa de manevră pe care a avut-o la Oradea. De aceea prestigiul lui a crescut chiar și în fața autorităților. Apoi, biserica fiind vizitată de mulți turiști străini, majoritatea pători, i-au făcut un nume bun în S.U.A. Dar în culmea succesului, în 1981, Ton pleacă în S.U.A. Aici ajunge directorul „Societății Misionare Române”, înființată de dr. Petru Truța, dar Ton reușește să dea acestei societăți o mare dezvoltare, desfășoară în cadrul ei o frumoasă muncă de traduceri și tipăriri de cărți religioase pe care le-a transportat clandestin în România. Spre deosebire de alți editori români din Apus și din S.U.A., Ton traduce și tipărește cărți valoroase și din punct de vedere teologic.

Plecarea lui în S.U.A. a fost discutată negativ de foștii lui tovarăși de luptă din România, care în 1981 erau cu toții în America, învinuindu-l de duplicitate (joc dublu cu autoritățile comuniste).

După plecarea lui Ton I. în S.U.A., au fost angajați ca păstori cu contract dr. Negruț Paul și dr. Gheorghită Nicolae. Ei au funcționat

fără recunoașterea Departamentului Cultelor, dar biserica a continuat să crească. Negruț P. e bun evanghelist, l-a întrecut pe Liviu Olah, iar Gheorghită N., care înainte fusese medic specialist la Deva, era bun păstor. Negruț a terminat Facultatea de Psihologie din București, iar în anul 1994 și-a luat doctoratul în Teologie la Institutul Biblic din Londra. Biserica Oradea II a continuat să fie vizitată de misionari străini. Faptul acesta i-a mărit prestigiul, iar numărul membrilor a crescut la 3.250.

Negruț P. a avut în timpul acesta și o greutate; autoritățile locale i-au intentat un proces sub acuzația că îndeplinește funcția de păstor fără recunoașterea Departamentului Cultelor. Până la urmă, procesul a fost retras de pe rol (când am vorbit despre Mara C. am arătat unul din faptele care a determinat retragerea procesului).

Pozitiv în lucrarea bisericii din Oradea II era faptul că ea „începea marea cu degetul“ și dacă reușea, mergea înainte; dacă nu, retrăgea degetul și nici nu se simțea că l-a retras. De exemplu au înființat școala duminicală pe clase de copii. Dacă a mers, au organizat și serbări ale copiilor mai ales de Crăciun și de Paști, apoi au încercat să facă tabere de vacanță pentru copiii bisericii. În scopul acesta au construit o cabană pe terenul unui credincios din comuna de munte Tărcăița, unde au adus 70 de copii în vacanță cu 6 educatoare. Asta n-a mers; au venit autoritățile județene, au demolat cabana, pentru că era construită fără autorizație și, implicit, copiii au trebuit să plece, iar pe conducătoarea taberei, Bodor Maria, au dat-o afară din serviciu.

În 1987 au inițiat un curs seral de studiu biblic cu tinerii. Dacă a mers, l-au transformat în „școala profeților“, în care au studiat peste 60 de tineri din care 20 sunt astăzi păstori. Aceasta e o realizare frumoasă. Același lucru l-a încercat și Comunitatea Arad în biserica Arad — Speranța, numind cursul „Pregătirea Diaconilor“, dar arădenii au fost oprți de autoritățile locale (toate aceste lucruri pe care le făcea biserica din Oradea II le făceam și eu în biserica din București, Ferentari, numai că eu „linișteam marea cu lingura de miere“; sigur, amploarea lucrărilor era la nivelul bisericii care avea numai 350 de membri).

În 1947 s-a format a doua biserică română în Oradea, desprinsă din prima, în frunte cu Vicaș Mihai, unul din pionierii credinței baptiste din Bihor și cu dr. Gh. Simonca. Acești credincioși în număr de 70 au cumpărat un imobil mare, casă cu etaj în care au amenajat o sală de închinăciune, dar prin 1950 autoritățile locale au ocupat acest imobil pentru că era central și au făcut din el sediul Organizației județene de partid, iar bisericii i-au dat o sală în chirie. Biserica aceasta s-a dezvoltat ajungând la peste 350 de membri și astăzi biserica și-a construit un lăcaș nou propriu, dar în vechiul local închiriat a rămas o parte din membrii bisericii. Astfel s-a mai format o biserică în Oradea. Păstor al acestei biserici este Vereș Teodor, absolvent al seminarului nostru, bun predicator.

Între timp, partidul a evacuat imobilul, care e proprietatea bisericii și aici s-au instalat birourile Comunității: deci ceea ce au cumpărat credincioșii în 1947, nu s-a pierdut.

Până la revoluție s-au zidit 11 biserici și s-au amenajat trei, dar s-a demolat una din orașul Dr. Petru Groza, pentru că a fost zidită fără autorizație.

După revoluție, credincioșii bapțiști din Oradea II au început să construiască o biserică (care e un monument din punct de vedere arhitectonic), cu 2.500 locuri, cu multe anexe și chiar spațiul pentru liceul seminarial baptist. Biserica a fost terminată și s-a făcut inaugurarea ei pe data de 26 februarie 1995. Păstori ai bisericii sunt : dr. Negruț Paul, dr. Gheorghită Nicolae, Ton Iosif, Vidu Petru și Iova Cornel.

Tot la Oradea, Ton Iosif a organizat Institutul Biblic Baptist „Emanuel“ având patru secții cu dublă specializare. În 1990 s-a înființat liceul seminarial baptist. În prezent se construiește un campus universitar în cartierul Nufărul — Oradea. Rectorul Institutului Biblic Emanuel este dr. Paul Negruț, iar decan este prof. Radu Gheorghită, fiul lui N. Gheorghită.

Sicetatea Misionară Română din Wheaton — S.U.A., și-a deschis un sediu și la Oradea unde a construit un bloc cu toate facilitățile. Trebuie să recunoaștem că bapțiștii din Oradea, după revoluție, au realizat câteva obiective mari și cred că o contribuție mare pentru realizarea lor a avut-o Ton Iosif.

În Comunitatea Oradea funcționează două orfelinate : „Căminul Felix“ și orfelinatul din Beiuș, care este ctitoria lui Clinton Viorel, păstor al bisericii baptiste din Beiuș, absolvent al seminarului baptist din București, care în prezent construiește și o frumoasă biserică.

După revoluție, în toată comunitatea s-au construit 32 biserici și s-au deschis 27 biserici noi. În prezent Comunitatea are 200 biserici și 52 de păstori, din care 20 au intrat în lucrare după 1989, circa 13.000 de membri botezați și 5.000 de aparținători.

COMUNITATEA CRAIOVA

Lucrarea baptistă din Craiova e foarte veche. Încă din 1896 exista biserică baptistă în Craiova, avându-l ca păstor pe Carol Crijianovschi, colportor de biblii. Tot aici au fost două familii germane, Ioan și Toma Kloss, care au avut un rol important în lucrarea Domnului din Oltenia. În 1926 a venit aici ca păstor, Nicolae Sava, care a organizat Comunitatea Bisericească Oltenia. Când s-a dat decretul de desființare a Cultului Baptist era în Craiova o biserică cu 68 de membri.

După 1944 lucrarea din Craiova a fost condusă de Hani Kloss până prin 1955. În 1955—56 e păstor în Craiova și, deci, în toată Oltenia, Ieremia Pavel, absolvent al seminarului baptist din București. Din 1958 până în 1967, păstor al bisericilor din Oltenia era Moldovan Ioan și el absolvent al seminarului și era plătit de către Comunitatea Timișoara de care aparțineau atunci bisericile baptiste din Oltenia. Biserici Baptiste în timpul acela, în Oltenia, erau în : Craiova, Cetatea, Turnu Severin și Mărășești (înființată în 1955). Cei doi păstori n-au avut spirit misionar, de aceea timp de 9 ani cât a lucrat aici, Moldovan Ioan n-a

realizat nimic. Biserica din Craiova avea 30 de membri și se întrunea într-o casă închiriată, necorespunzătoare ca lăcaș de închinăciune.

În 1968 a venit ca păstor în Oltenia, Harvat Ioan. El s-a stabilit cu familia în Turnu Severin și acolo s-a dezvoltat biserica, ajungând să ia în folosință lăcașul de închinăciune al Bisericii Luterane. Fiind în centrul orașului, biserica baptistă sub pastorația lui Harvat a progresat. Ioan Harvat s-a născut în 1906 în comuna Bălaci, jud. Teleorman și s-a întors la Domnul în 1932. Tânăr fiind, viața și-a consacrat-o propovăduirii Evangheliei, folosind o stratagemă originală pentru a putea predica: fiind geamgiu de meserie, străbătea satele și târgurile Munteniei să repare geamuri; celor ce le repara geamurile, le propovăduia și Evanghelia. În 1947, deși era de 40 de ani și avea 6 copii mici s-a înscris la seminarul baptist pe care l-a absolvit în 1954. În 1958 s-a mutat la Turnu Severin, dar în 1962, în urma reducerii numărului păstorilor, n-a fost cuprins în schema Cultului și a trebuit să lucreze fără salariu și fără aprobarea Departamentului Cultelor. Abia în 1968 a reușit să fie încadrat păstor în schema Uniunii și a păstorit bisericile din Oltenia până în 1973, când s-a pensionat. A plecat în veșnicie în 1990. Biserica din Turnu Severin are acum peste 200 de membri.

În 1973 a venit păstor la Craiova Țeț Gheorghe din Arad. Și el era absolvent al seminarului baptist și de îndată ce a venit Țeț la Craiova s-au schimbat lucrurile: a cumpărat un imobil pe str. H. Barbusse nr. 1, unde a amenajat o sală de închinăciune și locuință pentru păstor și sub păstoria lui biserica a crescut la 55 de membri. El a păstorit biserica din Craiova până în 1977.

Între 1979—1984, păstor al bisericii din Craiova a fost Turc Teodor, transferat aici de la Lugoj. În 1977 imobilul bisericii a fost afectat de cutremur. S-a profitat de aceasta și s-au reamenajat lăcașul de închinăciune și celelalte săli anexe ale bisericii. Lucrarea aceasta s-a făcut sub pastoratul lui Turcu T. și numărul membrilor bisericii a crescut de la 55 la 75 și acum s-a început misiunea la Filiași și la Calafat. Turcu a păstorit biserica până în 1984, când s-a pensionat.

Din 1984 pastoratul bisericii a fost preluat de Ologeanu Teofil, care în anul acela a absolvit seminarul baptist din București. El s-a născut în 1951 în com. Țigănești, jud. Teleorman, a petrecut tinerețea în biserica baptistă din București Ferentari și a fost ordonat ca păstor în 1985. În perioada aceasta lucrarea din Craiova s-a dezvoltat frumos; astăzi sunt în biserică 170 de membri. Biserica are cor și orchestră.

După revoluție, bisericile baptiste din Oltenia s-au organizat într-o comunitate cu sediul în Craiova; președinte este Teofil Ologeanu și se desfășoară o frumoasă lucrare misionară. S-au înființat 14 biserici și filiale noi, s-au construit 3 biserici, 4 sunt în construcție și s-au cumpărat două case care au fost transformate în săli de închinăciune la Filiași și la Calafat. Aceste realizări sunt în partea de sud a Olteniei, iar numărul membrilor acestor biserici sunt în jur de 500, fără bisericile din nord, din jurul comunei Mărășești și orașului Turnu Severin.

RĂSPÂNDIREA CREDINȚEI BAPTISTE ÎN MĂRĂȘEȘTI ȘI ÎMPREJURIMI

Un centru important pentru răspândirea credinței baptiste în Oltenia a fost biserica baptistă din comuna Mărășești jud. Mehedinți. Aici a primit credința baptistă Ploscaru Haralambie, când a fost la lucru în comuna Tari Verde, jud. Constanța. A fost invitat la biserica baptistă din comună, aici a fost străpuns la inimă de Cuvântul Domnului și s-a pocăit, fiind botezat în 30 august 1953 în biserica baptistă din Constanța.

S-a întors acasă cu o Biblie și cu o carte de cântări, dar aici l-au așteptat preotul și învățătorul de la școală, care auzind de pocăința lui l-au amenințat să plece la Constanța, că zile bune n-o să aibe în sat. Confruntarea cu preotul ortodox a provocat interesul sătenilor despre noua religie a lui Ploscaru. Așa că, după doi ani, s-a ținut primul botez în satul Mărășești, noaptea, cu 6 persoane. Botezul a fost oficiat de Hani Kloss din Craiova, în anul 1955.

Biserica a început să funcționeze în 1955 într-o casă pe care a pus-o la dispoziție Paulescu Grigorie, proaspăt botezat. (În timpula cela bisericele funcționau pe baza autorizației eliberate de Uniune și vizate de Departamentul Cultelor, dar până prin 1960 Departamentul viza orice autorizație eliberată de Uniune, iar între 1955—56 era destinderea lansată de Hrusciiov). Din Mărășești, credința baptistă s-a răspândit în satele din jur. Astfel, în 1958 s-a botezat Corclan Ioan din Cloșani, în 1969 s-au botezat 6 persoane din Stănești și în 1971 s-au botezat 4 persoane din Călugăreni, care se află la 30 km de Mărășești. În 1973 s-a convertit primul locuitor din Obârșia-Cloșani, Trăilescu Nicolae. În 1975 s-au botezat 2 persoane din Zegujeni și una din Vidimirești. Tot acum s-a răspândit credința baptistă și în com. Gârdoaia, Padeș, Motru, Orzești, Slivilești, jud. Gorj. În toate aceste localități s-au deschis biserici care au funcționat fără aprobarea Departamentului Cultelor. De aceea, de multe ori, credincioșii întruniți la închinăciune erau amenințați cu sume mari de bani.

De la început Ploscaru H. a fost tracasat de preotul din sat, de învățător, de primar, de securitate, dar și el avea un temperament îndrăzneț și nu se lăsa. I-au făcut diferite șicane și cu mare greutate au aprobat introducerea luminii electrice în casa bisericii din Mărășești. I-au pus în vedere să nu primească în biserică copiii credincioșilor duminica la serviciul divin, să-i lase să învețe lecțiile acasă, dar el n-a respectat această opreliște; de aceea copiii bapțiștilor au primit note mici la învățătură și chiar și la purtare.

În fața tuturor acestor șicane, credincioșii nu s-au descurajat, ba chiar au zidit case de rugăciune pe numele unor credincioși, cu autorizație de casă familială. În 1988 s-a construit în felul acesta casa de rugăciune din Obârșia Cloșani, inaugurată în 1990.

În perioada aceasta s-au ținut multe botezuri. Aproape 200 de credincioși au fost botezați între 1955—1989 în comuna Mărășești; unele botezuri le-au ținut în public, altele în secret. Cele mai mari le-a oficiat Matei Petru, din Caransebeș, cel ce a fost condamnat de tribunalul din Caransebeș la 2 ani închisoare, pentru botezul ce l-a ținut în comuna

Goleț (în vale, la lumina felinarului), dar care a fost achitat de tribunalul regional din Timișoara. De asemenea, a botezat de multe ori și Ploscaru Haralambie.

Credincioșii baptiști din Banat, mai ales cei din Caransebeș și Timișoara — Biserica nr. III, s-au implicat mult în lucrarea din Oltenia, au ajutat la plata amenzilor aplicate pentru că s-au adunat la închinăciune și i-au vizitat. Așa întâlnim asistând la un botez fanfara din Glimboca, jud. Caraș-Severin, iar în un alt botez întâlnim fanfara din Vârciorova. De asemenea au lucrat pe aici, în mod voluntar, asumându-și tot riscul păstorii: Chicin Gh. din Caransebeș, Țeț Gheorghe din Arad, Românu Nicolae din Lăpușnicul Mare, Marcu Nichifor și Ciupuliță Traian din Orșova, Mărcoi Ștefan din Arad, Duțu Vasile etc.

În 1980 a venit ca păstor la Orșova, Turnu Severin, Mărășești și Bala, Gherman Vasile, absolvent al seminarului nostru. Dar în terenul acesta, pe lângă bisericile recunoscute mai erau și câteva nerecunoscute. Gherman V. a fost un predicator bun și un conducător înțelept; el a lucrat cu multă eficiență în aceste biserici și a apărat cu mult succes față de autorități bisericile nerecunoscute. El însă a murit într-un accident, pe când venea de la Orșova, la Turnu Severin, pentru serviciul divin, în 1987. Plecarea lui în vecinicie a însemnat o mare pierdere pentru lucrarea din Oltenia, pentru că din 1987 și până în prezent bisericile Orșova și Turnu Severin au schimbat deja doi păstori. Din aceasta putem vedea îndemânarea cu care Gherman i-a condus pe olteni.

În 1978 s-a deschis o biserică și în comuna Ploștina, care aparținea de orașul Motru. Casa a fost cumpărată pe numele lui Haralambie II, fiul lui Ploscaru H., și în această casă s-a amenajat o sală pentru înfrumusețarea bisericii. Dar Sfatul Popular din Motru a dat în judecată pe proprietar și a anulat contractul de cumpărare, iar biserica nu s-a mai putut întruni în acea casă, pentru că a fost redată fostului proprietar, deși biserica funcționase câțiva ani. Conflictul de la Motru s-a încheiat în 1984, când cei 4 băieți ai lui Ploscaru au primit pașapoarte din partea statului român să emigreze în S.U.A. Eu nu pot înțelege de ce statul român le-a dat tuturor aprobarea să plece în S.U.A. De fapt aceasta a fost metoda contestatarilor din România, despre care am mai vorbit în cursul lecțiilor, să facă gălăgie ca să forțeze mâna guvernului român să le aprobe plecarea și să-i păcălească pe naivii de americani, să le aprobe intrarea în S.U.A. ca pe unii care suferă pentru credință.

După revoluție, lucrarea din Oltenia a luat avânt. În Târgu Jiu, păstorul Ardelean Cornel, din cercul bisericesc Petrila, a organizat o evanghelizare la sala de cultură din Târgu Jiu, la care au predicat Dugulescu Petru, Ardelean Cornel și Mihai Sârbu. În urma acestei evanghelizări s-au convertit aproape 80 de persoane. Înainte, la Târgu Jiu existau două familii de credincioși baptiști. După un timp de catichază s-a ținut botezul celor convertiți tot în casa de cultură și astfel s-a organizat biserica baptistă din Târgu Jiu, care îl are ca păstor pe Hudulin Corneliu, un evanghelist laic. În prezent sunt aproape 100 de membri în biserică și se lucrează intens la construirea unui lăcaș de închinăciune. Biserica baptistă din Arad-Șega ajută substanțial lucrarea din Târgu Jiu.

De asemenea, s-a deschis și biserica din Motru, dar nu în casa ce a cumpărat-o Ploscaru și nu înțeleg de ce Ploscaru nu cere să intre în posesia imobilului, pentru că, așa cum ni s-a spus, contractul a fost anulat de autoritățile comuniste, în mod abuziv. În prezent, păstor la Motru este Nicu Andrei și s-au turnat fundațiile pentru casa de rugăciune, dar lucrările înaintează încet, membrii sunt puțini și materialele sunt scumpe.

În partea aceasta a Olteniei s-au mai deschis biserici la Tismana, Izvernîa, Baia de Aramă și în zonă lucrează câțiva păstori ajutați de biserica nr. III din Timișoara. Tot după revoluție, în Baia de Aramă s-a cumpărat un imobil pe care l-au transformat în lăcaș de închinăciune. Biserica din Mărășești s-a mutat într-o poziție mai centrală și și-a zidit un lăcaș nou de închinăciune, iar vechea casă a rămas casă de odihnă pentru vacanțele copiilor credincioșilor din Oltenia. În 1992 s-a inaugurat un nou lăcaș de închinăciune, în Orzești. Această biserică și altele din zonă au fost zidite cu ajutorul unor credincioși care au emigrat în S.U.A. Credem că fiii lui Ploscaru au contribuția cea mai mare.

De asemenea, în Oltenia, s-a implicat și Societatea Misionară „România pentru Hristos” din S.U.A., a cărei președinte este fratele Petru Popovici. Această societate susține câțiva păstori în Oltenia. Amintim și biserica din Turnu Severin, care acum e în plină construcție a lăcașului de închinăciune, iar într-un cartier al orașului s-a deschis a două biserică baptistă.

Lucrarea evanghelică a avut de suferit în Turnu Severin după revoluție, din partea harismaticilor. O doamnă, mare protestatară (regretăm că a fost baptistă) a fugit în S.U.A. După revoluție s-a întors în România și, susținută financiar de biserici harismatice din S.U.A., după metodele lor perfide, s-a atașat de biserica baptistă. A năucit de cap câțiva tineri și tinere și când biserica a observat manevrele ei a exclus-o, dar cu ea a plecat din biserică și un grup de tineri și a format o biserică harismatică.

LUCRARE ÎN COMUNITATEA SUCEAVA

În Bucovina, după 1920 au fost următorii păstori mai elevați: Silvestru Ungurcanu, Hodoroabă Dumitru, Bejenaru Nicolae și Motrescu Loghin. Aceștia au dus greul lucrării până prin 1945, unii chiar până în 1950. După 1946 s-a ridicat o generație de lucrători tineri, majoritatea din Ipotești, care s-au înscris la seminarul teologic din București. Aceștia au fost: Chibici Samuel, Botnariuc Victor, Bucaciuc Victor, Hapenciuc Orest, Mitrofan Gheorghe și Mitrofan Mihai. A eștia au păstorit bisericile din Bucovina, până în anii când s-au pensionat.

O caracteristică a acestor păstori a fost timiditatea, deși erau buni creștini, smeriți, îngăduitori; poate și temperamentul lor i-a favorizat la aceasta. Dintre ei s-a evidențiat Bucaciuc Victor, care era păstorul bisericii din Ipotești și care după 1955 a fost ales președinte al Comunității Suceava. Era bun sfătuitor, respectuos și avea o fire blândă. A

plecat în vecinicie în 24 decembrie 1968, pe când predica la amvonul bisericii din Bosanci.

În 1962 s-a făcut reorganizarea comunităților și comunitatea bisericească de Suceava s-a unit cu Comunitatea de București. Cu prilejul acestei reorganizări a fost ales Botnariuc Victor ca vicepreședinte al Comunității, pentru a se ocupa de problemele bisericilor din Bucovina. În această calitate s-a luptat pentru a obține autorizații de funcționare pentru bisericile nou înființate : Suceava, Botoșani și biserica din satul Tătărășeni. Prin stăruința lui răbdătoare s-a reușit ca în 1971 să primească autorizații de funcționare aceste biserici, cea din Suceava a primit în 1972 și tot atunci a primit autorizație și biserica din Vatra Dornei. Tot în timpul acela s-a aprobat cumpărarea unui imobil pentru biserica din Rădăuți, dar aici mâna Departamentului Cultelor a fost puțin forțată, pentru că familia lui Vasile Ionese care locuia în S.U.A. și care originar era din Rădăuți, a depus în Banca Română de Comerț Exterior valută echivalentă cu prețul unei case din Rădăuți. Familia a făcut presiuni din S.U.A. asupra Departamentului, prin scrisori trimise Uniunii Baptiste, că ori aprobă cumpărarea imobilului pentru biserica din Rădăuți, ori dă dispoziții băncii să returneze banii. În acest context Departamentul a aprobat cumpărarea imobilului, pe care credincioșii din Rădăuți l-au amenajat ca sală de închinăciune. Sunt informat că acum se zidește în Rădăuți o biserică nouă.

După 1980 au funcționat fără aprobarea Departamentului Cultelor bisericele din Burdujeni, Vicovul de Sus — cartierul Bivolărie și biserica din Dorohoi. Bisericile din Dorohoi și cea din Bivolărie au primit autorizație de funcționare înainte de revoluție.

După revoluție s-a reînființat Comunitatea de Suceava, avându-l ca președinte pe Viorel Candreanu, păstor al bisericii Ipotești, un bun evanghelist, iar secretar e Dan Boingeanu, păstor al bisericii din Suceava. În această perioadă s-au reconstruit bisericile : Vatra Dornei, Dorohoi, biserica din Botoșani care s-a extins, biserica din Roman, Iași, Scânteii. S-au înființat biserici noi în Sălăgeni, Gura Humorului, Crocărești, Botoșani II, Vaslui, Iași II. Din aceste biserici sunt în construcție Botoșani I și Burdujeni, iar la biserica din Ipotești se face o mare extindere. De asemenea, după revoluție au intrat în lucrare mulți păstori laici.

În orașul Suceava se construiește în prezent o frumoasă biserică, cu multe facilități, în care se vor putea ține cursuri biblice serale și va putea funcționa și un post de radio evanghelic local. În 1994 s-a inaugurat noua clădire a bisericii din Dorohoi. Păstorul care s-a luptat pentru construirea lăcașului de închinăciune e Condrea.

În Vatra Dornei, după revoluție, s-a construit un nou lăcaș de închinăciune cu multe camere anexe care pot fi folosite pentru studii biblice și loc de odihnă pentru păstori, având în vedere că Vatra Dornei e stațiune balneară. Păstorul bisericii e Hoblea Vasile.

În partea de sud a Comunității, în județul Neamț, s-a zidit o frumoasă biserică, în orașul Piatra Neamț, pe când biserica era păstorită de Constantin Dupu. Pentru timpul acela a fost o realizare deosebită,

pentru că foarte greu se dădeau aprobări pentru construcții de biserici. După revoluție s-a deschis o biserică în Bicz Chei și s-a zidit pentru ea un lăcaș de închinăciune. Păstor în cercul acesta bisericesc este Țifrea Mircea, absolvent al Institutului Teologic Baptist din București.

COMUNITATEA TIMIȘOARA

După 1945 s-a organizat Comunitatea Bisericească Timișoara, în conformitate cu prevederile statutului de funcționare a Cultului, elaborat la congresul ce s-a ținut în noiembrie 1945 la Arad. Președinte al Comunității a fost ales Pascu Cornel. În timpul acela era un tânăr păstor absolvent al seminarului nostru, de dinainte de război, care era bun ca predicator. Dar teritoriul comunității se extindea numai asupra bisericilor din jud. Timiș; el a fost președinte până la reorganizarea Comunității, în 1951.

În 1950 teritoriul țării s-a împărțit în regiuni și raioane. În regiunea Timișoara a intrat și fostul județ Severin, în care se aflau două comunități bisericești: Comunitatea de Făget și cea de Severin cu sediul la Lugoj. Deci în primăvara anului 1951 s-a ținut la Timișoara adunarea generală a bisericilor baptiste din regiune și s-a ales conducerea comunității: președinte — Mircea Tudor și secretar — Lupescu Ioan. Pascu Cornel n-a putut să candideze pentru funcția de președinte, pentru că avea un frate în America — Dănilă Pascu — și pentru vremea aceea însemna o mare vinovăție.

Tot în timpul acela s-a organizat și comunitatea Caraș-Severin cu sediul la Caransebeș; președinte al comunității a fost ales Dănilă Goga din Bozovici și secretar — Chicin Gheorghe, care era păstorul bisericii din Caransebeș. De această comunitate aparțineau și bisericile care se aflau în Oltenia, în frunte cu Craiova. În timpul acela, în Timișoara existau: o biserică de limbă română cu 170 de membri, care-și cumpărase o veche moară de pe strada Romulus și pe care a transformat-o în sală de închinăciune, o biserică de limbă germană, cu local propriu (cea mai veche biserică baptistă din Banat) și o biserică de limbă maghiară înființată în 1922, având și ea un local propriu de închinăciune.

Nu cunosc împrejurările în care Comunitatea de Timișoara s-a unit cu cea de Caraș Severin, în anul 1955. Probabil economisirea cheltuielilor de administrație a fost motivul, iar sediul a rămas la Timișoara. La alegerea din 1955, președinte al Comunității a fost ales Dănilă Goga și secretar — Gongola Benjamin, dar secretarul n-a primit recunoașterea Ministerului Cultelor și a fost reales în continuare Lupescu Ioan.

Astfel, comunitatea de Timișoara devine cea mai mare comunitate din țară, având cei mai mulți păstori plătiți și un păstor misionar la Craiova — pentru Oltenia, Moldovan Ioan, plătit din fondurile Comunității.

În 1962, după ce s-a făcut arondarea bisericilor, s-a redus și numărul comunităților. Orașul Arad din regiune devine raion aparținând regiunii Banatului (cum se numea atunci fosta regiune Timiș) și bisericile fostei comunități Arad trec la comunitatea Timișoara. Interesant

e că, din fosta regiune Arad, pe lângă raionul Arad s-a format și raionul Gurahonț, care ținea de regiunea Bihor. Bisericile din acest raion au rămas însă tot la Comunitatea Arad, care s-a atașat de Comunitatea Bisericească a Banatului. Astfel, teritoriul acestei comunități se întindea de la com. Vărfuri, de pe Valea Crișului Alb și până în Oltenia, la Craiova. Președinte al Comunității devine Dudău Ilie, care fusese președinte al Comunității Arad și secretar — Stanca Ioan, care devenise păstor al Bisericii nr. II din Timișoara. Aceasta, în urma arondării localul ei s-a închis, iar biserica s-a mutat în localul Bisericii Germane din str. Reșița.

După 1964 s-a făcut iarăși o reformă administrativă, s-au desființat regiunile și raioanele și au apărut județele. Astfel a reapărut județul Arad, iar în 1975 Departamentul Cultelor a aprobat ca să se reînființeze comunitatea de Arad cuprinzând toate bisericile din județul Arad. Comunitatea Timișoara a rămas cu celelalte județe și președinte a fost ales Băleanu Gheorghe, iar secretar Trif Ioan. La alegerile din 1966 președinte al comunității a fost ales Găvăgină Ieremia, care era păstorul bisericii din Reșița, iar secretar a rămas Stanca Ioan; ci au condus comunitatea până în 1975.

În 1980 președinte al comunității a fost ales fratele Trif Ioan, iar secretar Hudema Dragoș. Această funcție a deținut-o până în 1986. Din 1986 până în prezent președinte al comunității este fratele Râncu Ion, păstorul Bisericii din str. Zăvoi 12, iar secretar e Cuzman Ioan.

Până la revoluție, cu toate greutățile puse la cale de regimul ateist, totuși s-au realizat și unele lucruri bune. Astfel, în 1950 s-a cumpărat în Timișoara imobilul din str. Romulus, în care s-a amenajat sala de închinăciune a Bisericii nr. I. În 1953 s-a cumpărat imobilul din str. Zăvoi 12, în care s-a amenajat o sală de închinăciune pentru biserica baptistă română nr. 2 din Timișoara, care atunci nu număra mai mult de 60 de membri. În 1956 s-a cumpărat la Lugoj imobilul din str. Plo-pilor, care a fost amenajat ca lăcaș de închinăciune pentru biserica din Lugoj; locul este foarte central. Prin 1969 s-a cumpărat un imobil în orașul Făget, în care s-a amenajat lăcașul de închinăciune a bisericii baptiste din Făget. În 1976 s-a cumpărat de către biserica din Lugoj o casă, în stațiunea balneară Buziaș, care a fost transformată în lăcaș de închinăciune pentru credincioșii din Buziaș. În 1976 s-a construit o frumoasă biserică în satul Goleț, de lângă Caransebeș. Tot în acea perioadă s-a mărit spațiul bisericii din Caransebeș și cel al bisericii din Borlova. Apoi, mai târziu, s-au zidit bisericile din Crivina, Criciova, Petroșnița, s-a deschis fără aprobare a doua biserică baptistă la Reșița, s-a construit o frumoasă clădire pentru biserica Oravița, sub pastoratul lui Constantin Nicolae, s-a extins spațiul bisericii din Oțelu Roșu. În Timișoara s-au mai cumpărat încă două clădiri, însă pe numele unor credincioși, în care s-au amenajat săli de închinăciune și s-au deschis biserici fără aprobarea autorităților. De asemenea s-a zidit biserica din Orșova, după ce s-a mutat orașul, s-a dezvoltat frumos lucrarea din Turnu Severin și s-au deschis multe bisericeuțe în Oltenia, fără a avea recunoașterea statului. Din datele statistice ale comunității știm că în cadrul ei au funcționat 24 de biserici neautorizate de Departamentul Cultelor și aceasta înseamnă ceva; că s-a lucrat cu seriozitate, că s-au

înfruntat greutăți mari, deoarece multe din aceste biserici erau amen-
date din când în când și amenzile trebuiau plătite de cineva.

În 1987 a început construirea bisericii nr. I din Timișoara, pentru
că vechea clădire a bisericii a intrat în demolare, prin sistematizare.
S-a construit o frumoasă biserică cu 1000 de locuri ce a fost inaugurată
în 10 decembrie 1989. În 1968 s-a aprobat reconstruirea unei frumoase
capele pentru biserică nr. II din Timișoara, din str. Zăvoi (cu 800 locuri)
și multe anexe necesare unei bune funcționări a bisericii. În anexele
acestei biserici sunt și birourile comunității. Aceasta a fost prima bise-
rică aprobată pentru a se construi oficial de către autorități, după 1953.
Păstorul bisericii, când s-a construit, era Stanca Ioan, bun gospodar.
El era și secretarul Comunității Timișoara. Pentru ședința de adunare
generală a comunității din 1975, el a pus totul la punct, a organizat
birourile comunității în construcția nou făcută, le-a mobilat și, la
alegeri, a căzut la vot din funcția de secretar al comunității. El a
trebuit să dea totul în primire, exact cum spune cântarea noastră „De
lucrul tău altul se va bucura, pe tine uitarea te va aștepta“. Opinia
mea este că alegătorii au fost nedreptiți cu el și manevrați din umbră,
de forțe obscure.

O altă mare realizare în Comunitate a fost construirea bisericii
din Reșița. Aprobarea pentru construirea acestei biserici s-a dat după
cel puțin 15 ani de intervenții la autoritățile locale, audiențe la primii-
secretari ai județului. Autoritățile, ca să tragă de timp, le-au recoman-
dat să facă planurile, să caute terenul, să cumpere clădiri mai vechi pe
care să le transforme în biserică și, cred că biserică din Reșița a cum-
părat cel puțin trei locuri, la recomandarea autorităților, ca să ampla-
seze pe ele viitoarea biserică. În 1977 erau foarte aproape de primirea
autorizației. Autoritățile însă au obiectat la fațada care a fost proie-
ctată și, din cauza aceasta, au respins întreg proiectul. Al doilea proiect
a fost respins pentru un balcon care era prevăzut și, în sfârșit, prin
1987, li s-a aprobat proiectul. Au cumpărat o casă unde au construit
biserică, cu mențiunea să păstreze fațada vechii clădiri, așa că în sfârșit,
în 18 decembrie 1989 au inaugurat noul lăcaș de închinăciune, spațios
cu o mie de locuri și cu un mare subsol. Păstor al bisericii, care a
realizat acest frumos proiect, a fost fratele Mihaș Mihai. Actualmente,
biserică are doi păstori, pe fratele Mihaș M. și Bărnăuțiu Daniel.

Deci, deși restricții au fost de multe feluri, greutăți o multime,
totuși în acest timp s-a lucrat cum se spune „cu toate pânzele sus“, și
s-au făcut aceste construcții. Din datele Comunității rezultă că pe teri-
toriul ei, până la revoluție au funcționat peste 24 de biserici nerecu-
noscute de stat. Unele din ele au fost amendate de mai multe ori,
membrii lor hărțuiți de miliție și securitate, totuși a rezistat tuturor
acestor împotriviri.

După revoluție, din comunitatea Timișoara s-au desprins bisericile
din Oltenia, care s-au organizat într-o comunitate a lor, cu sediul la
Craiova. În perioada de după 1990, pe întreg teritoriul Comunității s-au
înființat 60 de biserici noi, pe lângă cele 24 care au funcționat fără
autorizație. Deci lucrarea Domnului a luat un mare avânt. S-a con-
struit o biserică monumentală la Lugoj, sub conducerea păstorului Da-

vid Nicola, iar la Caransebeș, păstorul Belciu Busuioc nu s-a lăsat mai prejos și, cu mari sacrificii din partea membrilor bisericii și cu ajutoare din alte părți, a reușit să zidească o frumoasă biserică în orașul Caransebeș, care e și ea un monument din punct de vedere arhitectonic.

Comunitatea are în prezent 175 biserici și 79 filiale, cu un total de 16.719 membri și 8.850 aparținători. În Timișoara, în prezent funcționează 7 biserici de limbă română, una de limbă germană, una de limba maghiară cu 160 de membri, avându-l ca păstor pe Balint Pal, absolvent al seminarului nostru, o biserică de romi și una de surdo-muți. Comunitatea are 45 de păstori în activitate și 20 păstori pensionari, care și ei lucrează după puterile lor.

PĂSTORI DIN COMUNITATEA TIMIȘOARA

CHICIN GHEORGHE

S-a născut în 1915, în comuna Nădlac, s-a botezat în 1933 în biserica baptistă din Arad — Pırneava, botezător fiind Cocuț Ioan. A urmat cursurile seminarului baptist din București între 1934—1937, adică trei ani, a plecat la armată la 1 aprilie 1937 și s-a liberat la 1 decembrie 1944.

În 1945 a fost ordonat ca păstor în comuna Agriju Mare, jud. Arad, având sub pastorație și bisericile : Tirnova, Dud, Drauți, Arâneag. În 1947 s-a transferat ca păstor la biserica din Caransebeș, pe care a păstorit-o până în 1965, când s-a retras din pastorat. Biserica din Caransebeș avea local propriu, construit încă înainte de al doilea război mondial, iar când a venit Chicin Gh. ca păstor, biserica avea 130 de membri. În timpul pastoratului lui Chicin, biserica a crescut ca număr de membri. Ca păstor, el era liniștit și răbdător, de aceea n-au fost probleme deosebite.

GAVAGINA JEREMIA

L-am cunoscut în 1949 ca tânăr foarte activ în biserica baptistă din Lugoj. În 1952 s-a înscris la seminarul baptist din București, pe care l-a terminat în 1959. Între timp s-a angajat ca păstor la biserica din Oravița, și, prin 1960 s-a transferat la biserica din Reșița. În 1966 a fost ales președinte al comunității de Timișoara, funcție pe care a deținut-o până în 1975. De asemenea, din 1966 a fost și vicepreședinte la Uniunea Baptistă, funcție pe care a deținut-o până la Congresul din 1977.

În 1974 s-a angajat păstor la biserica din Caransebeș, dar n-a stat mult acolo ca păstor, pentru că între timp o grupă de tineri din biserică, care erau sub influența grupului protestatar din Cult, au ajuns în conducerea bisericii și au făcut din biserică o citadelă a răzvrătiților împotriva Uniunii și a Comunității (acești protestatari sunt astăzi toți în America). Sigur, Găvăgină n-a fost de acord cu ei și s-a retras din pastoratul bisericii.

Găvârgină era bun predicator, bun doctrinar, având o atitudine clară în problemele Cultului, ținea la păstrarea unei morale serioase în viața credincioșilor, dar când întâmpina greutăți mai mari, se retrăgea din biserica respectivă în loc să se angajeze în luptă. Eu cred că biserica din Caransebeș nu ajungea pe mâinile unor tineri aventurieri, care au făcut din această biserică rampa lor de lansare în S.U.A., dacă Găvârgină nu se retrăgea din pastoratul ei. În prezent este pensionar și lucrează voluntar în biserici.

VRĂCUȚĂ IANAS

Născut în comuna Globul Craiovei, jud. Caraș-Severin, comună așezată la intrarea în valea Almajului, în 1952 este trimis la seminarul baptist de către biserica din Globul Craiovei, unde frecventează cursurile de trei ani. Se întoarce acasă și lucrează ca evanghelist în cercul bisericesc Valea Cernci până în 1973, când e ordinar ca păstor. Ca evanghelist, el a lucrat fără salariu și fără a avea aprobare. Departamentului Cultelor, pentru că în 1962 s-a făcut arondarea bisericilor și reducerea drastică a numărului păstorilor. Au rămas în schemă numai 180 de păstori, din cei 430 câți i-a avut Cultul Baptist și deci n-a putut fi încadrat ca păstor în 1962.

Lucrând fără carnet de păstor, care era vizat și de Departamentul Cultelor, el a fost urmărit de miliție și securitate. Astfel, în seara zilei de 13 ian. 1962 pentru că era într-o casă cu mai mulți credincioși cu care cânta cântări religioase și-i învăța din Biblie, au fost luați de un ofițer de securitate și de șeful de post, el și încă doi frați, Ciocu Iosif și Bujinescu Romulus, duși noaptea, pe ger, până la postul de miliție din Petnic și bătuți de ofițer și de șeful de post. Noaptea, pe la trei, le-au dat drumul, după ce i-au obligat să semneze o declarație că nu vor spune nimănui ce li s-a întâmplat; acesta era sistemul de lucru în vremea aceea.

În 1973 a fost ordinar ca păstor al cercului Globul Craiovei, de care aparțineau și bisericile Petnic, Bănia, Prigor, dar prigonirile n-au încetat. Era urmărit îndeaproape, nu putea ține servicii divine decât duminica dimineața, nu putea ține ore de educație religioasă cu tinerii și copiii. Totuși lucrarea a progresat, fratele Vrăcuță a făcut un baptistier în privința casei lui și, pe cei ce se converteau și nu aveau părinți baptiști, îi boteza în secret, în acest baptistier. Așa s-a ajuns ca lăcașul de închinăciune care a fost zidit în 1949 să devină neîncăpător și, de aceea, prin 1960 biserica cere autorităților aprobarea ca o anexă a bisericii s-o repare și să o includă în spațiul bisericii și au așteptat după aprobare, până în 1980, dar n-au primit-o. Atunci au demolat vechea anexă și în trei zile au refăcut-o la loc, sigur, în dimensiuni mai mari, dar au venit de la Sfatul Popular Județean și le-au interzis să mai continue lucrările sub amenințarea că va fi demolată anexa. Au mai așteptat până în 1985, a venit la conducerea primăriei din comună o primărită mai cu inimă care le-a înțeles durerea și le-a aprobat să termine lucrarea și astfel au mărît biserica și au construit și un balcon și un etaj ca birou al bisericii.

Fratele Vrăncuță păstorește și biserica din com. Bănia. Aici credincioșii bapțiști care erau doar 15, au cumpărat un teren ca să zidească pe el o casă de rugăciune, au adunat tot materialul necesar pentru construirea bisericii, dar în 1964, prin amenințări, a fost sechestrat de autorități tot materialul pe care l-au folosit la construirea unui grajd la gospodăria colectivă, iar terenul a fost luat de gospodărie. După revoluție, primarul comunei a pus în posesie biserica cu acel teren, iar credincioșii bapțiști în 1990 au început lucrarea de construire a bisericii și, în 1993, a fost terminată. Biserica numără în prezent 32 de membri și nedreptatea făcută cu 40 de ani în urmă a fost reparată în parte, pentru că materialul de construcție sechestrat n-a mai fost recuperat.

Tot după revoluție, biserica Globul Craiovei devine o biserică misionară și a plantat noi biserici ca : Lăpușnicel, Cerna, Plugova, Iabla- nița, Verindia. Fratele Vrăncuță are o mulțumire sufletească, pentru că unul din copiii săi, Ioan, a absolvit seminarul nostru în 1980 și e păstor în cercul bisericesc Anina.

RAȚĂ NICOLAE

A început seminarul în toamna anului 1948 și a terminat seminarul bapțist în 1956. După terminarea celor trei ani la seminar a lucrat într-un cerc bisericesc din Clisura Dunării, iar din 1958 a fost angajat ca păstor al bisericii bapțiste din Moldova Nouă, care este cea mai mare biserică din Clisura Dunării. A lucrat în această biserică până la pensionarea sa în 1990. După pensionare lucrează ca păstor în biserica din Moldova Veche.

Orașul Moldova Nouă e așezat la poalele munților, lângă Dunăre și majoritatea locuitorilor lucrează în mină. Biserica n-a cunoscut o creștere spectaculoasă, ca în celelalte orașe ale țării, deoarece mulți tineri s-au dus pentru meserii și studii la Reșița și la Timișoara. Totuși biserica s-a menținut ca număr, are un lăcaș de închinăciune frumos și orgă cu fluiere.

SCOBERCEA ION

A fost unul din primii seminarisți mai în vârstă care a început seminarul împreună cu Romănu Nicolae din Lăpușnicul Mare la Buteeni, în 1946. Anul IV l-a terminat în 1954. De naștere a fost din Pescari, jud. Caraș Severin, o comună așezată chiar pe malul Dunării. Din grădina fratelui se ajungea în Dunăre. Chiar și înainte de a veni la seminar el a fost predicator în Pescari. După terminarea celor trei ani la seminar, a funcționat ca păstor în Pescari și în bisericile care aparțin de acest cerc bisericesc, până prin 1976, când s-a transferat în cercul bisericesc Grădinari, tot în Clisura Dunării, de unde s-a pensionat.

În cea mai grea perioadă pentru Cultul nostru, între anii 1959—1974, am avut ca păstori pe N. Rață, Scobercea Ion, Scântee Gh. (care a păstorit biserica Pojejena) în bisericile bapțiste din Clisura Dunării și au susținut flacăra Evangheliei întărind pe frați în credința lor.

PASTORI MAI TINERI DIN COMUNITATEA TIMIȘOARA

RANCU IOAN

De origine este din Valea Almajului, nepot al fratelui Românu Nicolae. A terminat seminarul baptist din București în 1974, în prezent e păstor în biserica nr. II din Timișoara, iar din 1986 îndeplinește și funcția de președinte al Comunității Timișoara. Între 1986—90 a fost secretar general al Cultului nostru.

El a cultivat în biserica pe care o păstorește seriozitatea specifică bisericilor baptiste din Valea Almajului, păstrând o disciplină serioasă și severă și o desfășurare sobră a serviciilor divine într-un duh pur baptist. E un predicator biblic, cu claritate în exprimare, cu un stil sobru, fără înflorituri.

DUGULESCU PETRU

A fost coleg cu Râncu Ioan la seminar. După terminarea seminarului, a fost angajat ca păstor la biserica baptistă din Hațeg, pe care a păstorit-o până în 1986 când a fost chemat ca păstor la biserica nr. I din Timișoara. Dugulescu s-a impus ca evanghelist, susținând multe evanghelizări, prin diferite biserici din țară.

La ultimele alegeri legislative a fost ales deputat de Timișoara din partea Convenției Democratice. El este primul baptist din istoria noastră din România, care a ajuns deputat în Parlamentul României. După revoluție a format Fundația „Isus speranța României“. Scopul Fundației este să susțină lucrarea de evanghelizare în România. De asemenea sponsorizează salariile unor păstori care lucrează în biserici mici și ajută îndeosebi bisericile din Oltenia.

NICOLA DAVID

A terminat seminarul baptist din București în 1978. După absolvire a fost ales ca păstor al bisericii din Lugoj. De la început s-a distins ca bun gospodar. De îndată ce a luat funcția în primire, a început lucrări de extindere și îmbunătățire a spațiului bisericii, iar după revoluție a început construirea unei clădiri noi în locul celei vechi, reușind să realizeze o biserică monumentală, cu multe săli anexe, pentru o bună funcționalitate a bisericii. Biserica numără în prezent peste 1.000 de membri.

MIHUȚ MIHAI

A terminat seminarul odată cu Nicola David. După absolvirea seminarului s-a dus ca păstor la Talpoș, în județul Bihor, deși fusese cerut de biserica din Reșița. Dar, dacă a fost voia Domnului să fie al Reșița, după câțiva ani a acceptat să se transfere la biserica baptistă din Reșița.

Aici a fost confruntat cu probleme grele în legătură cu construirea bisericii, pentru că localul vechii biserici era total necorespunzător pentru numărul mare de membri pe care-i avea. În sfârșit, în 1987, au primit aprobarea să cumpere un imobil pe care să-l transforme în lăcaș de închinăciune. S-au acceptat și planurile, s-a început construcția, care s-a terminat în 1989 și, chiar în duminica din 18 decembrie, când în Timișoara era revoluție, s-a făcut inaugurarea bisericii. S-a reușit să se construiască o sală încăpătoare cu un subsol mare și săli anexe și biserica numără în prezent peste o mie de membri.

BELCIU BUSUIOC

Face parte din aceeași serie de absolvenți cu Nicola și Mihuț. De naștere e din comuna Goleț de lângă Caransebeș. A fost botezat la botezul ce s-a ținut la lumina felinarului în valea ce trece prin mijlocul satului Goleț, oficiat de Matei Petru din Caransebeș, despre care am vorbit în cursul lecțiilor mele. Dar, după botez, a fost chemat la postul de miliție din Bucsoșnița și a primit o bătaie zdravănă de la milițieni.

După absolvirea seminarului a lucrat în cercul bisericesc Toplița, iar după doi ani s-a transferat ca păstor la Caransebeș. Aici a lucrat cu mult succes, el fiind un bun evanghelist, numărul membrilor a crescut. După revoluție a primit un loc mai central pe care a zidit o biserică, care e un monument arhitectonic în oraș, biserica s-a inaugurat în 1993. După inaugurare s-a ținut câteva botezuri mari de câte 50 de candidați fiecare. În prezent, în Caransebeș există două biserici baptiste, pentru că în biserica veche a rămas un număr de 150 de membri, iar în cea mare sunt peste 800 de membri.

LĂPUJANU IOAN

A absolvit seminarul o dată cu Belciu și Nicola, el s-a angajat ca păstor în cercul bisericesc Făget. În biserica Făget sunt aproximativ 200 de membri și acum construiesc în centrul orașului o nouă sală de închinăciune.

Am amintit pe acești tineri pastori pentru reușita ce au avut-o în lucrare. Primii trei au construit niște biserici monumentale, iar Lăpușeanu e în construcție cu a lui.

CONSTANTIN NICOLAE

Nu face parte dintre cei tineri; e pensionar, dar s-a greșit la dactilografie. A terminat seminarul baptist din București prin 1958, a lucrat mult timp în cercul bisericesc Oravița, și el a fost acela care în condițiile grele și restrictive ale regimului trecut a reușit să amenajeze în Oravița un frumos lăcaș de închinăciune și pentru această realizare merită să fie amintit. Mutându-se la Timișoara, în ultimii ani

înainte de pensionare a lucrat în cercul Criciova având și bisericile Crivina și Jdioara.

În comunitatea Timișoara mai avem păstori pensionari pe Jigorea Simion care a terminat seminarul în 1960 și, de atunci, a păstorit biserica din Borlova, jud. Severin, până la pensionare, în 1990.

Dragomir Nicolae a absolvit seminarul nostru în 1954 și a păstorit biserica din Bolvașnița, jud. Severin, până la pensionare, în 1990.

Boșneac Sima, a absolvit seminarul în 1954, a păstorit biserica din Obreja, iar din 1962 până la pensionare, în 1988 a păstorit biserica din Oțelul Roșu.

Dintre cei mai tineri amintim pe : Olariu Gigel, care a terminat seminarul nostru în 1990, e păstor la biserica II Reșița și implicat în construirea unui centru pentru studiul biblic la lacul Surduc ; Dan Maleș, păstor laic la biserica din str. Herăstrău, Timișoara, acesta are un mare zel misionar, biserica pe care o păstorește susține 4 misionari în Oltenia și prin munca lor s-au deschis multe puncte de misiune în satele Olteniei.

ASPECTE DIN LUCRAREA BISERICILOR, DIN SUDUL ROMÂNIEI

JUDEȚELE CONSTANȚA, GALAȚI ȘI BRĂILA

În perioada interbelică personajul cel mai important în lucrarea Domnului din județul Constanța a fost Baban Dumitru, care făcea parte din primii 9 seminaristi ai seminarului teologic baptist din România. În anul 1922 a înființat biserica baptistă din Constanța, iar în anul 1930 a zidit clădirea bisericii în așa dimensiuni încât ea corespunde și astăzi. După 1944 n-a mai avut nici elanul, nici puterea de muncă de dinainte de război, iar în 1950 a fost mutat forțat în comuna Biczud. Neamț, pentru că avusese o mică fabrică de ulei și a fost considerat de regim ca fiind capitalist și deci activitatea lui în jud. Constanța a încetat.

Organizându-se bisericile baptiste în 1951 după noul statut, bisericile din județele Constanța, Brăila și Galați au format o Comunitate. Ca președinte al Comunității a fost ales Ștefan Dumitru, iar secretar Călimărea. Păstori în comunitate erau la Tulcea Ieremia Pavel, Asiev Alexe la Brăila, la Galați Austăcioaie I., iar la Corbu Coțofană Dumitru, păstor al bisericii Constanța era Călimărea. Lucrarea în bisericile baptiste s-a menținut pe linia de plutire. Între timp la Constanța s-a mai deschis o biserică la km 5 unde a lucrat cu multă jertfire Gică Ene, care fusese trei ani la seminarul nostru. Biserica aceasta a progresat, a ajuns să-și amenajeze un local propriu de închinăciune, dar a fost închisă în urma arondării din 1961 și transformată în casă de odihnă a Cultului Baptist. După câțiva ani de intervenții la Ministerul Cultelor clădirea a fost redată bisericii și astfel a funcționat și a doua biserică în Constanța. Astăzi această biserică are peste 150 de membri.

Prin 1963 s-a întâmplat o mare rușine în biserica din Constanța I, păstorul ei Călimărea fiind descoperit trăind în păcatul desfrânării, dar durerea cea mai mare a fost că descoperirea a făcut-o securitatea și ea a folosit prilejul pentru a face multă publicitate asupra acestui caz pentru a compromite biserica baptistă din Constanța.

În urma acestui fapt, Călimărea a fost exclus din Cultul Baptist și din biserică de către Uniune, dar cu el s-a solidarizat și păstorul Ieremia Pavel de la Tulcea care a renunțat la slujba lui de păstor al bisericii. S-a solidarizat cu Călimărea și Cucui Ioan care era din biserica Constanța și seminarist în anul III la seminarul baptist din București. Consiliul profesoral l-a exmatriculat din seminar pentru aceasta. Călimărea ca să-și scuze păcatul lui susținea că femeia cu care a păcătuit e a doua soție, că doar și patriarhii din Vechiul Testament au avut ceu puțin două neveste. E interesant că Cucui a trecut la penticostali unde a ajuns păstor la biserica penticostală din Constanța.

În locul lui Călimărea a rămas păstor al bisericii Constanța, Ștefan Dumitru, dar acesta după câțiva ani s-a abătut de la doctrina baptistă căutând să introducă în biserică vorbirea în limbi și ținea întruniri de vindecări (mincinoase) prin case. Pentru aceste practici a fost exclus din Cultul Baptist. Deci a doua oară biserica din Constanța a trecut prin criză, pentru că s-au solidarizat cu S. Dumitru și câțiva membri șovăielnici în credința lor.

După ce a căzut Ștefan Dumitru, păstor al bisericii a fost ales Dăduică Ioan, absolvent al seminarului nostru, care și el după câțiva ani a plecat în S.U.A. După plecarea lui Dăduică, biserica l-a ales ca păstor pe Hnatiuc Dorin, absolvent al seminarului nostru. Hnatiuc a terminat seminarul în anul 1984 și după absolvire a fost ales ca păstor la biserica baptistă Constanța II km 5, iar după plecarea lui Dăduică în S.U.A. a fost chemat ca păstor la biserica nr. I. El e un bun predicator, a reușit să unească biserica, care a ajuns să numere 550 de membri, dar în toamna anului 1994 Hnatiuc a plecat ca profesor la Institutul Biblic Emanuel de la Oradea și păstor al bisericii a fost ales un inginer, Ghiță Marin.

Dăduică în anul 1993 s-a întors din S.U.A. și păstorește biserica baptistă din Mangalia cu 40 membri și biserica din localitatea 2 Mai cu 20 de membri. Bapțiștii din Mangalia au intrat în posesia imobilului care a fost proprietatea bisericii germane până în 1940. În jud. Constanța mai sunt biserici în comuna Năvodari, Corbul ce Jos, Siminoc, Basarabi și Viișoara. Iar după revoluție s-au deschis biserici în : Cernavodă, Saligny, Medgidia și 2 Mai. Prin arondarea din 1962 Comunitatea de Constanța s-a unit cu cea de București, iar după revoluție s-a reînființat Comunitatea de Galați cu sediul în orașul Galați și de care aparțin bisericile baptiste din județele Constanța, Tulcea, Brăila, Galați, Bacău, Călărași și Ialomița. Președinte al Comunității este Ghiță Ovidiu.

În jud. Galați avem o singură biserică în orașul Galați fondată în 1924. După 1944 biserica s-a întrunit în clădirea bisericii reformate și conducătorul ei a fost Radu Mihai. Căderea lui Călimărea a avut influență negativă și asupra bisericii din Galați. Credincioșii nu s-au mai putut întruni în sala bisericii reformate, și abia în 1968 au reușit să

inchirieze localul bisericii luterane, pe care apoi l-au și cumpărat și astfel lucrarea a început să progreseze. În 1974 biserica din Galați e cuprinsă în cercul bisericesc Brăila, avându-l ca păstor pe Ștefănuți Iosif. Iar în 1988 este ales păstor Ghiță Ovidiu inginer de profesie. Sub pastorația lui biserica a crescut de la 140 de membri la 285 și în prezent se construiește în Galați un nou lăcaș de închinăciune. Aceasta înseamnă că Ovidiu Ghiță este un păstor harnic. După revoluție, biserica din Galați a deschis filiale în orașele Tecuci și Râmnicul Sărat.

În județul Brăila avem cea mai mare biserică în orașul Brăila care a fost fondată în anul 1919 de către Adam Sezenov și Nicolae Petrescu. După 1944 până în 1946 biserica a fost păstorită de Simion Voia, după el a venit la păstoratul bisericii Asiev Alexe. În 1962 a fost transferat disciplinar la Brăila păstorul Trif Ioan de la Iași, sub pastoria lui biserica s-a înviorat, numărul credincioșilor s-a mărit, dar în 1973 Trif Ian a fost transferat tot disciplinar la biserica nr. I Timișoara.

În 1974 a venit la Brăila ca păstor Ștefănuți Ioan, absolvent al seminarului nostru, el păstorește biserica și în prezent. Sub păstorirea lui Ștefănuți biserica s-a dezvoltat frumos, ajungând la 500 de membri. El a inițiat plantări de biserici chiar și în perioada dictaturii comuniste, a înființat biserici la Bacău, Rădăcinești și Comănești. În 1985 a fost condamnat de tribunalul din Brăila la 15.000 lei amendă și destituirea din funcția de secretar al Comunității București pentru delictul de „difuzare de literatură religioasă fără aprobare“.

După revoluție, biserica din Brăila a plantat biserici noi în : Slobozia, Ianca, Focșani, Buzău, Pașcani, Podul Turcului, Adjud și altele. În Brăila s-a început construirea unei biserici monument cu 1.500 de locuri, iar alături sunt prevăzute facilități pentru un liceu, colegiu biblic și o clinică. Proiectul e foarte mare și întrece cu mult posibilitățile financiare ale bisericii, deocamdată clădirea bisericii fiind ridicată în roșu.

Ștefănuți e bun organizator, știe să țină lângă sine o grupă de intelectuali cu care a editat după revoluției o revistă intitulată : „Mesaj“. La subsolul clădirii bisericii în construcție a deschis un atelier de tâmplărie în care lucrează 60 de muncitori și venitul atelierului e destinat construcției bisericii. Deci, se vede că Ștefănuți s-a implicat în multe acțiuni, Dumnezeu să-i ajute să le ducă la îndeplinire.

În județul Tulcea avem în orașul Tulcea o biserică care este una din cele mai vechi din Dobrogea înființată în 1873. Ea are 125 de membri, păstorul ei e Gacea Aurel, fost inginer. Înainte de revoluție aveam în județul Tulcea biserici la Leprozeria Tichilești, cu membri dintre bolnavii de lepră din colonie. Ea a fost înființată în 1934 de către păstorul Cenuse Teodor și Leon Grenaderov din Tulcea. O altă biserică e în comuna Tari Verde. După revoluție biserica din Tulcea a plantat noi filiale în orașul Babadag, comunele Baia și Cuciurova. În Babadag s-a construit un lăcaș de închinăciune cu 100 de locuri. Păstorul Gacea Aurel, deși tânăr, în lucrare e harnic și în pământul acela așa de înțelenit totuși a reușit să implanteze noi biserici. În jud. Tulcea sunt 187 de credincioși bapțiști.

După revoluție în teritoriul comunității Galați s-au deschis 24 de biserici și filiale și s-au construit sau sunt în construcție peste 12 biserici. Comunitatea are 2.552 de membri botezați.

COMUNITATEA CLUJ

Comunitatea de Cluj a fost înființată în 25 martie 1931. Terenul ei de lucru se extindea pe județele : Cluj, Someș, Năsăud, Mureș și Ciuc. Președinte al Comunității a fost ales Dan Ioan care a deținut această demnitate până în 1940 când teritoriul acesta a căzut sub dominația maghiară.

După 1944, comunitatea s-a reorganizat pe același teritoriu care l-a avut înainte de cedarea Ardealului de Nord, președinte a fost ales tot fratele Dan I. care a păstrat această funcție până în 1964. Însă în 1945 bisericile din Comunitatea Cluj au avut de suferit din partea unor misionari pentecostali care au lucrat sub masca că ar fi bapțiști. Nenorocirea cea mai mare a fost că ideile pentecostale le-a propovăduit Pop Ionaș din Cluj, care a făcut seminarul nostru înainte de 1942. Era fiul păstorului pionier Pop Nicolae, fost păstor al bisericii din Cluj — Mănăstur, și era angajat ca misionar al Comunității Cluj. Deri sub acoperirea aceasta și plătit de Comunitatea Baptistă s-a dus prin bisericile noastre și a propovăduit practicile pentecostale prin bisericile baptiste. În această lucrare a fost ajutat și de Măriuța de la Negrilești pe care am amintit-o în lecțiunile mele de exegeza textelor controversate ale Bibliei. Ea se dădea profeteasă. A venit în cartierul Mănăstur — Cluj, în casa lui Pop Ionaș sub pretextul că are darul profetiei. Pop a invitat în casa lui pe unii credincioși din biserică mai naivi și mai creduli, le-a descris mai dinainte viața în taină profetesei, iar la întrunire Măriuța le-a vorbit despre fapte petrecute în viața lor, aceștia nesizând viclenia lui Pop au crezut că le-a profețit.

În bisericile din Comunitate el a avut influență, pentru că frații așa au fost crescuți să asculte de mai marii lor în Domnul. În vremea aceea în toată Comunitatea nu am avut nici un păstor cu seminar și astfel mulți din membrii bisericilor baptiste i-au urmat îndrumările. Când l-au descoperit frații din conducerea Comunității, era prea târziu. A fost exclus, dar de el s-au atașat mulți dintre membrii bisericilor baptiste și aproape toate bisericile baptiste din jud. Cluj și Someș au fost rupte și rănite. Și toată această lucrare mârșavă el a făcut-o pentru că dorea să fie președintele Comunității, ori delegații bisericilor n-au renunțat la fr. Dan pentru el.

E interesant că deși a trecut la pentecostali cu o pradă așa de mare din bisericile noastre, n-a ajuns la pentecostali nici măcar păstor, cu atât mai puțin președinte de Filială (comunitate) și a trebuit să-și câștige pâinea ca pavator la Intreprinderea de drumuri a orașului Cluj. E adevărat proverbul care spune : „Dumnezeu nu bate cu băta“ și „cu lucrurile sfinte nu-i de mințit“. A plecat să se întâlnească cu ce a lucrat înainte de a împlini vârsta de 60 de ani.

După 1951 s-a făcut distincție clară între bapțiști și pentecostali în Comunitatea Cluj. Conducerea comunității l-a angajat ca misionar pe Traian Badău, care a absolvit trei ani la seminarul baptist din București. El a avut o doctrină baptistă clară și influența pentecostală în bisericile noastre s-a oprit. În 1953 am fost ales, subsemnatul, secretar al

Comunității și acolo unde a fost nevoie am ținut studii biblice cu privire la vorbirea în limbi și bisericile noastre au început să se refacă.

După 1953 au început să apară în comunitate păstori tineri cu seminarul ca : Nicolae Petrescu la Bistrița, Mureșan Ioan la Aiud, Mânzat Ioan la Dej, Rusu Simion la Bistrița, apoi Tătaru Iulian în cercul Gilău, el a fost și secretarul Comunității după 1962, Sfârlea Titus la Dâmbul-Rotund (cartier în orașul Cluj), Coldea Ioan la Jibou, Talpoș Vasile la Cluj — Iris, Hușan Mihai la Cluj — Mănăstur, Borteș Augustin la Turda.

În 1968 s-a retras fratele Dan Ioan de la conducerea Comunității în locul lui fiind ales ca președinte Rusu Simion. După ce Rusu a fost destituit, a venit la președinția comunității fratele Deneș Fr. până în 1975, când a fost ales ca președinte al Comunității fratele Hușan Mihai. Hușan Mihai a fost păstorul bisericii Cluj Mănăstur din 1956 până în 1990. Între 1985—88, Hușan a fost și președinte al Cultului nostru, iar funcția de președinte al Comunității a păstrat-o până în 1990 când în locul lui a fost ales Dan I. Alexandru, fiul fratelui Dan I. bătrânul.

În timpul dictaturii comuniste au fost dărâmate în comunitatea Cluj biserica fraților Maghiari din Cluj și biserica baptistă din Dej pentru că au fost construite fără aprobarea statului (despre acestea am mai vorbit în cursul lecțiilor). Pe punctul de a fi dărâmate au fost și bisericile din Cluj-Iris, Gârbău și Negreni, jud. Cluj și a fost dărâmată și cea de la Bistrița. Toate acestea însă au fost rezidite în decursul anilor.

O activitate deosebit de rodnică a avut până în revoluție păstorul Miheț Titus, absolvent al seminarului nostru care a păstorit biserica baptistă din Zalău. El a ajuns păstor în orașul Zalău în anul 1978 și în câțiva ani de pastorație a reușit să construiască o frumoasă biserică în orașul Zalău, fără să aibă autorizație de construcție. Amenințată cu demolarea, totuși nu s-a demolat. A cumpărat un imobil pe care l-a transformat în casă pastorală, apoi a rezidit biserica din Pecei și la urmă pe cea din Marca. Toate acestea au fost făcute fără aprobarea autorităților, doar să fi avut acordul lor tacit. A rămas un mister modul cum a reușit el în acele împrejurări să construiască cele trei biserici frumoase și spațioase, cu săli anexe. Dureros însă, că după o activitate așa de rodnică, datorită unui conflict din biserică care și-a avut originea în așezarea unei cruci pe biserică și a alteia în spatele amvonului, el a ieșit compromis și a plecat cu toată familia în America.

Astăzi în Zalău sunt trei biserici baptiste românești : una, cea mai mare, în clădirea cea mare construită de Miheț, a doua în casa pastorală a bisericii în care s-a amenajat o sală de închinăciune și a treia are un local mai modest, dar sunt în perspectivă să-și construiască unul mai corespunzător. Păstor la această biserică e Marian Alexandru, absolvent al Institutului Teologic Baptist din București. După absolvirea seminarului nostru a studiat doi ani la Colegiul Regent'S Park din Oxford. La biserica cea mare păstor e Moraru Marin, care în viață a fost inginer.

Realizarea cea mai mare în comunitate până la revoluție a fost construirea bisericilor din : Cluj cartierul Mănăstur, care are 1000 de locuri, din Dej, din Bistrița, Baia Mare, Sighet și Zalău. Iar după revoluție s-au zidit bisericile din : Cluj cartierul Dâmbul-Rotund și o biserică

în partea dinspre Someșeni a orașului Cluj, care în curând va fi terminată, și o bună parte din membrii din Mănăstur care locuiesc în această parte a orașului se vor atașa de ea.

La Cluj, după revoluție, s-a produs un fenomen interesant care poate să aibă urmări negative pentru bisericile noastre. Încă din timpul dictaturii comuniste au lucrat clandestin misionari trimiși de o societate misionară a „Navigatorilor“. Ei au lucrat în trei centre universitare : Iași, Timișoara și Cluj. În aceste centre au pregătit câțiva intelectuali laici din bisericile noastre, însă care prin învățăturile însușite de la „navigatori“ s-au îndepărtat de spiritul specific închinăciunii din bisericile noastre. Și un fapt negativ realizat de acești navigatori e că au scos studenții din biserici, adunându-i chiar duminica la studii biblice prin case, la biserică venind numai dacă conducerea bisericii le dă lor toată lucrarea din biserică. La Cluj au reușit să pună stăpânire pe biserica Mănăstur și pe cea din cartierul Iris și în aceste două biserici închinăciunea s-a transformat în studiu biblic și prin acest studiu nu fac altceva decât împart firul în patru. În cartierul Mănăstur ca o reacție la acest curent al navigatorilor introdus în biserică s-au desprins 120 de credincioși și au înființat o nouă biserică în același cartier sub pastorația fratelui Hușan Mihai în care se practică închinăciunea specifică bisericilor creștine baptiste în care avem oră de rugăciune, școală duminicală și serviciu divin cu cântări comune și corale. Sperăm că și cele două biserici vor reuși cu timpul să se descotorosească de „navigatorii rătăcitori“ și să revină la duhul închinăciunii apostolice, în care, pe lângă stăruința în învățătura apostolilor, mai găsim stăruința în rugăciune, frângerea pâinii și legătura frățească.

La Iași, grupul acesta, format în majoritate din studenți conduși de liderul lor Mănăstireanu, care niciodată n-a știut ce crede, a ieșit din biserică baptistă și pe aceeași stradă au amenajat o sală în care s-au întrunit, dar ca să fie legali au primit autorizație de funcționare de la Cultul Creștin după Evanghelie, dar ei n-au respectat nici rânduielile Creștinilor după Evanghelie și aceștia i-au dat afară și acum acești studenți sunt dezorientați. La Timișoara grupul navigatorilor umblă ca bezmeticii din casă în casă, deși sunt în Timișoara 8 biserici baptiste mari și frumoase în care ar putea activa ei ca studenți și în care s-ar putea zidi în credința lor, așa cum ani de zile studenții veniți la studii la Cluj, Iași și Timișoara activând în bisericile baptiste din aceste orașe s-au format ca oamnei destoinici pentru lucrarea Domnului și după ce au terminat studiile în bisericile în care au ajuns prin locul de muncă erau stâlpi de bază.

Comunitatea Cluj suferă din lipsă de păstori cu pregătire teologică care să țină la credința baptistă și să-i afirme identitatea. Avem la Cluj pe Tâmaș Vasile, păstor la biserică din cartierul Dâmbul-Rotund, care după revoluție a și construit o frumoasă clădire pentru biserică și la Baia Mare pe Morcan Iosif ambii licențiați ai Institutului Teologic Baptist din București. Avem și câțiva păstori laici care cunosc din familie specificul credinței baptiste și țin la el și aceștia fac treabă bună pe teren. Dintre ei amintesc pe Farc Petru de profesie inginer, acum e păstor la biserică din Bistrița în care desfășoară o frumoasă lucrare.

BISERICILE BAPTISTE MAGHIARE DIN ROMÂNIA

Până în 1951, când s-a reorganizat Cultul nostru după noul statut, toate bisericile baptiste de limba maghiară din România erau organizate într-o convenție separată de Uniunea Baptistă din România. Prin noul statut, bisericile baptiste maghiare s-au organizat în două comunități deosebite de cele românești, Comunitatea Baptistă Maghiară din Oradea de care aparțineau bisericile baptiste maghiare din județele Bihor, Satu Mare, Sălaj, Arad, Timișoara și Comunitatea Baptistă Maghiară din Cluj de care aparțineau bisericile baptiste maghiare din județele : Cluj, Zalău, Bistrița.

Din 1962 cele două comunități s-au unit cu comunitățile românești de la Oradea și Cluj. De îndată însă, după revoluție, toate bisericile baptiste de limbă maghiară s-au organizat în Uniunea Baptistă a Bisericilor Baptiste Maghiare din România cu sediul la Oradea, avându-l ca președinte pe Vereș Ernest, care e și păstor la Biserica Baptistă Maghiară din Oradea.

Noi, bapțiștii, nu suntem naționaliști, pentru că mai întâi suntem copiii Domnului și pe urmă suntem români, sau unguri sau ruși etc. Și în timpul dictaturii comuniste împreună am lucrat și am luptat pentru susținerea lucrării Domnului în România. În deceniul al optulea autoritățile comuniste au fost mai indulgente cu bisericile baptiste maghiare decât cu cele românești. În vremea aceea s-au reparat și s-au extins după nevoi toate bisericile baptiste maghiare din județul Sălaj fără nici o aprobare, autoritățile s-au făcut că nu văd nimic.

Până în revoluție s-au zidit biserici frumoase în orașul Cluj, Târgu-Mureș, Zalău. Acum se zidește o mare biserică în comuna Crasna jud. Sălaj, unde e păstor Gergely Pal. De aceea am fi așteptat ca despărțirea să se fi făcut frățește, fie într-o ședință solemnă a Comitetului Ununii, fie chiar în cadrul congresului.

După 1944 în bisericile baptiste maghiare au activat 4 păstori mai deosebiți : Bokor Barnaba care a făcut seminarul baptist din București înainte de al doilea război mondial. A fost păstor al bisericii baptiste maghiare din Oradea, era bun predicator, cântăreț, bine educat, foarte reprezentativ. El a fost și președinte al comunității baptiste Maghiare din Oradea, vice-președinte la Uniune și a predat ore la seminarul nostru de la București în schimb cu fratele Deneș Fr., pentru că a fost o vreme când am avut și 16 seminariști de limba Maghiară în seminar și cu ei se ținea limba și literatura maghiară de către Bokor B. și Deneș Fr. De asemenea au predat și câte o materie sau două și în limba română la toți seminariștii. A plecat în vecinicie la vârsta de 57 de ani.

Al doilea predicator a fost Deneș Francisc, care a făcut seminarul nostru din București înainte de 1942. Din 1944 a ajuns păstor la biserica baptistă maghiară Cluj pe care a păstorit-o până la pensionare. Era bun predicator, cu idei mai adânci ca Bokor, era poet și poseda un stil literar maghiar foarte elevat. El a tipărit și o carte în limba maghiară „Ilie“ cam prin 1980. În viața de slujire pastorală a avut și o înfrustrare, pentru că autoritățile românești în 1962 au demolat biserica baptistă

maghiară din Cluj și pe locul ei au făcut un loc de parcare. Credincioșii bapțiști maghiari au trebuit să se întrunească la serviciu divin duminica după masa în biserica română din Mănăstur și era foarte greu. După 10 ani autoritățile le-au aprobat să-și zidească o nouă biserică într-un loc central dar mai liniștit și i-a dat Dumnezeu harul fratelui Deneș ca această lucrare să se facă sub pastorația sa.

Al treilea păstor a fost Dr. Wass Grigorie. El a început seminaul la București și l-a terminat la Budapesta, pentru că în 1940 partea de Transilvania unde locuia dânsul a fost ocupată de unguri. După absolvirea seminarului a ajuns păstor la Târgu-Mureș, unde s-a înscris la facultatea de medicină și a ajuns să fie și medic și până în 1962 a profesat și medicina. După această dată a rămas numai păstor. Și fratele Vass a predat lecții la seminarul nostru, pentru că noi întotdeauna am avut și studenți de limbă maghiară în seminar.

Dr. Vass a avut harul ca în 1984 să construiască o frumoasă biserică în Târgu-Mureș cu toate facilitățile pentru buna desfășurare a serviciilor divine. Dar în lucrarea pastorală a săvârșit și o greșeală tot timpul a tolerat în biserica sa un grup de harismatici, care după revoluție s-au despărțit de biserică din propriu lor voință și astfel Vass a rămas cu biserica goală. Oare nu era mai bine ca acum 20 de ani când a apărut acest grup să-l fi neutralizat și pe cei incorigibili să-i fi exclus? Ba da, atunci erau mai puțini și nu mai aveau ocazia să câștige aderenți din rândul credincioșilor bapțiști din biserica din Tg. Mureș, de aceea din această experiență dureroasă, ce a făcut-o Vass să tragem învățătura cu harismaticii și cu vorbitorii în limbi noi nu putem face casă comună, de aceea când apar trebuie excluși din bisericile noastre, să se ducă acolo unde sunt bine primiți cu darurile lor, să nu ne intoxice pe noi cu practici și învățături străine de credința noastră. Fratele Vass a plecat în vecinicie în 1992.

Al patrulea păstor în bisericile maghiare a fost Megyesi Iosze. El s-a născut în 1925, a terminat Institutul de Arte Plastice din București în 1951. În 1952 a terminat și trei ani la seminarul nostru iar în anul 1960 a absolvit anul IV. Și el a predat lecții la seminar între anii 1976—80. În timpul pastoratului lui, biserica din Oradea a crescut de la 450 de membri la 1000 și e cea mai mare biserică bapțistă maghiară din lume.

După absolvirea anului III la seminar, Megyesi a ajuns păstor la bisericile bapțiste maghiare din Arad și Timișoara și avea în comuna Ghertiniș o biserică mixtă, români și maghiari, care se adunau împreună la închinăciune și lucrarea a progresat frumos. Biserica avea cor și orchestră, dar după el a venit alt păstor maghiar care i-a despărțit pe maghiari de români și lucrarea a stagnat pentru că și românii și maghiarii au rămas puțini după ce s-au despărțit și s-a desființat corul și orchestra și la români și la maghiari.

Megyesi a avut un stil de predică propriu. Fiind grafician, predica desemnând ideile pe tablă cu diferite figuri și culori și astfel ideile se imprimau în mintea ascultătorilor și vizual. Ținea cicluri de predici ca: zidirea templului, a cortului, Fântâni și Izvoare, Ierusalimul Ceresc pe

baza textului din Apoc. 21. Aceste predici s-au tipărit sub formă de albume. Împuternicitul Cultelor de multe ori a făcut presiuni asupra lui să nu mai predice după această metodă și mult material ilustrativ i-a fost sechestrat.

Frații maghiari îl mai au și pe Kiss Laszlo, păstorul bisericii baptiste maghiare din Arad. El este un pasionat colecționar de documente cu privire la istoria baptiștilor de pe aceste meleaguri, materialul e redactat în limba maghiară și se referă mai ales la bisericile baptiste maghiare din Transilvania.

În România sunt peste 11.000 de credincioși baptiști maghiari. Cele mai mari biserici baptiste maghiare sunt în jud. Sălaj, unde sunt biserici la țară cu 300—400 membri și locașuri de închinăciune foarte frumoase.

Organizarea bisericilor baptiste maghiare e mai bună ca la cele românești, păstorii lor sunt respectați și ascultați și întotdeauna au avut mai mulți păstori salariați decât bisericile românești, ținând seama de numărul lor în comparație cu al bisericilor românești. De asemenea, și sistemul lor organizatoric e mult mai centralist ca al românilor. La ei se mai păstrează încă amintirea păstorilor-țărani și astăzi acolo unde se ridică păstori dintre țărani sunt foarte respectați. Anul acesta au deschis un seminar al lor la Cluj, unde își pregătesc lucrătorii. După revoluție editează o revistă a lor la Oradea, au organizat un azil de bătrâni și un orfelinat. Doi absolvenți ai Institutului Teologic baptist din București de limbă maghiară, au studiat în Anglia după revoluție, Gergely Istvan a studiat la Colegiul Spurgeon, iar Iossef Kovacs la Colegiul Regent'S Park Oxford.

ISTORIA SEMINARULUI BAPTIST DIN ROMÂNIA

Seminarul teologic baptist a fost înființat în 1921, pe baza hotărârii Congresului Cultului ce s-a ținut la Buteni în 1920. Cursurile le-a început în comuna Buteni, jud. Arad, având 9 seminaristi și doi profesori, Socaciu Ioan, care era și director și Berbecar Vasile.

Nu voi încerca să descriu istoria interbelică a seminarului, ci numai după 1944. Știm că seminarul s-a închis în 1942, când a fost desființat Cultul Baptist printr-un decret lege dat de gen. Antonescu care era conducătorul statului. În 1944 bisericile baptiste au fost redeschise, dar din cauza condițiilor materiale cursurile seminarului au fost reluate numai în 1946 și atunci în comuna Buteni.

În octombrie 1946 s-au prezentat la seminar peste 35 de tineri, cei mai buni evangheliști din bisericile noastre care ardeau de dorul de a învăța pentru a se pregăti pentru marea lucrare. Lecțiunile se țineau în sala bisericii, masa se pregătea în sala mare a bisericii de la subsol, iar seminaristii pentru dormit au fost împărțiți pe la familiile credincioșilor baptiști din Buteni. Profesorii erau frații I. R. Socaciu care era și director, Alexa Popovici care era și secretar și Dr. Jean Staneschi.

În anul acela bisericile baptiste de pe valea Crișului Alb au asigurat alimentele pentru masa seminașiștilor, zilnic soseau căruțe din acele biserici cu toate cele necesare pentru seminașiști, iar sâmbăta seminașiștii plecau în bisericile de pe Valea Crișului Alb la predicarea Evangheliei, de aceea vara anului 1947 s-au ținut frumoase botezuri prin bisericile noastre din acele părți ca rod al muncii seminașiștilor.

În 17 nov. 1947 seminarul și-a început cursurile în localul lui din București str. Berzei 29, acum în seminar era anul II cu 35 de seminașiști și anul I cu vreo 30 de seminașiști. În anul acesta școlar alimentele de bază pentru masa seminașiștilor au fost primite în timpul verii din partea Convenției Baptiste de Sud prin Consiliul Ecumenic al Bisericilor. Profesori la seminar erau: Socaciu I. director, Dârlea Teodor, profesor și secretar, Alexa Popovici, Dr. Jean Staneschi, Dr. Belicov Petru și Raisa Bușilă la limba rusă. Evenimentul cel mai important în acest an a fost vizita la seminar a Ministrului Cultelor, Stanciu Stoian. Într-o bună zi, neanunțați înainte, ne-am trezit cu Ministru Cultelor și cu o suită de consilieri la seminar, era primăvara anului 1948 (eu eram seminarist în anul I), Ministrul a vizitat clasele, dormitoare, bucătăria, iar fratele Socaciu foarte emoționat a rostit un scurt cuvânt arătând „că e pentru prima dată în istoria seminarului nostru când primește vizita unui ministru și aceasta este expresia libertății de care se bucură Cultul nostru în Republica Populară Română”.

Anul școlar 1948—49 a început în octombrie după ce s-a ținut Congresul Cultului la Buteni, jud. Arad, între 23—24 oct. 1948. Acum apăruse noua lege a cultelor și în lege se prevedea că cultele religioase pot să-și organizeze școli pentru pregătirea personalului clerical și duhovnicesc, se stipula în lege fiecare cult ce școli are, iar despre bapțiști se scria că are un seminar teologic pentru pregătirea slujitorilor bisericilor baptiste. De fapt în acea lege numai noi și adventiștii eram prevăzuți cu seminarii dintre cultele neoprotestante pentru că s-a legiferat ce a existat.

Legea aceasta cu toate deficiențele ei totuși a dat seminarului nostru un statut juridic, era școala teologică de grad mediu recunoscută de stat, seminașiștii erau scutiți de serviciul militar ca și studenții ortodocși. Țin minte că în anul acela școlar am fost inspecțați de un inspector din Ministerul Cultelor care era călugăr arhimandrit și care prin 1952 a ajuns episcop la Oradea. S-a introdus planul de învățământ pe materii și ore, cataloage, condică de prezență, foile matricole pentru seminașiști etc. Inspectorii nu se amestecau la materiile teologice ci numai la l. română și l. rusă.

În ce privește numărul de seminașiști Ministerul nu se amesteca, seminarul a putut primi câți seminașiști a dorit, de regulă se primeau 17 sau 20 de elevi. În 1958 însă Ministerul Cultelor nu ne-a permis să mai înscriem elevi în anul I. Ne-a cerut să chemăm din țară pe toți cei ce au terminat anul III pentru a se înscrie în anul IV și a deveni absolvenți ai seminarului. Seminarul avea această practică, cei ce terminau anul III, plecau pentru doi ani și se angajau în biserici ca păstori. Cei ce reușeau să se angajeze și corespundeau chemării de a fi păstori veneau să termine anul IV, după doi ani de muncă pastorală, cei ce nu se calificau ca păstori își alegeau altă profesie și nu mai veneau să

absolvească anul IV. Metoda aceasta era bună pentru că se făcea o selecție reală a seminaristilor. Dar din dispoziția Ministerului în anul școlar 1958—59 am înscris în anul IV pe toți cei ce au absolvit anul III, așa că am avut în anul acela 35 seminarisți în anul IV. Tot așa s-a procedat și în anul școlar 1959—60, când s-au înscris în anul IV restul de absolvenți care au mai rămas din anul III, dar nici în acest an nu ne-a permis să înscriem elevi în anul I. Iar în anul școlar 1960—61 am avut numai anul IV 18 seminarisți.

Ca să justifice autoritățile această măsură au cerut Uniunii Baptiste să facă o situație a absolvenților seminarului și să arate câți din aceștia sunt păstori și câți nu sunt păstori, ci s-au angajat în întreținerea de stat. Această situație a arătat că vreo 25 dintre absolvenții noștri nu erau angajați ca păstori, ci lucrau în diverse întreprinderi.

După ce a apărut schema fixă de 180 de păstori pe întreaga țară în 1962, ca să ni se aprobe să primim candidați în anul I, Uniunea trebuia să prezinte la Departamentul Cultelor o situație în care arăta numărul posturilor vacante în schemă și câte vor fi vacante în patru ani. Calculul acesta arăta necesarul nostru și întotdeauna necesarul nostru n-a fost mai mic de 20 de elevi, dar Departamentul ne aproba câți voia. În anul 1961 toamna, ni s-a aprobat 7 seminarisți la seminar. După ce au terminat aceștia în 1965, ni s-a dat 6 seminarisți, iar în 1969 când au terminat acești 6, nu ne-a mai dat nimic, deci un an seminarul n-a funcționat. În toamna anului 1970 ne-a aprobat 12 seminarisți. În 1974 ne-a aprobat 20 de seminarisți, iar după doi ani în 1976 ne-a mai aprobat 20, așa că aveam în acea perioadă 40 de seminarisți. După ce a terminat seria primită în 1976 adică în toamna anului 1980, ni s-a aprobat 10 seminarisți pentru anul I la seminar. După 1984 ni se aproba câte 4 seminarisți în fiecare an dar noi luam 5, al 5-lea reușit era de limbă maghiară și Departamentul înhitea hapul și ni-l lăsa. Așa că revoluția ne-a prins cu 17 studenți seminarisți, iar după revoluție chiar în ianuarie am primit în seminar, în anul I, încă 11 candidați.

În 1990 seminarul printr-un decret dat de președintele Consiliului de Miniștri a devenit Institutul Teologic Baptist de grad universitar, iar în anul 1995 a fost acreditat de comisia națională de acreditare și deci astăzi conform legilor României școala noastră este de grad universitar recunoscută de forurile competente ale statului.

SUSTINEREA MATERIALĂ A SEMINARULUI

După 1948 s-a stabilit prin lege că nici un cult religios nu poate primi ajutoare din străinătate numai cu aprobarea Departamentului Cultelor, ori o asemenea aprobare nu se dădea baptiștilor. Așa că întreținerea seminarului a rămas în sarcina bisericilor baptiste din România. În vara anului 1948, Uniunea Baptistă a tipărit plicuri de contribuții pentru seminar care au fost repartizate bisericilor, iar acestea le-au împărțit credincioșilor. Fiecare credincios era îndemnat să pună 10 lei în acest plic și bisericile colectau plicurile, iar sumele le trimiteau la caseria Uniunii la București. Deci aceste donații ale credincioșilor au

susținut seminarul nostru și mulți ani donația către seminar era de 10 lei de membri, iar 5 lei era pentru Uniune.

Au fost și situații de criză, când profesorii nu puteau fi plătiți decât toamna, dar după 1962 când s-a introdus disciplina financiară în biserici, prin care fiecare biserică trebuia să aibe cont la C.E.C., contribuțiile bisericilor au devenit regulate și toate cheltuielile de funcționare a seminarului au fost acoperite în timp, deoarece seminarul era o instituție iubită și prețuită de toți credincioșii bisericilor noastre. În prezent, Institutul are administrație separată de a Uniunii și, deși suntem în perioada de tranziție, cu o inflație mare, totuși o bună parte din cheltuielile pentru susținerea Institutului Teologic Baptist din București sunt acoperite prin contribuția bisericilor din țară. Institutul mai are sponsorizări și de la Asociația Baptistă Română din S.U.A. și de la alte organizații religioase din străinătate.

DIRECTORII SEMINARULUI

Primul director al seminarului a fost Ioan R. Socaciu, de numele căruia se leagă înființarea seminarului în 1921. Tot așa, după 1944, la congresul Cultului ce s-a ținut la Arad, în toamna anului 1945 el a fost ales directorul seminarului teologic baptist din România, deci el este primul director și după reînființarea seminarului în 1946. El a făcut studiile teologice în S.U.A., avea titlul de master în teologie. La seminar a predat Noul Testament și teologia sistematică. La Noul Testament era bine pregătit, cunoștea bine Noul Testament. Avea o carte care era o prelucrare după T. Robertson „Studiul Noului Testament”. Cartea era folosită la predarea lecțiilor de Noul Testament, de asemenea editase și „Armonia Evangheliilor” de același autor.

La Teologia Sistematică era foarte greoi, a tradus un curs după cartea „Teologia Sistematică” de H. Stroang, dar într-un stil foarte greoi. În 1947 deși avea numai 58 de ani, era deja obosit și seminaristii îi spuneau „Moșu”. Dar în vremea lui a excelat în cursurile biblice pe care le ținea, mai ales iarna cu păstorii la țară. Avea o exegeză profundă și logică a textelor biblice, îndeosebi a aceloră cu privire la vorbirea în limbi.

Un rol important l-a avut îndrumarea ce a dat-o primelor serii de seminaristi. Așa cum am spus, în cursul lecțiilor în timpul acela, în fiecare biserică mai mare erau trei sau patru informatori, care nu se cunoșteau între ei. De aceea Socaciu ne-a învățat să ținem servicii divine și numai cu cântări și citire de texte biblice, dacă era cazul ca să nu dăm ocazie informatorilor să ne interpreteze predicile. Ne pregătea ma mult pentru a supraviețui, pentru că nu se știa care va fi situația bisericilor în comunism.

Era tăcut și foarte serios, disciplina o aplica singur și nimeni dintre profesori nu trecea peste el. El observa pe seminaristi și, dacă i se părea că unul n-ar corespunde chemării pastorale, fie în comportare, sau că nu avea capacitatea de a învăța, îl chema în camera sa și îi spunea : „măine îți faci bagajul și pleci acasă” și nimeni nu putea schimba hotărârea lui.

A fost destituit din funcția de director al seminarului, în 1954 de către Departamentul Cultelor, pentru învinuirile despre care am vorbit în cursul meu. A rămas profesor în continuare.

Al doilea director a fost Covaci Nicolae. Așa cum l-am descris el era omul care dorea să se implice în multe, era păstorul bisericii Oradea II care, pentru timpul acela era o biserică destul de mare. Era și vicepreședinte la Comunitatea Oradea și a mai dorit să fie și profesor la seminar. Așa că în 1953 a fost angajat ca profesor la seminar la o singură materie „catihetica“ și călătorea de la Oradea o dată pe lună. În 1954 toamna, fiind destituit I. Socaciu, comitetul Uniunii l-a ales pe Covaci ca director, dar la sfârșitul anului școlar 1955 l-a destituit din funcție același Departament.

Al treilea director a fost Dr. Jean Staneschi, el a fost ales director la congresul Cultului din martie 1956, dar în toamna anului 1957 a fost destituit de către Departamentul Cultelor pentru orga despre care am vorbit în lecțiunile mele. A doua oară a fost ales director la congresul Cultului din 1966 și a funcționat până în 1970.

Ca director Staneschi era foarte sever, ținea la disciplină și curățenie, controla cu regularitate dormitoarele seminaristilor. După masă în clase erau ore de meditație de la care nimeni nu putea lipsi neînvoit. La lecțiuni avea o metodă greoaie de predat, având material mult nu expunea liber, ci citea și asta obosea.

Al patrulea director a fost Alexa Popovici. S-a născut la 4 iulie 1915, în orașul Harrisbourg — Pensilvania S.U.A. Familia cu toți cei trei copii a venit în România în 1921, în comuna natală a părinților Firiteaz jud. Timiș în concediu. Din cauza unei revolte a comuniștilor din Basarabia, statul român a închis frontierele și familia n-a mai putut pleca în S.U.A. și au rămas cu toții în România.

S-a înscris la seminarul teologic din București, înainte de al doilea război mondial. În 1940 a fost ordinar ca păstor al bisericii Baptiste Arad-Pârncava, pe care a păstorit-o până în 1944, iar din 1945 a păstorit biserica din Arad-Speranța, până în anul 1952, când a fost mutat forțat din Arad la București. La București a păstorit biserica din str. Nic. Ttiulescu 56 A din 1952 până în 1956, când s-a transferat la biserica din șoseaua Mihai Bravu, pe care a păstorit-o până în 1963, când Departamentul Cultelor i-a retras autorizația de păstor.

După război s-a ocupat de reorganizarea Comunității Baptiste de Arad, care în timpul acela era cea mai mare Comunitate din țară. El a devenit președintele acestei Comunități, funcție pe care a ocupat-o până în 1951. La congresul Cultului din 1948 a fost ales vice-președinte al Uniunii Baptiste. În acest timp a fost și redactor al revistei „Farul Creștin“ care a apărut la Arad din noiembrie 1944 până la 1 ian. 1948 și care, în timpul acela era cea mai bună revistă a bisericilor noastre. Întrecea în calitate din articole „Îndrumătorul Creștin“ care apărea la București, ca revistă oficială a Cultului Baptist.

În 1951 Departamentul Cultelor nu i-a permis să candideze și ca președinte la Comunitatea de Arad, ca să-i bareze calea să nu ajungă în conducerea Cultului. Putea ajunge chiar președinte, pentru că în timpul acela era cel mai influent păstor din Bisericile Baptiste. În 1952 autoritățile locale din Arad au plănuț să-l ducă cu întreaga familie

în Bărăgan, dar a intervenit conducerea Cultului și i s-a permis să rămână la București, fiind director adjunct al seminarului baptist ales la Congresul Cultului din 1951. În București, tocmai în timpul acela a fost arestat păstorul bisericii din str. Titulescu 56 A, Dr. Jean Stănescu, și deci l-au chemat pe Alexa Popovici s-o păstorească. În 1957, împreună cu un grup de credincioși din această biserică, s-a mutat în biserică de pe șoseaua Mihai Bravu, pe care a păstorit-o până în 1963, când a fost destituit.

Alexa Popovici a fost ales ca director al seminarului în toamna anului 1957, în urma destituirii din această funcție a lui Jean Stănescu. Ca director A. Popovici nu se prea amesteca în probleme de disciplină, era larg, dar era bun organizator de programe festive ale seminarului care se țineau de regulă cu ocazia începerii anului școlar sau încheierea lui. Aceste programe se țineau numai în biserică din str. Titulescu, singura în timpul acela care avea spațiu suficient să-i cuprindă și pe seminariști și pe ascultători.

De asemenea, ținea legătura cu bisericile trimitându-le scrisori circulare cu ocazia sărbătorilor de crăciun sau de înviere. Scrisorile erau semnate de el ca director și de Otilia Bunaciu ca secretară. Pentru o asemenea scrisoare a fost tras la răspundere în 1965 și destituit din funcția de director și profesor la seminar. Scrisoarea a fost descoperită de împuternicitul Cultelor de la Oradea. Dar aceasta a fost numai fațada, adevărata cauză a destituirii era cererea de plecare în S.U.A. pe care a depus-o fratele A. Popovici la autoritățile române.

La seminar, Popovici a predat homiletica, fiind bun predicator era și bun homilet. El a imprimat în seminariști modul lui de a predica. Fiecare predică cuprindea trei adevăruri sau trei puncte principale. De asemeni a predat și istoria baptiștilor din lume și din țară, în care a pus mult suflet, a subliniat aspectul de pionierat pe care l-au avut primii predicatori din România și prin aceasta a trezit duhul de pionierat și în seminariști. În domeniul istoriei baptiștilor din România, fratele Popovici a avut o mare importanță pentru că a fost primul care s-a ocupat cu aceasta în România, a avut ocazia să cunoască mulți dintre pionierii credinței baptiste și a fost primul care a scris în acest domeniu. A scris cursuri pe care le-a predat la seminar și după ce a plecat în S.U.A., a scris Istoria Anabaptiștilor din România și două volume despre istoria baptiștilor din România, s-a ocupat cu perioada de la început și până în anul 1944.

Ca profesor a predat și Vechiul Testament dar n-a rămas curs de la el în acest domeniu. A predat și istoria literaturii creștine din primele trei veacuri și Teologia sistematică și cea comparată. La vârsta de 40 de ani și-a luat licența în teologie la Institutul Teologic Protestant din Cluj, secția luterană-maghiară, pentru că el a urmat cursurile de teologie la Institutul Teologic Ortodox din București, dar ortodoxii după ce a terminat cursurile n-au voit să-l primească la examenul de licență, decât numai dacă depune jurământul de credință față de Biserica Ortodoxă, ori așa ceva nu se putea. După ce a plecat în S.U.A. a luat un doctorat la Universitatea Creștină Indianopolis, Indiana.

Era bun profesor, preda liber, vorbea curgător și capta atenția seminariștilor. Fratele Popovici A. a dus o luptă împotriva încercării

episcopiei Ortodoxe din Arad pentru ai câștiga pe bapțiști să se întoarcă înapoi la ortodoxie, prin lucrarea misionară a lui I. Ungureanu, un baptist renegat. Astfel în 1942, cu o lună înainte de a se emite decretul de desființare al Cultului Baptist, în bisericile baptiste din Arad au început să predice preoți ortodocși, autoinvitați și acceptați de conducerea bisericilor. Astfel, cum am arătat în cursul lecțiilor la Segă a predicat preotul Ilarion Felea, dar țin minte, eram atunci de 17 ani că s-a ținut un serviciu divin la biserica Speranța, la amvon serviciul divin era condus de Bugariu Vasile din Micălaca care era privit ca un lider al tineretului din Arad și alături de el a fost preotul Codreanu trimis de episcopia Ortodoxă ca să predice. În timp ce episcopia ducea această propagandă în mâinile mele a căzut o scrisoare circulară trimisă de A. Popovici tuturor bisericilor din Arad prin care frățietatea era îndemnată să nu se lase înșelată de propaganda episcopiei. Nu țin minte dacă circulara era trimisă în numele Comunității de Arad sau în numele său personal, știu însă că a fost semnată de Alexa Popovici.

În 1966 A. Popovici a plecat în S.U.A. cu toată familia, plecarea lui în S.U.A. a însemnat o mare pierdere pentru seminarul nostru și pentru Cultul nostru în general. În urma schimbărilor ce s-au produs în țară după 1975, fratele A. Popovici putea ajunge chiar și președinte al Cultului, pentru că nimeni din Cultul nostru nu era mai vrednic ca el pentru această funcție. Era omul nr. 1 din Uniunea noastră, el se bucura de un mare prestigiu în ochii frățietății noastre și putea să domine situația și poate eram scutiți de frământările care s-au ivit în Cultul nostru după 1975, dar alegerea a fost a dânsului.

În S.U.A. a înființat o frumoasă biserică baptistă română, la Chicago, care are peste 500 de membri. Această biserică e un locaș ospitalier pentru sutele de bapțiști plecați de la noi pe meleaguri străine. În această biserică ei se simt ca acasă. De asemenea a tipărit câteva volume de predici și cele trei volume despre istoria bapțiștilor din România despre care am vorbit.

Al patrulea director a fost Dr. Ioan Bunaciu. El a fost chemat ca profesor la seminar în 1955 și de atunci a predat la seminar până în prezent, anul acesta împlinind 40 de ani de profesorat.

Ca să ajungă profesor la seminar și să nu poată fi discutată calificarea lui pentru această funcție, după ce terminat trei ani la seminarul baptist în 1950, în 1951, toamna, s-a înscris la Institutul Teologic Protestant din Cluj, secția reformată. Pentru aceasta a trebuit să facă un efort uriaș, a învățat limba maghiară pentru că și cursurile și examenele se țineau în limba maghiară. A fost primul român care și-a făcut cultură teologică în țară, în vremea aceea era periculos și numai să vizezi să mergi la studii în străinătate. A avut aici profesori savanți toți cu doctoratele luate la Basel înainte de cel de al II-lea război mondial. Concomitent cu seminarul baptist a urmat și cursurile Academiei Comerciale de la București pe care le-a absolvit în 1949 și și-a luat licența în științe economice.

În 1969 s-a înscris la cursurile de doctorat în teologie la Institutul Teologic Protestant din Cluj și în 1974 și-a luat doctoratul în teologie cu subiectul „Propovăduirea în Bisericile Baptiste”. Examenul de doctorat l-a dat în fața președintelui Cultului, Nic. Covaci și ca asistenți

erau prezenți 20 de păstori ai Cultului Baptist. Ca profesor predă liber, dar cu cursul în față, lecțiunile la seminar le-a pregătit la nivelul academic după cum a învățat la Institutul Protestant din Cluj.

În primii ani a predat istoria bisericească universală, istoria gândirii creștine, care de fapt era istoria filosofiei. Etica și cursurile de la aceste materii erau traduceri și adaptări a cursurilor care în timpul acela s-au predat la Institutul Protestant. A pregătit tot timpul un curs original, Explicarea Textelor Controversate ale Bibliei pe care l-a tipărit anul trecut în Editura Universității București. De asemeni din 1959 a predat și Noul Testament și materialul pe care l-a predat de-a lungul anilor la Noul Testament a făcut din el o carte pe care a tipărit-o în 1980, intitulată „Explicarea Evangheliilor“. Deoarece mulți ani am avut numai o clasă la seminar a fost nevoit să predea aproape toate materiile, în afară de homiletică și toate aceste cursuri le-a multiplicat la șapilograf și se găsesc majoritatea din ele în biblioteca seminarului.

Un alt domeniu în care a lucrat fratele Bunaciu a fost cel publicistic. A publicat în revista noastră, „Îndrumătorul Creștin Baptist“, până la revoluție, peste 130 de articole-studii și predici, iar după revoluție publică în serial de doi ani în „Farul Creștin“, revistă ce apare la Arad, lucrarea „Istoria Credinței Baptiste așa cum am trăit-o“. De asemenea, publică în revista Cultului Baptist „Creștinul Azi“ articole de doctrină. A publicat în lunga carieră didactică următoarele cărți care erau cursuri la seminar: Lucrarea Duhului Sfânt, Istoria Noului Testament, Explicarea Evangheliilor, Gânduri Exegetice asupra cărții, Faptele Apostolilor, Istoria Răspândirii Credinței Baptiste în România, Curs de Teologie Sistematică și Gânduri Exegetice asupra cărții Apocalipsa. A supravegheat și a condus traducerea Comentariului la Noul Testament, colecția Brodman și volumele traduse sunt în manuscris în biblioteca seminarului pentru a fi consultate de studenți. După revoluție a tipărit în traducere cartea „Bisericele Noului Testament“ și „Explicarea Textelor Controversate ale Bibliei“, iar în pregătire pentru a fi tipărit în anul acesta este prezentul Curs, „Istoria Credinței Baptiste“.

În 1992 Colegiul Creștin din Tenesse S.U.A. i-a decernat fratelui Bunaciu titlul de „doctor în litere h.c. pentru activitatea îndelungată în condiții grele ca publicist de cărți religioase, ca profesor de științe creștine și ca predicator“.

În viață fratele Bunaciu a împletit munca didactică cu cea pastorală și toate experiențele rodnice făcute în pastorație le-a împărtășit studenților. Între 1950—51 a fost păstor la biserica baptistă din Lugoj, între 1951, toamna 1955 a fost păstor la biserica din Cluj Mănăstur, iar din 1957 până în prezent este păstor la biserica baptistă din București, Ferentari, unde Dumnezeu i-a ajutat să construiască în 1982, în condiții grele o frumoasă capelă cu 500 de locuri.

Ca director, dacă a fost bun sau nu, vorbește cei 18 ani în care a îndeplinit funcția de director din 1970 până în 1988. E adevărat că a avut și necazuri, greva seminaristilor despre care am vorbit în cursul nostru, cutremurul din 1977 care a avariat clădirea B a seminarului și care n-a mai putut fi folosită. În cutremur au murit doi studenți de la seminar, ei plecaseră să servească o cafea la cofetăria „Scala“ care

s-a prăbușit la cutremur. O mulțumire sufletească a avut că în 1985 s-au început lucrările de reparație la clădirea seminarului și când a terminat cu directoratul, clădirea era gata, mult mai frumoasă decât înainte de cutremur.

În calitate de director, fratele Bunaciu a intervenit pe lângă bisericile mari din țară care aveau solduri de bani la C.E.C. să facă donații și directe seminaristilor, pe lângă donațiile ce le dădeau seminarului. De asemenea în timpul lui Ceaușescu, în mod direct a știut să canalizeze ajutoare de la străini direct seminaristilor. Iar după revoluție, studenții de la Institut știu câte haine și alimente au primit de la străini direct prin fratele Bunaciu (acestea poate n-ar trebui spuse, dar noi scriem istorie, nu roman și istoria se ocupă de oameni, fapte și întâmplări).

În familie, Dumnezeu l-a binecuvântat cu un copil, Otniel, care după ce a terminat Institutul de construcții, ajungând inginer, a primit o bursă de studii de la Convenția Baptistă de Sud din S.U.A. Pe baza ei s-a înscris la Colegiul baptist „Regent'S Park“ din Oxford, pe care l-a absolvit în 1990. Întorcându-se în țară a fost angajat ca păstor la Biserica Baptistă din București, Ferentari și asistent la Institutul Teologic Baptist din București. Anul acesta fratele Bunaciu împlinește 70 de ani de viață din care 45 i-a petrecut în lucrarea Domnului ca păstor și profesor. A avut până în prezent din partea Domnului 45 de ani de har.

Al 5-lea director al seminarului a fost Dr. Vasile Talpoș. S-a născut în 1942 în comuna Bocșa, Sălaj; a primit botezul în 1961 în biserica baptistă din Cluj-Mănăstur, după botez ca membru în biserica Cluj-Iris a fost foarte activ în lucrarea misionară vizitând duminica filialele bisericii Cluj-Iris din jurul Clujului.

S-a înscris la seminar în 1965 pe care l-a terminat în 1969. După absolvirea seminarului a fost chemat ca păstor în biserica baptistă Cluj-Iris. În 1971 a executat lucrări de extindere la clădirea bisericii, creînd 600 de locuri, în loc de 100 cât avea mai înainte biserica (despre cazul acesta am mai vorbit când am scris despre președintele Comunității Cluj din acel timp, Rusu S.).

După 5 ani de păstorie a bisericii Cluj-Iris s-a transferat la Biserica baptistă din Turda. În 1975 s-a înscris ca student la Institutul Teologic Protestant din Cluj, pe care l-a terminat în 1979. La institut a fost un student foarte studios.

În 1980 a reușit să plece în S.U.A. la cursurile de doctorat în Teologie la Seminarul Teologic Baptist din Louisville Kentuki. Aici l-a avut ca și conducător științific pe Dr. Lewis Drummond, profesor de Evanghelizare. Și-a luat doctoratul în teologie la acest seminar în anul 1983. S-a întors în țară în 1984, când a fost angajat ca profesor la Seminarul baptist din București, iar la Congresul Cultului din 1984 a fost ales secretar general al Cultului, avându-l ca președinte pe Hușan Mihai, păstorul bisericii din Cluj-Mănăstur. Tot timpul mandatului de secretar general a îndeplinit și slujba de profesor la seminar.

La Congresul Cultului din 1988 a fost ales director al seminarului teologic baptist din București, iar când seminarul a devenit, în 1990 Institut Teologic de grad Universitar, fratele Talpoș a devenit rectorul Institutului, funcție ce o îndeplinește și în prezent. În 1991 s-a înființat

Facultatea de teologie baptistă cu dublă specializare din Universitatea București, iar fratele Talpoș a fost ales decanul acestei facultăți.

În cadrul activității didactice a predat la seminar și acum predă la Institutul Teologic Baptist din București și la Facultatea de teologie baptistă din Universitate, cursurile: Istoria Vechiului Testament cu teologia biblică a Vechiului Testament și Profetologia și limba ebraică. La Institut predă și homiletica, în anul trecut și-a tipărit cursul de Homiletică, iar la celelalte discipline are cursuri multiplicat prin xeros.

Ca profesor e foarte studios și muncitor și pretinde și studenților să se pregătească. Ca rector încearcă să mențină în Institut o atmosferă creștină cât mai înaltă, pretinzând studenților seriozitate în muncă și comportare și cultivă tradiția baptistă în educarea studenților, care mâine vor fi păstori în bisericile noastre. De aceea se insistă foarte mult asupra pregătirii practice a lor, fiecare student este obligat să facă practică pastorală în vacanțe în bisericile baptiste unde sunt repartizați direct de Institut, iar prin aceasta se menține contactul între biserici și Institut.

Învățământul teologic în Institutul nostru are perspective frumoase. În institut pe lângă profesorii șefi de catedre, Dr. Ioan Bunaciu, Dr. Vasile Talpoș și Dr. Bill Richardson care este profesor invitat din S.U.A., mai avem și câteva cadre tinere, Otniel Bunaciu ca asistent, Daniel Mariș și Boingianu Corneliu ca preparatori, și Vătran Ioan asistent invitat din S.U.A. De asemenea, lucrează în cadrul seminarului și Paul Dan, asistent invitat din S.U.A. și Doamna E. Richardson lector invitată din S.U.A. Iar la materiile laice avem pe sora Talpoș L., la muzică, pe Tambulescu Mariana, lector la română și Eduard Constantinescu, lector la l. engleză.

Pentru noi se pune problema să creem la Institut și la Facultate un corp profesoral select, care să corespundă legilor de acreditare pentru ca Institutul să-și poată menține acreditarea universitară, dar care să cultive și identitatea credinței creștine baptiste, pentru că numai așa vor supraviețui bisericile noastre în acest veac atât de confuz din punct de vedere al religiilor.

Am ajuns la sfârșit cu istoria credinței baptiste, sigur ar fi mult mai multe de scris despre lucrarea desfășurată în lume de bisericile baptiste, despre contribuția lor la dezvoltarea credinței creștine în inimile oamenilor, despre participarea lor la alinarea multor necazuri, suferințe și lipsuri de tot felul din societatea noastră. Și, în mod deosebit, ar fi mult mai multe de spus despre problemele cu care s-au confruntat bisericile creștine baptiste din România în perioada comunistă, despre curajul celor ce au îndrăznit să predice Evanghelia într-o societate în care conducătorii ei propovăduiau că religia e opium pentru popor. Despre îndrăzneala acelor care s-au înscris ca membri în registrele bisericilor noastre care și ele erau controlate de împuterniciții Ministerului Cultelor. În timpul dictaturii comuniste a te înscrie ca membru într-o biserică baptistă nu era o simplă formalitate, ci un act de credință, pentru că în modul acesta mărturiseai în fața oamenilor și a lui Dumnezeu că slujești Domnului și-ți asumi tot riscul unei asemenea slujiri. Acele timpuri au trecut, acum avem libertate să facem ce vrem, dar să avem grijă ca să nu fie această libertate un prilej de a trăi pentru firea pământească și a uita de cele sfinte.

EPILOG

Revoluția din decembrie 1989 ne-a adus libertatea pe care am dorit-o cu toții. De îndată după revoluție s-a creat în sânul tuturor bisericilor un duh de împotrivire față de conducătorii Cultelor, învinuindu-i de colaboraționism. Deaceia s-a procedat în grabă la schimbarea unora, chiar Patriarhul Bisericii Ortodoxe s-a retras din fruntea Bisericii pentru câteva zile, reușind să revină, s-au retras cei doi episcopii ai Bisericii Reformate, s-a retras episcopul Emilian de la episcopia Ortodoxă de Alba Iulia, deși acest demnitar bisericesc în timpul dictaturii lui Ceaușescu a reușit să construiască și să repare foarte multe biserici în eparhia lui. Cultul Penticostal l-a înlocuit de îndată din funcția de președinte pe Pavel Bocheanu, deși omul acesta a apărat zeci de ani față de autoritățile comuniste interesele bisericilor penticostale cu deosebit succes, ori aceasta nu înseamnă colaboraționism. La fel au procedat și Creștinii după Evanghelie cu conducătorii lor și Adventiștii.

În Cultul nostru acest curent a fost mult mai slab, conducerea Uniunii noastre, președinte Grec Traian și secretar general Râncu Ioan au rămas în funcții până la congresul din 1991, predând funcțiile statutar prin congres.

Înainte de Congres s-a făcut un nou statut de organizare și funcționare a Cultului Baptist în locul celui vechi, care a fost aprobat prin decretul 1203 din 1950 de către Prezidiul Marii Adunări Naționale.

Redactat în grabă acest statut a avut multe lipsuri care au contribuit la slăbirea coeziunii între biserici, comunități și Uniune. În lucrarea bisericilor s-a strecurat regionalismul, și subiectivismul, câțiva păstori având relații deosebite cu biserici din apus și-au slujit interesele propriilor lor biserici. Unele biserici s-au avântat să-și construiască clădiri monumentale care trec peste capacitatea financiară a membrilor în a le construi și apoi a le susține cheltuielile de întreținere după ce vor fi construite. Așa s-a ajuns în situația că unii păstori au luat drumul Americii să ceară ajutoare pentru aceste mega-biserici și aceasta a dăunat bunului nostru nume (devenind cerșetorii Americii). Din punct de vedere misionar mai bine e să avem în orașe biserici mai multe și mai mici.

Alți păstori având relații cu biserici și societăți misionare din apus au reușit să realizeze unele programe sociale, astfel păstorul Clintoc Viorel a făcut un orfelinat la Beiuș în care întreține 40 de orfani. De asemenea, păstorul Ciocan Ioan a construit pe lângă biserică un spațios orfelinat pentru copiii orfani din Valea Jiului, doctorul Valentin Boșneac a organizat tot orfelinat la Oțelul Roșu. Păstorul Dugulescu Petru a fondat organizația „Isus, Speranța României” cu scopul de a susține lucrarea misionară în biserici mici. Dan Ioan (medicul, fiul fostului președinte al Cultului nostru Dan Ioan), organizează în munții Transilvaniei tabere pentru tineret, Otniel Bunaciu, păstorul bisericii din București, Ferentari, a organizat la biserică pe care o păstorește centru de zi pentru copiii de romi din cartier, și o școală elementară pentru clasele I—IV, tot pentru copii de romi. Doru Popa, la Arad, construiește o biserică și în cadrul ei va organiza și un centru medical. Biserica Sfânta Treime din București, păstorită de Taloș Vasile, susține câțiva misionari în bisericile mici din jurul Bucureștiului. La Hațeg, biserica baptistă a organizat un cămin de bătrâni. Sigur că toate aceste acțiuni și programe sunt posibile datorită relațiilor personale ce le au acești păstori cu diferite biserici și organizații creștine din Apus, care susțin aceste proiecte. E clar că aceste proiecte nu pot fi susținute numai din veniturile bisericilor noastre.

În ultimii ani au apărut o serie de școli care se intitulează „seminarii teologice”, ele funcționează pe lângă anumite biserici baptiste ca : la Arad pe lângă biserică din Segă, la Oradea pe lângă biserică nou înființată de păstorul Badea Pavel II, la Baia Mare pe lângă biserică din acea localitate, la Timișoara pe lângă Biserica nr. III, la Lugoj, la Sibiu pe lângă Biserica din str. Pielarilor și la Mediaș, majoritatea profesorilor care predau la aceste așa-zise seminarii sunt străini, ele au scăpat de sub controlul Uniunii. Nu știm ce efecte de viitor vor avea aceste școli asupra dezvoltării bisericilor noastre. Desigur, urmările vor depinde de cele ce se învață în aceste școli. Însă un pericol ne poate paște, anume, mulți din acești absolvenți, neputând să se angajeze ca păstori deoarece nu vor fi locuri vacante, vor face opoziție păstorilor angajați. Dacă însă s-ar păstra caracterul de „cursuri biblice” pentru aceste școli și cursanților li se va da o educație de a mânuși Cuvântul Domnului după principiul „fiecare baptist un misionar”, atunci ele vor avea o influență benefică pentru lucrarea de la noi, dar dacă li se va face și pregătire pentru slujire pastorală, ele vor fi un balast pentru viitorul bisericilor noastre.

La Congresul Uniunii Bisericilor Baptiste din România, ce s-a ținut la București în vara anului 1991, s-a ales Consiliul Uniunii format din 51 de membri, președinte al Uniunii a fost ales Taloș Vasile, păstorul bisericii Sfânta Treime din București și secretar general Dr. Nicolae Gheorghită, păstor în biserică II Oradea. În noua conjunctură politică, rolul Uniunii nu este important în a reprezenta interesele bisericilor față de autorități, pentru că toate Bisericile fiind persoane juridice își rezolvă problemele de construcții și cumpărări de imobile direct cu autoritățile locale. Rolul Uniunii a rămas acela de a susține lucrarea misionară pe țară și de a întări părtășia între biserici și păstori. În scopul acesta Uniunea a organizat 10 conferințe pastorale, la care au

participat ca profesori diferite personalități de prestigiu din lumea baptistă. Uniunea a procurat fondurile necesare pentru susținerea acestor cursuri oferind cursanților toate **facilitățile**.

O altă realizare importantă din anii aceștia a fost cumpărarea a două cămine cu 400 de camere în București, cartierul Grozăvești, unde se preconizează să se instaleze birourile Uniunii, și să fie cazați studenții de la Facultatea de Teologie Baptistă din Universitatea București. Un neajuns e că se întârzie cu reparaarea lor pentru a putea fi date în folosință. De asemenea, Uniunea a cumpărat și 8 ha de teren pe șoseaua Colentina-București, unde s-ar putea construi un mare complex școlar.

Un aneajuns al Uniunii din această perioadă a fost că nu s-a implicat în lucrarea de tipărire a unei literaturi religioase specific credinței baptiste. În cei patru ani Uniunea n-a tipărit nici o carte, deși sub regimul lui Ceaușescu, începând cu anii 1975, a tipărit în fiecare an cel puțin o carte. A reușit să editeze revista oficială a Cultului „Creștinul Azi”, în locul revistei „Îndrumătorul Creștin Baptist” care a fost înainte revista oficială a Uniunii.

Astăzi nu mai suntem confrunțați cu îngrădirile din trecut, dar ne paște penicolul dezgrădirii, forțele centrifuge sunt puternice, de aceea conducătorii Uniunii vor trebui să ducă o politică de echilibru pentru a putea împăca toate tendințele și a le canaliza spre ce este bun și folositor lucrării Evanghelice din bisericile noastre. Să se lucreze principial, după Cuvântul Domnului și conform statutului pe care l-am votat, să nu se cultive spiritul de partidă, pentru că astăzi nu ne mai leagă legea și dispoziția de sus, ci dragostea lui Isus Hristos.

CUPRINS

Prefață	3
---------	---

PARTEA I

CREDINȚA BAPTISTA ÎN LUME

Strămoșii baptiștilor	7
Curențe principale din mișcarea anabaptistă	8
Rolul lui Simon Menon în anabaptism	11
Baltazar Hubmaier	12
Baptiștii din Anglia	13
Baptiștii particulari	15
Societatea Misionară Engleză	17
Baptiștii din Scoția	20
Baptiștii din Irlanda	20
Baptiștii din Walles	21
Baptiștii din Germania	22
Baptiștii din Elveția	25
Baptiștii din Austria-	26
Baptiștii din Danemarca	26
Baptiștii din Norvegia	27
Baptiștii din Suedia	28
Baptiștii din Finlanda	29
Baptiștii din Italia	30
Baptiștii din Spania	30
Baptiștii din Franța	31
Baptiștii din Olanda	32
Baptiștii din Polonia	33
Baptiștii din Cehoslovacia	34
Baptiștii din Ungaria	35
Baptiștii din Iugoslavia	36
Baptiștii din Bulgaria	37
Baptiștii din Rusia	38
Schisma din bisericile baptiste din U.R.S.S.	41
Baptiștii din Țările Baltice	44
Baptiștii din Portugalia	45
Baptiștii din America	46
Organizarea Convențiilor	50

Bapțiștii din India	53
Misiunea din Birmania (Burma)	56
Bapțiștii din China	58
Bapțiștii din Japonia	62
Bapțiștii din Coreea de Sud	63
Bapțiștii din Australia	65
Bapțiștii din Noua Zeelandă	67
Bapțiștii din Africa	69
Răspândirea credinței baptiste în Liberia	70
Bapțiștii din Africa de Sud	71
Congo Belgian — Zair	74
Camerun, Nigeria	75
Bapțiștii din America Centrală	76
America de Sud — Lucrarea baptistă din Brazilia	77
Republicile de pe râul Rio de Plata : Argentina, Paraguay, Uruguay	78
Canada	79
Retrospectiva baptistă în lume	84

PARTEA a II-a

Capitolul I. BISERICILE CREȘTINE BAPTISTE DIN ROMANIA DUPA 1944.

Oameni, Fapte, Intâmplări	87
Demersurile pentru recunoașterea Cultului	89
Primele ciocniri cu autoritățile comuniste	94
Situația Cultului Baptist după 1948	94
Apariția imputerniciților	103
Reglementarea serviciilor divine în 1954	108
Arondarea bisericilor și reducerea numărului păstorilor	113
Situația bisericilor după arondare	114
Despre botezuri	117
Problema construcțiilor de biserici	123
Despre biserica Arad — Bujac	126
Tactici folosite	128
Speranțe și decepții	130
Exmatricularea studenților bapțiști din Universități	134

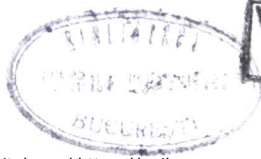
Capitolul II. SLUJITORI MAI DEOSEBIȚI DIN BISERICILE BAPTISTE

Dan Ioan	137
Ioan R. Socaciu	138
Dănilă Goga	140
Trif Ioan	141
Dr. Jean Staneschi	144
Tunea Ioachim	146
Mara Cornel	148
Turcu Teodor	152
Rusu Ioan	153
Crăciuneanu Zaharia	154
Mircu Cocar	155
Chisăliță Avram	156
Costea Simion	158
Rusu Simion	160

Covaci Nicolae	162
Crișan Ioan	164
Costea Petru	166
Petru Popovici	167
Isac Ioan	170
Botnariuc Victor	172
Pop Gheorghe	173
Handra Simai	175
Mirza Ilie	176
Truța Ioan	178
Truța I. Ionel	179
Păiș Dumitru	180
Marcu Nichifor	181
Sava Nicolae	182
Gherghel Dumitru	184
Chiu Mihai	184

Capitolul III. PRIVIRE GENERALĂ A LUCRĂRII PE COMUNITĂȚI

Comunitatea bisericească București	187
Comunitatea bisericească Arad	190
Comunitatea bisericească Sibiu	193
Comunitatea bisericească Oradea	196
Comunitatea bisericească Craiova	201
Răspândirea credinței baptiste în Mărășești și împrejurimi	203
Lucrarea în Comunitatea Suceava	205
Comunitatea Timișoara	207
Păstori din Comunitatea Timișoara	210
Aspecte din lucrarea bisericească din sudul României	215
Comunitatea Cluj	218
Bisericile maghiare din România	221
Istoria Seminarului baptist din România	223
Epilog	233

Tiparul s-a executat sub comanda nr. 173
la Tipografia Universității București

BIBLIOTECA CENTRALA
UNIVERSITARA „CAROL I”

DE SPIRITU ET ANIMA

DATA
STITUIRII

02 APR 2011		
<hr/>		
12 JAN 2017		
<hr/>		

ISBN 973-575 028-7

Lei 3660